

nordiska grannländer, välmotiverat. Förbundet tillstyrker även att hemtransport från sjukhus i undantagsfall får ske. Att inhämta medicinalstyrelsens medgivande synes dock alltför omständligt. Sannolikt kan man nöja sig med intyg av läkare. Möjligen bör länsstyrelsen inkopplas. Att för de relativt fåtaliga undantagsfall, det kan bli fråga om, förutsätta annan kostnadsfördelning än som gäller för sjuktransporter i övrigt synes ej påkallat. Bidrag av landsting till sådana hemtransporter bör ej utgå.

Förbundet finner skäl tala för utnyttjande av organisationen även för läkares sjukbesök av andra anledningar än akuta nödsituationer, där så med hänsyn till övriga kommunikationsmedel är påkallat. Bidrag från landsting bör ej utgå, då det här är fråga om öppen läkarvård av ett slag som ligger vid sidan av landstingets verksamhet.

Svenska sjukkassee förbundet har intet att erinra emot att ambulans- och räddningsflygtjänstens verksamhet utvidgas på föreslaget sätt samt anför.

Beträffande kostnadsfördelningen hänvisas till förbundets yttrande över utredning angående ambulans- och flygtjänsten vari framhölls, att förbundet delade utredningens uppfattning, att kostnaderna för denna verksamhet helt borde bäras av statsverket och att det i utredningen berörda alternativet med landsting och allmänna sjukkassor som ekonomiskt ansvariga för verksamheten vore olämpligt ur många synpunkter, bl. a. att kostnaderna därvidlag komme att drabba landsting och sjukkassor, som till följd av de geografiska förhållandena redan förut vore hårt belastade med sjukreseutgifter. Dessa tidigare framförda synpunkter synes äga full relevans evad det gäller flygtransport från sjukvårdsanstalt till hemorten och flygambulansorganisationens utnyttjande för läkares sjukbesök. Vidkommande frågan om hemtransport av svenska medborgare, som råkat i nödsituation under vistelse i något av de nordiska länderna framhålles, att sjukförsäkringslagen icke medger ersättning för resekostnader vid resa från utlandet till Sverige. Att för ett visst slag av resor härvid stipulera undantag från denna bestämmelse synes både opåkallat och olämpligt.

De ökade kostnader som uppstår vid en utvidgning av ambulans- och räddningsflygtjänstens verksamhet bör helt bäras av staten.

Statskontoret finner vissa skäl tala för att ambulans- och räddningsflygtjänsten icke begränsas till verksamhet inom riket. Förutsättningen bör vara densamma, som gäller inom Sverige, nämligen en akut nödsituation. Endast under angiven förutsättning bör hemtransport ske av svensk medborgare, som icke kunnat mottagas på utländskt sjukhus. Det kan dock icke anses troligt, att i ett nödläge erforderlig sjukhusvård skulle vägras en svensk medborgare i något av våra grannländer. Det må vidare ifrågasättas, om ej den avsedda utvidgningen av undsättningstjänsten bör begränsas till transporter från de länder, med vilka Sverige har landgränser, d. v. s. Finland och Norge. I sammanhanget må uppmärksammas, att den s. k. gränssjukvårdskungörelsen av den 2 mars 1956 omfattar läkarvård, som meddelats i nämnda båda länder.

Statskontoret kan icke tillstyrka förslagen, att ifrågavarande flygtjänst skulle tagas i anspråk för patienter från sjukvårdsanstalt till hemorten

samt att läkare skulle äga utnyttja ambulansflyget för sjukbesök av andra anledningar än akuta nödsituationer. Under alla förhållanden kan statskontoret icke anse, att kostnaderna för räddningstjänsten i dylika fall skall stanna på statsverket.

Slutligen framhålles, att ett frångående av gällande regler för undsättningstjänstens utnyttjande fordrar riksdagens medverkan.

Departementschefen

Ambulans- och räddningsflygtjänsten bedrives under innevarande budgetår enligt oförändrade riktlinjer. Luftfartsstyrelsen har sålunda träffat avtal med aktiebolaget Lapplandsflyg om helikopterberedskap året runt för Norrbottens län, med Ostermans aero aktiebolag om viss jourtjänst med helikopter för landet i övrigt — huvudsakligen Stockholmsområdet — samt med firma Jämtlands aero om jourtjänst med konventionella plan för Jämtlands län. I detta sammanhang vill jag anmäla att det flygplan, som varit stationerat vid flygflottiljen i Jämtland för ambulans- och räddningsflygtjänstens räkning och som de senaste åren varit reservställt, numera har överlåtits till Jämtlands aero för användning bl. a. vid ambulans- och räddningsflygningar. Med berörda flygföretag överenskomna ersättningar överensstämmer i stort sett med tidigare gällande avtal. Den fasta ersättningen till Jämtlands aero har dock höjts.

En permanent helikopterberedskap i Västerbottens län skulle vara av värde särskilt för de inre delarna av länet, där befolkningen lever mycket isolerat med långa avstånd till sjukhus och med tidvis helt ofarbara vägar. Helikoptern skulle även kunna bli till nytta för Östersundsområdet. På anförda skäl vill jag därför tillstyrka, att en fast helikopterstation inrättas för länet. Stationeringsorten bör tills vidare vara Storuman, där möjlighet finns att anordna hangar, men helikoptern bör givetvis vid behov kunna placeras även på annan ort. Luftfartsstyrelsen torde böra erhålla i uppdrag att inleda förhandlingar med lämpligt flygföretag om anordnande av helikopterstationen. Kostnaderna för verksamheten torde för nästa budgetår kunna uppskattas till avrundat 185 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen har vidare föreslagit, att konventionella flygplan skall, där så visar sig lämpligt, kunna insättas i stället för helikopter av vederbörande flygföretag. Då detta synes kunna innebära fördelar ur både ekonomiska och andra synpunkter, vill jag tillstyrka förslaget.

Styrelsen har vidare föreslagit vissa ändringar i hittills tillämpade principer för verksamheten. Sålunda föreslås att svensk medborgare, som råkat i en nödsituation inom något av övriga nordiska länder, skall kunna erhålla flygtransport till exempelvis svenskt sjukhus. Detta förslag anser jag mig böra tillstyrka. Jag förutsätter därvid, att dylik flygtransport sker i överensstämmelse med de för ambulans- och räddningsflygningar inom Sverige eljest givna föreskrifterna.

Förslaget att använda ambulans- och räddningsflygorganisationen vid

vissa hemtransporter från sjukhus finner jag mera tveksamt. Det är emellertid uppenbart att starka humanitära skäl kan tala för att använda flygtransport för hemsändande av patient från sjukhus. Förutsättning härför bör givetvis vara att enligt läkares bedömande annat transportmedel med hänsyn till patientens tillstånd icke kan användas. Under villkor att flygtransporter av ifrågavarande slag kommer att ske endast i undantagsfall vill jag på anförda skäl tillstyrka även detta förslag. Liksom beträffande ambulans- och räddningsflygtjänsten i övrigt anser jag rimligt, att kostnaderna även för nämnda transporter stannar på statsverket.

Därest riksdagen ej har någon erinran däremot torde förenämnda ändrade grunder för verksamheten få tillämpas redan fr. o. m. ingången av år 1959.

Luftfartsstyrelsens förslag, att flygambulansorganisationen skall få användas för läkares sjukbesök även av andra anledningar än akuta nödsituationer, finner jag mig däremot icke kunna biträda.

I enlighet med det anförda och då styrelsens beräkningar av medelsbehovet i huvudsak torde böra godtagas beräknar jag kostnaderna för verksamheten för nästa budgetår till för helikopterverksamheten i Västerbottens och Norrbottens län 185 000 resp. 190 000 kronor, för dylik verksamhet i Stockholmsområdet och landet i övrigt 175 000 kronor samt för annan flygverksamhet 100 000 kronor.

Anslaget bör alltså upptagas till (185 000 + 190 000 + 175 000 + 100 000) 650 000 kronor, vilket innebär en höjning med 200 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ambulans- och räddningsflygtjänst* för budgetåret
1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

[129] 126. Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	386 000	352 458
1959/60 (statsliggaren s. 1131)	393 000	
1960/61 (förslag)	428 000	

Yrkande

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget höjes med 32 300 kronor.

	Ökning
1. Ersättning till tillfällig arbetskraft.....	25 000
2. Omräkning	
Löneklassuppflyttningar.....	1 800
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....	3 800
Rörligt tillägg.....	1 700
	32 300

Motiv

1) I avvaktan på resultatet av framställning om en översyn av beredningens uppgifter och organisation anser sig beredningen ej kunna föreslå någon personalförstärkning eller lönereglering förutom medel för tillfällig arbetskraft.

Personalsituationen inom beredningen har kommit i ett mycket svårt läge samtidigt som arbetsuppgifterna ökat. Vid början av år 1958 var inom beredningen verksamma 17 tekniska befattningshavare, varav 12 tillhörde beredningens egen personal och fem åtnjöt avlöning från annat håll, tre av svenska landstingsförbundet enligt särskilt mellan förbundet och staten träffat avtal och två av medicinalstyrelsen. Ingen av landstingsförbundets berörda tjänstemän tjänstgör numera hos beredningen. Av beredningens 12 egna befattningshavare är f. n. två tjänstlediga för fullgörande av uppdrag i Stockholms stads tjänst, varjämte en på heltid tjänstgör inom mentalsjukvårdsberedningens byggnads- och utrustningsdelegation.

Då avsevärd tid åtgår innan nyanställd personal effektivt kan utnyttjas inom ett så speciellt och komplicerat område som rationalisering inom sjukvården, är det angeläget, att den föreslagna utredningen snarast kommer till stånd och bedrives så skyndsamt som möjligt. En följd av nuvarande svårigheter torde bli, att rationaliserings- och utredningsorgan av hithörande natur kan komma att behöva tillskapas av de olika huvudmännen, vilket skulle medföra splittring av arbetskraften.

För att ej helt tvingas nedlägga verksamheten med principiella utredningar och undersökningar samt katalogiseringsarbete föreslår beredningen att medel ställes till förfogande för anställande av tillfällig arbetskraft. Härigenom skulle den begärda organisationsutredningens förslag ej föregripas utan tvärtom en viss erfarenhet kunna vinnas. Utöver de belopp om 3 500 resp. 7 500 kronor som hittills ställts till förfogande för arvoden till av beredningen anlitate experter och till standardiseringssakkunniga föreslås sålunda för tillfällig arbetskraft ett belopp om 25 000 kronor.

Departementschefen

Det är min avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att låta verkställa utredning rörande centrala sjukvårdsberedningens organisation och arbetsuppgifter. I avvaktan på resultatet härav anser jag emellertid nödvändigt, att beredningen redan nu erhåller viss personalförstärkning för att kunna utföra vissa angelägna arbetsuppgifter. Jag tillstyrker därför förslaget om anvisande av 25 000 kronor för anställning av tillfällig arbetskraft.

Den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar, rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter m. m. föranleder en uppräknig med omkring 10 000 kronor.

Avlöningsanslaget bör alltså höjas med (25 000 + 10 000) 35 000 kronor och således upptagas till (393 000 + 35 000) 428 000 kronor. Anslaget bör

fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	93 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	242 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 000

Summa kronor 428 000;

b) till *Centrala sjukvårdsberedningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 428 000 kronor.

[130] 127. *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	40 000	40 341
1959/60 (statsliggaren s. 1132)	40 000	
1960/61 (förslag)	41 000	

Yrkande

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget nedräknas med 3 000 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Minskning
Reseersättningar	17 772	23 000	20 000	3 000

Motiv

Beredningens bristande personella resurser återverkar på medelsbehovet för reseersättningar. Med hänsyn härtill och till belastningen under föregående budgetår föreslås viss minskning av ifrågavarande belopp.

Departementschefen

För reseersättningar beräknar jag oförändrat belopp. Delposten till övriga expenser synes böra höjas med 1 000 kronor.

Anslaget bör således upptagas till (40 000 + 1 000) 41 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala sjukvårdsberedningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 41 000 kronor.

[131] 128. Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	400 000	622 236
1958/59	430 000	500 530
1959/60 (statsliggaren s. 1133)	450 000	
1960/61 (förslag)	700 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 1/9 1959) föreslår, att anslaget uppräknas med 150 000 kronor.

Motiv

Av belastningen för budgetåret 1958/59 hänför sig 34 208 kronor till bidrag för åren 1956 och 1957. I statsbidrag för verksamheten under år 1958 har således utbetalts 466 321 kronor.

Medicinalstyrelsens beräkningar rörande anslagsbehovet för budgetåret 1960/61 grundas på gällande statsbidragsbestämmelser.

Under sistförflutna budgetår har tillkommit 8 läkartjänster samt 23 assistenttjänster. Anslaget bör i följd härav uppräknas med 117 000 kronor. Med hänsyn till belastningen för budgetåret 1958/59 synes en ytterligare uppräknings med förslagsvis 33 000 kronor böra ske.

Ökningen av medelsbehovet beräknas således till (117 000 + 33 000) 150 000 kronor.

Departementschefen

Med anledning av mentalsjukvårdsdelegationens båda betänkanden angående psykisk barna- och ungdomsvård resp. behandlingshem och mentalsjukhem för barn och ungdomar (SOU 1957: 40 resp. 1958: 20) har Kungl. Maj:t den 30 juni 1959 beslutat till *medicinalstyrelsen* överlämna en inom inrikesdepartementet upprättad promemoria, som skall tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av den framtida organisationen av den psykiska barna- och ungdomsvården. Med ett ställningstagande till frågan om ändrade bestämmelser angående statsbidrag till vårdgrenen har dock befunnits tills vidare få anstå.

I promemorian understrykes angelägenheten av att särskilda barn- och ungdomspsykiatriska lasaretsavdelningar med tillhörande centraler snarast möjligt inrättas. Den öppna vården bör bedrivas vid centraler och filialer. Organisationen bör vidare snarast möjligt kompletteras med behandlingshem av olika typer. Övervägande skäl talar därvid för att hemmen organiseras såsom sjukvårdsanstalter och såväl administrativt som lokalt nära anslutes till de övriga enheterna inom vårdgrenen. Behandlingshem torde naturligen i första hand tillkomma i anslutning till de barn- och ungdomspsykiatriska lasaretsavdelningarna, men hinder bör ej föreligga att i mån av behov anordna dylika hem även i anslutning till fristående

centraler. Utbyggnaden av vårdgrenen måste på grund av personalbristen ske successivt allt eftersom huvudmännens resurser gör en utbyggnad möjlig.

Med hänsyn till det anförda samt till vad medicinalstyrelsen uttalat om den fortgående utbyggnaden i övrigt av den psykiska barna- och ungdomsvården ävensom till belastningen synes anslaget böra uppräknas med 250 000 kronor och alltså uppföras med 700 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[132] 129. **Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	630 000	1 424 496
1958/59	1 000 000	1 832 563
1959/60 (statsliggaren s. 1133)	1 500 000	
1960/61 (förslag)	1 500 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 1/9 1959) föreslår, att anslaget nedräknas med 104 000 kronor.

Motiv

Under budgetåret 1958/59 har av medicinalstyrelsen omhändertagits omkring 250 huvudsakligen ungerska tuberkulossjuka flyktingar från flyktingläger i Österrike samt omkring 30 sjuka flyktingar från Grekland och Kina. Av dessa kvarligger å sanatorium endast ett mindre antal svårare fall samt de under våren 1959 nytilkomna flyktingarna. Antalet flyktingar under medicinalstyrelsens omvårdnad var den 1 augusti 1959 118.

Den höga belastningen under budgetåret 1958/59 förklaras av det stora antalet flyktingar, som styrelsen omhändertagit. Vid sina beräkningar av medelsbehovet för budgetåret 1960/61 har styrelsen utgått från att en minskning av antalet å sanatorier intagna patienter kommer att ske. Det klientel, som nu vistas å Stråtenbo konvalescenthem och å Vrigstadhemmet, torde däremot komma att bli förhållandevis konstant, emedan patienterna f. n. icke synas kunna placeras å annat håll. Då Stråtenbo konvalescenthem för fortsatt drift är i stort behov av omfattande och kostnadskrävande reparationer, har anstalter vidtagits för hemmets avveckling och klientelet's överflyttande till ett f. d. ålderdomshem vid Lökene i Stora Kil, varigenom vården av patienterna bättre skulle kunna tillgodoses samt en väsentlig besparing göras.

Styrelsen räknar i anslutning till de faktiska kostnaderna vid resp. sanatorier och vårdanstalter med nedan angivna beläggning och vårdkostnader:

	Antal vårdade per dag	Kostnad per dag	per år
Lökene konvalescenthem.....	25	13	118 625
E-paviljonger och sanatorier.....	70	45	1 149 750
Vrigstadhemmet.....	4	7	10 220
	99		1 278 600

Kostnaderna för den sociala omvårdnaden — fickpengar, inköp av kläder, lektioner i svenska språket m. m. — beräknas till 71 400 kronor.

För arvoden till vid Lökenehemmet anställd chefspersonal, till kurator vid E-paviljongen vid Fagereds sanatorium samt till en kurator hos medicinalstyrelsen beräknas resp. 18 400, 1 200 och 18 000 kronor, i runt tal 38 000 kronor.

För tandvård, resor till sjukvårdsinrättningar m. m. samt begravningskostnader beräknas resp. 3 000, 4 000 och 1 000 kronor eller sammanlagt 8 000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså erfordras (1 278 600 + 71 400 + 38 000 + 8 000) 1 396 000 kronor.

Departementschefen

Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 30 januari, den 30 april, den 28 maj och den 30 september 1959 har under år 1959 mottagits omkring 75 tuberkulossjuka flyktingar i Sverige för vård och varaktig vistelse här. Av dessa flyktingar var 48 ungerska flyktingar från läger i Österrike, 8 flyktingar från läger i Grekland och 17 jugoslaviska flyktingar från läger i Österrike. Även flyktingarnas anhöriga har om möjligt överförts hit. Omkring 40 flyktingar vårdades i december 1959 på sanatorium. Av dessa härrörde sig emellertid en del från tidigare överföringar. Vidare befann sig omkring 25 flyktingar på konvalescenthem. De friskskrivna flyktingarna har arbetsplacerats eller vistas i avvaktan härpå vid arbetsmarknadsstyrelsens förläggningar.

Uppkommande vårdkostnader för samtliga omförmälda flyktingar bör även under nästa budgetår bestridas från förevarande anslag. Jag förutsätter vidare, att Kungl. Maj:t i enlighet med hittills tillämpade principer även i fortsättningen skall kunna besluta om överförande till Sverige av sjuka flyktingar och deras anhöriga.

Medelsanvisningen för ändamålet uppskattar jag till oförändrat belopp, 1 500 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlännningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[133] 130. Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	120 000	128 920
1959/60 (statsliggaren s. 1133)	125 000	
1960/61 (förslag)	280 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget uppföres med 310 000 kronor.

Motiv

Under detta anslag har medel anvisats sedan budgetåret 1950/51 för bestridande av vissa kostnader i samband med överföring av österrikiska läkare samt från och med budgetåret 1955/56 även för bestridande av kostnader för anordnande av efterutbildning för andra till riket inkomna läkare.

Under budgetåret 1960/61 avser medicinalstyrelsen att anordna tre kurser om vardera en månad i svenska medicinalförfattningar för utländska läkare. Godkänd genomgång av dylik kurs bör vara obligatorisk för erhållande av behörighet att i riket utöva läkarkonsten. Dessa kurser är avsedda för såväl de österrikiska läkare, vilka till ett antal av inemot 40 beräknas överföras till riket under 1959, som för övriga utländska läkare, vilka ej tidigare genomgått dylik kurs. Kostnaderna beräknas till (3 × 5 000) 15 000 kronor. De österrikiska läkarnas rätt till fritt uppehälle under kurs-tiden bör lämpligen tillgodoses i den formen att läkarna i analogi med vad som gäller de utländska läkare, som önskar ägna sig åt provinsial-läkarbanan tilldelas stipendium om 1 500 kronor utan återbetalningsskyldighet. Cirka hälften av de österrikiska läkarna beräknas bevista dylik kurs under budgetåret 1960/61. För ändamålet erfordras alltså (20 × 1 500) 30 000 kronor.

Totalkostnaden för de tre kurserna uppskattas sålunda till 45 000 kronor.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 10 april 1959 inrättat en medicinalstyrelsens nämnd för utländska läkare. I uppgifterna för nämnden ingår förutom att beträffande icke-nordiska läkare meddela föreskrifter angående vinnande av generell behörighet även bl. a. att granska sökande till de kliniska utbildningsplatserna (prop. nr 93/1959). Nämnden har beslutat, att till dessa utbildningsplatser uttaga i första hand svenska och norska medborgare. I den mån andra icke svensktalande medicine studerande kan komma att uttagas avser medicinalstyrelsen att under budgetåret 1960/61 anordna en kurs omfattande en månad i svenska språket för dessa. Antalet kursdeltagare beräknas till 20. För anordnande av kursen, arvoden till lärare m. m. beräknas 4 000 kronor. Stipendium till varje kursdeltagare bör

utgå med ett belopp av 1 500 kronor utan återbetalningsskyldighet. För ändamålet beräknas åtgå ($20 \times 1\,500$) 30 000 kronor. Totalkostnaden uppskattas sålunda till 34 000 kronor och bör disponeras ur här förevarande anslag.

För de österrikiska läkare, vilka under år 1959 överföres till Sverige, för ungerska flyktingläkare ävensom för övriga icke-nordiska läkare, vilka avser att ägna sig åt provinsialläkarbanan, ämnar medicinalstyrelsen under budgetåret 1960/61 anordna två särskilda kurser i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar, vardera om omkring 3 månader och med ett 20-tal deltagare. Kursdeltagare bör åtnjuta samma kompensation för inkomstbortfall i form av stipendium om 1 500 kronor som medgivits beträffande liknande kurs under budgetåret 1959/60. Då medicinalstyrelsen skall svara för de österrikiska läkarnas uppehälle under en månads kurs i svenska medicinalförfattningar och då denna kurs motsvarar en tredjedel av den särskilda kursen i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar, bör eventuell återbetalningsskyldighet för av österrikiska läkare erhållna stipendier föreligga endast beträffande två månader.

Kostnaderna för ifrågakvarande stipendier beräknas till ($2 \times 20 \times 3 \times 1\,500$) 180 000 kronor. För anordnande av kurserna, arvoden till lärare m. m. beräknas ($2 \times 25\,000$) 50 000 kronor. Totalkostnaderna uppskattas sålunda till 230 000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså anslaget upptagas med ($45\,000 + 34\,000 + 230\,000$) 309 000 kronor, avrundat 310 000 kronor.

Departementschefen

Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1958 har under år 1959 omkring 25 österrikiska läkare kommit till Sverige för tjänstgöring inom svensk sjukvård. Ytterligare ett 10-tal kan väntas hit i början av innevarande år. I enlighet med medicinalstyrelsens förslag bör kurser i svenska medicinalförfattningar anordnas för dessa och övriga utländska läkare, vilka ej genomgått dylik kurs. Antalet kurser bör vara tre och omfatta en månad vardera. Kurskostnaderna beräknas till omkring 15 000 kronor. De österrikiska läkarna bör vid genomgång av dylik kurs i enlighet med träffad överenskommelse erhålla fritt uppehälle. Härför torde böra anvisas omkring 16 000 kronor.

För anordnande av en särskild kurs i svenska språket för de eventuella icke svensktalande medicine studerande och läkare, som mottages för viss klinisk utbildning, föreslår jag, att cirka 4 000 kronor anvisas. Även dessa bör erhålla fritt uppehälle under kurstiden enligt samma principer, som gäller för de österrikiska läkarna. För ändamålet beräknas 16 000 kronor.

Under innevarande budgetår planeras en särskild kurs i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar för de utländska läkare, som önskar

ägna sig åt provinsialläkarbanan. Med hänsyn till det stora behovet av provinsialläkare tillstyrker jag medicinalstyrelsens förslag om anordnande under nästa budgetår av två dylika kurser för utländska läkare. Deltagarna bör äga rätt till stipendier enligt samma grunder, som gäller för innevarande års kurs. Den återbetalningsskyldighet, som därvid för visst fall föreskrivits, bör beträffande österrikisk läkare ej gälla i fråga om den kursmånad som avser genomgång av svenska medicinförfattningar. För anordnande av kurserna och för stipendier beräknas (50 000 + 180 000) 230 000 kronor.

Sammanlagt bör alltså anslaget upptagas till (15 000 + 16 000 + 4 000 + 16 000 + 230 000) 281 000 eller avrundat 280 000 kronor, vilket innebär en ökning med 155 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

C. Överståthållarämbetet och landsstaten

Den av 1959 års riksdag beslutade omorganisationen av civilförsvaret (proposition nr 114/1959) innefattade bl. a. principbeslut om att inrätta en ny organisation för civilförsvarets administration i länen. Den lokala civilförsvarsmyndigheten skulle befrias från nuvarande ansvar för civilförsvarets administrativa uppgifter i fred och uppgifterna i stället överflyttas till en inom varje länsstyrelse för ändamålet förstärkt civilförsvarssektion. Den nya organisationen avsågs träda i kraft den 1 juli 1960.

Den sålunda i princip beslutade omorganisationen, som grundar sig på vissa av 1953 års civilförsvarsutredning och statens organisationsnämnd framlagda förslag, möjliggör en rationalisering och effektivisering av civilförsvarets administration, varjämte kostnadsbesparingar kan göras. Den vid civilförsvaret i länen sysselsatta personalen uppgick vid tiden för organisationsnämndens utredning till 882 personer, varav 280 vid överståthållarämbetet och länsstyrelserna samt 602 inom den lokala administrationen i civilförsvarsområdena. Av de anställda tjänstgjorde 589 personer på heltid. Den nya organisationen beräknas omfatta 416 tjänster.

Omorganisationen innebär, att de nuvarande civilförsvarssektionerna utbygges. Även länsstyrelsen i Gotlands län, där särskild civilförsvarssektion f. n. icke finnes, tillföres administrationspersonal för civilförsvaret. För administrationen av civilförsvaret m. m. i Stockholms stad och Stockholms län upprättas en gemensam organisation, vars personal upptages på överståthållarämbetets stat.

Chef för civilförsvarssektionen skall alltjämt vara en civilförsvarsdirektör med uppgift att leda, samordna och övervaka sektionens arbete. Under denne uppdelas sektionen normalt på fyra detaljer och en expedition, nämligen organisationsdetalj, personal- och utbildningsdetalj, teknisk detalj, förrådsdetalj samt expedition med skrivcentral. Genom uppdelningen på skilda detaljer fördelas sektionens huvudfunktioner — krigsplanläggning och mobiliseringsförberedelser, personal- och utbildningsadministration, övervakning av skyddsrumms utförande samt förrådsverksamhet — på sådant sätt, att en klar gränsdragning mellan arbetsuppgifterna erhålles.

På organisationsdetaljen skall ankomma att utföra krigsplanläggningen av civilförsvarets förebyggande och skadeavhjälpande verksamhet, att iordningställa erforderliga mobiliseringshandlingar, att övervaka och kontrollera att verkskydden fullgör sina åligganden, att planlägga och medverka vid spel och övningar, att bereda ärenden angående förfogande för civil-

försvarsändamål m. m. I uppgifterna ingår bl. a. övervakning av att mobiliseringsberedskapen hålles på hög nivå, att ledningscentraler och övriga civilförsvarsanläggningar samt förbindelsenät befinner sig i funktionsdugligt skick samt att civilförsvarsbefäl och civilförsvarsenheter är trimmade för sina krigsuppgifter. Som ett komplement till spel- och övningsverksamheten skall kontakter i form av konferenser uppehållas i erforderlig utsträckning med civilförsvarshefer och högre befäl i organisationen. Information i civilförsvarets angelägenheter skall även lämnas till frivilliga beredskapsorganisationer samt föreningar och sammanslutningar.

Planeringen av länsstyrelsernas krigsorganisation och arbetet med att planlägga och förbereda en omställning av länsstyrelsen till krigsorganisation utföres i princip av resp. sektioner. På grund av civilförsvarssektionens allmänna inriktning på krigsplanläggningsarbete anses emellertid denna sektion vara väl lämpad att biträda övriga sektioner med deras planläggningsarbete.

Personal- och utbildningsdetaljen skall uttaga, inskriva och registrera civilförsvarspersonal samt planlägga erforderliga personalregisters upptäckning vid beredskap. Registrering av den inskrivna personalen avses skola ske med hjälp av adresseringsmaskinanläggningar och register föras över såväl det allmänna civilförsvarets som verkskyddens personal. Den lokala utbildningen av det allmänna civilförsvarets och verkskyddens personal skall administreras av personal- och utbildningsdetaljen. Detaljen förutsättes utöva tillsyn i administrativt hänseende av pågående utbildningskurser men däremot icke någon pedagogisk tillsyn, vilken skall ankomma på den centrala civilförsvarsskolan med dess utbildningsorganisation. Å detaljen handlägges slutligen frågor om anstånd och inskrivning.

Tekniska detaljen skall biträda vid planläggningen av allmänna skyddsrum samt bereda ärenden angående dispenser från gällande skyddsrum- och byggnadsbestämmelser, nyttjande av skyddsrum under fred, statsbidrag till skyddsrum m. m. Detaljen skall utöva den direkta övervakningen beträffande utförande, underhåll och skötsel av allmänna skyddsrum, radionät, alarmeringsnät och andra elektro- och teletekniska anläggningar för civilförsvaret m. m. Stickprovvis skall detaljen öva tillsyn över utförande, underhåll och skötsel av enskilda skyddsrumsanläggningar. Behandling av ärenden angående samhällsplanering, stadsanalyser för civilförsvarsändamål är ytterligare exempel på tekniska detaljens uppgifter.

Förrädsdetaljen skall svara för civilförsvarsmaterielens förvaring och vård samt för redovisning av denna materiel ävensom biträda organisationsdetaljen vid planläggning av materielens utlämning vid beredskap eller krig.

Beträffande vissa län har arbetsuppgifterna bedömts inte vara av den omfattning, att nämnda detaljindelning är lämplig eller behövlig. Sålunda

avses organisations- samt personal- och utbildningsdetaljerna inom Uppsala, Kronobergs, Blekinge, Hallands och Västerbottens län skola sammanföras till en detalj. Inom Gotlands och Jämtlands län anses någon detaljindelning icke böra komma i fråga.

I förenämnda proposition framhölls, att den närmare utformningen av den nya organisationen måste bli beroende av de särskilda förhållandena i de olika länen. Bland annat borde i samband med anslagsäskandena för den nya organisationen prövas, om några principiella avsteg från organisationsnämndens förslag kunde behöva göras, framför allt med avseende på våra största städer. Det ansågs också lämpligt att vid samma tillfälle överväga möjligheten att i stället för civilförvarssektionen inrätta en förvarssektion i länsstyrelserna, avsedd för alla grenar av det civila försvaret.

Förslag till personalorganisation i enlighet med det av riksdagen fattade principbeslutet om civilförsvarets administration i länen framlägges i det följande under överståthållarämbetets och länsstyrelsernas avlöningsanslag. Därvid upptas till behandling jämväl de nyss berörda frågorna om eventuella principiella avvikelser från organisationsnämndens förslag samt möjligheterna att i samband med civilförsvarets omorganisation inrätta förvarssektioner vid överståthållarämbetet och länsstyrelserna.

[134] 1. Överståthållarämbetet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	6 522 000	6 204 359
1959/60 (statsliggaren s. 1134)	6 685 000	
1960/61 (förslag)	8 358 000	

I. Civilförsvarets administration i Stockholm och Stockholms län

Nuvarande organisation

F. n. handlägges civilförvarsärendena inom överståthållarämbetets befogenhetsområde (Stockholms civilförvarsområde) dels av civilförvarssektionen i överståthållarämbetet och dels av civilförvarsbyrån i civilförvarsområdet. Vid civilförvarssektionen är anställda en assessor, en militärassistent, en kanslist och ett kanslibiträde. Vid civilförvarsbyrån finns enligt personalplan 51 befattningshavare, vartill kommer ett tiotal tillfälligt anställda personer.

Inom Stockholms län handlägges ärendena dels av länsstyrelsens civilförvarssektion och dels av lokala byråer. Vid civilförvarssektionen tjänstgör bl. a. en civilförvarsdirektör, en landsfiskal på övergångsstat, en landskanslist samt förräds- och utbildningspersonal. Därjämte är en militärassistent placerad vid länsstyrelsen. De lokala byråerna inom länet har tillsammans 14 befattningshavare.

Statens organisationsnämnds och civilförsvarsutredningens förslag

Överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län bör erhålla ett gemensamt administrationsorgan för civilförsvaret inom Stockholms stad och län. Organet bör inordnas såsom en civilförvarssektion i överståthållarämbetet. Till den sålunda föreslagna civilförvarssektionen tänkes all planläggning och administration av civilförsvaret koncentrerad på i princip samma sätt som beträffande länsstyrelserna i riket i övrigt. Nuvarande civilförvarsmyndighet i Stockholm (civilförvarsbyrån) skall upphöra såsom myndighet i fred och dess uppgifter övertagas av den för staden och länet gemensamma civilförvarssektionen i överståthållarämbetet.

Personalbehovet för den nya organisationen beräknas till sammanlagt 49 befattningshavare, fördelade på en organisationsdetalj, en personal- och utbildningsdetalj, en teknisk detalj, en förrådsdetalj och en expedition med skrivcentral. Till chef för civilförvarssektionen föreslås en civilförvarsdirektör i lönegrad Bo 1. Till gemensam chef för organisationsdetaljen samt personal- och utbildningsdetaljen föreslås en byrådirektör i lönegrad Ae 24. För nämnda detaljer beräknas i övrigt följande tjänster: 4 förste byråsekreterare i 21:a, 2 assistenter i 17:e och 5 assistenter eller kanslister i 15:e lönegraden, 3 kanslister i reglerad befordringsgång, 2 kontorister i 9:e och 3 kanslibiträden i 7:e lönegraden samt 9 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång.

För den tekniska detaljen beräknas 1 förste byråingenjör i 23:e, 1 förste byråingenjör i 21:a, 2 ingenjörer i 17:e och 1 kanslibitråde i 7:e lönegraden.

För expedition med skrivcentral avses 1 befattningshavare i 19:e, 2 kontorister i 9:e, 1 kanslibitråde och 1 expeditionsvakt i 7:e samt 5 kontorsbiträden och 1 telefonist i reglerad befordringsgång.

För förrådsverksamheten beräknas i den föreslagna civilförvarssektionen ingå 1 förrådsförvaltare i 17:e, 1 biträdande förrådsförvaltare i 12:e och 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

Den vid överståthållarämbetet f. n. anställda personalen för handläggning av försvarsärenden (en assessor, en kanslist och ett kanslibitråde) bör bibehållas för att lösa uppgifterna inom de grenar av det civila försvaret, som icke är att hänföra till det egentliga civilförsvaret och för vilka den nya civilförvarssektionens personal icke är avsedd.

Överståthållarämbetets och länsstyrelsens i Stockholm utredning

Såsom redovisats i proposition nr 114/1959 (s. 201—203) har överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län framlagt ett förslag till organisation av civilförsvarets och den övriga försvarsverksamhetens administration inom Stockholms stad och län. De båda myndigheterna ansluter sig till organisationsnämndens och civilförvarsutredningens förslag att tillskapa en gemensam organisation för handläggning av civilförvarsären-

den inom staden och länet men finner denna organisation böra uppdelas på en försvarssektion i överståthållarämbetet och en lokal civilförsvarsmyndighet (civilförsvarsbyrå). På försvarssektionen bör handläggas ärenden av regional natur, såväl egentliga civilförsvarsärenden som övriga försvarsärenden. På civilförsvarsbyrån skall ankomma handläggning av sådana civilförsvarsärenden, som är av lokal natur.

Enligt överståthållarämbetets och länsstyrelsens uppfattning skulle, om organisationsnämndens och civilförsvarsutredningens förslag följdes, den regionala instansen komma att belastas med ett synnerligen omfattande administrationsarbete. Sådana uppgifter som rekrytering, inskrivning och utbildning av civilförsvarspersonal, upprättande av organisations- och specialplaner, planering och kontroll över byggandet av allmänna skyddsrum för personalen, kontroll över det enskilda skyddsrum byggandet samt verk-skyddsfrågorna är emellertid av den natur, att de i och för sig bäst lämpar sig för handläggning på det lokala planet. En sammanslagning av de nuvarande lokala och regionala instanserna såsom organisationsnämnden föreslagit torde inte leda till någon minskning av betydelse i fråga om den sammanlagda arbetstiden för administrationsarbetet.

Till de regionala civilförsvarsuppgifter, som bör omedelbart omhändérhas av försvarssektionen, hör främst utrymningsplanläggning och förrådsverksamhet samt befattningen med undsättningskårerna. På civilförsvarsbyrån skulle i huvudsak ankomma de förut såsom lokala uppgifter nämnda organisations- och administrationsuppgifterna. Det har för de båda myndigheterna framstått som angeläget, att å ena sidan den lokala civilförsvarsmyndigheten beredes möjlighet att koncentrera sig på uppgiften att inom Stockholm och länets civilförsvarsområden uppbygga och vidmakthålla ett starkt lokalt civilförsvar med hög mobiliseringsberedskap och, å andra sidan, förutsättningar bibehålles att på det regionala planet övervaka, att beredskapen hålles på en hög nivå.

Överståthållarämbetet och länsstyrelsen beräknar personalbehovet för den föreslagna gemensamma försvarssektionen och den lokala civilförsvarsbyrån till sammanlagt 62 befattningshavare, varav 22 på försvarssektionen och 40 på civilförsvarsbyrån. Härjämte anmäles behov av ytterligare 1 expeditionsvakt samt förstärkning av överståthållarämbetets räkenskapsdetalj och personalexpedition med en kanslist för kameralärenden samt en kansli-skrivare i stället för nu befintligt kanslibiträde för personalärenden.

En schematisk framställning av överståthållarämbetets och länsstyrelsens förslag till organisation framgår av *bilaga A* (sid. 425).

Yttranden

Överståthållarämbetets och länsstyrelsens förslag, som remissbehandlats i vanlig ordning, tillstyrkes i princip av *överbefälhavaren* samt *statstjänstemannaförbundet* och *civilförsvarets tjänstemannaförening*.

Ikke heller *statskontoret* har något att erinra mot att förslaget lägges till grund för den civila försvarsorganisationen inom Stockholms stad och län. Enligt statskontorets uppfattning är organisationsnämndens och civilförsvarsutredningens förslag ur den synpunkten överlägset, att civilförsvarsuppgifterna underordnas ett enda organ, varigenom lednings- och samordningsproblemen underlättas. Å andra sidan innebär enligt statskontorets uppfattning länsstyrelseförslaget den betydelsefulla fördelen, att det omfattar det totala försvaret och sålunda inte enbart det egentliga civilförsvaret. Ämbetsverket anser, att det skulle vara av värde om närmare erfarenheter kunde vinnas av en sådan organisation.

Beträffande den närmare utformningen av organisationen säger sig statskontoret ikke ha blivit övertygat om nödvändigheten av den av överståthållarämbetet och länsstyrelsen föreslagna ökningen av antalet befattningshavare. Personalberäkningarna bör i allt väsentligt grundas på organisationsnämndens och civilförsvarsutredningens förslag.

Statens lönenämnd anser, att chefen för den av överståthållarämbetet och länsstyrelsen föreslagna gemensamma försvarssektionen ikke bör placeras i högre löneställning än vad som i regel tillämpas för länsstyrelsernas sektionschefer. Nämnden har ikke heller blivit övertygad om att tjänsten som chef för den allmänna detaljen i lönehänseende bör jämföras med sektionschef. I fråga om den för förrädsverksamheten avsedda personalen finns enligt nämndens mening ikke anledning frånga den av civilförsvarsutredningen förordade lönesättningen. Nämnden anser sig ikke heller kunna tillstyrka den på grund av ökade civilförsvarsuppgifter begärda kanslisttjänsten på överståthållarämbetets räkningsdetalj eller den förordade uppflyttningen av en kanslibiträdestjänst för personalärenden.

Statens organisationsnämnd finner att samordningen av planläggningen för det civila försvaret inom Stockholms stad och län ställer särskilda krav med hänsyn till den rådande länsindelningen. Nämnden vill därför ikke motsätta sig, att samordningsproblemen som ett provisorium i princip löses på det sätt som överståthållarämbetet och länsstyrelsen föreslagit. Nämnden anser emellertid övervägande skäl tala för att man ikke tillskapar två skilda gemensamma organ för civilförsvarets förberedelseåtgärder i fred. En sådan uppdelning av civilförsvarsuppgifterna skulle enligt nämndens uppfattning leda till en mindre lämplig ansvarsfördelning samt till behov av särskild samordning av planläggningsåtgärderna mellan de båda organen. Även *civilförsvarsstyrelsen* lägger stor vikt vid att planläggningsarbetet ikke upp-splittras på en regional och en lokal förvaltningsenhet. Samma uppfattning har reservationsvis anmälts av *civilförsvarschefen i Stockholms civilförsvarsområde*.

I övrigt uttalar sig *medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd* och *landskommunernas förbund* i negativ riktning om de båda länsmyndigheternas förslag.

II. Yrkanden

Överståthållarämbetet (skr. 14/8 1959) föreslår, att anslaget höjes för kansliavdelningarna med i runt tal 159 600 kronor och för skatteavdelningen med 295 500 kronor.

Kansliavdelningarna

	Ökn. el. minskn.
A. <i>Personalförstärkningar m. m.:</i>	
1. 1 kanslibiträdestjänst å överexekutorssektionen ändras till kontoristtjänst Ao 9	+ 648
2. 1 extra föredragande Ag 23 å överexekutorssektionen	+ 26 252
3. 1 kontorist å körkortsdetaljen	+ 12 744
4. 7 kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång	—
5. Tillfällig personal för bilskatt m. m.	+ 38 000
B. <i>Omräkning:</i>	
1. Löneklassändringar	+ 18 526
2. Uppflyttningar i reglerad befordringsgång	+ 2 261
3. Ordinariesättning av 1 kontorsbiträde	—
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 23 930
5. Rörligt tillägg	+ 37 235
6. Avrundning	+ 4
	+ 159 600

Skatteavdelningen

C. <i>Personalförstärkningar m. m.:</i>	
1. Tjänsten som förste assessor Bo 1 omändras till tjänst som biträdande skattdirektör Bo 1	—
2. 1 assessorstjänst Ao 24 å provningsnämndens kansli ändras till assessorstjänst Ao 26	+ 1 946
3. 5 taxeringsassistenttjänster tillsättes fr. o. m. 1/1 1961	+ 53 388
4. Tillfällig personal	+ 11 000
5. Övertidsersättningar	— 11 800
D. <i>Omräkning:</i>	
1. Löner under ett halvt år till 10 taxeringsassistenter	+ 106 776
2. Löneklassändringar och uppflyttningar i reglerad befordringsgång	+ 5 452
3. Ordinariesättning av 2 kontorsbiträdestjänster	—
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 49 548
5. Rörligt tillägg	+ 79 190
	+ 295 500
Summa	+ 455 100

Motiv

A 1) I fråga om utsökningsmålen har sedan flera år expeditionstjänsten ombesörjts av ett kanslibiträde efter att tidigare ha varit anförtrord en befattningshavare med kanslists tjänsteställning. Arbetet består företrädesvis i mottagande, förstahandsgranskning och diarieföring av såväl ansökningar i utsökningsmål bl. a. angående avhysning, kvarstad, skingringsförbud som besvär över utmätningar och införsel. Stora krav måste ställas på befattningshavarens kunnighet, snabbhet och omdöme. Sedan befordringsmöjligheterna vid ämbetet ökat, har det visat sig svårt att finna någon befattningshavare i kanslibiträdesgraden, som varit lämplig för ifrågasvarande arbetsuppgifter.

A 2) Kungl. Maj:t medgav den 28 maj 1959, att en extra föredragande med avlönning enligt lönegrad Ag 23 finge tillsvidare t. o. m. den 30 juni 1960 vara anställd vid överståthållarämbetets kansliavdelningar för att biträda med handläggning av överexekutorsärenden. Med hänsyn till den

fortgående ökningen av antalet utsökningsmål är denna förstärkning oundgängligen nödvändig jämväl under budgetåret 1960/61.

A 3) Trafiksektionens arbetsuppgifter växer i snabb takt. Bilregistret har sålunda ökat med 7 000 fordon under det senaste året. Den fr. o. m. den 1 juli 1958 ändrade trafiklagstiftningen kommer även successivt att medföra en ökad arbetsbelastning. Den å körkortsdetaljen tjänstgörande kanslistens tid tages praktiskt taget helt i anspråk som föredragande främst i ärenden angående utfärdande av körkort. Det är nödvändigt att uppdelas kanslistens arbetsuppgifter å två befattningshavare, varvid det omedelbara ansvaret för körkortsregistrets förande kan anförtros en särskild befattningshavare, som bör erhålla kontorists tjänsteställning.

A 4) Sammanlagt finns 17 extra kontorsbiträden anställda. Ur rekryteringssynpunkt är det angeläget att bereda biträdena en fastare anställningsform.

C 1) På förste assessorn vid skatteavdelningen har kommit att vila arbetsuppgifter, vilka alltmåra givit assessorstjänsten karaktär av en tjänst som biträdande skattedirektör. Framförallt gäller detta prövningsnämndsarbetet. Under senare år har sålunda för prövningsnämndsarbetets behöriga fortgång förste assessorn förordnats av överståthållarämbetet att i betydande utsträckning fungera som ordförande i prövningsnämnden.

C 2) I samband med tillskapandet av ett prövningsnämndens kansli inträttades vid överståthållarämbetets skatteavdelning en assessorstjänst i lönegraden Ao 24. Tjänsteinnehavaren åligger att närmast under skattedirektören leda arbetet å kansliet, att fungera såsom föredragande i prövningsnämnden och att i övrigt biträda prövningsnämnden och dess ordförande i olika utredningsfrågor. På innehavaren av denna befattning måste ställas höga krav i fråga om såväl administrativ erfarenhet som förtrogenhet med skatteförfattningarna och deras tillämpning. Det är därför skäligt, att tjänsten uppflyttas i lönegrad.

C 3) I den senast fastställda personalförteckningen har upptagits 15 taxeringsassistenter i lönegraden Ao 17, varvid föreskrivits att av dessa tjänster 10 må tillsättas fr. o. m. den 1 januari 1960, medan övriga tjänster tillsvidare skall hållas vakanta. De återstående 5 taxeringsassistenttjänsterna bör tillsättas fr. o. m. den 1 januari 1961.

Departementschefen

Administrationn av civilförsvaret i länen ankommer f. n. på länsstyrelserna och de lokala civilförsvarsbyråerna i civilförsvarsområdena. Genom den av förra årets riksdag beslutade omorganisationen av civilförsvaret (proposition nr 114/1959) kommer administrations- och planläggningsarbetet att i princip koncentreras till länsinstansen. Härigenom blir det möjligt att dels rationalisera och effektivisera verksamheten dels vinna kostnadsbesparingar i förhållande till den hittillsvarande ordningen.

Som jag framhöll i nämnda proposition måste emellertid den nya orga-

nisationen utformas efter de särskilda förhållandena i de olika länen. I särskild grad gör sig denna synpunkt gällande i fråga om Stockholm och Stockholms län. 1953 års civilförsvarsutredning och statens organisationsnämnd liksom — ehuru med utgångspunkt från en annan organisationsform — även överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län har ansett, att man för dessa områden bör tillskapa en gemensam organisation för administrationen av civilförsvaret. Denna uppfattning grundas bl. a. på det förhållandet, att de båda myndigheterna sannolikt kommer att ha en gemensam organisation i krig, varför planläggningen bör samordnas hos en och samma myndighet i fred. En dylik samordning har även rent praktiska fördelar med avseende på arbetets bedrivande.

Enligt överståthållarämbetets och länsstyrelsens mening bör den gemensamma organisationen lämpligen avse icke endast det egentliga civilförsvaret utan jämväl övriga grenar av det civila försvaret, såsom hälso- och sjukvård, psykologiskt försvar, polisiär beredskap, ekonomisk försvarsberedskap och trafikplanläggning.

För egen del har jag bibringats den uppfattningen, att bestämda fördelar står att vinna med en gemensam organisation i fred för administrationen och planläggningen av civilförsvaret i Stockholm och Stockholms län.

Vad gäller frågan om lämplig organisation för handläggningen vid länsstyrelserna av försvarsärenden, som icke tillhör det egentliga civilförsvaret, samt samordningen mellan dessa ärenden och civilförsvarsärenden har jag för avsikt att föranstalta om en särskild organisationsundersökning. Det synes mig emellertid föreligga ett starkt intresse av att överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län beredes möjlighet att redan vid omorganisationen av civilförsvaret från den 1 juli 1960 på försök få pröva en organisation, som omspannar både civilförsvaret och det civila försvaret i övrigt. Enär planläggningen avser såväl överståthållarämbetets som länsstyrelsens befogenhetsområden, föreligger särskilda krav på att planläggningen för hela det civila försvaret samordnas på ett tillfredsställande sätt och att betryggande förutsättningar för en sådan samordning tillskapas.

Jag förordar sålunda med hänsyn till de fördelar, som härigenom står att vinna, att en gemensam administration upprättas för överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län och att denna organisation skall handlägga såväl civilförsvarsärenden som övriga förekommande försvarsärenden. Såsom civilförsvarsutredningen och organisationsnämnden föreslagit bör organisationen i sin helhet infogas i överståthållarämbetet och upptagas på denna myndighets stat. Jag finner tillräckliga skäl icke föreligga för att i fredstid bibehålla den lokala civilförsvarsmyndigheten i Stockholm.

I fråga om själva personalorganisationen kan jag i vad avser civilförsvarsärendenas handläggning i huvudsak ansluta mig till organisationsnämndens beräkningar.

Som en följd av att uppgifterna enligt vad som nyss föreslagits utvidgas

till att avse samtliga civila försvarsärenden, finner jag ofrånkomligt, att organisationen förstärkes på sådant sätt, att ledningen och samordningen av verksamheten tryggas. Detta synes mig särskilt angeläget med hänsyn till uppgifternas omfattning och planläggningens komplicerade natur inom Stor-Stockholm såväl med avseende på utrymningsplanläggningen och förberedelserna för skadeavhjälpande verksamhet som beträffande det civila försvarets planläggning i övrigt. Jag föreslår därför, att medel anvisas för anställandet av en kvalificerad befattningshavare med uppgift att samordna planeringen av det totala civila försvaret inom Stockholm och Stockholms län. Befattningshavaren i fråga skall vara föredragande inför de båda länsmyndigheterna i ärenden av principiell natur samt allt efter omständigheterna kunna anförtros ledningen av bestämda delar av verksamhetsområdet. I enlighet med överståthållarämbetets och länsstyrelsens uppfattning finner jag en sådan samordning erforderlig för att betryggande tillgodose den civila försvarsberedskapen inom Stockholms stad och län. Jag föreslår, att befattningshavaren i fråga placeras i lönegraden Bg 1.

Jag finner i övrigt icke skäl föreslå annan ändring i organisationsnämndens förslag än att i stället för 1 tjänst som förste byråingenjör i 21:a, 2 tjänster som assistent i 17:e, 1 tjänst som biträdande förrådsvaltare i 12:e och 2 tjänster som kontorist i 9:e lönegraden samt 2 tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång upptages 1 tjänst som civilförsvarsingenjör och 1 tjänst som förste kanslist i 19:e, 1 tjänst som kanslist i 15:e, 1 tjänst som förman och 1 tjänst som kansliskrivare i 10:e samt 3 tjänster som kanslibiträde i 7:e lönegraden.

Med hänsyn till att den förenämnda organisationsundersökningen rörande handläggningen av försvarsärenden, som icke tillhör det egentliga civilförsvaret, bör omfatta även Stockholm och Stockholms län anser jag mig icke nu böra framlägga förslag till personalorganisation i denna del. Jag förutsätter i likhet med organisationsnämnden, att den personal, som f. n. finns för handläggning av försvarsärenden vid överståthållarämbetet, bibehålles tills vidare och att viss personal hos länsstyrelsen i Stockholms län liksom hittills kan frigöras för ifrågavarande arbetsuppgifter.

Beträffande anställningsformen för personalen finner jag icke skäl föreslå annan ändring i organisationsnämndens förslag än att civilförsvarsdirektörstjänsten upptages såsom extra ordinarie i Be 1 samt att kanslister och förste kanslister erhåller ordinarie anställning. Den nuvarande befattningen som civilförsvarschef i Stockholm, vilken är uppförd som förordnandetjänst i Bp 1, torde till följd härav böra föras å övergångsstat samt redovisas å överståthållarämbetets personalförteckning. Tjänsten i Be 1 avses icke skola uppehållas så länge tjänsten i Bp 1 är besatt.

I överensstämmelse med det förut anförda föreslår jag, att vid överståthållarämbetets kansliavdelningar inrättas 1 civilförsvarsdirektörstjänst i Be 1, 1 biträdande civilförsvarsdirektörstjänst i Ae 24, 1 förste civilförsvarsingenjörstjänst i Ae 23, 4 civilförsvarsinspektörstjänster i Ae 21, 1 civilför-

svarsingenjörstjänst i Ae 19, 2 förste kanslisttjänster i Ao 19, 1 förrådsförvaltartjänst i Ae 17, 2 ingenjörstjänster i Ae 17, 6 kanslisttjänster i Ao 15, 3 kanslisttjänster i reglerad befordringsgång, 1 förmanstjänst i Ae 10, 1 kansliskrivartjänst i Ae 10, 2 kontoristtjänster i Ae 9, 8 kanslibiträdestjänster i Ae 7, 1 expeditiönsvaktstjänst i Ae 7 samt 13 kontorsbiträdestjänster och 1 telefonisttjänst i reglerad befordringsgång, d. v. s. sammanlagt 49 tjänster. Vidare bör medel beräknas för 1 befattningshavare i lönegraden Bg 1. Detta mitt förslag innebär en icke obetydlig minskning av den nuvarande organisationen, som i den lokala instansen f. n. omfattar 76 personer.

Vederbörande personalorganisation har efter överläggningar i civildepartementet om lönesättningen för de här föreslagna tjänsterna för civilförsvarets administration förklarat sig icke ha någon erinran mot det framlagda förslaget.

Beträffande den närmare utformningen av organisationen hänvisar jag till härvid fogad *Bilaga B* (sid. 426).

Jag vill i likhet med organisationsnämnden understryka, att de gjorda personalberäkningarna delvis är att anse som preliminära, varför en översyn av personalbehovet kan behöva ske, sedan organisationen fungerat så lång tid, att säkra erfarenheter av densamma erhållits.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser och vidtaga de åtgärder i övrigt, som kan finnas erforderliga för organisationens genomförande. Jag utgår från, att vid övergången till den nya organisationen, då viss arbetskraft blir överflödigt, hänsyn såvitt möjligt skall tagas till personalens intressen.

Vad jag här föreslagit medför för budgetåret 1960/61 ett ökat medelsbehov under förevarande anslag med i runt tal 910 000 kronor.

I enlighet med ämbetets beräkning av medelsbehovet i övrigt för kansliavdelningarna anser jag mig böra förorda, att en extra föredragande med uppgift att biträda vid handläggning av överexekutorsärenden får vara anställd jämväl under budgetåret 1960/61. Vidare synes den allttjämt fortgående ökningen av trafiksektionens arbetsuppgifter nödvändiggjöra, att biträdespersonalen därstädes ytterligare förstärkes. Jag upptager medel härför till ett belopp av 20 000 kronor. Med hänsyn till att viss tillfälligt anställd biträdespersonal vid kansliavdelningarna måste anses ha stadigvarande arbetsuppgifter torde fem nya kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång böra inrättas. Vad jag här förordat medför ett ökat medelsbehov av 46 300 kronor.

Beträffande skatteavdelningen tillstyrker jag ämbetets förslag, att de återstående obesatta taxeringsassistenttjänsterna må tillsättas fr. o. m. den 1 januari 1961 ävensom att medelsanvisningen till tillfällig personal ökas men att i stället posten för overtidssättningar nedräknas. Dessa förslag medför ett ökat medelsbehov för skatteavdelningen med 52 600 kronor.

Övriga förslag om personalförstärkningar anser jag mig icke kunna biträda.

I enlighet med ämbetets förslag bör å kansliavdelningarna en och å skatteavdelningen två extra ordinarie kontorsbiträden jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången erhålla tjänster i Ao 5 fr. o. m. nästa budgetår.

Vid 1959 års höstsession har riksdagen beslutat antaga förslag till förordning om allmän varuskatt m. m. samt godkänna riktlinjer för administrationen av den allmänna varuskatten i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i Kungl. Maj:ts proposition i ämnet (nr 162). Med anledning härav har vid ämbetets skatteavdelning inrättats ett varuskattekontor. Vidare har Kungl. Maj:t den 18 december 1959 fastställt ändrad personalförteckning för överståthållarämbetets skatteavdelning ävensom förordnat om det antal extra ordinarie tjänstemän och tjänstemän i aspirantställning, som högst må finnas. För varuskattens administration kan lönekostnaderna för nästa budgetår beräknas till i runt tal 365 000 kronor.

Riksdagen har vid 1959 års höstsession jämväl beslutat antaga förslag till förordning angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om försäkring för allmän tilläggs pension m. m. ävensom bifalla de av vederbörande departementschef i övrigt framlagda förslagen rörande tilläggs pensioneringens administration m. m., som förordats i Kungl. Maj:ts proposition i ämnet (nr 175). Fastställandet av pensionsgrundande inkomst skall i Stockholm handhavas av överståthållarämbetet å dess skatteavdelning. I propositionen har förutsatts att vissa spörsmål, som lämnats öppna, skall behandlas under resp. huvudtitlar i statsverkspropositionen. Dessa frågor avser bl. a. personalbehovet för administrationen. Jag finner det icke erforderligt att nu närmare taga ställning härtill. Det torde i stället få ankomma på Kungl. Maj:t att senare fatta beslut härom. Tilläggs pensioneringen har förutsatts skola bära sina egna administrationskostnader. I fråga om sättet för dessas täckande förordas i propositionen, att vederbörande utgiftsanslag utformas som nettoanslag, så att ersättningen från tilläggs pensioneringen omedelbart frånräknas och minskar anslaget med den del av kostnaderna, som hänför sig till pensioneringen. Med beaktande härav upptager jag här lönekostnaderna för den personal, som under nästa budgetår torde få nyanställas vid skatteavdelningen för ifrågavarande ändamål. Med hänsyn till att personalförstärkningarna huvudsakligen erfordras först från och med senare hälften av budgetåret uppskattar jag kostnaderna till 350 000 kronor. I avlöningsstaten bör upptagas en häremot svarande inkomstpost.

Vad jag sålunda föreslagit medför höjning av anslaget för kansliavdelningarna med (910 000 + 46 300) 956 300 kronor och för skatteavdelningen med (52 600 + 365 000 + 350 000 — 350 000) 417 600 kronor.

För automatiska utgiftsstegringar upptager jag för kansliavdelningarna ett belopp av 63 400 kronor och för skatteavdelningen 235 700 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med (956 300 + 417 600 + 63 400 + 235 700) 1 673 000 kronor och sålunda i sin helhet bestämmas till (6 685 000 + 1 673 000) 8 358 000 kronor.

Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för överståthållarämbetet samt de åtgärder i övrigt, vilka erfordras i anledning av vad jag i det föregående föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren, <i>förslagsvis</i>	83 300
2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 572 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 557 700
5. Representationsbidrag till överståthållaren	26 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 275 500
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	144 000
Summa kronor	8 708 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	350 000
Nettoutgift kronor	8 358 000;

c) till *Överståthållarämbetet*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 8 358 000 kronor.

[135] 2. Överståthållarämbetet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	505 400	504 475
1959/60 (statsliggaren s. 1136)	1 117 000	
1960/61 (förslag)	859 000	

Yrkande

Överståthållarämbetet (skr. 14/8 1959) föreslår, att anslaget nedräknas med 406 800 kronor.

	Belastning		Anslag 1959/60	Förslag 1960/61	Ökn. el. minskn.	
	1957/58	1958/59				
1. <i>Sjukvård m. m.:</i>						
Kansliavdelningarna	4 774	6 404	5 000	6 000	+	1 000
Skatteavdelningen	10 512	16 497	10 000	17 000	+	7 000
2. <i>Reseersättningar:</i>						
Kansliavdelningarna	1 000	1 000	1 000	1 200	+	200
3. <i>Expenser:</i>						
a) Kansliavdelningarna:						
Övriga expenser	116 000	154 000	132 000	166 000	+	34 000
b) Skatteavdelningen:						
Bränsle, lyse och vatten	38 365	46 428	40 000	50 000	+	10 000
Övriga expenser	255 500	258 362	884 000	425 000	—	459 000
						— 406 800

Motiv

1) Medelsbehovet har beräknats med ledning av förbrukningen under sistförflutet budgetår.

2) Kostnaderna för resor beräknas stiga till följd av höjda traktamenten och ökat antal resor.

3 a) Utgifterna för renhållning och städning har på grund av höjda städningslöner beräknats till 36 000 (+ 2 000) kronor.

För skrivmateriel, papper, blankettryck m. m. beräknas 45 000 (+ 16 000) kronor medan telefonkostnaderna uppskattas till 39 600 (+ 3 000) kronor.

Utgifterna för inköp och underhåll av möbler m. m. har beräknats till 20 400 (+ 13 000) kronor.

3 b) Medelsbehovet har beräknats med ledning av anslagsförbrukningen under de två sistförflutna budgetåren. Under delposten till telegram, telefon och annonsering har för ny televäxelanläggning i skattehuset beräknats ett belopp av 167 500 kronor.

Departementschefen

Till sjukvård m. m. upptager jag för kansliavdelningarna 6 000 kronor och för skatteavdelningen 12 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till för innevarande budgetår anvisat belopp med sammanlagt 3 000 kronor.

Till övriga expenser för kansliavdelningarna förordar jag en med 25 000 kronor ökad medelsanvisning. I fråga om skatteavdelningarnas expenser godtager jag ämbetets beräkning av utgifterna för bränsle, lyse och vatten, innebärande en ökad medelsanvisning med 10 000 kronor. Delposten till övriga expenser upptager jag med 420 000 (— 464 000) kronor, varvid för ny televäxelanläggning i skattehuset beräknats 167 500 kronor.

Vad jag sålunda föreslagit medför en anslagsminskning med (+ 3 000 + 25 000 + 10 000 — 464 000) 426 000 kronor.

Medelsbehovet med anledning av den under föregående anslag förordade ändringen av civilförsvarets organisation i Stockholm och Stockholms län

beräknar jag till 128 000 kronor, varav för sjukvård 5 000 kronor, reseersättningar 35 000 kronor och expenser 88 000 kronor.

Omkostnaderna för det nyinrättade varuskattekontoret kan uppskattas till 40 000 kronor, varav 1 000 kronor för sjukvård och 39 000 kronor för expenser.

I omkostnadsstaten bör även uppföras medelsbehovet för tilläggs pensioneringens administration. Kostnaderna härför kan beräknas till 90 000 kronor, varav 25 000 kronor för löpande utgifter och 65 000 kronor för engångsanskaffning av möbler, kontorsmaskiner m. m. En häremot svarande inkomstpost bör upptagas. Anslaget torde alltså böra minskas med (— 426 000 + 128 000 + 40 000 + 90 000 — 90 000) 258 000 kronor till 859 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Överståthållarämbetet: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 859 000 kronor.

[136] 3. Länsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	53 615 000	50 739 222
1959/60 (statsliggaren s. 1137)	55 565 000	
1960/61 (förslag)	67 675 000	

I. Civilförsvarets administration i länen

Personalbehovet för de nya civilförsvarssektionerna i länsstyrelserna har av statens organisationsnämnd och civilförsvarsutredningen beräknats enligt följande.

Som chef för civilförsvarssektionen föreslås en civilförsvarsdirektör, som i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län placeras i lönegrad Bo 1 och i övriga län i lönegrad Ao 25.

För organisationsarbetet, i huvudsak omfattande planläggning och mobiliseringsförberedelser, samt för personal- och utbildningsfrågor föreslås för Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län såsom detaljchef 1 byrådirektör i 24:e lönegraden. Under detaljchefen beräknas i nämnda län 3 förste byråsekreterare i 21:a lönegraden. I övriga län med särskild organisationsdetalj, nämligen Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands samt Norrbottens län, föreslås, att detaljchefen placeras såsom förste byråsekreterare i 21:a lönegraden. I Uppsala, Kronobergs, Blekinge, Hallands och Västerbottens län, vilka skall ha sammanslagen organisations-, personal- och utbildningsdetalj, placeras detaljchefen likaledes i 21:a lönegraden. För Gotlands och Jämtlands län, vilka förutsättes icke ha organisationen delad på särskilda detaljer, beräknas såsom närmaste man under civilförsvarsdirektören och som ersättare för denne en byråsekreterare i 19:e lönegraden.

Personalbehovet för organisationsarbetet samt för handläggningen av personal- och utbildningsfrågor beräknas i övrigt till 32 assistenter i 17:e och 26 assistenter eller landskanslister i 15:e lönegraden, 26 landskanslister

i reglerad befordringsgång, 18 kontorister i 9:e och 25 kanslibiträden i 7:e lönegraden samt 40 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång.

För handläggning av tekniska ärenden beräknas 2 förste byråingenjörer i 23:e, 19 förste byråingenjörer i 21:a, 3 ingenjörer i 17:e samt 2 kanslibiträden i 7:e lönegraden. Beträffande Gotlands och Jämtlands län föreslås, att medel beräknas för anställning på deltid av erforderlig teknisk expertis.

För expeditions- och skrivgöromål m. m. beräknas 2 befattningar i 19:e, 2 kontorister i 9:e, 21 kanslibiträden och 2 expeditionsvakter i 7:e samt 65 kontorsbiträden och 2 telefonister i reglerad befordringsgång.

För förrådsverksamhet beräknas utöver kollektivavtalsanställd personal, vilken avlönas från särskilt anslag å civilförsvarets stat, 22 förrådsförvaltare i 17:e, 2 biträdande förrådsförvaltare i 12:e samt 4 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång.

Sammantaget uppskattas alltså personalbehovet vid länsstyrelsernas civilförsvarssektioner till 367 personer.

Organisationsnämndens och civilförsvarsutredningens förslag beträffande civilförsvarssektionernas arbetsuppgifter, indelning och personalbehov tillstyrkes i huvudsak av remissinstanserna.

Statskontoret har vid sin granskning av förslaget icke funnit anledning till erinran mot den förordade fördelningen av arbetsuppgifterna. Det beräknade behovet av befattningshavare inom organisationen undandraget sig statskontorets bedömande.

Statens lönenämnd har ingen erinran mot de för civilförsvarsdirektörerna förordade lönegradsplaceringarna, som synes ansluta sig till vad som gäller för övriga sektionschefer inom länsstyrelserna. Nämnden ifrågasätter, om icke även för andra högre tjänster än civilförsvarsdirektörerna en närmare överensstämmelse kan åstadkommas med länsstyrelsernas tjänstetyper. Sålunda förefaller det lönenämnden, som om de föreslagna byråsekreterartjänsterna i 19:e och assistenttjänsterna i 17:e lönegraden borde kunna utbytas mot tjänster i landskanslistkarriären. Nämnden ifrågasätter även ett dylikt förfaringssätt beträffande vissa av de förordade förste byråsekreterartjänsterna. I fråga om lönesättningen i övrigt anser nämnden, att de föreslagna ingenjörsbefattningarna bör placeras i högst 15:e lönegraden. Viss ändring i förslaget ifrågasättes också beträffande bl. a. lönesättningen för cheferna för personal- och utbildningsdetaljerna vid civilförsvarssektionerna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län.

Tre av lönenämndens ledamöter anser i ett särskilt yttrande, att civilförsvarsdirektörerna, utom i Stockholm, Göteborg och Malmö, bör placeras i Ao 26. I motiveringen härför hänvisas till att dessa befattningshavare i flera avseenden intager en ställning, jämförlig med vissa lokalförvaltningschefer, såsom lantbruksdirektörer, sekreterare i hushållningssällskap, länsarbetsdirektörer, yrkesinspektörer och länsbostadsdirektörer, och att en jämförelse med dessa befattningshavares lönegradsplacering bör ingå vid bedömningen av civilförsvarsdirektörernas lönesättning.

Statstjänstemannaförbundet framhåller, att det icke endast ur personal-synpunkt utan också ur civilförsvarsynpunkt är viktigt, att civilförsvaret erhåller fasthet i sin organisation och att personalens löne- och allmänna anställningsvillkor blir reglerade. Förbundet förordar, att den ordinarie anställningsformen kommer i tillämpning inom civilförvarssektionerna i samma omfattning som inom övriga sektioner inom länsstyrelserna. Förbundet framför vissa erinringar beträffande lönesättningen av ett antal tjänster och föreslår även, att ytterligare tjänster tillföres organisationen.

Liknande synpunkter framföres av *civilförsvarets tjänstemannaförening*. Föreningen har i stort intet att erinra mot förslaget till personalorganisation. Dock föreslås vissa ändringar i organisationsnämndens förslag. Bl. a. förordas, att nya tjänster tillskapas för handläggningen av utbildnings- och övningsfrågor.

Länsstyrelserna har i samband med sina anslagsäskanden beräknat kostnaderna för de nya civilförvarssektionerna. Ett flertal yrkanden har därvid framställts i fråga om personalbehov och personalens löneställning. I åtskilliga fall framhålles, att den av organisationsnämnden och civilförvarsutredningen föreslagna organisationen är att anse såsom en absolut minimiorganisation.

Flertalet länsstyrelser har upptagit civilförvarsdirektörerna i 26:e lönegraden under hänvisning till att denna löneställning numera gäller för övriga sektionschefer vid länsstyrelserna. Högre löneställning än den föreslagna begäres bl. a. även för cheferna för organisationsdetaljen samt personal- och utbildningsdetaljen.

Några länsstyrelser förordar, att ytterligare en tjänst i kvalificerad ställning tillföres personal- och utbildningsdetaljen för genomförandet av civilförsvarets utbildnings- och övningsverksamhet i länen. Angelägenheten härav understrykes bl. a. av *länsstyrelsen i Södermanlands län*, som vid den inom länet bedrivna försöksverksamheten med den föreslagna civilförvarssektionen finner sig ha konstaterat, att en civilförvarsassistent icke ensam har möjlighet att fullgöra de kvalificerade arbetsuppgifterna på detaljen.

Några länsstyrelser förordar, att den föreslagna indelningen av civilförvarssektionen på detaljer ändras. *Sålunda* finner *länsstyrelserna i Uppsala* och *Västerbottens län* behov av särskild personal- och utbildningsdetalj även i dessa län och föreslår, att tjänster beräknas för sådant ändamål.

Länsstyrelsen i Jämtlands län föreslår, att civilförvarssektionen där liksom i andra län indelas i detaljer på lämpligt sätt. Någon anledning till en avvikande bedömning av detta län i förhållande till andra län anser länsstyrelsen icke föreligga. Länsstyrelsen föreslår därför viss detaljindelning av sektionen och en i jämförelse med organisationsnämndens förslag något förstärkt organisation. Bland annat finner länsstyrelsen starka skäl för att civilförvarsdirektörens närmaste man placeras i 21:a lönegraden.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser en centraliserad administration icke lämpa sig för länets del och finner skäl föreligga för vissa avvikelser från den av riksdagen i princip beslutade organisationen. Kravet på hög beredskap hos civilförsvaret blir enligt länsstyrelsens mening bäst tillgodosett med en decentraliserad organisation. Länsstyrelsen vill därför med förslag om en utökning av organisationen med en befattningshavare göra en omfördelning av personalresurserna på så sätt, att Malmö- och Hälsingborgsområdena alltjämt får lokala civilförsvarsbyråer. I fråga om de kvalificerade tjänsterna föreslås, att chefen för organisations- och personaldetaljerna på civilförvarssektionen placeras i 24:e lönegraden i likhet med vad organisationsnämnden föreslagit. Samma löneställning förordas dessutom för chefen för civilförsvarsbyrån i Malmö.

Länsstyrelsen i Norrbottens län hemställer, att en lokal civilförsvarsbyrå inrättas i Gällivare civilförvarsområde samt föreslår en med hänsyn härtill ändrad personalorganisation. Som skäl för sin hemställan åberopar länsstyrelsen bl. a. länets militärpolitiska betydelse och de stora avstånden inom länet. Även utrymningsplanläggningen och behovet av en fast och omedelbar lokal ledning av civilförsvaret, vilken samverkar med militära myndigheter, anses tala för att en lokal civilförvarsorganisation inrättas på föreslaget sätt.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län påyrkar för sin del icke, att den lokala civilförsvarsbyrån i Göteborg bibehålles men finner civilförsvarets planlägnings- och ledningsarbete i Göteborg och länet i övrigt vara så komplicerat, att den föreslagna personalorganisationen framstår som otillräcklig. Länsstyrelsen föreslår därför bl. a., att två nya tjänster inrättas i 24:e respektive 23:e lönegraden.

II. *Länsstyrelsernas yrkanden*

Länsstyrelsernas framställningar med förslag till beräkning av utgifterna för nästa budgetår under förevarande anslag innefattar ett flertal yrkanden om inrättande av nya tjänster eller höjd lönegradsplacering av befintliga tjänster. På grund av den alltjämt fortlöpande arbetsansvällningen begär flertalet länsstyrelser förstärkning av den icke-ordinarie biträdespersonalen. Från vissa håll har även hemställts om utökning av landskanslistpersonalen, varjämte nya expeditionsvaktjänster påyrkats från flera håll. Andra yrkanden avser uppflyttning av dels förste expeditionsvaktjänster från Ao 8 till Ao 9 och dels vissa telefonisttjänster till kansli-biträdesgrad. Under åberopande av att en ny chefslönerevision är påkallad har föreslagits, att tjänsterna som landssekreterare och landskamrerare uppflyttas från Bo 4 till Bo 5, tjänsten som taxeringsintendent från Bo 1 till Bo 2, tjänsten som förste länsassessor likaledes från Bo 1 till Bo 2 och tjänsten som biträdande taxeringsintendent från Ao 26 till Bo 1. Några länsstyrelser har vidare föreslagit fortsatt utbyggnad av taxeringsassistent-

organisationen. I vad angår personalplanen innebär de särskilda yrkandena i övrigt följande.

Envar av *länsstyrelserna i Östergötlands och Gävleborgs län* begär en ny länsassessorstjänst i Ae 24, varjämte *länsstyrelsen i Södermanlands län* föreslår en sådan tjänst i utbyte mot en förste länsnotarietjänst i Ao 23. Härvid åberopas den ökade arbetsbelastningen inom allmänna sektionen. Detta gäller såväl allmänna detaljen, där särskilt antalet ärenden angående exekutiva auktioner stigit mycket starkt, som socialdetaljen med dess svår- bemästrade nykterhetsvårds- och hälsovårdsärenden.

På grund av brist på kvalificerad arbetskraft hemställer *länsstyrelsen i Uppsala län* om inrättande av en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21. Om landssekreteraren eller hans ställföreträdare skall hinna ägna erforderlig tid åt initiativuppgifterna och åt ledningen och övervakningen av beredskapsplanläggningen, är det nödvändigt med en avlastning av landssekreteraren och förste länsassessorn.

Länsstyrelsen i Hallands län har föreslagit en länsnotarietjänst i befordringsgången särskilt med hänsyn till ökade arbetsuppgifter på planeringssektionen. *Länsstyrelsen i Gotlands län* hemställer, att en kanslibiträdestjänst i Ae 7 å landskansliet utbytes mot en kanslibiträdestjänst i Ao 7. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* föreslår inrättande av en tjänst som utredningsman i Be 1. För överskådlig framtid föreligger för det allmänna behov av en sakkunnig, som odelat kan ägna sig åt lokaliserings- och sysselsättningsfrågor ävensom andra översiktliga undersökningar.

Med hänsyn till omfattningen och ökningen de senaste åren av arbetsbelastningen på civilbefälhavaren i I civilområdet begär *länsstyrelsen i Kronobergs län* medel för anställande av en befattningshavare i Ag 21.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län hemställer att även under nästkommande budgetår få ha anställd en extra jurist för arbetsuppgifter i samband med vattenregleringar.

Envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings samt Göteborgs och Bohus län* begär en ny biträdande taxeringsintendenttjänst i Ao 26, varjämte *länsstyrelsen i Malmöhus län* föreslår en sådan tjänst i utbyte mot en förste taxeringsinspektörstjänst i Ao 23. Till stöd för yrkandena åberopas arbetsansvällningen å taxeringssektionerna i vederbörande län, varvid från några håll särskilt framhållits svårigheten att med nuvarande antal intendent inom föreskriven tid avverka arbetsbalansen såvitt avser yttranden i besvärsmål hos kammarrätten och i regeringsrätten. Under hänvisning till arbetsbelastningen å taxeringssektionerna har envar av *länsstyrelserna i Södermanlands och Västmanlands län* begärt en ny taxeringsinspektörstjänst i Ao 21. Enär de arbetsuppgifter å taxeringssektionen, som nu kan läggas på ett biträde i högre lönegrad, blir av tämligen kvalificerad art, föreslår *länsstyrelsen i Värmlands län*, att den kontoristtjänst i Ao 9, som tilldelats sektionen, utbytes mot en kansliskrivartjänst i Ao 10. För att

erhålla en ur länsstyrelsens synpunkt önskvärd relation mellan antalet förste taxeringsrevisorer i Ao 23 och Ao 21 — för närvarande två respektive fyra — föreslår *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, att en av ifrågasvarande befattningar i Ao 21 uppflyttas till Ao 23. Härjämte föreslår länsstyrelsen, att taxeringsintendenttjänsten uppflyttas från Bo 1 till Bo 3.

Till förstärkning av den kvalificerade personalen på provningsnämndens kansli har envar av *länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Västernorrlands län* hemställt om en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21, varjämte *länsstyrelsen i Östergötlands län* föreslagit inrättande av en icke-ordinarie länsnotarietjänst. Av liknande skäl föreslår *länsstyrelsen i Gotlands län*, att en icke-ordinarie länsnotarietjänst utbytes mot en länsnotarietjänst i Ao 21.

Länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län föreslår, att länsassessorstjänsten i Ao 24 å provningsnämndens kansli uppflyttas till Ao 26 varjämte *länsstyrelsen i Hallands län* föreslår, att länsnotarietjänsten i Ao 23, som är avsedd för provningsnämndens kansli, ändras till länsassessorstjänst i Ao 24.

Under åberopande bl. a. att föreståndaren för provningsnämndens kansli vid sin sida behöver en arbetsledare har *länsstyrelserna i Örebro och Västmanlands län* föreslagit uppflyttning av landskanslisttjänsten å kansliet från Ao 15 till Ao 19.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har med hänsyn till behovet av utökad juristpersonal å provningsnämndens kansli föreslagit, att till kansliet överflyttas dels en e. o. länsnotarietjänst från kameralsektionen i övrigt och dels en förste taxeringsinspektörstjänst i Ao 23, vilken därvid bör omändras till förste länsnotarietjänst i Ao 23, samt att från kansliet överflyttas två ordinarie landskanslister, därav en till kameralsektionen i övrigt och en till taxeringssektionen. Med hänsyn till storleken av den å provningsnämndens kansli tjänstgörande personalen och kansliets speciella arbetsuppgifter finner länsstyrelsen angeläget, att en särskild sektion inrättas för handläggande av de provningsnämndens kansli åliggande uppgifterna.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller, att behovet av personal på sjömansskattekontoret visat sig vara större än vad man tidigare beräknat. Länsstyrelsen föreslår, att föreståndaren för sjömansskattekontoret placeras i Ao 24 samt att i övrigt för kontoret inrättas en landskanslisttjänst i Ao 15, en kontoristtjänst i Ao 9, tre kanslibiträdestjänster i Ao 7 samt en landskanslisttjänst och sex kontorsbiträdestjänster i befodringsgången.

Utbyte av en kontorsbiträdestjänst å landskontoret mot en kansliskrivar-tjänst i Ao 10 påyrkas av *länsstyrelsen i Östergötlands län*. Innehavaren av den nya tjänsten skall föra landskontorets allmänna diarium.

En kanslibiträdestjänst i Ao 7 å landskontoret i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst har begärts av *länsstyrelsen i Hallands län*. Vidare har *läns-*

styrelserna i Kronobergs och Värmlands län föreslagit uppflyttning av den ordinarie telefonisttjänsten vid envar länsstyrelse från Ao 5 till Ao 7.

Slutligen har länsstyrelsen i Norrbottens län hemställt, att under anslagsposten till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. måtte anvisas 15 000 kronor för fullföljande av vissa för länet viktiga utredningar och initiativ.

Enligt grunderna för reglerad beföringsgång hör antalet kontorsbiträdestjänster och telefonisttjänster i Ao 5 ökas med 34 resp. 2.

III. Statens pris- och kartellnämnds yrkanden

Pris- och kartellnämnden hemställer, att frågan om priskontorsorganisationens utformning upptages till behandling samt anför.

Det åligger instruktionsenligt nämnden att följa utvecklingen samt främja allmän kännedom om prisförhållandena inom näringslivet. För att fullfölja denna uppgift erfordras, att priser för olika förnödenheter och tjänster insamlas och bearbetas. Uppgifterna rörande detaljhandel och hantverk inhämtas härvid nästan helt genom priskontorens försorg. Utöver denna uppgiftsinsamling, som haft stor omfattning, åligger det priskontoren att för sina resp. områden inhämta sådana uppgifter, att det hos nämnden befintliga registret över cirka 90 000 detaljhandels- och hantverksföretag hålles aktuellt. Vidare har priskontoren biträtt vid olika utredningar rörande fall av konkurrensbegränsning. Erfarenheten har visat, att vissa uppgiftsinsamlingar inom detaljhandeln icke lämpligen kan utföras på annat sätt än genom att tjänstemän personligen besöker företagen och genom granskning av olika handlingar inhämtar önskade uppgifter. Priskontorens arbetsuppgifter kommer av allt att döma att i framtiden bestå i minst samma utsträckning som hittills. Av de tjänstemän, som skall insamla uppgifterna, krävs förtrogenhet med den inom detaljhandeln använda redovisningstekniken. De bör dessutom ha vissa kunskaper om distributionsekonomiska förhållanden. Den kompetens, som kan anses erforderlig för arbetet inom fältorganisationen, torde i allt väsentligt erhållas genom avgångsexamen vid handelsgymnasierna.

Med hänsyn till att nämnden för sin normala verksamhet är i behov av en fältorganisation, och att denna vid eventuellt införande av priskontroll torde komma att omvandlas till övervakningsorgan, synes starka skäl tala för en fastare ordning beträffande priskontorspersonalens anställningsförhållanden. F. n. åtnjuter denna personal arvode lika med viss lön enligt löneplan A i statens löneförordning samt är tillförsäkrad tjänste- och familjepensionsrätt enligt kungörelsen den 30 juni 1948 (nr 537) med föreskrifter angående pensionering av vissa befattningshavare vid statens krisorgan. Då detta knappast kan anses vara en lämplig anställningsform vid en organisation, som bedömes bli bestående, bör extra ordinarie tjänster fr. o. m. den 1 juli 1960 inrättas vid länsstyrelsernas priskontor samtidigt som nuvarande arvodestjänster indrages.

Vid varje länsstyrelse, utom vid länsstyrelsen i Stockholms län, föreslår nämnden inrättande av en extra ordinarie tjänst som priskontorsföreståndare. Tjänsten bör med hänsyn till arbetsuppgifter och kompetenskrav placeras i lönegrad Ae 17 utom vad gäller befattningarna i Göteborg och Malmö. En högre lönegradsplacering i dessa städer är motiverad med hänsyn till såväl arbetets art som dess svårighetsgrad. Dessa två tjänster bör därför placeras i lönegraden Ae 19.

För kontrollanterna bör uppställas samma kompetenskrav som beträffande föreståndarna. Den hittillsvarande uppdelningen i distriktskontrollanter, assistenter och kontrollanter bör upphöra, då någon skillnad i arbetsuppgifter dem emellan numera icke föreligger. Nio kontrollanttjänster föreslås inrättade med placering vid de länsstyrelser Kungl. Maj:t bestämmer efter förslag av nämnden. De bör i likhet med kontrollanttjänsterna vid nämnden placeras i lönegrad Ae 13. Vid nyrekrytering bör aspirantanställning i lägre lönegrad normalt tillämpas under minst ett år. Nämnden förutsätter, att tillsättandet av tjänsterna som priskontorsföreståndare och kontrollanter skall ske i samråd med nämnden.

F. n. finns biträden vid samtliga priskontor utom i Visby, Växjö, Östersund och Umeå. Enligt nämndens mening bör biträdestjänster inrättas jämväl vid priskontoren i Umeå och Växjö. På grund härav föreslås, att en extra ordinarie biträdestjänst inrättas för vart och ett av priskontoren utom vad gäller Visby och Östersund. Befattningarna bör placeras i den reglerade befordringsgången för biträden utom i Göteborg och Malmö, där kanslibiträdestjänster i Ae 7 torde böra inrättas. Den högre placeringen av dessa två tjänster motiveras av att arbetsbelastningen vid dessa kontor är väsentligt större än vid övriga, varför det blir nödvändigt att ålägga biträdena mera självständiga och kvalificerade arbetsuppgifter.

Över pris- och kartellnämndens förslag har yttranden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd*.

Statskontoret anför.

Av utredningen synes framgå, att priskontorens personal torde kunna betraktas vara mera permanent erforderlig (normalorganisation). Mot bakgrunden härav har statskontoret icke något att erinra mot att de i förslaget upptagna befattningarna uppföres på extra-ordinarie stat. Innehavarna av dessa tjänster bör i samband härmed underkastas bestämmelserna i Saar. Förslaget till lönegradsplacering av befattningarna har icke givit statskontoret anledning till särskilt uttalande. Därest organisationen skulle behöva utbyggas för fullgörande av uppgifter av mera tillfällig natur (krisorganisation) bör den för sådana uppgifters bestridande erforderliga personalen lämpligen få sina avlöningsförhållanden reglerade efter de hittills för priskontorens befattningshavare gällande föreskrifterna.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till erinran mot föreslagna lönegradsplaceringar.

Departementschefen

Enligt beslut av 1959 års riksdag angående ny civilförsvarsorganisation (proposition nr 114/1959) skall den nuvarande lokala administrationen av civilförsvaret avvecklas med utgången av innevarande budgetår. Administrationen och planläggningen av civilförsvaret i länen skall i stället ankomma på länsstyrelserna, vars civilförsvarssektioner i anledning därav förstärkes. Då Stockholm och Stockholms län avses skola erhålla en gemensam i överståthållarämbetet ingående organisation, föreligger icke behov av någon civilförsvarssektion vid länsstyrelsen i Stockholms län. Den aktuella utbyggnaden av civilförsvarssektionerna berör sålunda övriga tjugotre länsstyrelser.

Jag vill till en början erinra om den av mig i propositionen nr 114/1959 (sid. 206) berörda frågan att i stället för civilförsvarssektioner inrätta försvarssektioner vid länsstyrelserna, avsedda för alla grenar av det civila försvaret. Såsom jag tidigare anført i annat sammanhang är det min avsikt att föranstalta om ytterligare undersökningar i denna fråga. Med hänsyn härtill är jag icke beredd att nu föreslå inrättandet av försvarssektioner. Arbetskraftsbehovet vid länsstyrelserna för handläggningen av sådana försvarsärenden, som icke är egentliga civilförsvarsärenden, torde tills vidare få tillgodoses genom anställande av tillfällig personal.

Omorganisationen av civilförsvarssektionerna finner jag i stort sett böra ske i överensstämmelse med det förslag, som framlagts av statens organisationsnämnd och civilförvarsutredningen. En sådan omorganisation innebär, att civilförsvarets administration rationaliseras och göres mera effektiv.

I samband med länsstyrelsernas anslagsäskanden för nästa budgetår har förslag framlagts om ett bibehållande av de nuvarande lokala civilförsvarsmyndigheterna i Malmö, Hälsingborg och Gällivare. Jag finner emellertid icke sådana skäl ha förebragts till stöd för dessa förslag, att anledning föreligger, att i dessa fall göra avsteg från huvudregeln att administrationspersonalen skall sammanföras till en och samma myndighet, nämligen länsstyrelsen. En sådan organisation synes jämväl i nu berörda fall ge betryggande förutsättningar för att en tillfredsställande beredskapsplanläggning skall kunna utföras och beredskapssynpunkterna sålunda tillgodoses.

I fråga om personalbehovet vid de omorganiserade civilförsvarssektionerna kan jag i huvudsak ansluta mig till organisationsnämndens och civilförvarsutredningens beräkningar. Jag anser mig emellertid böra föreslå att i stället för föreslagna 32 assistenttjänster i 17:e lönegraden upptages 1 tjänst som civilförvarsinspektör i 21:a, 16 förste landskanslisttjänster i 19:e och 15 landskanslisttjänster i 15:e lönegraden. Jag förordar vidare, att 5 tjänster som förrådsförvaltare i 17:e lönegraden placeras i 15:e lönegraden samt att 2 tjänster som biträdande förrådsförvaltare i 12:e lönegraden omändras till 2 tjänster som förman i 10:e lönegraden. Slutligen bör 3 kontoristtjänster i 9:e lönegraden och 2 tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång ändras till 5 tjänster som kanslibiträde i 7:e lönegraden.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit kommer civilförsvarssektionernas personal fr. o. m. nästa budgetår att uppgå till sammanlagt 367 personer, vilket innebär en väsentlig minskning av antalet befattningshavare i förhållande till nuvarande organisation.

Beträffande anställningsformen för personalen finner jag icke skäl föreslå annan ändring i civilförvarsutredningens och organisationsnämndens förslag, än att civilförvarsdirektörerna i avbidan på resultatet av förenämnda organisationsundersökning tills vidare bör bibehållas vid extra ordinarie anställning. Tjänsterna såsom förste landskanslist och landskanslist bör i likhet med övriga sådana tjänster inom landskanslistkarriären göras ordinarie.

Vederbörande personalorganisation har efter överläggningar i civildepartementet om lönesättningen för de här föreslagna tjänsterna vid civilförsvarssektionerna förklarat sig icke ha någon erinran mot det framlagda förslaget.

Beträffande organisationen för de olika länen hänvisar jag till härvid fogad *Bilaga C* (sid. 427).

I likhet med organisationsnämnden utgår jag från att de gjorda personalberäkningarna delvis är att anse som preliminära, varför en översyn av personalbehovet kan behöva ske, sedan organisationen fungerat så lång tid att säkra erfarenheter av densamma erhållits. Med hänsyn härtill finner jag icke skäl att i övrigt nu föreslå några ändringar i organisationsnämndens och civilförsvarsutredningens förslag.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser och vidtaga de åtgärder i övrigt, som kan befinnas erforderliga för organisationens genomförande och närmare utformning. Jag vill i övrigt på denna punkt hänvisa till vad jag anfört under anslaget till överståthållarämbetets avlöningar angående hänsynstagande till personalens intressen.

Lönekostnaderna för personalen vid länsstyrelsernas civilförsvarssektioner efter en omorganisation i enlighet med vad jag i det föregående förordat kan för nästa budgetår beräknas till i runt tal 6 120 000 kronor. För den å de nuvarande civilförsvarssektionerna redovisade personalen uppgår de från förevarande anslag bestridda lönekostnaderna till cirka 1 750 000 kronor. Då denna personal emellertid i viss utsträckning tagits i anspråk jämväl för andra länsstyrelserna åvilande försvarsuppgifter än egentliga civilförsvarsuppgifter, för vilket den nya organisationen icke är avpassad, torde i stället tillfällig personal få anlitas i ökad omfattning för att biträda vid länsstyrelsens handläggning av dylika ärenden. Kostnaderna härför beräknar jag till 300 000 kronor. Vad jag här föreslagit skulle sålunda föranleda ett ökat medelsbehov under förevarande anslag med (6 120 000 — 1 750 000 + 300 000) 4 670 000 kronor.

Jag vill slutligen erinra om att civilförsvarsutredningen i sitt betänkande angående civilförsvarets administration i länen föreslagit, att arvoden alltjämt skall utgå till civilförsvarscheferna. Vid sin bedömning av frågan har utredningen beaktat, att dessa personer visserligen kommer att i princip befrias från administrativa uppgifter, men att de på grund av sin ställning ändock kommer att tagas i anspråk på sådant sätt, att skälig ersättning bör utgå. Utredningen förordar, att civilförsvarsområdena indelas i tre arvodesgrupper i stället för nuvarande fem och att arvodesbeloppen bestämmas till 1 320, 1 875 resp. 2 700 kronor för år. Förslaget innebär, förutom att de två lägsta arvodesgrupperna i nuvarande indelning bortfaller, en höjning av de nuvarande arvoden med cirka 15 procent. I de nya beloppen är härjämte inräknat de nu utgående arvoden om 150 kronor för år till kretschefer, vilka befattningar icke längre skall finnas som en följd av att civilförsvarsområdena utvidgas.

För egen del förordar jag, att medel till nämnda arvoden beräknas i enlighet med förslaget, och upptager sålunda för ändamålet under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ett belopp av 220 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som erfordras för arvodesregleringen. Jag utgår från att arvode med särskilt belopp må såsom hittills kunna tillerkännas civilförsvarschefen i Malmö civilförsvarsområde samt att sådant arvode må kunna utgå även till civilförsvarscheferna i Stockholms och Göteborgs civilförsvarsområden, därest annan än civilförsvarsdirektören förordnas för uppdraget i fråga. Då det under ifrågavarande anslagspost för innevarande budgetår till ersättning till inkvarteringschefer upptagna beloppet 17 000 kronor bortfaller, därest de föreslagna ändringarna i civilförsvarets administration genomföres, erfordras en uppräknig av anslaget med (220 000 — 17 000) 203 000 kronor.

Jag övergår här efter till frågan om personalbehovet för länsstyrelsernas övriga arbetsuppgifter.

Vid min anmälan i föregående års statsverksproposition av förevarande anslag berörde jag vissa åtgärder, som vidtagits för att effektivisera arbets sättet och underlätta ärendenas handläggning vid länsstyrelserna. Statens organisationsnämnds undersökningar av arbetsrutinen vid landskontoren fortgår alltjämt och av nämnden har framlagts flera förslag i kostnadsbesparande syfte. I sina anslagsframställningar har vidare ett flertal länsstyrelser redovisat av dem gjorda undersökningar rörande möjligheten att genomföra förenklingar i arbetsrutinen. Jag finner angeläget, att sådana möjligheter utnyttjas i den mån detta kan ske utan eftersättande av tillbörliga krav på noggrannhet och säkerhet. Även om den fortgående arbetsansvällningen vid länsstyrelserna sålunda i första hand torde få bemästras genom arbetsbesparande organisatoriska åtgärder finner jag likväl i vissa fall personalförstärkning erforderlig.

Å landskansliet i Gävleborgs län torde böra inrättas en tjänst som länsassessor i Ae 24. Tjänsten avses för allmänna sektionen och på tjänsteinnehavaren bör ankomma att med eget ansvar handlägga vissa ärendegrupper i sektionschefens ställe.

Liksom för innevarande budgetår torde medel böra anvisas för fortsatt anställande av en extra länsnotarie å landskansliet i Västernorrlands län för arbetsuppgifter på grund av vattenregleringar m. m.

För fullföljande av vissa för Norrbottens län viktiga initiativ synes jämväl för nästa budgetår under sakkunnigposten böra anvisas 15 000 kronor för ersättning till särskilda sakkunniga.

Den å landskansliet i Gotlands län inrättade extra ordinarie kanslibiträdestjänsten föreslår jag överflyttad till ordinarie stat.

Anställande av ytterligare extra personal i lägre biträdesgrad torde erfordras med hänsyn till den fortgående ökningen av arbetsuppgifterna bl. a. å bilregistren. Enligt beräkningar, som under hand lämnats av statens orga-

nisationsnämnd, upptager jag härför ett belopp av 150 000 kronor. Vidare synes för nästa budgetår böra beräknas 30 000 kronor till anställande av tillfällig personal för åstadkommande av en rationellare uppläggning av körkortsregistret vid länsstyrelsen i Stockholms län.

Beträffande landskontoren vill jag erinra om att de fr. o. m. den 1 januari 1958 genomförda ändringarna i taxeringsorganisationen med inrättande av ett prövningsnämndens kansli i varje län föranledde förstärkning av personalen vid flertalet länsstyrelser med bl. a. en juristtjänst, vars innehavare skulle förestå nämnda kansli. Vid de fem största länsstyrelserna skulle dock motsvarande arbetsuppgifter ankomma på innehavaren av en vid var och en av dessa länsstyrelser tidigare inrättad s. k. taxeringsassessorstjänst och någon ytterligare juristpersonal anställdes ej för ändamålet. Erfarenheterna av taxeringsreformen torde ännu icke vara tillräckliga för några mera allmängiltiga slutsatser rörande dess inverkan på personalbehovet å prövningsnämndens kansli och taxeringssektionen. Emellertid får anses klarlagt, att vid de allra största prövningsnämndskanslierna föreligger behov av ytterligare kvalificerad personal. Jag förordar att för detta ändamål en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21 inrättas å landskontoret i ettvarvt av Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, i Malmöhus län i utbyte mot en länsnotarietjänst i reglerad befordringsgång. I detta sammanhang vill jag även erinra om att en utredning nyligen, på förslag av chefen för finansdepartementet, igångsatts rörande en effektivisering av taxeringsrevisionsverksamheten.

Några nya tjänster å det vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län inrättade sjömansskattekontoret är jag icke beredd att nu föreslå. Däremot upptager jag för anställande av extra personal därstädes ett med 64 000 kronor förhöjt belopp.

Utbyggandet av taxeringsassistentorganisationen enligt av 1956 års riksdag godkända riktlinjer har vid åtskilliga länsstyrelser medfört en betydande omsättning bland landskontorets landskanslistpersonal. Även om nyrekrytering kunnat ske på ett tillfredsställande sätt har i vissa fall svårigheter uppkommit åtminstone under en övergångstid intill dess den nyanställda personalen hunnit förvärva utbildning och viss erfarenhet av arbetet. Den under senare år intensifierade utbildningsverksamheten har ävenledes inneburit påfrestningar för länsstyrelserna. På grund härav torde ökat behov av extra landskanslistpersonal föreligga och jag upptager härför medel till ett med 30 000 kronor förhöjt belopp. Medel torde vidare böra beräknas för ett extra kontorsbiträde å landskontoret i Kalmar län.

Jag upptager i detta sammanhang frågan om fortsatt utbyggnad av taxeringsassistentorganisationen. Det måste anses angeläget att denna utbyggnad sker med all den skyndsamhet personalresurserna medger. Som jag nyss anförat torde emellertid svårigheter i detta hänseende föreligga vid flera länsstyrelser. Jag anser mig ändock böra förordas, att ytterligare 50 taxeringsassistenttjänster i Ao 17 inrättas fr. o. m. den 1 januari 1961. Det

torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma var dessa tjänster skall placeras.

I enlighet med länsstyrelsernas förslag bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster ökas med 34 till 393 och antalet ordinarie telefonisttjänster ökas med 2 till 32.

Posten till övertidsersättningar synes böra uppräknas med 150 000 kronor.

Övriga av länsstyrelserna framställda yrkanden är jag icke beredd att tillstyrka.

De i det föregående framlagda förslagen innebär en kostnadsökning med i runt tal 948 000 kronor.

Pris- och kartellnämndens förslag rörande priskontorens organisation anser jag mig kunna tillstyrka. Sålunda torde för ifrågavarande organisation vid landskanslierna böra inrättas 2 priskontorsföreståndartjänster i Ae 19, 21 priskontorsföreståndartjänster i Ae 17, 9 kontrollanttjänster i Ae 13, 2 kanslibiträdestjänster i Ae 7 samt 19 kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång. Kostnadsökningen härför utgör i runt tal 50 000 kronor.

Kostnaderna för personal vid länsstyrelserna i anledning av varuskattens administration kan för budgetåret 1960/61 beräknas till 3 380 000 kronor.

Det av 1959 års höstriksdag fattade beslutet rörande riktlinjer för tilläggs-pensioneringens administration m. m. förutsätter, att viss kontrollverksamhet skall ankomma på länsstyrelserna. I enlighet med beräkningar i Kungl. Maj:ts proposition i ämnet (nr 174) upptager jag medel för tillfällig personal till dessa uppgifter med ett belopp av 50 000 kronor. I avlöningsstaten bör upptagas en inkomsttitel å samma belopp.

Under hänvisning till vad chefen för kommunikationsdepartementet därutinnan anfört (VI ht. p. 1) förordar jag, att å landskansliet i Stockholms län inrättas två förste länsnotarietjänster i Ao 23 med skyldighet för innehavarna att tjänstgöra å kommunikationsdepartementets regeringsrättsbyrå. Kostnaderna härför kan beräknas till i runt tal 60 000 kronor.

I förteckningen över tjänstemän å övergångsstat torde på grund av avgång böra uteslutas en landskontoristtjänst i Ao 13 samt på grund av beslut i samband med genomförandet av de av 1959 års riksdag beslutade löne-regleringarna böra upptagas en landskanslisttjänst i Ao 15.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med (4 670 000 + 203 000 + 948 000 + 50 000 + 3 380 000 + 50 000 — 50 000 + 60 000) 9 311 000 kronor. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar för löne-regleringar m. m. med 2 799 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (9 311 000 + 2 799 000) 12 110 000 kronor till (55 565 000 + 12 110 000) 67 675 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länsstyrelserna samt de åtgärder i övrigt, vilka erfordras i anledning av de av mig framlagda förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	1 025 000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	32 400 000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	230 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t	
a) Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m., <i>förslagsvis</i>	61 000
b) Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	210 000
c) Ersättning till civilförsvarschefer, <i>förslagsvis</i>	220 000
d) Ersättning till vägtrafikombud, <i>förslagsvis</i>	121 000
e) Arvode till civilbefälhavare, <i>förslagsvis</i>	15 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	22 250 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	438 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 645 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 110 000

Summa kronor 67 725 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från allmänna pensionsfonden ... 50 000

Nettoutgift kronor 67 675 000;

c) till *Länsstyrelserna*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 67 675 000 kronor.

[137] 4. Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	150 000	163 729
1959/60 (statsliggaren s. 1148)	155 000	
1960/61 (förslag)	197 000	

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till 176 900 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår ävensom till de personalökningar, som föranledes av civilförsvarets omorganisation och den allmänna varuskattens införande, föreslår jag, att anslaget uppräknas med 42 000 kronor till 197 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 197 000 kronor.

[138] 5. Länsstyrelserna: Reseersättningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 335 000	1 309 617
1959/60 (statsliggaren s. 1148)	1 575 000	
1960/61 (förslag)	2 435 000	

De sammanlagda utgifterna för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till 1 360 000 kronor. Härtill kommer flyttningssersättningar och tjänstgöringstraktamenten, beräknade till cirka 350 000 kronor.

Departementschefen

Jag godtagar myndigheternas beräkning av medelsbehovet. För ökade kostnader med anledning av civilförsvarets omorganisation och den allmänna varuskattens införande beräknar jag i runt tal 725 000 kronor. Anslaget uppföres sålunda med (1 360 000 + 350 000 + 725 000) 2 435 000 (+ 860 000) kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 435 000 kronor.

[139] 6. Länsstyrelserna: Expenser

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	7 735 000	6 662 410
1959/60 (statsliggaren s. 1150)	7 782 000	
1960/61 (förslag)	9 204 000	

Yrkanden

1) Enligt *länsstyrelsernas* yrkanden bör medelsbehovet för budgetåret 1960/61 beräknas till 7 532 000 kronor, varav för bränsle, hyra och vatten 1 216 000 kronor, för övriga expenser för eget behov 5 949 000 kronor, och för expenser för annat än eget behov 367 000 kronor. I beloppet för övriga expenser för eget behov ingår engångsutgifter å tillhopa 465 000 kronor för ny telefonväxel samt anskaffning av möbler, inventarier m. m. till ny landsstatsbyggnad i Kristianstads län.

2) *Byggnadsstyrelsen* beräknar medelsbehovet för möbler till representationsrum i landshövdingeresidensen i Halmstad, Örebro och Västerås samt för underhåll av möbler och textilier i residensen till sammanlagt 125 000 kronor.

3) *Länsstyrelsernas utbildningsnämnd* (skr. 4/9 1959) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas 88 700 kronor till kurser för utbildning av landskanslistor, 4 000 kronor till arvoden åt nämndens ledamöter, 1 500 kronor till studiekonferenser för landsstatstjänstemän samt 1 000 kronor till utbildningskurser för biträdespersonal vid länsstyrelserna samt å landsfiskals- och härads-skrivarkontor, tillhopa 95 200 kronor.

4) *Länsstyrelsernas antagningsnämnd* (skr. 11/9 1959) beräknar medelsbehovet för sin verksamhet till 8 700 kronor.

5) *Statens organisationsnämnd* (skr. 27/1 1959) föreslår, att den centrala bokföringen vid länsstyrelsernas kameralsektioner för framtiden ordnas som en maskinell genomskriftsbokföring.

Motiv

3) Utbildningsnämnden föreslår, att den allmänna delen av kurserna för landskanslistor å landskansli och landskontor göres gemensam. Dylik samordning anses möjlig utan alltför stor ändring av nuvarande kurs- och timplaner. Kursen för landskanslistor å landskontor synes i allt väsentligt kunna vara oförändrad medan kursen för landskanslistor å landskansli till viss del måste ändras och utökas. Den gemensamma allmänna delen föreslås omfatta sammanlagt 240 timmar och de speciella delarna vardera sammanlagt 300 timmar. I kursplanen för den allmänna delen ingår bl. a. ämnet bokföring med 60 timmar. Nämnden förutsätter, att den gemensamma allmänna delen i allmänhet genomgås så tidigt som möjligt och att landskanslisterna efter genomgång av denna del icke skall känna sig bundna till viss avdelning inom länsstyrelsen. Omläggningen av kursverksamheten torde icke medföra nämnvärda kostnadsökningar. De ökade kostnaderna för den allmänna delen till följd av uppräknningen av timantalet torde nämligen i icke oväsentlig mån motvägas av att kostnaderna för traktamenten till gifta elever nedbringas genom att kursen inlägges på ett tidigare stadium i karriären, då familjebildningen icke är så omfattande. De ökade kostnaderna för den förlängda speciella delen för landskanslistor å landskansli synes i stort sett motsvara den besparing, som uppkommer genom att någon särskilt anordnad allmän kurs icke behöver hållas för denna kategori. Nämnden har nämligen ansett sig kunna räkna med, att elevantalet i den nya gemensamma allmänna kursdelen kan hållas högre än i de speciella delarna.

Därest mellan 25 och 30 elever uttages till allmän del och elevantalet i de speciella kursdelarna hålles mellan 20 och 24, kommer en allmän kursdel att inbesparas på cirka fem speciella delar. Genom en sådan kostnadsbesparande anordning med olika elevantal i allmän och speciell kursdel vinnes dessutom vissa praktiska fördelar. Utbildningsbehovet inom landskontoren får anses vara vida större än inom landskanslierna. Det torde kunna antagas, att utbildningsbehovet kommer att förhålla sig såsom 4 till 1 under större delen av 1960-talet. Vid sådant förhållande bör man räkna med att under ett antal år framåt hålla 4 speciella landskontorskurser mot 1 speciell landskanslikurs. Systemet blir dessutom elastiskt, vilket måste vara till stor fördel.

Såsom förutsättning för det nya systemets genomförande erfordras den ändringen i gällande bestämmelser för utbildningskurserna, att det generella villkoret om tre års tjänstgöring vid länsstyrelse (eller motsvarande tjänstgöring) för antagning till elev vid kurs upphäves. Något villkor om viss tids tjänstgöring för antagning till elev i den allmänna kursdelen bör icke gälla. Däremot bör dylikt villkor gälla för antagning till elev i speciell kursdel. Kravet på praktisk tjänstgöring bör bestämmas till fyra år. Övergångsvis bör dock endast krävas tre år. Vissa förkunskaper i bokföring, motsvarande godkänt betyg från yrkesskola, bör generellt krävas för antagning till elev i den gemensamma allmänna kursdelen.

I förhållande till nuvarande ordning för uttagning av elever — där eleverna genom särskilt förfarande uttages till allmänna delen och sedan efter godkända prov automatiskt vinner tillträde till vederbörande speciella kursdel — medför det nya systemet den ändringen, att ett nytt antagningsmoment tillkommer, nämligen utseendet av elever till genomgång av speciell del.

Enligt den äldre ordningen anordnas hösten 1959 en ny kurs för utbildning av landskanslisters å landskontor och en extra dylik kurs avses skola påbörjas våren 1960, båda kurserna med allmänna delar. Dessa kurser skall enligt nuvarande ordning avslutas hösten 1960 med speciella delar. Kostnaden för var och en av ifrågavarande kursdelar beräknas till 19 600 kronor. Härvid har beloppet för expenser uppräknats med 600 kronor med hänsyn till förbrukningen 1958/59.

Därest utbildningsnämndens förslag till omändring av kursverksamheten godtages, kommer de allmänna kursdelar, som anordnas under budgetåret 1960/61, att utformas såsom gemensamma kurser. Med hänsyn till att antalet befattningshavare å landskontoren, som väntar på att få genomgå den teoretiska utbildning, som erfordras för ordinarie tjänst såsom landskanslist och laxeringsassistent, alltså är stort, finner nämnden det nödvändigt att på denna grund anordna dubbla allmänna kursdelar under budgetåret 1960/61. Därjämte finns ett visst uppdämt utbildningsbehov å landskanslierna. Någon utbildningskurs för landskanslisters å landskansli har icke påbörjats sedan 1957. Med hänsyn härtill anser nämnden starka skäl föreligga för att under budgetåret 1960/61 anordna ytterligare en allmän kursdel. Genom anordnandet av tre allmänna kursdelar 1960/61 vinnes också den fördelen, att det nya systemet snabbt kan komma igång. Av dessa tre allmänna kursdelar bör en anordnas under hösten 1960 och två under våren 1961. Lärararvodena vid en var av dessa kurser beräknas till 10 800 kronor, kursledararvodet till oförändrat 1 200 kronor samt expensposten till 4 500 kronor, varför kostnaderna för varje kursdel utgör 16 500 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet för nämndens kursverksamhet för landskanslister m. fl. skulle alltså uppgå till (19 600 + 19 600 + 16 500 + 16 500 + 16 500) 88 700 kronor.

Under budgetåren 1958/59 och 1959/60 har anvisats 10 000 kronor till kurser för biträdespersonal. Enligt nämndens mening kan posten nedräknas till 1 000 kronor.

5) Det vid flertalet länsstyrelser nu använda bokföringssystemet är arbetskrävande och svåröverskådligt. Organisationsnämndens förslag syftar till förenkling och effektivisering av detta system. För att begränsa det betydande avskrivningsarbete, som nu förekommer, föreslås sålunda, att den centrala bokföringen vid kameralsektionen ordnas som en genomskriftsbokföring. Denna bör fullgöras maskinellt med hänsyn till bokföringsmaterialets omfattning, behovet av kopior av bokföringshandlingarna, möjligheten till fortlöpande kontosaldering och angelägenhetsgraden av goda kontrollmöjligheter. Med hänsyn till behovet av text i bokföringen föreslås en textskrivande maskin. Maskinen avses även komma till användning vid framställning av utbetalningshandlingar. Genom att postgiroförteckning jämte giro- och utbetalningskort kan utskrivas samtidigt medelst genomskrift nedbringas arbetstiden för utskrift samt onödiggöres kontrolläsning. Därtill erhålles automatiskt summering och utskrift av förteckningens transport- och slutsummor.

Det åligger länsstyrelse att på bestämda tider avgiva olika rapporter beträffande medelsförvaltningen. Av dessa rapporter är den månatliga kassareport den mest omfattande. Rapporten utgör en sammanställning över samtliga under månaden företagna debiteringar och krediteringar i inkomst- resp. utgiftsböckerna. Detta arbete kan avsevärt minskas genom att man i bokföringen arbetar med fortlöpande saldering av kontona samt genom att flertalet av rapportens bilagor jämte tilläggsblad upprättas medelst bokföringsmaskin. Nämnden föreslår, att samtliga länsstyrelser övergår till det maskinella bokföringssystemet. De bokföringsmaskiner, som nu är i användning för det vid vissa län på försök tillämpade bokföringssystemet, förutsättes härvid skola ersättas med nya maskiner och utnyttjas på andra håll inom statsförvaltningen. De flesta av de nuvarande maskinerna saknar salderande verk. Övergången till det föreslagna systemet bör lämpligen ske den 1 juli 1960.

Utgifterna för maskinanskaffning m. m. har beräknats till omkring 300 000 kronor.

Rationaliseringen beräknas medföra en arbetsbesparing av 11 hela årsarbetskrafter, motsvarande en lönekostnad av 108 350 kronor. Detta belopp beräknas utgöra bruttobesparingen, varifrån skall dras den årliga kostnaden för maskiner m. m. 62 650 kronor. Nettobesparingen blir då 45 700 kronor per år.

Yttranden

3) Över utbildningsnämndens förslag har utlåtanden avgivits av *statskontoret, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser och föreningen Sveriges landskanslister*.

Samtliga remissorgan tillstyrker, att den allmänna delen av kurserna göres gemensam för landskanslister å landskansli och landskontor. Mot föreslagna kursplaner har särskilt den invändningen gjorts, att ämnet bokfö-

ring i allmänna delen beretts alltför stor plats med hänsyn till utbildningskravet för landskanslister å landskansli. För önskvärdheten att helt eller delvis förlägga detta ämne till landskontorets speciella del uttalar sig *statskontoret, länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Hallands, Örebro och Västmanlands län* ävensom *föreningen Sveriges landskanslister. Länsstyrelserna i Uppsala och Skaraborgs län* föreslår, att kvalifikationstid föreskrives för deltagande i kursens allmänna del och att denna tid sättes till ett år. Länsstyrelse bör ges möjlighet att bilda sig ett omdöme om vederbörandes lämplighet för tjänstgöring å länsstyrelse. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* anser, att en gemensam rekrytering för landskontor och landskansli ej kan vara ändamålsenlig. *Länsstyrelsen i Örebro län* uttalar betänkligheter mot det sena linjevallet med hänsyn till de skilda arbetsuppgifterna å landskansli och landskontor. Linjevallet bör träffas före eller under genomgången av den allmänna kursdelen. Liknande synpunkter anföres av *länsstyrelserna i Västmanlands och Västerbottens län*.

5) Organisationsnämndens förslag har i princip tillstyrkts av *statskontoret, riksräkenskapsverket, riksarkivet* samt i ärendet hörda *länsstyrelser*.

Departementschefen

Länsstyrelsernas del av anslaget är för innevarande år fastställd till 7 160 000 kronor, varav 1 300 000 kronor för bränsle, lyse och vatten, 5 560 000 kronor för övriga expenser för eget behov och 300 000 kronor för expenser för annat än eget behov. I beloppet till övriga expenser för eget behov ingår 170 000 kronor för vissa engångsutgifter, varav 120 000 kronor för nya eller utökade teleanläggningar i Östergötlands, Kalmar och Örebro län och 50 000 kronor för inventarier m. m. till förhyrda lokaler i Östergötlands län. För nästa budgetår torde posten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till länsstyrelsernas beräkningar kunna nedräknas till 1 210 000 kronor. Till övriga expenser för eget behov upptager jag 6 010 000 kronor. Härvid har beaktats vissa ökade kostnader bl. a. för städning och telefon. I beloppet ingår 452 000 kronor avseende kostnader i samband med länsstyrelsens i Kristianstad inflyttning i nytt landsstatshus. Härav utgör 102 000 kronor kostnader för ny televäxel och 350 000 kronor preliminärt beräknade utgifter för möbler och andra inventarier samt flyttningskostnader. I posten ingår vidare medel för utbyte av tjänstebilar i tre län. Till expenser för annat än eget behov upptager jag med hänsyn till medelsåtgången under de två senaste budgetåren 340 000 (+ 40 000) kronor.

I detta sammanhang upptager jag även statens organisationsnämnds förslag, att den centrala bokföringen vid länsstyrelsernas kameralsektioner för framtiden skall ordnas som en maskinell genomskriftsbokföring. Landskontoren är f. n. föremål för organisationsnämndens undersökningar och nämnden har i en delrapport framlagt berörda förslag. Såsom nämnden framhållit är det nuvarande bokföringssystemet icke rationellt. En om-

läggning av bokföringen, grundad på användning av arbetskraftssparande maskiner, framstår därför som synnerligen angelägen. Jag förordar, att nämndens förslag härutinnan genomföres och föreslår anvisande av 300 000 kronor för maskinanskaffning m. m.

Medelsbehovet med anledning av den under föregående anslag förordade ändringen av civilförsvarets organisation upptager jag till 310 000 kronor.

Omkostnaderna för de nyinrättade varuskattekontoren uppskattar jag till i runt tal 350 000 kronor. Länsstyrelsernas del av anslaget bör alltså bestämmas till (1 210 000 + 6 010 000 + 340 000 + 300 000 + 310 000 + 350 000) 8 520 000 kronor.

Till anskaffande av s. k. fönsterkuvert för försändande till skattskyldiga av debetsedlar samt tryckning genom postverkets försorg av anställningskort, uppbörds kort och debetsedlar upptager jag oförändrat 475 000 kronor. Med anledning av den allmänna tilläggspensioneringen uppkommer merkostnader för tryckning av blanketter till inkomst- och aviseringskort, vilka skall utgöra en del av blanketterna till debetsedlarna å slutlig skatt. Kostnaderna härför kan beräknas till 80 000 kronor. Då tilläggspensioneringen skall bära sina egna kostnader, bör i staten upptagas en häremot svarande inkomstpost.

Till bestridande av de kostnader, för vilka byggnadsstyrelsen beräknat medel, upptager jag 100 000 (+ 50 000) kronor.

Under senare år har behovet av utbildade landskanslister ökat. Särskilt tillkomsten av de nya taxeringsassistenttjänsterna har medfört stor avgång av utbildade landskanslister från landskontoren och accentuerat behovet av en snabb utbildningstakt. Utbildningsnämnden har med beaktande av detta föreslagit, att tre allmänna kursdelar anordnas under nästa budgetår. Beträffande omläggningen av kursverksamheten anser jag mig i stort sett kunna ansluta mig till utbildningsnämndens förslag. För de unga landskanslisterna innebär omläggningen den fördelen, att de efter genomgång av allmänna delen fortfarande har möjlighet att välja avdelning, samt att de snabbt erhåller en allmän teoretisk grund för den fortsatta utbildningen. Den allmänna kursdelen synes även så utformad, att den samma i framtiden kan öppnas jämväl för kanslister vid andra länsorgan. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta om kursplanerna. Nämndens medelsberäkningar anser jag mig kunna godtaga. För ifrågavarande ändamål bör sålunda beräknas (88 700 + 4 000 + 1 500 + 1 000) 95 200 kronor.

Medelsbehovet för länsstyrelsernas antagningsnämnds verksamhet torde böra beräknas till 8 800 (— 500) kronor.

För sammanträden och kurser med personal, som utsetts att tillhöra länsstyrelsernas sektioner för psykologiskt försvar, upptager jag oförändrat belopp, 5 000 kronor.

Anslaget uppföres sålunda med (8 520 000 + 475 000 + 80 000 — 80 000 + 100 000 + 95 200 + 8 800 + 5 000) 9 204 000 (+ 1 422 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 9 204 000 kronor.

[140] 7. Länsstyrelserna: Publikationstryck

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	200 000	184 978
1959/60 (statsliggaren s. 1154)	225 000	
1960/61 (förslag)	230 000	

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 222 500 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget uppräknas med 5 000 kronor, och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

[141] 8. Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 193 000	1 896 513
1959/60 (statsliggaren s. 1155)	2 318 000	
1960/61 (förslag)	2 300 000	

Yrkanden

1) *Länsstyrelsernas* anslagsäskanden upptager för den under länsstyrelserna sorterande personalen ett belopp av i runt tal 1 638 000 kronor.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har under återopande av landsfogdens arbetsbörda hemställt, att tjänsten som landsfogdeassistent i länet måtte omvandlas till biträdande landsfogdetjänst. Bl. a. framhålles, att antalet strafflagsbrott under 1957—58 endast i Stockholms och Malmöhus län varit högre än i Östergötlands län och att antalet statsåklagarärenden under 1955—58 genomsnittligt varit detsamma i Östergötlands län som i vissa län, där biträdande landsfogdetjänst finns. Äliggandena som länspolischef har blivit alltmer betungande, bl. a. genom statspolisorganisationens utbyggnad. För att lätta landsfogdens arbetsbörda är det därför nödvändigt, att landsfogdegöromålen fördelas mellan två i stort sett lika behöriga befattningshavare.

Envar av länsstyrelserna i *Södermanlands* och i *Hallands* län har — under hänvisning till den i 1959 års statsverksproposition (XI ht sid. 392 f.) redovisade utredningen rörande behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län — yrkat, att en tjänst som landsfogdeassistent måtte inrättas i länet.

2) *Riksåklagarämbetet* (skr. 28/8 1959) äskar 665 000 kronor jämte rörligt tillägg för avlöningar till den ämbetet underställda åklagaraspirantorganisationen (ambulerande landsfogdeassistenter och aspiranter) och 20 000 kronor jämte rörligt tillägg för vikariatsättningar till befattningshavare inom denna organisation.

Ämbetet har vidare föreslagit, att en tjänst såsom landsfogdeassistent inrättas i vart och ett av *Södermanlands* och *Hallands* län.

Motiv

2) Utbyggandet av åklagarorganisationen i anledning av processreformens genomförande pågår alltjämt. Inom stadsfiskalsorganisationen beräknas under tiden fram till utgången av budgetåret 1960/61 tjugufem tjänster bli att besätta på grund av organisationens utbyggnad och nio på grund av uppkomna vakanser. Därjämte erfordras ytterligare ett antal landsfogdeassistenter för tjänstgöring såsom vikarier för stadsfiskalerna. Denna förstärknings- och vikariatsorganisation bör så snart tillräckligt antal åklagaraspiranter finnes att tillgå omfatta tjugufem landsfogdeassistenter. Att ytterligare ett så stort antal erfordras sammanhänger med städernas tillväxt och med den ökade brottsligheten. Härtill kommer, att genom de ändrade regler om rådhusrätts domförhet vid handläggning av brottmål, som trätt i kraft den 1 januari 1959, och de möjligheter för rådhusrätterna att arbeta på ett större antal avdelningar, som därigenom öppnas, ytterligare behov av åklagare uppstår i de största städerna. I avvidan på att utbildad åklagarpersonal kan ställas till förfogande har det varit och är alltjämt nödvändigt att i betydande omfattning för åklagartjänstgöring i städerna taga i anspråk nyutexaminerade juris kandidater, som alltså saknar all åklagarutbildning och även tingsmeritering. Enbart i Stockholm fullgör ett 10-tal juris kandidater utan åklagarutbildning åklagartjänstgöring. Ett sådant sakernas tillstånd är uppenbarligen icke tillfredsställande. Stadsfiskalsorganisationen skulle alltså behöva förstärkas med 59 (34 + 25) befattningshavare.

Vad angår landsfogdeorganisationen erfordras under tiden fram till utgången av budgetåret 1960/61 sex befattningshavare för att återbesätta landsfogde- och landsfogdeassistenttjänster. Härjämte föreligger, oaktat landsfogdeorganisationen numera omfattar — förutom landsfogdarna — åtta biträdande landsfogdar och fjorton fasta landsfogdeassistenter, alltjämt behov av ytterligare assistenthjälp, kanske främst beroende på att landsfogdarnas polisiära verksamhet så ökat, att de måst i allt större utsträckning överlämna åklagargöromålen till assistenterna. Ämbetet anser det för arbetets behöriga gång inom landsfogdeorganisationen erforderligt, att det av utredningsmännen rörande frågan om behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län (se 1959 års statsverksproposition XI ht sid. 392 f.) framlagda förslaget om inrättande av tjänster såsom fast placerad landsfogdeassistent i *Södermanlands* och *Hallands* län och om en biträdesorganisation omfattande tolv ambulerande assistenter ge-

nomföres fr. o. m. nästa budgetår. Inom landsfogdeorganisationen skulle alltså under en nära framtid behövas 20 (6 + 2 + 12) befattningshavare.

Förutom det personalbehov, som sålunda föreligger inom stadsfiskals- och landsfogdeorganisationerna, erfordras för tjänstgöring hos statspolisintendenten och för särskilda utredningsuppdrag fem landsfogdeassistenter.

Enligt dessa beräkningar skulle omkring 84 (59 + 20 + 5) befattningshavare erfordras inom den närmaste framtiden. För tillgodoseende av detta personalbehov finns att tillgå 65 nu i tjänst varande aspiranter och assistenter, som icke innehar fast tjänst inom åklagarväsendet. Tillgänglig personal förslår alltså icke för personalbehovet under budgetåret 1960/61 inom den utbyggda organisationen. För att täcka denna brist och för att tillgodose det ytterligare personalbehov, som uppkommer genom åklagares pensionsavgång under tiden närmast efter den 1 juli 1961 eller åklagaraspiranternas avgång från banan m. m. erfordras antagning och utbildning av ytterligare ett antal åklagaraspiranter. Ämbetet räknar med att för sådant ändamål tio aspiranter bör anställas under ettvarit av budgetåren 1959/60 och 1960/61, vilket med hänsyn till oberäknelig avgång från banan och andra omständigheter är att anse som ett minimum.

Av de 65 aspiranter och ambulerande landsfogdeassistenter, som nu tjänstgör inom aspirantorganisationen, beräknas ett 25-tal ha tagits i anspråk för tjänster inom åklagar- och polisväsendet före ingången av budgetåret 1960/61. Tolv beräknas komma att tjänstgöra inom landsfogdeorganisationen såsom ambulerande assistenter, fem fullgöra sådan tjänstgöring, för vilken ersättning utgår av andra statliga anslag än nu ifrågasvarande, och övriga 23 erfordras för tjänstgöring inom stadsfiskalsorganisationen. Endast 12 befattningshavare tillhörande aspirantorganisationen skulle alltså avlönas av statsmedel under budgetåret 1960/61. Emellertid har ämbetet till följd av den alltmera ökande arbetsbelastningen för åklagarna i städerna nödgats att i icke obetydlig utsträckning anlita icke färdigutbildade aspiranter och assistenter för åklagartjänstgöring i städerna. I den mån omständigheterna medgiver bör dessa icke färdigutbildade aspiranter och assistenter fullgöra sin utbildning. Särskilt angeläget är att ett så stort antal som möjligt av de äldre åklagaraspiranterna beredes tillfälle att under nästa budgetår genomgå den praktiska och teoretiska polisutbildningen. Ämbetet räknar med att 10—15 aspiranter och assistenter under budgetåret 1960/61 bör undergå utbildning. Under utbildningstiden åtnjuter de lön av statsmedel.

Medelsbehovet av grundlöner för aspirantorganisationen utgör enligt ämbetets beräkningar, för 12 ambulerande assistenter 213 552 kronor, för utbildning av ett 10-tal i tjänst varande aspiranter 150 000 kronor, för 10 aspiranter, som beräknas bli antagna fr. o. m. den 1 oktober 1959, 156 480 kronor samt för 10 aspiranter, som förutsättes komma att antagas den 1 juli 1960, 144 600 kronor, tillhoppa 664 532 kronor eller i runt tal 665 000 kronor.

På grund av landsfogdarnas stora arbetsbörda har det, när vidlyftiga åtalsärenden ankommit å deras handläggning, i åtskilliga fall visat sig nödvändigt att bereda dem partiell tjänstledighet. Detta har medfört, att vikariatsersättningar till landsfogdeassistenter, för vikariat å landsfogde-, biträdande landsfogde- eller fast landsfogdeassistenttjänst, kommit att belasta anslagsmedlen till åklagaraspirantorganisationen. Då det måste förutses, att dylika partiella tjänstledigheter blir nödvändiga även framdeles i ej obetydlig omfattning, är det påkallat att upptaga ett belopp för härav föranledda vikariatsersättningar på förslagsvis 20 000 kronor i grundlön.

Departementschefen

Länsstyrelsernas yrkanden om personalförstärkningar eller tjänsteförändringar är jag ej beredd att tillstyrka.

Riksåklagarämbetets äskanden innebär bl. a., att medel beräknas för ytterligare en ambulerande landsfogdeassistent så att antalet sådana assistenter uppgår till sammanlagt 12. Landsfogdarnas arbetsbörda såväl inom åklagar- som polisväsendet ökar alltjämt. Då en utökning av vikariekadern med hänsyn härtill får anses vara motiverad, godtager jag ämbetets förslag. Landsfogdeassistenterna tjänstgör i viss utsträckning under tider som ej i förväg kan bestämmas inom stadsfiskalsorganisationen, varvid ersättning utgår av kommunala medel. På grund härav kan anslagsposten till avlöningar av icke-ordinarie personal icke bestämmas med någon högre grad av exakthet och jag anser därför, att posten bör betecknas förslagsvis. Därest så sker, kan på grund av nu nämnda svårigheter att bestämma anslagsbehovet och med hänsyn jämväl till belastningen under sistförflutet budgetår anslaget nedräknas med 90 000 kronor.

Då de automatiska utgiftshöjningarna uppgår till 72 000 kronor bör således anslaget bestämmas till (2 318 000 — 90 000 + 72 000) 2 300 000 (— 18 000) kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	754 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 158 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	350 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	38 000

Summa kronor 2 300 000;

b) till *Landsfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

[142] 9. Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	390 000	421 226
1959/60 (statsliggaren s. 1156)	395 000	
1960/61 (förslag)	429 000	

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* uppskattats till 448 700 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. beräknar jag med hänsyn till belastningen under sistförflutet budgetår till 4 000 (+ 2 000) kronor.

För reseersättningar upptager jag 250 000 (+ 20 000) kronor.

För expenser har under budgetåret 1958/59 förbrukats i runt tal 179 000 kronor. På grund härav finner jag mig böra uppräknas anslagsposten med 12 000 kronor till 175 000 kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med (4 000 + 250 000 + 175 000) 429 000 (+ 34 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 429 000 kronor.

[143] 10. Häradsskrivarna m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	18 020 000	17 218 204
1959/60 (statsliggaren s. 1157) ..	18 500 000	
1960/61 (förslag)	19 540 000	

Enligt *länsstyrelsernas* beräkningar utgör medelsbehovet för nästa budgetår i runt tal 19 475 000 kronor.

Beträffande personal, som skall uppföras å personalförteckningen, har *länsstyrelsen i Kalmar län* hemställt, att med anledning av staden Västerviks inlemmande med Västerviks fögderi, häradsskrivartjänsten i fögderiet uppflyttas från Ao 21 till Ao 23.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång bör antalet kontorsbiträden i Ao 5 ökas med 13.

Departementschefen

I enlighet med *länsstyrelsernas* framställningar föreslår jag, att ytterligare 13 extra ordinarie kontorsbiträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången erhåller ordinarie tjänst fr. o. m. nästa budgetår. Antalet sådana tjänster kommer därvid att uppgå till 474.

Kungl. Maj:t, som den 15 november 1957 förordnat om staden Västerviks förenande i judiciellt avseende med Tjuströms domsaga, har den 29 oktober 1959 föreskrivit, att beslutet skall träda i kraft den 1 januari 1960. Från och med denna dag skall staden i administrativt hänseende tillhöra Västerviks fögderi. Fögderiets invånarantal kommer härigenom att stiga

med ca 18 000. Med anledning härav förordar jag, att fr. o. m. nästa budgetår häradsskrivartjänsten i fögderiet uppflyttas från Ao 21 till Ao 23 samt att i fögderiet inrättas ytterligare en kanslibiträdestjänst i Ae 7 samt tre kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång. En av sistnämnda tjänster är motiverad av att en taxeringsassistent, som varit placerad vid det förutvarande uppbördsverket i staden, nu placerats i fögderiet. Jag förordar vidare, att ytterligare en kanslibiträdestjänst i Ae 7 inrättas i Jämtlands norra fögderi.

För den av riksdagen år 1956 beslutade utbyggnaden av taxeringsväsendet i första instans har jag tidigare under anslaget till länsstyrelsernas avlöningar framlagt förslag om inrättande av ytterligare 50 taxeringsassistenttjänster fr. o. m. den 1 januari 1961. Taxeringsassistent skall vara placerad hos lokal skattemyndighet, som har att tillhandahålla honom erforderlig biträdespersonal. Jag beräknar, att av nyssnämnda 50 tjänster 10 kommer att placeras i städer med egen uppbördsförvaltning och 40 i fögderierna. Med anledning härav beräknar jag medel för inrättande av 40 nya kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång.

Vad jag nu föreslagit medför ett ökat medelsbehov av i runt tal 235 000 kronor.

Fastställande av pensionsgrundande inkomst för tilläggpensioneringen och därmed sammanhängande uppgifter skall i Stockholm handhavas av överståthållarämbetet och beträffande landet i övrigt av de lokala skattemyndigheterna. Jag hänvisar i tillämpliga delar till vad jag tidigare anfört under anslaget till överståthållarämbetets avlöningar. Kostnaderna för den för detta ändamål erforderliga personalen torde under nästa budgetår såvitt angår fögderierna kunna uppskattas till 2 035 000 kronor, varmed anslaget bör uppräknas. I avlöningsstaten bör upptagas en häremot svarande inkomstpost.

De automatiska utgiftsstegringarna för löneregleringar m. m. uppgår till 598 000 kronor. Vidare beräknar jag till komensation för höjda folkpensionsavgifter ett belopp av 319 000 (+ 207 000) kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med $(235\,000 + 2\,035\,000 - 2\,035\,000 + 598\,000 + 207\,000)$ 1 040 000 kronor till $(18\,500\,000 + 1\,040\,000)$ 19 540 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl., vilka förut angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 170 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	11 996 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 045 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	364 000
Summa kronor 21 575 000	

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	2 035 000
Nettoutgift kronor 19 540 000;	

c) till *Häradsskrivarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 19 540 000 kronor.

[144] 11. *Häradsskrivarna m. fl.*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 963 000	1 928 410
1959/60 (statsliggaren s. 1159)	1 950 000	
1960/61 (förslag)	2 115 000	

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till i runt tal 1 930 000 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. upptages till oförändrat 60 000 kronor.

För reseersättningar beräknar jag 400 000 (+ 20 000) kronor.

Till expenser har för innevarande budgetår — fränsett kostnader i anledning av nya taxeringsassistent- och biträdestjänster — anvisats 1 255 000 kronor. Med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår finner jag detta belopp böra uppräknas med 145 000 kronor till 1 400 000 kronor. Härjämte upptager jag för merkostnader i fögderierna med anledning av de föreslagna nya taxeringsassistent- och biträdestjänsterna 255 000 kronor, varav 45 000 kronor avser löpande utgifter och 210 000 kronor utgifter av engångskaraktär för anskaffning av möbler och kontorsmaskiner m. m. Jag beräknar sålunda anslagsposten till (1 400 000 + 255 000) 1 655 000 kronor.

I omkostnadsstaten bör uppföras medelsbehovet för tilläggspensioneringens administration. Kostnaderna kan beräknas till 800 000 kronor, varav för löpande utgifter 200 000 kronor och för engångsutgifter för möbler,

kontorsmaskiner m. m. 600 000 kronor. I omkostnadsstaten bör upptagas en häremot svarande inkomstpost.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (60 000 + 400 000 + 1 655 000 + 800 000 — 800 000) 2 115 000 (+ 165 000) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 115 000 kronor.

[145] 12. *Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	25 613 000	24 282 892
1959/60 (statsliggaren s. 1161) ..	26 720 000	
1960/61 (förslag)	27 775 000	

Länsstyrelsernas förslag rörande medelsbehovet för nästa budgetår innefattar — förutom framställningar om uppflyttning i lönegrad av vissa landsfiskalstjänster — följande yrkanden, vilka synes böra särskilt redovisas.

Länsstyrelsen i Norrbottens län hemställer, att ytterligare en tjänst som e. o. landsfiskal inrättas hos polischefen-åklagaren i vart och ett av Gällivare och Kiruna distrikt, beträffande sistnämnda distrikt alternativt en biträdande landsfiskalstjänst. Endast genom att tidvis lämna förstärkning från andra distrikt har det varit möjligt att bereda landsfiskalerna i Gällivare och Kiruna sådan hjälp, att tjänsten kunnat skötas på tillfredsställande sätt. Förstärkning är oundgängligen nödvändig.

Under hänvisning till arbetsbördan i resp. distrikt har tjänst som e. o. landsfiskal i utbyte mot biträdande landsfiskalstjänst begärts av *länsstyrelsen i Östergötlands län* — hos polischefen-åklagaren i Valkebo distrikt och hos landsfiskalen i Finspångs distrikt — i *Hallands län* — hos landsfiskalen i Kungsbacka distrikt — samt i *Kopparbergs län* — hos landsfiskalen i Ludvika distrikt.

Länsstyrelsen i Örebro län föreslår inrättande av en ny biträdande landsfiskalstjänst i Lekebergs distrikt.

För att biträdesorganisationen i Vadstena och Ödeshögs distrikt skall bringas i överensstämmelse med 1956 års landsfiskalsbiträdesutrednings förslag föreslår *länsstyrelsen i Östergötlands län*, att i vart och ett av distrikten inrättas en landskanslisttjänst i befordringsgången, varvid i vardera distriktet en kontoristtjänst utbytes mot en kanslibitrådestjänst.

Enligt *länsstyrelsernas* förslag skulle jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång antalet kontorsbitrådestjänster i Ao 5 kunna minskas med 37.

Departementschefen

Under hänvisning till det i 1958 års statsverksproposition (XI ht sid. 394 f.) redovisade förslaget till utbyggnad av landsfiskalernas biträdes-

organisation föreslår jag, att 60 nya kontoristtjänster inrättas i utbyte mot 60 kanslibiträdestjänster. Till följd härav bör antalet ordinarie kontoristtjänster i Ao 9 å personalförteckningen utökas med 60. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om placeringen av de nya ordinarie tjänsterna.

I anslutning till länsstyrelsernas äskanden förordar jag med hänsyn till omfattningen av föreliggande arbetsuppgifter, att en tjänst som landsfiskal i Ae 21 inrättas i Gällivare distrikt. Jag föreslår tillika, att en kanslibiträdestjänst i Ae 7 inrättas i vart och ett av Rönö och Lycksele (utmätningssmannen) distrikt, i sistnämnda distrikt i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i befordringsgången med halvtidstjänstgöring. Härjämte beräknar jag medel för anställande av ett extra biträde i Mölndals distrikt (hos polischefen-åklagaren).

I enlighet med länsstyrelsernas framställningar torde antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången böra minskas med 37.

Genom beslut den 30 januari 1959 har Kungl. Maj:t förordnat, att en landsfiskal i Ao 23 till följd av sjukdom skall beredas annan tjänstgöring. Då ifrågavarande tjänsteman är varaktigt oförmögen att uppehålla landsfiskalstjänst, torde han fr. o. m. nästa budgetår föras å övergångsstat. Förteckningen över personal på övergångsstat torde ändras på det sätt, att en landsfiskalstjänst i Ao 23 uppföres samt att på grund av avgång tre landsfiskalstjänster i Ao 19 utgår. En landsfiskalstjänst i Ao 21, vilken genom avgång blivit vakant, torde få kvarstå i förteckningen, enär dess utnyttjande f. n. är föremål för övervägande.

På grund av ändrade förhållanden genom sammanförande av Nederkalix och Töre landsfiskalsdistrikt bör slutligen en landsfiskalstjänst i Ao 21 utbytas mot tjänst som landsfiskal i Ae 21.

De av mig framlagda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med 144 000 kronor. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar för lönerregleringar och löneklassuppflyttningar m. m. med 611 000 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter upptager jag 455 000 (+ 300 000) kronor. Anslaget bör alltså höjas med (144 000 + 611 000 + 300 000) 1 055 000 kronor och bestämmas till (26 720 000 + 1 055 000) 27 775 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anført och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkända följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	13 150 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 375 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., <i>förslagsvis</i>	850 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 950 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	450 000
Summa kronor 27 775 000;	

c) till *Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 27 775 000 kronor.

[146] 13. *Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	3 738 000	3 822 695
1959/60 (statsliggaren s. 1164)	3 895 000	
1960/61 (förslag)	4 125 000	

Länsstyrelserna har uppskattat medelsbehovet för sina egna behov för nästa budgetår till i runt tal 4 186 000 kronor.

Departementschefen

För sjukvård m. m. beräknar jag ett med 5 000 kronor förhöjt belopp eller 60 000 kronor.

På grund av vissa utgiftsökningar uppräknar jag anslagsposten till reseersättningar med 75 000 kronor till 1 575 000 kronor.

Till expenser har för innevarande budgetår anvisats 2 310 000 kronor. Då medelsbehovet ökat, bl. a. därigenom att större lokaler erfordrats i åtskilliga distrikt, bör anslagsposten uppräknas till 2 460 000 (+ 150 000) kronor.

Anslagsposten övriga utgifter upptager jag oförändrat till 30 000 kronor.

Anslaget torde alltså bära uppföras med (60 000 + 1 575 000 + 2 460 000 + 30 000) 4 125 000 (+ 230 000) kronor.

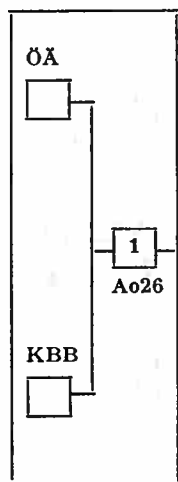
Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 125 000 kronor.

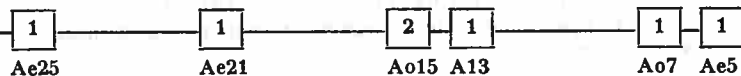
Bilaga A

Överstdthållarämbetets och länsstyrelsens i Stockholms län förslag till gemensam försvarssektion och civilförsvarsbyrå

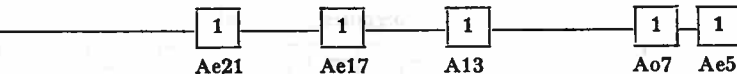
Gemensam försvarssektion

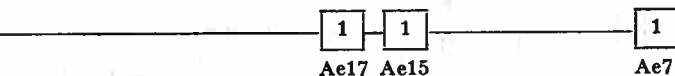
Allmän detalj

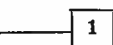
Organisationsdetalj

Förrådsdetalj

Militärassistent

Befattningshavare för sambandsfrågor

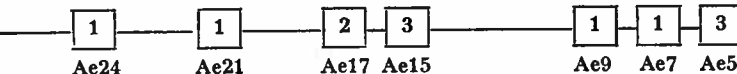
Expedition med skrivcentral

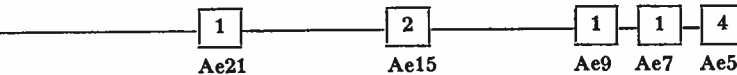
Civilförsvarsbyrå

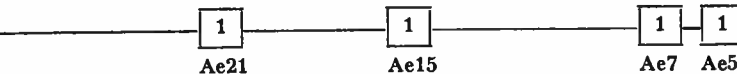
Organisationsdetalj

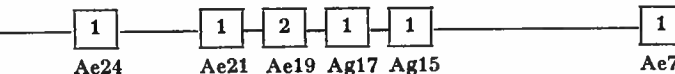
Personaldetalj

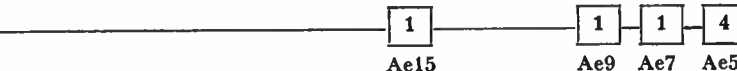
Utbildningsdetalj

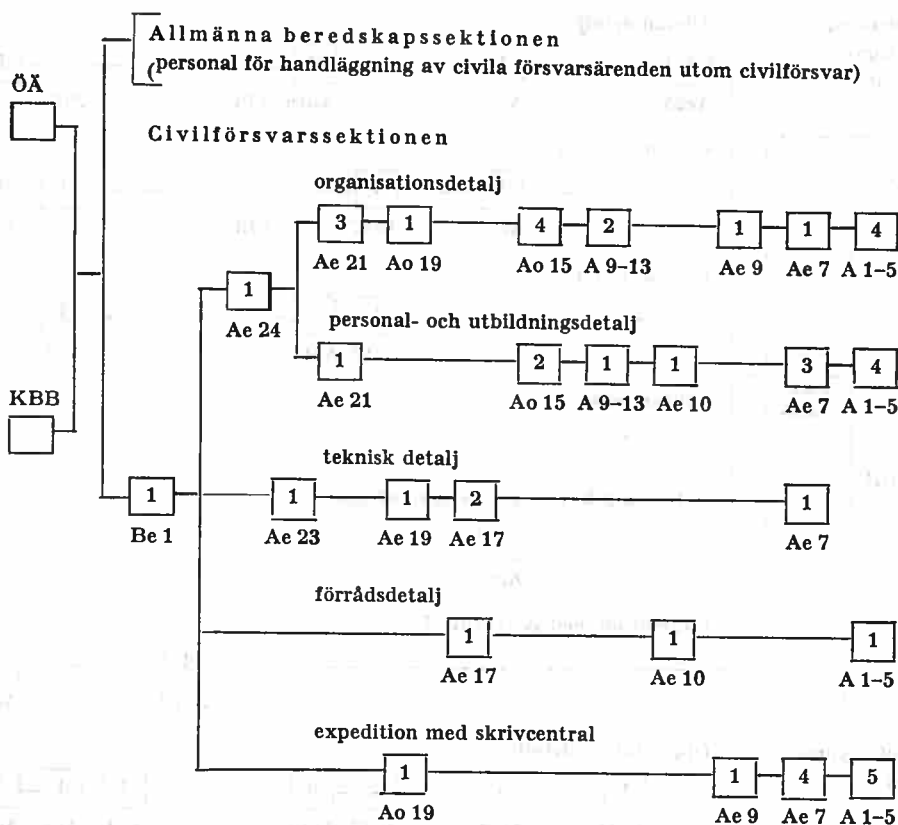
Teknisk detalj

Expedition med skrivcentral

Departementschefens förslag till gemensam organisation för överstdötläroämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län för administration av det civila försvaret

Anm. Härtill kommer ytterligare en tjänst i Bg 1.

Personalplan för civilförsvarssektionerna vid länsstyrelserna

	Civilförvars- direktör	Civilförvars- direktör	Bitr. civilför- svarsdirektör	Förste civil- förvarsin- genjör	Civilförvars- ingenjör	Civilförvars- inspektör	Förste lands- kanslist	Förrådsför- vaktare	Ingenjör	Förrådsför- vaktare	Landskanslist	Landskanslist	Förman	Kontorist	Kanslibiträde	Expeditions- vakt	Kontors- biträde	Telefonist	Summa	
	Be 1	Ae 25	Ae 24	Ae 23	Ae 21	Ae 21	Ao 19	Ae 17	Ae 17	Ae 15	Ao 15	A 9-13	Ae 10	Ae 9	Ae 7	Ae 7	A 1-5	A 1-5		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C			1		1	1	1	1		1	1	1			2		3		11	
D			1		1	1	1	1			2	2			2		4		15	
E			1		1	1	1	1			3	3			3		7		20	
F			1		1	1	1	1			2	2		1	2		5		16	
G			1		1	1	1	1		1	1	1			2		3		11	
H			1		1	1	1	1			1	1			3		4		14	
I			1		1	1	1	1			1	1			1		2		5	
K			1		1	1	1	1		1	1	1			2		3		11	
L			1		1	1	1	1			1	1		1	2		4		14	
M	1			1	1	1	3	2	1		5	2	1	1	3		9		37	
N			1		1	1	1	2		1	1	1			2	1	3	1	11	
O	1			1	1	3	2	1	2		4	2	1	3	5		9		37	
P			1		1	1	1	1			3	2	2		3	1	7	1	20	
R			1		1	1	1	1			2	1		1	2		4		15	
S			1		1	1	1	1			2	1		1	2		5		16	
T			1		1	1	1	1			1	1		1	2		5		16	
U			1		1	1	1	1			1	1		1	2		4		14	
W			1		1	1	1	1			2	1		1	2		5		16	
X			1		1	1	1	1			2	1		1	2		5		16	
Y			1		1	1	1	1			2	1		1	2		5		16	
Z			1		1	1	1	1		1	1	1			1		4		10	
AC			1		1	1	1	1			1	1			2		4		13	
BD			1		1	1	1	1			2	1		1	2		4		15	
S:a	2	21	2	2	19	26	20	17	3	5	41	26	2	17	53	2	107	2	367	

D. Polisväsendet

[147] 1. Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 256 000	1 159 391
1959/60 (statsliggaren s. 1167)	1 370 000	
1960/61 (förslag)	1 498 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 503 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 347 100 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering.....	+ 1 300
2. Nya tjänster	
a) En garageförman Ae 9 vid envar av avdelningarna i Linköping, Jönköping, Karlstad, Örebro, Falun, Gävle och Sundsvall.....	+ 78 688
b) Avgår två å övergångsstat uppförda tjänster som hästskötare.....	— 17 919
c) Ett garagebiträde Ag 7 vid envar av avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg.....	+ 32 045
d) Avgår arvode till garagebiträde i Stockholm.....	— 11 000
e) Ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid statspolisintendentens kansli	+ 10 181
f) Tio kontorsbiträden i reglerad befordringsgång, varav två vid ordningsavdelningen i Stockholm samt ett vid envar av ordningssektionerna i Jönköping, Karlskrona, Malmö, Hälsingborg, Göteborg, Västerås, Sundsvall och Östersund	+ 95 083
g) Åtta kontorsbiträden i reglerad befordringsgång vid kriminalavdelningen i Stockholm samt ett vid envar av kriminalsektionerna i Nyköping, Kalmar, Västervik, Kristianstad, Malmö, Örebro och Umeå.....	+ 69 637
h) Två fotobiträden Ae 5, varav ett vid kriminalavdelningen i Stockholm och ett vid kriminalsektionen i Göteborg.....	+ 19 796
i) Avgår enligt h) arvode till ett fotobiträde.....	— 6 000
3. Löneregleringar	
a) En polisintendent Bo 1 i st. f. Ao 26.....	+ 6 910
b) En polisintendent Ao 25 i st. f. biträdande polisintendent Ao 24.....	+ 1 444
c) En förste byråsekreterare Ao 23 i st. f. Ae 21.....	+ 2 535
d) Två garageföreståndare Ae 12 i st. f. två garageförmän Ae 9 vid avdelningarna i Malmö och Göteborg.....	+ 3 965
e) En kontorist Ae 9 i st. f. ett kanslibiträde Ae 7 vid statspolisintendentens kamerala avdelning i Stockholm.....	+ 1 232
f) Tre kontorister Ao 9 i st. f. tre kanslibiträden Ao 7 vid ordningsavdelningen i Stockholm resp. ordningssektionerna i Malmö och Göteborg.....	+ 3 455
g) En kontorist Ae 9 i st. f. ett kanslibiträde Ae 7 vid kriminalavdelningen i Stockholm.....	+ 1 232
h) Fem kanslibiträden Ae 7 i st. f. fem kontorsbiträden i reglerad befordringsgång vid ordningssektionerna i Karlskrona, Vänersborg, Västerås och Östersund samt vid kriminalsektionen i Umeå.....	+ 5 508
i) Extraordinariesättning av en hästskötare Ag 7 vid ordningssektionen i Göteborg	—
j) Ordinariesättning av fyra kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång	—
k) Kallortstillägg.....	+ 288
4. Omräkning.....	+ 48 720
	+ 347 100

Motiv

2 a—b) Motorfordonsbeståndet uppgår f. n. till, vid avdelningen i Linköping 12 bilar och 9 motorcyklar, i Jönköping 15 bilar och 10 motorcyklar, i Karlstad 12 bilar och 4 motorcyklar, i Örebro 12 bilar och 7 motorcyklar, i Falun 14 bilar och 6 motorcyklar, i Gävle 12 bilar och 4 motorcyklar samt i Sundsvall 14 bilar och 3 motorcyklar. Två hästskötare å övergångsstat, som varit sysselsatta med skötsel av motorfordon, avgår med pension under innevarande resp. nästa budgetår.

2 c—d) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1959 års statsverksproposition (XI ht, p. 150).

2 e) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1958 och 1959 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 154 resp. p. 150).

2 f) Erfarenhetsmässigt erfordras minst ett kontorsbiträde per 10 ordningspolismän för att arbetet skall löpa på ett tillfredsställande sätt. Vid ifrågakvarande avdelningar har en sådan proportion icke uppnåtts.

2 g) I genomsnitt erfordras ett biträde per 4 å 5 kriminalpolismän för att arbetet skall bedrivas på ett rationellt sätt. En sådan proportion föreligger endast vid ett fåtal avdelningar. Detta medför att biträden i ej ringa utsträckning får arbeta på övertid och att polismännen får utföra skrivarbete till förfång för kriminalarbetet.

2 h—i) Beträffande motiven i dessa delar hänvisas till 1958 och 1959 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 154 resp. p. 150).

3 a) Tjänsten, som inrättades den 1 juli 1948 såsom byrådirektörstjänst i Ce 31, omändrades 1952 till biträdande polisintendentstjänst i Ce 34. Efter 1952 års tjänsteförteckningsrevision har nästan samtliga kategorier, vilka då placerades i 34 lönegraden, uppflyttats till lägst lönegraden B 1.

3 b) Samtliga biträdande polisintendentstjänster i Göteborg och Malmö är numera placerade i Ao 25. Befattningshavaren vid statspolisen intar emellertid i jämförelse med dessa en mera självständig ställning, då han direkt under statspolisintendenten handlägger trafikövervaknings- och trafiksäkerhetsärenden. Tjänstetiteln bör ändras till polisintendent.

3 c) Beträffande motiven för ordinariesättningen hänvisas till 1957, 1958 och 1959 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 158, p. 154 resp. p. 150). Som motiv för löneregleringen anföres, att för uppnående av en mer rationell arbetsfördelning mellan befattningshavarna vid statspolisens centrala ledning torde till denne befattningshavare överföras vissa göromål, vilka f. n. handhaves av en polissekreterare i Ae 23.

3 d) Garageförmännen ansvarar för att motorfordonen befinner sig i fullgott skick och utför vanligen förekommande smärre reparationer å fordonen. Vid reparationer å specialverkstäder åligger det dem att övervaka reparationernas utförande, att medverka vid träffande av avtal om reparationer m. m.

3 e) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1957, 1958 och 1959 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 158, p. 154 resp. p. 150).

3 f) Bland arbetsuppgifterna ingår bl. a. att diarieföra alla in- och utgående ärenden, bearbeta och upprätta statistik över avdelningens motorfordon, ombesörja personalbokföring samt utöva den närmaste ledningen av den övriga biträdespersonalens arbete.

3 g) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1959 års statsverksproposition (XI ht, p. 150).

3 h) Vid ifrågavarande sektioner omhänderhar kontorsbiträden självständigt vissa administrativa och kamerala göromål.

3 i) Tjänsten tillkom den 1 juli 1956. Då statspolisrytteriet ansetts böra bibehållas bl. a. i Göteborg och befattningen är nödvändig för hästunderhållet där, bör tjänsten göras pensionsberättigande.

Departementschefen

Statspolisintendentens förslag om inrättande av garage- och fotobiträdes-tjänster biträder jag i så måtto, att jag föreslår anvisande av ytterligare 11 000 resp. 4 000 kronor för dessa ändamål.

Vad beträffar förslagen om utökning av antalet kontorsbiträden och löne-reglering för vissa kontorsbiträden förordar jag inrättande av tre tjänster som kanslibiträden i Ae 7 och en tjänst som kontorsbiträde vid ordningsstatspolisen samt en kanslibiträdestjänst i Ae 7 och tre kontorsbiträdes-tjänster vid kriminalstatspolisen.

Jag anser mig böra biträda förslaget om ordinariesättning av tjänsten som förste byråsekreterare i Ae 21. Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången bör fyra kontorsbiträden uppföras på ordinarie stat. Vidare föreslår jag, att en hästskötartjänst vid ordningssektionen i Göteborg extra-ordinariesättes.

Övriga av statspolisintendenten framlagda förslag till personalförstärkningar eller löneregleringar anser jag mig icke kunna biträda.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar med 97 100 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. med 48 800 kronor. Å andra sidan minskar medelsbehovet genom indragning av två å övergångsstat förda tjänster som hästskötare med 17 900 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med $(97\,100 + 48\,800 - 17\,900)$ 128 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till $(1\,370\,000 + 128\,000)$ 1 498 000 kronor. Härav torde ett belopp av 625 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i>	50 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	270 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	946 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	208 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	23 000
Summa kronor 1 498 000;	

c) till *Statspolisintendenten m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 498 000 kronor, därav 625 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[148] 2. Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	893 000	925 305
1959/60 (statsliggaren s. 1168)	1 311 000	
1960/61 (förslag)	1 554 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 170 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Vid utgången av budgetåret 1958/59 fanns å anslaget en reservation av 124 889 kronor. Av reservationen hänförde sig 105 823 kronor till inköp av motorfordon, 18 356 kronor till inköp av ridhästar samt 709 kronor till inköp av polishundar.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 1 272 000 kronor.

	Anslag 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Inköp av motorfordon	1 287 000	2 559 000	+ 1 272 000
2. Inköp av ridhästar och dessas transport till stationsorten	24 000	21 000	— 3 000
3. Inköp av polishundar	—	3 000	+ 3 000
			+ 1 272 000

Motiv

Vid anslagsberäkningen för budgetåret 1960/61 har hänsyn icke tagits till reserverade medel, vilka praktiskt taget i sin helhet åtgår till betalning av under budgetåret 1958/59 gjorda beställningar.

1) För att *ordningsstatspolisen* skall kunna utnyttjas på ett effektivt sätt erfordras en bil för 3 polismän. En sådan proportion har icke ännu uppnåtts vid flertalet avdelningar. Detta medför understundom att polispersonalen icke kan utsändas i patrulltjänst eller att patrullerna måste sammansättas av onödigt många polismän. Tillgången på motorfordon begränsas också av att samtliga bilar icke kan disponeras på grund av reparation eller service. För att erhålla tillräckligt antal bilar vid ordningsstatspolisen föreslås nyanskaffning av 43 bilar. Av dessa bör 15 vara av större och 28 av medelstor typ. Inköpskostnaden beräknas till $(15 \times 21\,000 + 28 \times 16\,000)$ 763 000 kronor.

Sedan hösten 1957 har på försök inom Stockholmsområdet använts en öppen mindre bil för trafikövervakning på de mest trafikbelastade vägarna. Fördelen med en dylik bil är att polismännen är väl synliga och får en god överblick över trafiken. På grund härav föreslås inköp av 3 öppna bilar av mindre typ vid envar av avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg. Inköpskostnaden beräknas till $(3 \times 12\,100)$ 36 300 kronor.

För transport av bl. a. bilvågar har hittills inköpts 25 släpkärror. För nästa budgetår bör anvisas ett belopp av 3 600 kronor för inköp av ytterligare tre släpkärror.

Sammanlagt bör sålunda för inköp av bilar till ordningsstatspolisen beräknas $(763\,000 + 36\,300 + 3\,600)$ 802 900 kronor.

Statspolisens *motorcykelbestånd* uppgår f. n. till 152 motoreyklar, var- till kommer 30 övnings- och reservmotorcyklar. Behov föreligger av ytterligare 50 motoreyklar. Kostnaderna för inköp av dessa beräknas till $(50 \times 5\,725)$ 286 250 kronor.

Inom *kriminalstatspolisen* fordras som regel minst två bilar för varje antal av fem kriminalpolismän. Denna proportion är f. n. uppnådd endast vid ungefär hälften av kriminalpolissektionerna. För nästa budgetår föreslås anskaffning av 13 bilar, varav två bilar vid avdelningen i Stockholm samt en bil vid envar av sektionerna i Nyköping, Kalmar, Karlskrona, Kristianstad, Malmö, Göteborg, Örebro, Falun, Hudiksvall, Sundsvall och Luleå. Kostnaden härför beräknas till $(13 \times 12\,100)$ 157 300 kronor.

Under nästa budgetår torde *utbyte* böra ske av 60 bilar för ordningsstatspolisen och 30 bilar för kriminalstatspolisen. Nettoutgiften för inköp av dessa bilar — 20 av större, 40 av medelstor och 30 av mindre typ — beräknas till 1 183 000 kronor. Av motoreyklarna beräknas 25 behöva utbytas, däribland ett visst antal övningsmotorcyklar. Nettoutgiften beräknas till 130 000 kronor. Sammanlagt erfordras sålunda för förnyelse av statspolisens motorfordonsbestånd 1 313 000 kronor.

För inköp av motorfordon — utökning och förnyelse — skulle sålunda erfordras $(802\,900 + 286\,250 + 157\,300 + 1\,313\,000)$ i runt tal 2 559 000.

2) För utbyte av åtta hästar bör beräknas 21 000 kronor.

3) Då reserverade medel numera är i det närmaste förbrukade, bör för ändamålet beräknas ett belopp av 3 000 kronor.

Yttranden

Statens trafiksäkerhetsråd framhåller vikten av att ordningsstatspolisen förses med en motorfordonspark, som svarar mot såväl personalstyrkan som övervakningsuppgifterna. Även om ordningsstatspolisen erhåller begärd personalförstärkning, måste de personella resurserna fortfarande anses vara underdimensionerade i förhållande till dagens trafiksäkerhetsläge. Det är därför av största vikt att dessa resurser utnyttjas på effektivaste sätt och att övervakningen icke blir lidande på grund av bristande tillgång på fullgoda fordon.

Statskontoret uttalar.

Då en upprustning av den personella organisationen f. n. kan ske endast i begränsad omfattning, är det enligt ämbetsverkets mening av största vikt, att tillgänglig personal utnyttjas på ett effektivt sätt. Bilpatrulleringen är ett av statspolisens värdefullaste hjälpmedel. Tillräckligt antal bilar bör därför ställas till dess förfogande. Vid en förstärkning av personalen i enlighet med statskontorets förslag, synes antalet bilar böra ökas med 10. Härutöver torde en viss förstärkning av bilbeståndet vid några av de i detta hänseende sämst tillgodosedda avdelningarna böra komma till stånd. Härvid synes främst avdelningarna i Uppsala, Karlskrona, Jönköping, Kalmar och Kristianstad böra komma i åtanke. Medel skulle i enlighet härmed böra anvisas till (10 + 5) 15 bilar.

Beträffande ordningsstatspolisens bestånd av motoreyklar har statskontoret under hand inhämtat, att behov av ytterligare övnings- och reservfordon icke f. n. föreligger. Med hänsyn härtill och till den icke oväsentliga utökning av antalet motoreyklar, som under senare år kommit till stånd, synes medel böra beräknas till anskaffande av högst 20 motoreyklar.

Departementschefen

Med utgångspunkt från vad jag i det följande förordar i fråga om ytterligare utbyggnad av ordningsstatspolisen tillstyrker jag, att för utökning av ordningsstatspolisens motorfordonspark beräknas ett belopp av 216 000 kronor, motsvarande inköpskostnaden för 13 medelstora bilar.

För fortsatt anskaffning av släpkärror för transport av bilvågar beräknar jag 3 600 kronor.

Vidare föreslår jag, att medel beräknas för anskaffande av 12 motoreyklar till en kostnad av 70 400 kronor.

Vad angår kriminalstatspolisens fordonsbestånd föreslår jag inköp av 4 mindre bilar. Kostnaden härför uppskattar jag till 50 000 kronor.

För förnyelse av bilar och motoreyklar beräknar jag ett belopp av 1 190 000 kronor.

I enlighet med det anförda bör för inköp av motorfordon beräknas (216 000 + 3 600 + 70 400 + 50 000 + 1 190 000) 1 530 000 (+ 243 000) kronor.

För inköp av ridhästar m. m. och av polishundar bör i enlighet med statspolisintendentens förslag anvisas 21 000 (— 3 000) resp. 3 000 (+ 3 000) kronor.

Vid bifall till nu framlagda förslag skulle anslaget för nästa budgetår

upptagas till (1 530 000 + 21 000 + 3 000) 1 554 000 (+ 243 000) kronor. Härav torde 1 196 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 554 000 kronor, därav 1 196 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[149] 3. **Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditiionskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 735 000	2 688 328
1959/60 (statsliggaren s. 1168)	3 306 000	
1960/61 (förslag)	3 634 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 2 258 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 1 413 000 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökning
1. Polishundorganisationen	28 144	27 000	33 000	6 000
2. Underhåll och drift av motorfordon m. m.	2 144 884	2 600 000	2 957 000	357 000
3. Underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar	—	—	130 000	130 000
4. Statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap	24 685	35 000	50 000	15 000
5. Expeditiionskostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt.	469 473	604 000	1 508 000	904 000
6. Sjukvård m. m.	3 231	2 000	3 000	1 000
				1 413 000

Motiv

1) Enligt utbildningsplanen skall en utbildnings- och repetitionskurs för hundförare anordnas nästa budgetår för en kostnad av 4 000 kronor. Med hänsyn härtill samt till inträdda kostnadsstegringar bör posten uppräknas med 6 000 kronor.

2) Medelsbehovet under posten är synnerligen svårberäknat, enär prisförhöjningar i hög grad inverkar på omkostnaderna och det icke är möjligt att i förväg fastställa den vägsträcka, som kan komma att köras. Med utgångspunkt från att genomsnittskostnaden för bensen, olja, reparationer m. m. samt skatt och försäkring uppskattas till per bil 7 455 kronor och per motorecykel 1 500 kronor torde för nästa budgetår böra beräknas för

bilar ($7\,455 \times 350$) 2 609 000 kronor och för motorcyklar ($1\,500 \times 232$) 348 000 kronor eller sammanlagt 2 957 000 kronor.

3) Medel för ändamålet har för innevarande budgetår anvisats under anslaget D 5. För överflyttning av 80 radioapparater från utrangerade bilar till nya erfordras ett belopp av 28 000 kronor. För underhåll av befintliga och under anslaget D 5 föreslagna nya radioapparater beräknas 102 250 kronor. Sammanlagt bör alltså anvisas ($28\,000 + 102\,250$) i runt tal 130 000 kronor, vilket belopp bör upptagas under en särskild anslagspost under förevarande anslag.

4) Medel har beräknats för 3 motorcykelkurser, 4 besiktningsskurser, 3 kurser i körning under vinterförhållanden samt för utbildning vid resp. avdelning. Vid planläggningen har hänsyn bl. a. tagits till föreslagen utökning av motorcykelbeståndet.

5) För budgetåret 1959/60 har för löpande utgifter beräknats 274 000 kronor. Med hänsyn till föreslagen utökning av statspolispersonalen torde för ändamålet böra upptagas 300 000 kronor.

För nyanskaffning och utbyte av kontorsmaskiner föreslås en medelsanvisning av 118 000 kronor.

I anslutning till inflyttning i nya lokaler och med hänsyn till föreslagna personalökningar erfordras möbler och annan utrustning för tillhopa 83 900 kronor. För komplettering och renovering av äldre möbler beräknas dessutom åtgå omkring 30 000 kronor. Sammanlagt bör för omnämnda ändamål alltså anvisas i runt tal 114 000 kronor.

Kostnaderna för komplettering av fotografisk utrustning uppskattas till 102 000 kronor, varav i runt tal 65 000 kronor för inköp av robotkameror.

För anskaffning av diverse materiel i samband med den fortsatta uppbyggnaden av ordnings- och kriminalstatspolisen beräknas utgifterna för nästa budgetår till i runt tal 839 000 kronor, varav 362 000 kronor för trafikövervakningsmateriel, 211 300 kronor för utrustning av motorfordon och garage, 230 800 kronor för personlig utrustning, 27 000 kronor för kriminalteknisk utrustning, 2 000 kronor för skottsäkra västar och 6 000 kronor för handbojor.

För trafikövervakning och trafikreglering från flygplan bör anvisas 21 500 kronor. För utprovning av ny materiel samt för försöksverksamhet bör härutöver anvisas 10 000 kronor.

För underhåll och besiktning av statspolisens vapen bör med hänsyn till föreslagna personalökningar beräknas 4 000 kronor.

Sammanlagt bör sålunda för expeditionskostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt anvisas ($300\,000 + 118\,000 + 114\,000 + 102\,000 + 839\,000 + 21\,500 + 10\,000 + 4\,000$) i runt tal 1 508 000 kronor.

6) Med hänsyn till inträffade och föreslagna personalökningar bör posten uppräknas med 1 000 kronor.

Yttrande

Organisationskommittén för trafiksäkerhet 1958 anför.

Den i statspolisens regi bedrivna motorfordonsutbildningen för den egna personalen är enligt vad kommittén inhämtat vid studiebesök och på annat sätt av god kvalitet. Att fler statspolismän än hittills utbildas i motortjänst framstår som angeläget. Det av statspolisintendenten för ändamålet upptagna beloppet förefaller beräknat med återhållsamhet. Kommittén tillstyrker den begärda anslagsökningen.

Departementschefen

Anslagsposten till polishundorganisationen upptager jag i likhet med statspolisintendenten till 33 000 (+ 6 000) kronor.

Till underhåll och drift av motorfordon m. m. beräknar jag 2 800 000 (+ 200 000) kronor.

Jag finner mig böra tillstyrka av statspolisintendenten framfört förslag att medel för underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar beräknas under förevarande anslag i stället för under anslaget D 5. Jag anser emellertid tillfyllest att för ändamålet anvisas ett belopp av 100 000 (+ 100 000) kronor.

Till statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap beräknar jag oförändrat 35 000 kronor.

Under anslagsposten till expeditjonskostnader m. m. upptager jag för löpande utgifter 290 000 kronor. I detta belopp har jag medräknat vissa kostnader för underhåll och vård av apparatur m. m. Vidare beräknar jag för kontorsmaskiner 41 000 kronor, för möbler 47 000 kronor, för fotografisk utrustning 21 000 kronor, för kriminalteknisk utrustning 11 000 kronor, för skottsäkra västar 1 000 kronor, för handbojor 2 000 kronor, för underhåll av vapen 4 000 kronor samt för trafikövervakning från flygplan och viss försöksverksamhet 8 000 kronor. Vad angår statspolisintendentens hemställan om medel för inköp av övrig materiel till ordnings- och kriminalstatspolisen vill jag framhålla, att jag tidigare förordat en i förhållande till statspolisintendentens förslag begränsad utökning av antalet motorfordon. Med hänsyn härtill torde medelsanvisningen för ändamålet kunna minskas till 200 000 kronor.

Anslagsposten till expeditjonskostnader bör i enlighet med det anförda uppföras med (290 000 + 41 000 + 47 000 + 21 000 + 11 000 + 1 000 + 2 000 + 4 000 + 8 000 + 200 000) 625 000 (+ 21 000) kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör uppräknas med 1 000 kronor.

Vid bifall till mina förslag bör anslaget bestämmas till (3 306 000 + 6 000 + 200 000 + 100 000 + 21 000 + 1 000) 3 634 000 (+ 328 000) kronor. Härav torde ett belopp av 2 524 000 kronor böra avräknas mot automobilskatte-medlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditiionskostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 634 000 kronor, därav 2 524 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[150] 4. Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	20 187 000	22 090 798
1959/60 (statsliggaren s. 1168)	21 237 000	
1960/61 (förslag)	22 000 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 13 202 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 425 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Ordningsstatspolisen</i>	
a) 9 förste polisassistenter, 54 förste poliskonstaplar samt 37 poliskonstaplar	+ 1 389 436
b) Särskilda ersättningar och tillägg för personer under a)	+ 138 944
c) Ökade pensionskostnader	+ 399 361
d) Fyra förste polisassistenttjänster Ao 17 i st. f. Ao 15	+ 10 918
e) Omräkning	+ 54 472
2. <i>Kriminalstatspolisen</i>	
a) 3 förste kriminalassistenter och 4 kriminalassistenter	+ 108 636
b) Särskilda ersättningar och tillägg för personer under a)	+ 10 864
c) Ökade pensionskostnader	+ 31 283
d) Omräkning	— 22 894
3. <i>Hyra för stall och garage</i>	
a) Ökade kostnader i anledning av beviljade och föreslagna personalutökningar	+ 33 600
b) Omräkning	+ 60 100
4. <i>Kostnader för underhåll och vård av statspolisens hästar</i>	— 21 200
5. <i>Expeditionslokaler, telefon, diverse kostnader</i>	
a) Ökade kostnader i anledning av beviljade och föreslagna personalutökningar	+ 61 200
b) Omräkning	+ 170 600
6. <i>Avrundning</i>	— 320
	+ 2 425 000

Motiv

Från och med den 1 juli 1959 består ordningsstatspolisen av 1 biträdande polisintendent, 24 poliskommissarier, 74 förste polisassistenter, 361 förste poliskonstaplar och 268 poliskonstaplar eller tillhopa 728 man. Av kommissarierna är 19 gemensamma för ordnings- och kriminalstatspolisen. Från samma tidpunkt består kriminalstatspolisen av 6 kommissarier, 141 förste kriminalassistenter och 92 kriminalassistenter, d. v. s. sammanlagt 239 man.

I föregående års anslagsäskanden framlades förslag om kraftig utbyggnad av ordningsstatspolisen i form av en femårsplan. Föredragande de-

partementschefen ansåg sig dock icke kunna biträda förslag om fastställande av ifrågavarande femårsplan. Emedan behovet av utökning inom ordningsstatspolisen kvarstår i samma omfattning som förut, har planen likväl fått tjäna som underlag för beräkningarna av vad som oundgängligen erfordras i fråga om personalökningar under budgetåret 1960/61. Efter noggrant övervägande har därvid befunnits föreligga ett minimi-behov av ytterligare 100 polismän för att trafikövervakningen skall kunna fullföljas i en något så när tillfredsställande utsträckning. Förslaget innebär ett avstående från vad som enligt femårsplanen skulle ha utgjort ett minimikrav. Statspolisintendenten tillägger, att statens trafiksäkerhetsråd i samverkan med statspolisen hösten 1957 genomförde ett trafikexperiment med förstärkt trafikövervakning på riksväg 1. Resultatet av experimentet synes i sin helhet peka mot att den förstärkta övervakningen påverkat trafiksäkerheten i klart positiv riktning.

1 b) Hithörande kostnader har beräknats till 10 procent av lönekostnaderna. Häri ingår även ersättning för folkpensionsavgifter.

1 c) Kostnaderna för polismännens pensionering har uträknats i enlighet med grunderna i normalpensionsreglementet för arbetstagare hos kommuner anslutna till svenska stadsförbundet.

1 d) Vid bifall till föreslagen utökning av ordningsstatspolisen kommer sektionerna i Norrköping och Borås att bl. a. bestå av två förste polisassistenter. Då den ene av befattningshavarna såsom lokal chef för resp. sektion kommer att intaga befälsställning i förhållande till den andre, bör löneställningen höjas. I föregående års anslagsäskanden hemställdes om motsvarande reglering av förste polisassistenttjänster vid avdelningarna i Jönköping och Sundsvall. Motiveringen för omändring av tjänsterna har ytterligare stärkts genom utbyggnad av avdelningarna.

1 e) Kostnaderna för oförändrat antal tjänster beräknas till 14 335 182 kronor. Då för innevarande budgetår anvisats allenast 14 280 710 kronor, bör posten uppräknas med 54 472 kronor.

För hållande av ordningspolispersonal bör sålunda för budgetåret 1960/61 beräknas (1 389 436 + 138 944 + 399 361 + 10 918 + 54 472 + 14 280 710) 16 273 841 (+ 1 993 131) kronor.

2 a) I föregående års anslagsäskanden begärdes en utökning av kriminalstatspolisen med nio man, varav beviljades tre. Av återstående tjänster bör fem inrättas, varav två tjänster vid kriminalsektionen i Malmö och en tjänst vid envar av sektionerna i Nyköping, Karlskrona och Gävle. Med hänsyn till kriminalstatspolisens arbetsbörda föreslås därutöver inrättande av en ny tjänst vid vardera av sektionerna i Kalmar och Umeå.

2 b—c) Se ovan under 1 b—c).

2 d) Kostnaderna för oförändrat antal tjänster beräknas till 5 575 430 kronor. Då för innevarande budgetår anvisats 5 598 324 kronor, bör posten nedräknas med 22 894 kronor.

För hållande av kriminalpolispersonal under budgetåret 1960/61 bör sålunda beräknas en kostnad av (5 598 324 + 108 636 + 10 864 + 31 283 — 22 894) 5 726 213 (+ 127 889) kronor.

3 a) Med hänsyn till föreslagen utökning av statspolisens fordonspark bör för nästa budgetår beräknas en merkostnad av 33 600 kronor.

4) För innevarande budgetår har härför anvisats 256 500 kronor. Då statsbidragsrekvisitionerna för år 1958 uppgår till i runt tal 235 300 kronor, bör anslagsposten nedräknas med 21 200 kronor.

5 a) Den ökade kostnaden sammanhänger med den föreslagna fortsatta utökningen av statspolisen.

Yttranden

Statens trafiksäkerhetsråd anför.

År 1948 fanns det i vårt land sammanlagt omkring 400 000 motorfordon — inklusive mopeder. År 1958 hade detta antal ökat till drygt 1 800 000 och under innevarande år har 2-miljonersstreckets överskridits. Med denna ökning av motorfordonsparken har följt en motsvarande ökning av trafiken på våra gator och vägar. I den ökande trafikens spår har också följt ett ökat antal vägtrafikolyckor. År 1948 inträffade 16 817 polisundersökta trafikolyckor. År 1958 hade detta antal ökat till drygt 56 000. Effektiva åtgärder är alltså påkallade i syfte att minska olyckssiffrorna och öka säkerheten på gator och vägar. Trafiksäkerhetsrådet har även tidigare pekat på de omfattande samhällsekonomiska kostnader trafikolyckorna medför och därvid framhållit angelägenheten av att minska dessa kostnader.

Ehuru vår kännedom om olika åtgärders trafiksäkerhetsfrämjande effekt ännu så länge är begränsad, har det dock kunnat konstateras, att en förstärkning av trafikövervakningen otvivelaktigt är ett av de medel, som snabbast leder till önskat resultat.

Såsom statspolisintendenten framhållit har sålunda ett av statspolisen och trafiksäkerhetsrådet i samverkan utfört experiment visat, att en ökning av övervakningen i erforderlig utsträckning resulterat i såväl en klart markerad minskning av olycksfrekvensen som en genomgående förbättring av trafikanternas allmänna uppträdande i trafiken. Preliminära kalkyler har också visat, att om man räknar med samma trafiksäkerhetsfrämjande effekt, som rent siffermässigt uppnåddes vid nämnda experiment, skulle en förstärkning av övervakningen vara en mycket lönsam affär, även om intäktsberäkningarna begränsas till de rena kostnaderna för olycksfallen.

Statspolisintendentens föreliggande förslag till förstärkning av statspolisens övervakningsresurser är enligt trafiksäkerhetsrådets mening synnerligen välgrundat. Rådet tillstyrker det därför till alla delar.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande anser, att statspolisintendentens förslag måste betraktas som minimikrav, vilkas tillgodoseende är nödvändigt för att statspolisen i fortsättningen skall kunna fullfölja sin betydelsefulla roll som trafikövervakare i en något så när tillfredsställande utsträckning.

Statskontoret finner att vad ämbetsverket uttalat i yttrande över motsvarande anslagsäskande föregående år alltjämt synes äga relevans. Någon

förbättring av trafiksituationen torde sålunda ej ha inträffat. Vidare torde rekryteringsläget icke ha undergått några större förändringar. Även om trafikutvecklingen i och för sig skulle kräva en icke oväsentlig utökning av ordningsstatspolisorganisationen, läser därför en begränsning av den fortsatta utbyggnaden bli nödvändig. Det bör i detta sammanhang icke bortses från att trafikövervakning ombesörjes även av den lokala polisen. Statskontoret anser att förstärkningen av ordningsstatspolisen för nästa budgetår bör få en omfattning, som i stort sett motsvarar nu löpande budgetårs. Ämbetsverket tillstyrker därför, att medel anvisas för inrättande av ytterligare 30 tjänster.

Departementschefen

Under åren 1948—1958 har antalet motorfordon i landet femdubblats. Den starka ökningen av trafiken har också medfört en kraftig stegring av antalet trafikolyckor. Under nyssnämnda decennium har sålunda antalet polisundersökta trafikolyckor mer än tredubblats. Det stora antalet trafikolyckor vållar samhället och enskilda mycket stora kostnader och det är ytterst angeläget att vidtaga åtgärder för att främja en ökad trafiksäkerhet. Uppenbarligen medför en förstärkt polisövervakning i hög grad ökad säkerhet på vägarna.

Såsom de trafiksakkunniga remissinstanserna anført är ordningsstatspolisens personella resurser fortfarande underdimensionerade. Det är synnerligen angeläget att en fortsatt utbyggnad av ordningsstatspolisen kan ske även under nästa budgetår. Jag föreslår därför en utökning med 20 man, varav 2 förste polisassistenter samt 18 förste poliskonstaplar och konstaplar. Jag förordar att de föreslagna tjänsterna fördelas på ordningssektionerna i Vänersborg, Skövde, Örebro, Västerås, Falun, Gävle och Umeå. Det bör emellertid vara möjligt att, för den händelse den fortsatta utvecklingen ger anledning härtill, lägga förstärkningen även på annan förlägningsstad eller göra ett utbyte av städer. Det definitiva beslutet torde få ankomma på Kungl. Maj:t.

Utgiftsökningen under nästa budgetår i anledning av denna förstärkning beräknar jag till 388 000 kronor.

Statspolisintendentens förslag om uppflyttning av fyra förste polisassistenttjänster i lönegrad Ao 15 till Ao 17 kan jag icke biträda.

I fråga om kriminalstatspolisen tillstyrker jag inrättande av 5 nya tjänster, varav 4 som förste kriminalassistent och 1 som kriminalassistent. Härav föranledd kostnadsökning beräknar jag till 110 000 kronor.

Den totala utgiftsökningen för hyra för stall och garage samt för expeditiionslokaler m. m. uppskattar jag till 69 300 resp. 185 600 kronor.

Emot statspolisintendentens beräkning av kostnaderna för underhåll och vård av statspolisens hästar — innebärande en minskning av medelsbehovet med 21 200 kronor — har jag intet att erinra.

Såsom automatisk ökning på anslaget tillkommer enligt statspolisintendentens beräkning ett belopp av cirka 31 600 kronor.

Jag förordar slutligen att nu gällande bestämmelser för beräkning av ersättning för pensioneringskostnad åt stad, som har att tillhandahålla statspolis, förlänges att gälla även för år 1961.

Hela medelsbehovet för nästa budgetår skulle i enlighet med det anförda uppgå till (21 237 000 + 388 000 + 110 000 + 69 300 + 185 600 — 21 200 + 31 600) avrundat 22 000 000 (+ 763 000) kronor. Härav torde 14 225 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stattpolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 000 kronor, därav 14 225 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[151] 5. Stattpolisorganisationen: Polisradioväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	213 000	195 586
1959/60 (statsliggaren s. 1171)	282 000	
1960/61 (förslag)	200 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 246 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Stattpolisintendenten (skr 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 299 800 kronor.

	Anslag 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m.	189 200	554 000	+ 364 800
2. Underhåll och vård av stattpolisens rörliga radioanläggningar.....	75 000	—	— 75 000
3. Modernisering av äldre motorcykelradiostationer....	15 000	—	— 15 000
4. Uppförande av fast radiostation i Storlien	—	25 000	+ 25 000
			+ 299 800

Motiv

Från föregående budgetår har överförts en reservation å 36 160 kronor, som i huvudsak hänförde sig till inköp av rörliga polisradioanläggningar. De balanserade medlen torde till största delen åtgå till betalning av material, vilken beställts under tidigare budgetår.

1) Under nästa budgetår bör under anslaget D 2 äskade 59 bilar och 50 motorcyklar utrustas med radioanläggningar. För fortsatt successiv utrustning av kriminalstattpolisens bilar föreslås inköp av 5 bilradioanläggningar. Härtill kommer utbyte av 15 äldre bilradioanläggningar samt 30 föråldrade motorcykelradiostationer. En bilradioanläggning beräknas kosta 3 500 kronor och en motorcykelanläggning omkring 3 000 kronor.

Under senare år har statspolisen alltmer börjat använda bilar av mindre storlek vid ordningsavdelningarna. Radioapparaturen måste därvid monteras i bagageutrymmet, vilket medför behov av fjärrmanövreringsapparat. För montering av ifrågavarande apparatur i 80 bilar beräknas kostnaderna till (80×400) 32 000 kronor.

För effektivt utnyttjande av flygplan för trafikövervakning bör finnas en radiostation med större kapacitet än de vanliga bilradiostationerna. En sådan station kostar omkring 5 500 kronor.

För inköp av rörliga polisradioanläggningar beräknas sålunda sammanlagt $(79 \times 3\,500 + 80 \times 3\,000 + 32\,000 + 5\,500)$ 554 000 kronor.

2) Anslagsposten har i det föregående föreslagits överförd till anslaget D 3.

3) Modernisering av äldre motorcykelradiostationer är icke längre aktuell.

4) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1958 och 1959 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 158 resp. 154). Den nya mellanriksvägen till Norge över Storlien öppnades för allmän trafik den 1 oktober 1958. Statspolispatruller är särskilt under våren och sommaren ständigt i verksamhet på den nya riksvägen.

Departementschefen

Under anslagsposten till inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m. upptager jag medel dels för inköp av 17 bilradio- och 12 mc-radioanläggningar till de fordon, vilka jag tidigare föreslagit skall anskaffas under nästa budgetår, dels för inköp av 5 radioanläggningar till bilar tilldelade kriminalstatspolisen och utbyte av 5 bil- och 10 mc-radioanläggningar, dels ock för montering av fjärrmanövreringsapparat i 80 bilar. Jag uppskattar medelsbehovet under anslagsposten till 197 200 (+ 8 000) kronor.

Anslagsposten till underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar bör — i enlighet med vad jag i det föregående föreslagit — överföras till anslaget D 3. Till följd härav och då medelsanvisningen för innevarande budgetår under anslagsposten till modernisering av äldre mc-radiostationer bortfaller minskas medelsbehovet under anslaget med $(75\,000 + 15\,000)$ 90 000 kronor.

Till uppförande av en fast radiostation i Storlien anser jag mig ej kunna föreslå någon medelsanvisning.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget beräknas till $(282\,000 + 8\,000 - 90\,000)$ 200 000 (— 82 000) kronor. Härav torde ett belopp av 161 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor, därav 161 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[152] 6. Norrbottens statliga poliskår: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	644 000	655 331
1959/60 (statsliggaren s. 1172)	649 000	
1960/61 (förslag)	684 000	

Yrkande

Polischefen i Boden (skr. 25/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 84 019 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) kriminalassistent Ao 13.....	+ 15 852
b) avgår enligt a) 1 poliskonstapel Ao 10 jämte viss vikariatsersättning.....	— 14 370
c) skrivbiträde Af 1.....	+ 8 584
2. <i>Omräkning</i>	+ 85 134
3. <i>Minskat medelsbehov på grund av avtal med Bodens stad</i>	— 11 181
	+ 84 019

Motiv

1 a—b) Den ökade belastningen på kriminalavdelningen har medfört en betydande arbetsbalans. En utökning med två kriminalassistenter vore i och för sig behövlig. Som en provisorisk lösning föreslås att en konstapels-tjänst omändras till en kriminalassistenttjänst. Merkostnaden härför kan minskas med vikariatsersättning under ett år.

1 c) För betjäning av en telefonväxel, som skall installeras i det nya polishuset, erfordras en särskild befattningshavare, som även kan sysselsättas med diverse skriv- och registreringsarbeten.

Departementschefen

Förslaget att utbyta en poliskonstapelstjänst mot en tjänst som kriminalassistent anser jag mig icke kunna tillstyrka. Däremot kan jag såtillvida biträda förslaget om inrättande av en skrivbiträdestjänst att jag för ändamålet beräknar ett belopp av 4 500 kronor.

Den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar, rörligt tillägg m. m. beräknar jag till 41 700 kronor. På grund härav och med hänsyn till den föreslagna förstärkningen av biträdespersonalen bör anslaget uppräknas med (4 500 + 41 700) 46 200 kronor.

Såsom ersättning från Bodens stad räknar jag med ett belopp av 365 500 kronor, vilket medför ett minskat medelsbehov för nästa budgetår av 11 200 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (649 000 + 46 200 — 11 200) 684 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Norrbottens statliga poliskår, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	646 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	242 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	143 500
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	18 000
Summa kronor	1 049 500

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Bodens stad	365 500
Summa kronor	684 000;

b) till *Norrbottens statliga poliskår*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 684 000 kronor.

[153] 7. Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	192 000	238 960
1959/60 (statsliggaren s. 1173)	204 000	
1960/61 (förslag)	311 000	

Yrkande

Polischefen i Boden (skr. 25/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 156 500 kronor.

	Anslag 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. <i>Expenser</i>			
a) Lyse och vatten.....	3 000	4 500	+ 1 500
b) Övriga expenser.....	89 700	213 720	+ 124 020
2. <i>Övriga utgifter</i>			
a) Inköp av bilar och cyklar.....	20 000	54 500	+ 34 500
b) Underhåll av och drivmedel för motorfordon	55 000	60 000	+ 5 000
c) Ombyggnad och underhåll av polisradioanläggning .	7 300	2 500	— 4 800
d) Inköp av tjänstehundar.....	1 000	—	— 1 000
e) Inköp och komplettering av kriminalutrustning....	5 000	1 780	— 3 220
f) Anslag till Bodenpolisens Skytte- och Idrottsförening	—	500	+ 500
			+ 156 500

Motiv

1 a) Till följd av utvidgade lokaler i Boden och Kalix bör posten uppräknas.

1 b) Med hänsyn till utökade kontorslokaler bör för renhållning och

städning beräknas ytterligare 6 100 kronor. Vidare erfordras ytterligare 500 kronor för skrivmateriel m. m. För installation av en televäxel har för budgetåret 1958/59 anvisats 11 100 kronor. Då beloppet icke kunnat tagas i anspråk inom beräknad tid, bör detsamma anvisas ånyo. För telegram, telefon och annonsering bör härutöver anvisas ytterligare 2 750 kronor.

Poliskårens nya lokaler beräknas vara inflyttningsklara senast den 1 juli 1960. För möbelinköp har för budgetåret 1958/59 anvisats 11 600 kronor, vilket belopp icke kunnat utnyttjas. Huvuddelen av de möbler, som disponeras av kåren och dess arbetsgrupper i Kalix, Överkalix och Morjärv utgöres av lånade pjäser. För nyanskaffningar och kompletteringar bör anvisas 58 320 (+ 50 420) kronor.

Höjda ersättningar till hundförare medför en kostnadsökning av 360 kronor.

Hyreskostnaderna för de nya lokalerna i Boden och Kalix medför ett ökat medelsbehov av 52 790 kronor.

Sammanlagt bör alltså anvisas $(89\,700 + 6\,100 + 500 + 11\,100 + 2\,750 + 50\,420 + 360 + 52\,790)$ 213 720 kronor.

2 a) Under nästa budgetår bör utbyte ske av en stationsvagn och tre personbilar, vilka disponeras av skyddsområdessektionen, kriminalavdelningen resp. arbetsgrupperna i Kalix och Överkalix. Nettoutgiften uppskattas till sammanlagt 53 500 kronor. För inköp av cyklar beräknas 1 000 kronor.

2 b) Medelsförbrukningen uppgick under budgetåret 1958/59 till 68 396 kronor. Under förutsättning att föreslagna utbyten av bilar medgives, torde posten kunna beräknas till lägst 60 000 kronor.

2 c) För underhåll av kårens polisradioanläggningar bör anvisas 2 500 kronor.

2 e) För anskaffande av ändamålsenlig utrustning i samband med inflyttningen i det nya polishuset erfordras 1 780 kronor.

2 f) Efter särskild framställning från föreningen har Kungl. Maj:t årligen ställt 500 kronor till föreningens förfogande. Det synes lämpligt att beloppet upptages under förevarande anslag.

Departementschefen

Delposten till övriga expenser upptager jag till 180 000 (+ 90 300) kronor. Jag har därvid som engångsanslag beräknat dels 11 100 kronor för anskaffande av en televäxel, dels 26 500 kronor för inköp av möbler.

För utbyte av tre bilar jämte montering av radioapparat och specialutrustning samt inköp av cyklar beräknar jag 40 000 (+ 20 000) kronor.

För inköp och komplettering av kriminalutrustning beräknar jag 1 000 (— 4 000) kronor.

Polischefens förslag om bidrag till Bodenpolisens Skytte- och Idrottsförening från förevarande anslag kan jag icke tillstyrka.

I övrigt har jag icke något att erinra mot den av polischefen gjorda anslagsberäkningen.

På grund av det anförda bör anslaget bestämmas till (204 000 + 1 500 + 90 300 + 20 000 + 5 000 — 4 800 — 1 000 — 4 000) 311 000 (+ 107 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 311 000 kronor.

[154] 8. Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 200 000	1 061 773
1959/60 (statsliggaren s. 1174)	1 400 000	
1960/61 (förslag)	1 450 000	

Yrkande

Stattpolisintendenten (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 52 000 kronor.

Motiv

De faktiska kostnaderna för reservpolisorganisationen under kalenderåret 1958 utgjorde i runt tal 1 286 630 kronor. Vid oförändrad numerär torde ersättningsbeloppet komma att uppgå till i runt tal 1 180 000 kronor. Härtill kommer kostnaderna för ytterligare reservpolismän till följd av ökat invånarantal i vissa städer. Sammanlagt uppkommer härigenom en kostnadsökning av i runt tal 6 000 kronor. Ersättning för tjänstgöringskostnad samt för hållande av reservpolishästar torde med hänsyn till inträdda löneökningar böra uppskattas till oförändrat 266 000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna beräknas alltså till (1 180 000 + 6 000 + 266 000) 1 452 000 kronor.

Departementschefen

Mot stattpolisintendentens uppskattning av medelsbehovet har jag i och för sig icke något att erinra. Anslaget torde emellertid kunna avrundas till 1 450 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

[155] 9. Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	19 000 000	21 533 249
1959/60 (statsliggaren s. 1175)	24 000 000	
1960/61 (förslag)	24 000 000	

Från polisväsendets organisationsnämnd har jag under hand erhållit en kostnadsberäkning för nästa budgetår. Enligt beräkningen, vilken upptager 2 937 polismanstjänster i de statsbidragsberättigade polisdistrikten och samtliga ifrågakommande förmåner, utgör medelsbehovet drygt 23 000 000 kronor. Med hänsyn till att även bidrag till kompensation för höjda folkpensionsavgifter väntas belasta förevarande anslag förordar jag, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, 24 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 000 kronor.

[156] 10. Statens polisskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 062 000	1 049 638
1959/60 (statsliggaren s. 1176)	1 052 000	
1960/61 (förslag)	1 080 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 137 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Styrelsen för statens polisskola (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 93 400 kronor.

	Ökning
1. Tillfällig skrivhjälp å skolans kansli.....	5 000
2. Arvoden till timlärare i fortbildnings- och specialkurser.....	70 000
3. Omräkning.....	18 400
	93 400

Motiv

1) Med hänsyn till starkt ökat behov av skrivhjälp bör nuvarande belopp till extra skrivhjälp räknas upp till 10 000 kronor.

2) Styrelsen föreslår att följande kurser till angivna timlärarkostnader anordnas nästa budgetår: 4 fortbildningskurser i polistjänst, (4 × 4 500) 18 000 kronor, 4 kurser i brottsplatsundersökning, (4 × 6 000) 24 000 kronor, 2 kurser i utredning av gäldenärsbrott m. m., (2 × 9 000) 18 000 kronor, 2 kurser i utredning av kvalificerade förmögenhetsbrott, deklarationsbrott m. m., (2 × 9 000) 18 000 kronor, 2 kurser i färgfotografering, (2 × 3 800) 7 600 kronor, en specialkurs i trafiksäkerhet och trafikövervakning, omfattande 120 man i 4 avdelningar, 18 000 kronor, en kurs för utbildning av motorcykelförare vid de kommunala poliskårerna, 6 500 kronor, 1 kurs i brandorsaksutredning, 5 000 kronor, 1 specialkurs i förhör med kvinnor och barn, 4 500 kronor, 2 kurser i arbetsledning, (2 × 5 000) 10 000 kronor och 2 specialkurser i socialkunskap, (2 × 5 000) 10 000 kronor.

Departementschefen

Föreslagen uppräknig av anvisat belopp för anställande av tillfällig skrivhjälp kan jag ej tillstyrka.

För anordnande av fortbildnings- och specialkurser beräknar jag ett med 10 000 kronor förhöjt belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, vilka kurser som skall förekomma.

Den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. medför ett ökat medelsbehov av i runt tal 18 000 kronor. Anslaget bör sålunda uppräknas med (10 000 + 18 000) 28 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (1 052 000 + 28 000) 1 080 000 kronor. Härav torde ett belopp av 140 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens polis-skola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	793 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	146 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	40 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 700

Summa kronor 1 080 000;

b) till *Statens polisskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 080 000 kronor, därav 140 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[157] 11. *Statens polisskola: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	295 000	274 125
1959/60 (statsliggaren s. 1177)	304 000	
1960/61 (förslag)	315 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 40 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Styrelsen för statens polisskola (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 34 700 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökning
1. Övriga expenser.....	40 444	44 000	49 000	5 000
2. Övriga utgifter.....	238 749	247 000	276 700	29 700
				34 700

Motiv

1) Anvisat belopp för telefonkostnader bör uppräknas med 1 000 kronor. Kostnaderna för anskaffande av papper, betygsblanketter m. m. beräknas vidare stiga med 4 000 kronor.

2) Med hänsyn till föreslagna fortbildnings- och specialkurser bör medelsanvisningen för undervisningsmateriel ökas med 29 000 kronor. För inspelning av undervisningsfilm beräknas oförändrat 10 000 kronor. Slutligen hemställer styrelsen om ett anslag av 700 kronor som bidrag till den av skolans elevråd bedrivna verksamheten.

Departementschefen

Delposten till övriga expenser anser jag böra uppräknas med 3 000 kronor.

Medelsanvisningen för undervisningsmateriel torde böra höjas med 8 000 kronor. För inspelning av undervisningsfilm beräknar jag oförändrat belopp. Styrelsens förslag om bidrag till elevrådets verksamhet anser jag mig icke kunna biträda.

I enlighet härmed bör omkostnadsanslaget uppföras med (304 000 + 3 000 + 8 000) 315 000 kronor. Av anslaget bör 41 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 315 000 kronor, därav 41 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[158] 12. Statens polisskola: Utbildningsarvoden m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	400 000	77 216
1959/60 (statsliggaren s. 1178)	400 000	
1960/61 (förslag)	100 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 44 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

I den av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda staten för anslaget har utbildningsarvoden samt resekostnadsersättningar m. m. till elever i polisskolans konstapelsklass beräknats till 1 028 000 kronor. Å andra sidan beräknas särskilda uppbördsmedel inflyta med 628 000 kronor.

Yrkande

Styrelsen för statens polisskola (skr. 24/8 1959) föreslår att ifrågakvarande utbildningsarvoden och resekostnadsersättningar för budgetåret 1960/61
29 — Bihang till riksdagens protokoll 1960. 1 saml. Nr 1. Bil. 13

beräknas till 750 000 kronor med hänsyn till att flertalet elever numera åtnjuter lön under skoltiden.

Departementschefen

Med hänsyn till den låga belastningen å anslaget torde detsamma kunna nedräknas till 100 000 kronor. Härav torde ett belopp av 11 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Utbildningsarvoden m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor, därav 11 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[159] 13. Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 073 000	989 163
1959/60 (statsliggaren s. 1178)	1 124 000	
1960/61 (förslag)	1 173 000	

Yrkande

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 22/7 1959) hemställer, att anslaget höjes med 85 143 kronor.

A. Nya tjänster

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Kansliet</i>	
1 tryckeribiträde Ag 1 (tryckeriet)	+ 8 284
2. <i>Laboratorieavdelningen</i>	
a) 1 förste byråingenjör Ae 23 (kemisk-biologiska laboratoriet)	+ 25 814
b) 1 laboratoriebiträde Ae 7 (kemisk-biologiska laboratoriet)	+ 11 300
c) 1 förste assistent Ae 21 (skrifttekniska laboratoriet)	+ 23 279
3. <i>Registraturavdelningen</i>	
a) 1 kansliskrivare Ae 10 (byrådirektörens expedition)	+ 13 197
b) avgår enl. a) 1 kontorist Ae 9.	— 12 532

B. Löne regleringar

1. 1 förste byråingenjör Ao 21 i st. f. 1 byråingenjör Ao 19 (brand-tekniska laboratoriet)	+ 1 303
2. 1 fotograf Ae 9 i st. f. 1 fotografbiträde Ag 7.	+ 1 232

C. Omräkning

Reglerad befordringsgång för biträdespersonal.	+ 4 659
Löneklassuppflyttningar.	+ 11 993
Besparing.	— 17 198
Kompensationstillägg för höjda folkpensionsavgifter.	+ 13 812
	+ 85 143

Motiv

A. Nya tjänster

1) Enligt gjorda beräkningar kan tryckningen av godsmeddelande D helt utföras vid anstaltens offsettryckeri, därest tillräcklig distributionsper-

sonal ställes till förfogande. Boktryckkostnaden uppgår f. n. till cirka 21 000 kronor, medan anstaltens omkostnader beräknas till 14 500 kronor. En besparing av 6 500 kronor skulle sålunda kunna uppnås, varjämte anstaltens publikationer skulle kunna distribueras snabbare och säkrare.

2 a—b) Beträffande motiven i dessa delar hänvisas till 1957, 1958 och 1959 års statsverkspropositioner (XI ht, p.170, 166 resp. 162).

2 c) På skrifttekniska laboratoriet tjänstgör 1 assistent (tillika laboratorieledare) Ae 17 samt 3 assistenter Ae 15. Arbetsbalansen på laboratoriet uppgick den 1 juli 1959 till 135 ärenden, vilket motsvarar ungefär $\frac{1}{3}$ av antalet ärenden per år vid laboratoriet och överstiger en normal arbetsprestation för en tjänsteman under ett år. För att förbättra rådande situation bör inrättas en ny tjänst som förste assistent, tillika laboratorieledare. Med hänsyn till de kompetenskrav — framför allt på vetenskaplig skolning — som bör gälla för laboratorieledaren, bör tjänsten placeras i Ae 21.

3 a—b) Kontoristens arbetsuppgifter består i översättning till och från främmande språk av telegram, telexmeddelanden, skrivelser och rapporter. Då av befattningshavaren kräves goda kunskaper i engelska, tyska och franska, kan med nuvarande lönesättning tjänsten icke hållas permanent besatt.

B. Löneregleringar

1) Laboratorieledarna för kemisk-biologiska avdelningen resp. allmänna laboratoriet samt ledaren för fingeravtrycksregistret är placerade i Ae 21, medan ledaren för brandtekniska laboratoriet är placerad i Ao 19.

2) Fotografbiträdet utför självständigt fotograferingsuppgifter.

Departementschefen

Av föreslagna nya tjänster förordar jag inrättande av en befattning som förste byråingenjör i Ae 23 vid kemisk-biologiska laboratoriet samt en tryckeribiträdestjänst i Ag 1.

Under åberopande av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag, att en assistent i Ae 17 vid skrifttekniska laboratoriet uppflyttas till förste assistent i Ae 19. Vidare förordar jag, att ett kontorsbiträde jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången uppföres på ordinarie stat. Föreslagen lönegradsplacering av en fotografbiträdestjänst torde få prövas i annat sammanhang.

I övrigt har jag ej funnit mig kunna biträda framförda förslag om personalförstärkningar eller tjänsteförändringar.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar m. m. med 36 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. med 13 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (36 000 + 13 000) 49 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (1 124 000 + 49 000)

1 173 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anført och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens kriminaltekniska anstalt, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	313 000
2. Arvoden till styrelsens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	700
3. Ersättningar till experter, <i>förslagsvis</i>	5 000
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal	679 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	155 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	20 000

Summa kronor 1 173 000;

c) till *Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 173 000 kronor.

[160] 14. *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	543 000	530 850
1959/60 (statsliggaren s. 1179)	688 000	
1960/61 (förslag)	703 000	

Yrkande

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 22/7 1959) hemställer att anslaget höjes med 23 200 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Övriga expenser för eget behov	126 523	227 500	247 200	+ 19 700
2. Publikationstryck	177 731	220 000	208 500	— 11 500
3. Övriga utgifter	11 791	45 000	60 000	+ 15 000
				+ 23 200

Motiv

1) Styrelsen beräknar å ena sidan ökade kostnader för telefon och annonsering med 1 600 resp. 500 kronor och å andra sidan utgiftsminskningar för

skrivmaterialier m. m. och bokinköp m. m. med 1 000 resp. 500 kronor. För fortsatt utbyggnad av polisens telexnät med tio anläggningar bör anvisas ytterligare 19 100 kronor. Delposten beräknas sålunda till $(227\,500 + 1\,600 + 500 - 1\,000 - 500 + 19\,100)$ 247 200 kronor.

2) Minskningen sammanhänger med under föregående anslag föreslagen omläggning av tryckning av godsmeddelande D.

3) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1957, 1958 och 1959 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 171, 167 resp. 163).

Departementschefen

För nästa budgetår tillstyrker jag fortsatt utbyggnad av fjärrskriftnätet med 10 anläggningar. För därav föranledda inträdes- och abonnemangsavgifter bör beräknas en ytterligare medelsanvisning av 19 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma de orter, i vilka utbyggnaden av fjärrskriftnätet bör ske. Även övriga under delposten till övriga expenser för eget behov gjorda yrkanden föranleder icke någon erinran från min sida. Dock föreslår jag, att delposten upptages till ett till 247 000 (+ 19 500) kronor avrundat belopp.

Anslagsposten till publikationstryck bör nedräknas till föreslaget belopp, 208 500 (— 11 500) kronor.

För fortsatt upprustning av anstaltens laboratorieutrustning beräknar jag under anslagsposten till övriga utgifter 42 000 kronor för anskaffande av viss nödvändig apparatur samt oförändrat 10 000 kronor för förbrukningsmateriel. Anslagsposten bör med hänsyn härtill uppföras med 52 000 (+ 7 000) kronor.

De särskilda uppbördsmedel, som inflyter under anslaget och som för innevarande budgetår beräknats till 15 000 kronor, uppskattar jag till oförändrat belopp.

I enlighet med det anförda bör anslaget i sin helhet uppföras med $(688\,000 + 19\,500 - 11\,500 + 7\,000)$ 703 000 (+ 15 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 703 000 kronor.

[161] 15. Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	850 000	1 170 776
1959/60 (statsliggaren s. 1180)	900 000	
1960/61 (förslag)	1 100 000	

För innevarande budgetår har medel bl. a. beräknats för gottgörelse till Haparanda polisdistrikt för inköp av en bil (se 1959 års statsverksproposi-

tion, XI ht. p. 164). Enär ifrågavarande inköp beräknas komma till stånd först under nästa budgetår, föreslår länsstyrelsen i Norrbottens län, att de medel, som för innevarande budgetår upptagits för detta ändamål, cirka 13 000 kronor, i stället beräknas under anslaget för nästa budgetår. Häremot har jag icke något att erinra.

Med hänsyn till den höga belastningen anser jag anslaget böra uppräknas till 1 100 000 (+ 200 000) kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

[162] 16. Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	550 000	616 653
1959/60 (statsliggaren s. 1181)	550 000	
1960/61 (förslag)	650 000	

Utredning angående fjällräddningstjänsten

I skrivelse den 14 maj 1957, nr 249 — i anledning av riksdagens år 1956 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverket jämte i ämnet väckta motioner m. m. och i överensstämmelse med vad statsutskottet föreslagit i utlåtande nr 93/1957, p. 32 — anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en utredning rörande vissa med räddningstjänsten i fjällen sammanhängande spörsmål.

Den 27 juni 1957 uppdrog Kungl. Maj:t åt utredningen av frågan om utbyggnad av ambulans- och räddningsflygtjänsten i riket m. m. att vid fullgörandet av utredningens uppdrag jämväl till prövning upptaga sådana av riksdagens revisorer eller eljest i statsutskottets utlåtande berörda frågor rörande räddningstjänsten i fjällen, vilka icke innefattades i utredningens tidigare uppdrag.

Utredningsman har varit ledamoten av riksdagens andra kammare P. G. A. Svensson i Stenkyrka. Utredningen har den 6 november 1958 avgivit betänkande angående fjällräddningstjänsten.

Utredningens förslag i vad avser förebyggande åtgärder har redovisats i 1959 års statsverksproposition (X ht, p. 115).

Jag anhåller nu att få upptaga utredningens övriga förslag till behandling.

1. Organisation m. m.

I Kopparbergs län sorterar fjällräddningstjänsten under landsfogden och betraktas som en rent polisiär uppgift. Räddningstjänsten be-

står av 16 patruller och 11 materieldepåer. I personalorganisationen ingår polismän och frivilliga, med vilka vederbörande landsfiskal träffat avtal om deltagande i räddningstjänsten. Fasta arvoden utgår f. n. icke till ifrågavarande personal. Länsstyrelsen i länet hemställer emellertid, att årsarvoden tillerkännes ledarpersonal, nämligen 200 kronor till spaningsledare, 100 kronor till patrulledare och 200 kronor till materielförvaltare. Årskostnaden härför beräknas till 4 100 kronor.

I Jämtlands län är civilförsvarsdirektören närmast under länsstyrelsen ansvarig för fjällräddningen. Särskild instruktion för fjällräddningstjänsten finnes. Fjällräddningstjänsten omfattar 19 patruller men avses bli utökad till 20. Vid sidan härav finnes ett antal patruller, utrustade och organiserade av hemvärnet, samt ett militärt detachement vid I 5 i Östersund omfattande 5 patruller och en transportavdelning. Arvoden utgår med 150 kronor för år till patrulledare och med 75 kronor till materielförvaltare. Årskostnaden för 20 patruller anges till 4 500 kronor.

I Västerbottens län ledes fjällräddningen av landsfogden. Fjällräddningen omfattar f. n. 12 patruller, men länsstyrelsen anser önskvärt att antalet utökas till 15. Härjämte har statens vattenfallsverk i egen regi uppsatt 2 patruller och vidare har spaningsgrupper utrustats av turistvårdar. Arvode utgår till patrulledare med 200 kronor för år till en årskostnad av 2 200 kronor.

I Norrbottens län har fjällräddningstjänsten betraktats som en rent polisiär angelägenhet. Inom länsstyrelsen är förste länsassessorn närmast ansvarig för verksamheten. Särskild instruktion för fjällräddningstjänsten finnes. I första hand anlitas polis för efterspaning. För biträde vid spaning finnes i Gällivare en civil kår om cirka 125 man, ur vilken vid behov kan uttagas patruller och på vissa andra orter tillhopa 26 patruller. Möjlighet finns härjämte att anlita militärpatruller från jägarskolan i Kiruna. Fasta arvoden har hittills icke utgått eller ifrågasatts.

Förekommande fasta arvoden till ledare och materielförvaltare utgår från anslaget till Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. (polisbevakningsanslaget). Från samma anslag utgår vidare ersättningar för utryckning och beredskap. Sistnämnda ersättningar utgår efter olika normer i de fyra länen.

Utredningen ansluter sig till av riksdagsrevisorerna gjort uttalande, att räddningstjänsten fått en med hänsyn till de lokala förhållandena lämplig organisatorisk utformning. I likhet med revisorerna finner utredningen sålunda, att det även för framtiden är ändamålsenligt att i förevarande avseende bygga på en samverkan mellan statliga myndigheter och enskilda frivilliga. Centralt meddelade föreskrifter beträffande patrullverksamheten synes icke erforderliga utan det torde liksom hittills få ankomma på länsstyrelserna i berörda län att utforma personalorganisationen på sätt som bäst passar länets och bygdens förhållanden. För att ge organisationen erforderlig stadga är det enligt utredningen lämpligt, att länsstyrelserna utfärda särskild instruktion för fjällräddningstjänsten.

Utredningen finner det rimligt att mindre arvoden utgår för mera ansvarsfulla uppdrag. Beslut härom bör såsom hittills meddelas av Kungl. Maj:t efter förslag av vederbörande länsstyrelse. Enligt utredningens me-

ning bör fullständig enhetlighet icke eftersträvas vare sig beträffande dessa arvoden eller beträffande ersättningar vid uttryckningar och beredskap med hänsyn till att förhållandena inom berörda fyra län icke är helt likartade. Det torde alltså få ankomma på länsstyrelserna att fastställa grunder för här avsedda ersättningar. Därjämte bör länsstyrelse i förekommande fall äga medgiva ersättning till personalen vid inställelse till tjänstgöring eller för deltagande i kurser etc.

Utredningen framhåller att det ifrågasatts huruvida en kollektiv anslutning av räddningstjänstens personal till Röda korset kunde ske, vilket bl. a. skulle erbjuda påtagliga fördelar i olycksfallsförsäkringshänseende. Utredningen finner emellertid att detta enligt Röda korsets stadgar icke låter sig göra. På vissa håll har dock patrullmedlemmar anslutit sig individuellt.

2. Utbildning

Kurser för utbildning i patrulltjänst, sjukvård, lavintjänst och radio- trafik samt för träning av lavinhundar bedrives i olika omfattning i de fyra länen. Kostnaderna har bestritts i huvudsak från polisbevaknings- anslaget. Inom länen planeras fortsatt utbildning. I Jämtlands län beräknas kostnaderna till cirka 10 000 kronor om året under tre år. Kopparbergs län och Västerbottens län beräknar en årlig kostnad av 1 300 resp. 4 400 kronor. Kostnadsberäkning avseende Norrbottens län föreligger icke.

Utredningen anser angeläget att fortsatt utbildning av fjällräddnings- personal kan äga rum. Målet bör vara att all aktiv personal såvitt möjligt får en grundläggande utbildning. Uppläggningsen av kursverksamheten bör anpassas efter de lokala förhållandena. Utredningen framhåller att Röda korset förklarat sig berett att liksom hittills svara för sjukvårdsutbild- ningen. I övrigt bör statsmedel utgå till täckande av utbildningskostna- derna i den mån bidrag icke kan erhållas från annat håll. Även fortsatt utbildning av s. k. lavinhundar bör enligt utredningen äga rum.

3. Materiel

För fjällräddningstjänsten erforderlig materiel lånas från olika håll: militära myndigheter, civilförsvaret och polismyndigheterna. Viss utrust- ning har inköpts särskilt för ändamålet av härför anvisade statliga medel, med bidrag från Röda korset och turistorganisationer eller av insamlade medel.

Länsstyrelsen i K o p p a r b e r g s l ä n föreslår att ett belopp av 22 832 kronor anvisas för upprustning av räddningstjänsten. Härav avses 12 000 kronor för bärbara radioapparater.

Länsstyrelsen i J ä m t l a n d s l ä n föreslår att ett belopp av 27 500 kronor anvisas för kompletterande utrustning. Medelsanvisningen kan en- ligt länsstyrelsen fördelas på fem år. Därjämte önskar länsstyrelsen ett årligt anslag av 3 000 kronor för försöksverksamhet med radioutrustning.

Länsstyrelsen i V ä s t e r b o t t e n s l ä n uppskattar kostnaderna för erforderliga nyanskaffningar till 3 200 kronor.

Enligt inhämtade uppgifter från vederbörande polisdistrikt i N o r r b o t -

tens län erfordras för komplettering och förnyelse av materiel omkring 10 000 kronor. Häri ingår radioutrustning för 4 000 kronor.

Utredningen framhåller att för att fjällräddningstjänsten skall kunna göra en effektiv insats bör till dess förfogande ställas erforderlig materiel av lämplig typ såsom sjukvårds-, lavin- och radiomateriel.

Inom samtliga fyra län har framlagts önskemål om radioutrustning. Fördelarna av tillgång till sådan utrustning behöver icke särskilt understrykas. I viss utsträckning har radiomateriel hittills kunnat erhållas såsom lån. Den radiomateriel, som sålunda stått till buds, är emellertid icke särskilt lämpad för fjällräddningens behov, då den är tung och skrymmande. Utvecklingen på det radiotekniska området synes leda därtill att lättare och mera ändamålsenlig utrustning kommer att finnas inom några år. I avvaktan härpå anser utredningen att någon större upphandling av radiomateriel icke bör äga rum nu. Tills vidare torde behovet av radioapparaturl få tillgodoses provisoriskt genom lån från i första hand militära myndigheter. Även i övrigt torde liksom hittills viss utrustning kunna tilldelas eller erhållas såsom »lånlån» från militära myndigheter, civilförsvaret och polismakten samt från Röda korset. Huvuddelen av utrustningen måste dock inköpas, för vilket ändamål statsmedel bör ställas till förfogande. Även om det är angeläget att utrustningen kompletteras snarast möjligt, synes det utredningen försvarligt, att, där nyanskaffningarna kräver större belopp, desamma i regel fördelas på förslagsvis en femårsperiod.

4. Återkrävande av utryckningskostnader

I ämbetsskrivelse den 10 oktober 1947 bemyndigas vederbörande länsstyrelser att från polisbevakningsanslaget bestrida kostnader för efterspanande av personer, som gått vilse under sådana förhållanden att överhängande fara för deras liv kan anses föreligga, under förutsättning bl. a., att kostnaderna icke kan bestridas av enskilda personer. I Kopparbergs län har kostnaderna för spaningsarbete i allmänhet ersatts av de efterspanade själva, medan kostnaderna i övriga tre län mestadels stannat å statsverket.

I de fall militär personal anlåtats för räddningsarbete i fjällen torde anspråk på ersättning icke ha rests från de militära myndigheternas sida. Kostnaderna för medverkan av flyg har vidare av utredningen i dess tidigare avgivna betänkande angående ambulans- och räddningsflygtjänsten ansetts böra stanna å statsverket. Förslaget har godtagits av statsmakterna (se 1958 års statsverksproposition, XI ht, p. 135).

Utredningen framhåller, att då de ofta mycket större kostnaderna för flygspaning ansetts böra bestridas av det allmänna, synes det föga konsekvent att utkräva markspaningskostnaderna av den enskilde. Mången gång, såsom vid dödsfall, kan det för övrigt te sig direkt obilligt att utkräva ersättning för dylika kostnader av efterlevande. Då härtill kommer att bedömande av frågor om uttagande av ersättning vållar länsstyrelserna mycket arbete, föreslår utredningen att spaningskostnaderna i sin helhet stannar å statsverket.

5. Kostnads- och anslagsfrågor

De utgifter, som föranledes av fjällräddningstjänsten, utgöres, såsom framgått av det föregående, av fasta arvoden till viss personal, ersättningar vid uttryckningar, kostnader för utbildning av patrullmedlemmar, underhåll och förnyelse av materiel. Härtill kommer kostnader för förebyggande åtgärder av skilda slag. Av dessa utgifter bör arvoden och uttryckningsersättningar, utbildningskostnader, kostnader för underhåll och normal förnyelse av materiel samt viss informationsverksamhet anses vara av löpande natur och, i den mån de förutsatts utgå av statsmedel, bestridas från polisbevakningsanslaget såsom i huvudsak redan sker. Utredningen föreslår vidare, att den aktuella materielupprustningen av fjällräddningstjänsten sker med anlitande av samma anslag.

Utredningen redovisar följande kostnadsberäkningar:

Årskostnaden för arvoden beräknas — under förutsättning att arvoden kommer att utgå till viss personal i Kopparbergs län på sätt länsstyrelsen i länet föreslagit — till cirka 11 000 kronor.

Utryckningskostnaderna har för samtliga fyra län under budgetåren 1953/54—1956/57 utgjort i medeltal cirka 16 000 kronor. En viss ökning av belastningen kan väntas inträda vid bifall till utredningens förslag att vissa spaningskostnader ej längre skall utkrävas av enskilda.

För utbildningsverksamheten har i det föregående angivits kostnader för tillhoppa cirka 16 000 kronor. Kostnaden torde väntas bli något reducerad med hänsyn till att Röda korset åtagit sig att svara för sjukvårdsutbildning.

Kostnaderna för anskaffning av annan materiel än sjukvårds- och radiomateriel uppskattas till 45 000 kronor. Kostnaden bör kunna fördelas på fem år. För underhåll och transport av materiel beräknas en årskostnad av 12 000 kronor. För underhåll och förnyelse av materiel beräknas sålunda sammanlagt (9 000 + 12 000) 21 000 kronor.

Kostnaden för viss informationsverksamhet — varmed åsyftas åtgärder som länsstyrelse med kort varsel behöver vidtaga till upplysning om lavinfara m. m. — anges till ett par tusen kronor om året.

Utredningen föreslår att länsstyrelserna årligen i ett sammanhang hos Kungl. Maj:t gör framställning om erforderliga medel under det kommande budgetåret. Medel, som ställes till förfogande för ändamålet, bör länsstyrelserna äga disponera för fjällräddningsverksamheten utan att vara bunden av detaljerad fördelning på olika utgiftsposter.

Utredningen framhåller slutligen, att största delen av nu avsedda utgifter redan belastar polisbevakningsanslaget.

Yttranden

Över betänkandet i nu förevarande delar har yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, armétygförvaltningen, försvarets sjukvårdsstyrelse, telestyrelsen, civilförsvarsstyrelsen, statspolisintendenten, länssty-

relserna i Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, överstyrelsen för Svenska röda korset och Svenska turisföreningen.

Utredningens förslag beträffande organisationen av fjällräddningstjänsten lämnas utan erinran av remissmyndigheterna.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län finner det vara till fördel, om all räddningspersonal tillhör Röda korset med hänsyn såväl till utbildningsbehovet som till att möjlighet därigenom beredes till förbättrat olycksfallsförsäkringskydd. Då de enskilda medlemmarna i organisationen ej bör belastas med kostnader för medlemsavgifter i Röda korset, bör i ersättningen till fjällräddningspersonalen ingå kompensation för dessa avgifter. Enligt länsstyrelsen kan vidare ledningen för en räddningsaktion i vissa situationer ha behov av speciella befogenheter i förhållande till allmänheten. Det är därför önskvärt att länsstyrelsen bemyndigas att vid förordnande av spaningsledare utrusta vederbörande med polismans skydd och befogenhet.

Statskontoret efterlyser enhetliga bestämmelser angående ersättning åt de i räddningstjänsten deltagande. De nuvarande variationerna i ersättningsbeloppens storlek finner ämbetsverket knappast sakligt berättigade. I syfte att erhålla mera enhetliga ersättningsbelopp föreslår därför statskontoret, att frågan om principerna för ersättnings utmätande i samtliga fall underställes Kungl. Maj:ts prövning.

I remissyttrandena understrykes behovet av utbildning för fjällräddningspersonalen.

Försvarets sjukvårdsstyrelse och *överstyrelsen för Svenska röda korset* betonar betydelsen av särskild utbildning i sjukvårdstjänst. Överstyrelsen förklarar sig beredd att ställa sjukvårdsutbildade instruktörer till förfogande samt — om det av brist på statsmedel visar sig erforderligt — svara för kostnaderna för ifrågasatt instruktörspersonal.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län anser det angeläget, att all aktiv fjällräddningspersonal förutom en grundläggande utbildning även erhåller möjlighet till vidareutbildning.

Utredningens förslag beträffande materielanskaffningen för räddningstjänsten godtages i huvudsak av flertalet remissorgan.

Statspolisintendenten ifrågasätter om icke radiomaterielen — när tidpunkten är inne för anskaffning av denna — lämpligen bör anskaffas av statspolisorganisationen för att vintertid tillhandahållas fjällräddningstjänsten. Härigenom kan materielen bli utnyttjad även under den del av året, då fjällräddningstjänsten ej är aktuell, varjämte materielens underhåll torde kunna ordnas på ett bättre sätt.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län föreslår, att nyanskaffning av materiel för länets vidkommande ej sker under den av utredningen föreslagna femårsperioden utan i ett sammanhang, enär ett trängande behov föreligger av en något så när fullständig utrustning för att fjällräddningen över huvud taget skall fungera på sätt som avsetts. Länsstyrelsen har för ändamålet

hemställt om 22 832 kronor. Då en del av detta belopp numera anvisats samt radiostationer i önskad utsträckning kunnat lånas, återstår för täckande av länets omedelbara materielbehov ett belopp av 8 332 kronor.

Armétygförvaltningen har i princip intet att erinra mot att erforderlig tygmateriel ställes till förfogande för räddningstjänsten, men när fjällräddningen även framdeles avses stå under länsstyrelsernas ledning, synes det ämbetsverket lämpligast att materiel, som ej anskaffas särskilt för ändamålet, i första hand tillhandahållas av civilförsvaret. Därest arméns tygmateriel utan att brukas av militär trupp kommer till användning för fjällräddningstjänsten, torde emellertid anslag under fjärde huvudtiteln beredas full ersättning såväl för uppkommande förlust av och skador å tillhandahållen tygmateriel som för materielens slitning.

Försvarets sjukvårdsstyrelse uttalar att även om det ej möter några större svårigheter att tillfälligt utlåna utrustning för hjälpaktioner av större omfattning, synes det dock ändamålsenligare, att räddningspatrullernas materiel anskaffas och lagras för att ständigt finnas tillgänglig för avsett ändamål. Styrelsen avstyrker ur beredskapssynpunkt s. k. »långlån» av materiel, tillhörande krigsmaktens utrustning. I dylika fall ser sig styrelsen nödsakad utkräva relativt hög låneersättning (inkl. slitage- samt rese- och fraktkostnader) jämte ersättning för åtgångna förbrukningsartiklar, varför sådana lån torde vara ofördelaktiga för låntagaren ur ekonomisk synpunkt.

Överstyrelsen för Svenska röda korset anför att, då fjällräddningstjänsten med hänsyn till sin organisation ej kan helt anses falla inom ramen för Röda korsets verksamhet, överstyrelsen icke är beredd att utan ersättning anskaffa och komplettera för räddningstjänsten erforderlig sjukvårdsmateriel. Kostnaderna för sådan utrustning bör bestridas av statsmedel.

Utredningens förslag att fjällräddningstjänstens spaningskostnader i sin helhet skall stanna å statsverket avstyrkes endast av *statskontoret*, som anser att möjligheten att uttaga ersättning av den som förorsakat spaningsuppdrag bör finnas kvar även i fortsättningen, bl. a. för det fall att en person trots avrådan begivit sig ut på fjällfärd.

Riksräkenskapsverket, länsstyrelserna i Kopparbergs och Norrbottens län samt *Svenska turistföreningen* godtager däremot utredningens förslag i denna del.

Vad gäller kostnads- och anslagsfrågor ansluter sig *riksräkenskapsverket* till utredningens förslag att löpande utgifter för fjällräddningstjänsten bör, i den mån de skall utgå av statsmedel, bestridas från polisbevakningsanslaget. Härvid bör de medel, som för varje budgetår ställes till länsstyrelsernas förfogande, anvisas under särskild rubrik å nämnda anslag med fördelning på de skilda länen. Från samma anslag bör även bestridas engångskostnader för nyanskaffning av erforderlig materiel, däri

även inräknat modern radiomateriel för fjällräddningstjänstens patruller. Riksräkenskapsverket utgår från att kostnaderna för upprätthållandet av fjällräddningstjänsten i skäligen omfattning bestrides av andra medel än statliga.

Statskontoret anser sig ej säkert kunna bedöma utredningens beräkningar rörande de för fjällräddningstjänsten erforderliga medelsbeloppen. Den närmare avvägningen av medelsbehovet bör givetvis ske vid prövningen av de framställningar, som länsstyrelserna enligt utredningen årligen bör avgiva beträffande medelsanvisningen för kommande budgetår. Statskontoret kan vidare ej biträda utredningens uppfattning att länsstyrelserna bör äga disponera anvisade medel utan att därvid vara bundna av mera detaljerad fördelning på de olika utgiftsposterna. Ämbetsverket anser, att länsstyrelserna i allt väsentligt bör vara skyldiga att iakttaga den av Kungl. Maj:t beslutade medelsfördelningen under de skilda posterna.

Departementschefen

I det av utredningen framlagda betänkandet angående fjällräddningstjänsten föreslås inga större förändringar i den organisation, som redan vuxit fram, och utredningen betonar, att en efter de lokala förhållandena utformad och på samverkan mellan statliga myndigheter och enskilda frivilliga byggd organisation synes ändamålsenlig även för framtiden. Med utgångspunkt från denna organisation framlägger utredningen vissa förslag, som syftar till att trygga och effektivisera fjällräddningsverksamheten. Dessa förslag har i huvudsak lämnats utan erinran av remissmyndigheterna och synes mig kunna tjäna som en värdefull vägledning för de på området verkssamma myndigheterna. I detta sammanhang torde jag kunna inskränka mig till följande uttalanden.

Statskontoret har i sitt yttrande framhållit önskvärdheten av att ersättningar till i fjällräddningstjänsten deltagande personal utgår efter enhetliga normer. I likhet med utredningen anser jag emellertid, att det knappast är lämpligt att föreskriva enhetliga normer beträffande förekommande arvoden och ersättningar med hänsyn till de skiftande förhållanden, som råder inom fjällänen. Grunderna för ifrågavarande förmåner torde i stället, såsom utredningen föreslagit, böra fastställas i samma ordning som hittills.

Utredningen samt länsstyrelsen i Kopparbergs län har framhållit fördelarna av att räddningstjänstens personal anslutes till Röda korset. Även om jag finner att en sådan anslutning ur olika synpunkter är önskvärd, anser jag mig likväl icke kunna biträda länsstyrelsens förslag att kostnader för erlagda medlemsavgifter skall ersättas av statsmedel. Nämda länsstyrelse har vidare föreslagit att spaningsledare skall kunna erhålla polis-mans skydd och befogenhet. Jag är dock icke övertygad om behovet av en sådan anordning och avstyrker därför detta förslag.

Beträffande fjällräddningstjänstens behov av materiel förutsätter jag lik-

som utredningen, att detta behov i möjligaste mån tillgodoses genom lån från myndigheter och organisationer. Liksom hittills torde dock staten böra bestrida kostnaderna för inköp av viss materiel. I enlighet med statskontorets uttalande torde den närmare avvägningen av medelsbehovet för ändamålet få ske vid prövningen av framställningar i ämnet från länsstyrelserna.

Såsom utredningen framhållit föreligger f. n. vissa möjligheter för statsverket att av enskilda återkräva kostnader för efterspaning. Utredningen föreslår att fjällräddningstjänstens spaningskostnader i fortsättningen helt stannar å statsverket. Då de av utredningen härför förebragta skälen förefaller mig vägande, biträder jag förslaget.

De med fjällräddningstjänsten förenade kostnaderna beräknar jag för nästa budgetår till i runt tal 60 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter framställning av länsstyrelserna fördela ifrågavarande belopp. Jag förutsätter att länsstyrelserna för påföljande budgetår i vederbörlig ordning inkommer med de anslagsäskanden beträffande fjällräddningstjänsten, som anses erforderliga. Kostnaderna torde även i fortsättningen böra bestridas från förevarande anslag.

För inköp av pistolammunition för polisväsendets behov beräknar jag ett med 5 000 kronor förhöjt belopp.

Anslaget torde med hänsyn till vad jag i det föregående föreslagit samt på grund av belastningen böra uppräknas till 650 000 kronor.

Jag torde slutligen få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 13 mars 1959 tillerkänt Torslunda kommun ersättning från förevarande anslag med 9 259 kronor 5 öre för kostnader för extra bevakning i Norra Möckleby under tiden den 9 augusti—19 oktober 1958.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

[163] 17. Polisväsendets organisationsnämnd

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	200 000	195 596
1959/60 (statsliggaren s. 1185)	242 000	
1960/61 (förslag)	261 000	

Yrkande

Polisväsendets organisationsnämnd (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 19 000 kronor.

A. Avlöningar		Ökning
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal		
a) Arvode till biträdespersonal.....	+ 3 020	
b) Löneklassuppflyttningar.....	+ 6 798	
2. Rörligt tillägg.....	+ 4 196	
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....	+ 2 466	
4. Avrundning.....	— 480	16 000
B. Omkostnader		
Expenser.....	+ 3 000	3 000
		19 000

Motiv

A 1 a) Ett rationellt utnyttjande av den tillgängliga utredningspersonalen hos organisationsnämnden förutsätter enligt nämndens erfarenheter tillgång till 4 tjänstemän i kontorskarriären. Med hänsyn härtill bör av nämnden för innevarande budgetår disponerade medel, 4 000 kronor, för anställande av ytterligare biträdespersonal utökas för anställande av ett biträde i kontorskarriären under helt år.

B. Utgiftsökningen hänför sig dels till ökade kostnader för skrivmateriel m. m. med hänsyn till föreslagen förstärkning av biträdespersonalen, dels till tryckkostnader i anledning av nämnden meddelat uppdrag att utge en publikation med vissa bestämmelser angående polisväsendets interna organisation.

Departementschefen

Nämndens förslag, som innebär en ökning av anslaget med i runt tal 19 000 kronor, föranleder icke någon erinran från min sida.

Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande stat. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för polisväsendets organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Stat	
Avlöningar	
1. Arvoden till nämndens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	21 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	173 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	31 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
	228 000
Omkostnader	
Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	33 000
Summa kronor 261 000;	

b) till *Polisväsendets organisationsnämnd* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 261 000 kronor.

[164] 18. Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	6 505 200	7 231 236
1959/60 (statsliggaren s. 1186)	7 500 000	
1960/61 (förslag)	8 000 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 384 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget torde med hänsyn till den i det föregående föreslagna fortsatta utbyggnaden av ordningsstatspolisen samt med hänsyn till belastningen böra uppräknas till 8 000 000 (+ 500 000) kronor. Härav torde 1 439 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kronor, därav 1 439 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[165] 19. Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	8 975 000	9 988 514
1959/60 (statsliggaren s. 1186)	9 140 000	
1960/61 (förslag)	9 560 000	

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 27/7 1959) hemställer, att anslaget höjes med 677 000 kronor.

En redogörelse för innebörden av statspolisintendentens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 9 560 000 (+ 420 000) kronor. Ökningen hänför sig huvudsakligen till kostnader av automatisk natur. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att vidtaga sådana jämkningar i den avsedda organisationen, som må finnas påkallade.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen

att till *Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 9 560 000 kronor.

[166] 20. Bidrag till främjande av rekryteringen i vissa polisdistrikt

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	50 000	38 642
1959/60 (statsliggaren s. 1187)	50 000	
1960/61 (förslag)	50 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 37 500 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av rekryteringen i vissa polisdistrikt* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor, därav 37 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[167] 21. Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	525 000	654 481
1958/59	625 000	664 364
1959/60 (statsliggaren s. 1188)	625 000	
1960/61 (förslag)	625 000	

Den av polisväsendets organisationsnämnd bedrivna utredningen angående åtgärder, som kan vidtagas för att förbilliga förpassningsresorna, har till följd av den på nämndens kansli rådande arbetsbelastningen ej kunnat färdigställas inom beräknad tid. Enligt vad jag inhämtat är utredningsarbetet nu i huvudsak slutfört och väntas förslag kunna avgivas under första halvåret 1960. Då förslaget kan väntas medföra vissa rationaliseringsåtgärder och därmed sammanhängande kostnadsbesparingar torde anslaget — trots belastningen under de senaste budgetåren — för nästa budgetår kunna uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

E. Civilförsvaret

Genom beslut av 1959 års riksdag har statsmakterna tagit ställning till den nya organisationen för civilförsvaret. Av civilförsvarsutredningen framlagda kostnadsberäkningar och tidsplan — 76 miljoner kronor årligen under en tioårsperiod — har bedömts i stort sett kunna tjäna som riktlinjer för den föreslagna organisationens uppbyggnad. Den takt, med vilken utbyggnaden skall äga rum, har dock här liksom på andra områden ansetts beroende av det statsfinansiella läget. I samband med att kostnadsramen för det militära försvaret omprövas för tiden efter budgetåret 1960/61 skall enligt statsmakternas beslut även frågan om avvägningen av kostnaderna för civilförsvaret upptagas till prövning. I avbidan på denna prövning och med hänsyn till den mycket långtgående restriktivitet, som i dagens läge måste iakttas beträffande statens utgifter, nödgas jag föreslå starkt begränsade kostnadsökningar för civilförsvaret för nästa budgetår.

Anslagen under civilförsvaret på driftbudgeten för budgetåret 1959/60 uppgår till drygt 29,8 miljoner kronor. För nästa budgetår anser jag mig böra räkna med en medelsanvisning av i runt tal 35 miljoner kronor. I detta belopp torde inräknas dels de kostnader för civilförsvarets administration i länen, som hittills upptagits på civilförsvarets stat och som enligt vad jag i det föregående föreslagit fr. o. m. nästa budgetår skall redovisas under överståthållarämbetet och länsstyrelserna, dels ock anslagen till Viss sambandsverksamhet och Anskaffning av viss sambandsmateriel, vilka anslag fr. o. m. nästa budgetår föreslås överflyttade till avdelning F. Diverse.

Civilförsvarsstyrelsen hemställer i sina anslagsäskanden för nästa budgetår bl. a. att anslaget till Besiktning av motorfordon, som utgått ur innevarande budgetårs riksstat, måtte ånyo upptagas å riksstaten. Jag anser mig icke kunna biträda denna hemställan.

[168] 1. Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 132 000	1 996 326
1959/60 (statsliggaren s. 1188)	2 858 000	
1960/61 (förslag)	2 977 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 119 500 kronor.

	Ökning
1. Inrättande av en tjänst som studierektor Ae 24	—
2. Omräkning	119 500
	119 500

Motiv

1. I prop. nr 114/1959 anförde departementschefen, att han övervägt att för civilförsvarets utbildningsverksamhet föreslå inrättande av en befattning som studierektor i 24 lönegraden men att han ansåg att med inrättandet av tjänsten borde kunna anstå något år. Emellertid har för innevarande budgetår medel beräknats under delposten Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga för anställande av en studierektor. Då dennes uppgifter är av permanent karaktär, bör en befattning som studierektor i lönegrad Ae 24 upptagas på personalstaten.

Departementschefen

Civilförsvarsstyrelsens förslag om inrättande av en tjänst som studierektor i Ae 24 anser jag mig kunna biträda. Någon uppräknings av anslaget härför erfordras icke.

På grund av automatiska utgiftsstegringar torde anslaget uppräknas med i runt tal 119 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (2 858 000 + 119 000) 2 977 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas den ändring, som påkallas av vad jag i det föregående föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för civilförsvarsstyrelsen som för-
anledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsstyrelsen att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	627 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	37 000
3. Vissa pensionskostnader, <i>förslagsvis</i>	5 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 842 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	420 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	46 000

Summa kronor 2 977 000;

b) till Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 977 000 kronor.

[169] 2. Civilförsvarsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	405 000	317 671
1959/60 (statsliggaren s. 1190)	715 000	
1960/61 (förslag)	760 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 64 000 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar.....	87 932	121 000	145 000	24 000
2. Vissa traktamentskostnader.....	—	5 000	5 000	—
3. Övriga expenser för eget behov.....	141 751	209 000	249 000	40 000
4. Publikationstryck.....	48 280	280 000	280 000	—
				64 000

Motiv

1) I den nya organisationen behöver 81 befattningshavare göra tjänsteresor. Dessa befattningshavare måste kunna skapa sig en rättvisande bild av civilförsvarets tillstånd och behov genom inspektioner, deltagande i försvarsspel och övningar samt konferenser med ledande personal inom civilförsvarets regionala och lokala organisation. För 18 befattningshavare krävs för nästa budgetår för envar 10—15 resor till en kostnad per befattningshavare av i medeltal 4 500 kronor. Detta utgör sammanlagt 81 000 kronor. För återstående 63 befattningshavare erfordras lägst 1 200 kronor per befattningshavare och år eller tillhopa 75 600 kronor. Styrelsen begränsar emellertid sitt äskande till sammanlagt 145 000 kronor. Vid denna beräkning har hänsyn ej tagits till de utgifter, som kan föranledas av omplacementstraktamenten och flyttningssersättningar.

2) Ifrågakvarande post är avsedd att bestrida traktamentskostnader i anledning av beslut om stationeringsort m. m. för en tjänsteman, som handlägger ärenden rörande det förebyggande brandförsvaret. Anslagsposten bör få användas för samma ändamål jämväl för andra befattningshavare.

3) Delposten har för innevarande budgetår uppräknats i samband med omorganisationen av styrelsen. Nya kostnader tillkommer emellertid i samband med att styrelsen bemyndigats anordna ständig bevakning av styrelsens huvudlokaler. Dessa kostnader har beräknats till högst 40 000 kronor.

4) För innevarande budgetår har under anslagsposten anvisats 200 000 kronor, som styrelsen föreslagit skall användas för utgivande av en radiakbroschyr. Samma belopp erfordras jämväl för nästa budgetår för utgivande av en utrymningsbroschyr.

Departementschefen

Anslagsposten till reseersättningar föreslår jag uppräknad med 14 000 till 135 000 kronor.

Vad styrelsen yrkat beträffande användningen av anslagsposten till vissa traktamentskostnader anser jag mig icke kunna biträda.

Delposten till övriga expenser anser jag böra upptagas med 240 000 (+ 31 000) kronor.

För innevarande budgetår har anslagsposten till publikationstryck uppräknats med 200 000 kronor för att möjliggöra för styrelsen att bland allmänheten sprida en informationsskrift. För nästa budgetår har styrelsen äskat medel för utgivande av ytterligare en sådan skrift. Inom beredskapsnämnden för psykologiskt försvar pågår f. n. redigeringsarbetet med en ny upplaga av broschyren »Om kriget kommer». Att utgiva tre separata informationsskrifter om civildförsvaret anser jag icke rationellt. I stället torde utgivandet av en enda broschyr, omfattande alla nu aktuella civildförvarsfrågor, vara att föredraga ur både praktisk och ekonomisk synpunkt. Jag beräknar kostnaderna för denna gemensamma broschyr till i runt tal 400 000 kronor. Då hälften av denna summa anvisats för innevarande budgetår föreslår jag, att återstående medel anvisas för nästa budgetår. Till följd härav torde anslagsposten kunna upptagas med oförändrat belopp.

Anslaget bör alltså bestämmas till (715 000 + 14 000 + 31 000) 760 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civildförsvarsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 760 000 kronor.

[170] 3. Utbildnings- och övningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	5 904 000	5 336 839
1959/60 (statsliggaren s. 1197)	5 760 000	
1960/61 (förslag)	7 100 000	

Yrkande

Civildförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 640 000 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Utbildning vid statens civildförvarsskola	828 235	1 058 500	4 315 000	+ 3 256 500
2. Utbildning vid regionala fältskolor....	—	—	2 080 000	+ 2 080 000
3. Central och lokal utbildning samt lokala övningar inom länen.....	3 925 611	3 976 500	1 280 000	— 2 696 500
				+ 2 640 000

Motiv

Styrelsen anser det icke möjligt, att redan under nästa budgetår kunna nå en full utbildningskapacitet i enlighet med de av statsmakterna antagna

nya riktlinjerna. Under nästa budgetår bör emellertid medel anvisas för genomförande av förberedelser, så att den avsedda utbildningsnivån kan uppnås under budgetåret 1961/62. Styrelsen äskar mot bakgrunden härav medel till en begränsad utbildning samt till förberedelser i full omfattning för en årlig utbildning av cirka 20 000 befattningshavare för det lokala civilförsvaret och 1 200 man för undsättningskårerna.

1) Statens civilförvarsskola måste under huvuddelen av nästa budgetår drivas i sin nuvarande provisoriska form. Styrelsen förutsätter emellertid, att den nya centrala utbildningsanstalten (Rosersbergsskolan) skall kunna tagas i anspråk fr. o. m. den 1 april 1961. Då den provisoriska skolan alltså kommer att drivas endast till den 31 mars 1961, kan vissa reduceringar ske beträffande denna skolas kostnader. Å andra sidan kommer inrättandet av den nya skolan att medföra betydande engångskostnader.

För den nuvarande provisoriska skolan har för innevarande budgetår anvisats 128 500 kronor för avlöningar till lärare m. fl., 75 000 kronor för ersättningar till tillfälliga lärare, 385 000 kronor för reseersättningar till och inkvartering av lärare och elever, 400 000 kronor för ersättningar till elever för mistad arbetsinkomst samt 70 000 kronor för utbildningsmateriel och expenser. Den fasta lärarpersonal, som erfordras vid Rosersbergsskolan, bör anställas redan fr. o. m. den 1 juli 1960 och från nämnda dag även utnyttjas för den provisoriska skolan. Övergången till en ny skolform kräver nämligen betydande förberedelsearbeten och kravet på kontinuitet mellan skolformerna förutsätter att lärarpersonalen varit verksam även under förberedelsetiden. Medel för denna lärarpersonal äskas i samband med redovisningen av Rosersbergsskolans personalbehov. Övriga kostnader för den provisoriska skolan torde kunna reduceras med 20 procent, vilket innebär att medel bör anvisas med tillhoppa 746 000 kronor.

Personalen på *Rosersbergsskolan* föreslås indelad på tre avdelningar: A-avdelningen för utbildning av befäl i den lokala civilförsvarsorganisationen, B-avdelningen för utbildning av befäl och manskap i undsättningskårerna och C-avdelningen för förvaltningspersonal.

Beträffande *personalbehovet* anför styrelsen i huvudsak följande.

De uppgifter som chefen för utbildningsbyrån i civilförsvarsstyrelsen har i egenskap av rektor för statens civilförvarsskola kan av arbetsbelastningsskäl icke omfatta detaljreglerandet av den mängd ärenden vid själva skolan, som kan och bör lösas omedelbart på platsen. Dessa ärenden kräver en sammanhållande kraft, som således skall vara rektors ställföreträdare vid skolan. Då befattningen synes kunna förenas med chefsskapet för en utbildningsavdelning, bör den högst kvalificerade läraren vid A-avdelningen ifrågakomma för uppgiften. Denne lärare bör placeras i lönegrad 24. I övrigt torde lärarpersonalen vid A-avdelningen omfatta tre heltidsanställda civilförvarslärare i lönegrad 19 samt partiellt tjänstgörande lärare, motsvarande tre heltidsanställda lärare i samma lönegrad, och timlärare (265

timmar per år). Övrig personal på A-avdelningen torde bestå av en vaktmästare i 7:e lönegraden samt ett kanslibitråde och ett kontorsbitråde. De tre sistnämnda bör anställas fr. o. m. den 1 mars 1961.

Lärarpersonalen vid B-avdelningen bör bestå av en utbildningsledare med anställning fr. o. m. den 1 juli 1960 samt elva lärare med anställning fr. o. m. den 1 oktober 1960. Utbildningsledaren har ett ansvar som är jämförbart med bataljonschefs eller chefs för självständigt kompani inom krigsmakten. I lönehänseende bör utbildningsledaren tills vidare vara placerad i 23:e lönegraden. Antalet lärare vid B-avdelningen har beräknats med utgångspunkt från ett erfarenhetsmässigt behov av en instruktör per 15 elever. En lärare bör såsom ställföreträdande utbildningsledare placeras i lönegrad 21. Av de övriga är fyra att betrakta som huvudlärare, varför de bör placeras i 19:e lönegraden, medan sex anses kunna placeras i 13:e lönegraden. I övrigt torde på B-avdelningen fr. o. m. den 1 mars 1961 anställas en assistent i 15:e lönegraden och en »målanordnare» i 9:e lönegraden samt ett kontorsbitråde. Assistenten erfordras för handläggning av bl. a. personalfrågor rörande de värnpliktiga. Behovet av en särskild »målanordnare» motiveras främst av de omfattande utbildnings- och övningsanordningar, som dagligen behöver iordningställas och underhållas.

För att bereda utbildningen så gynnsamma villkor som möjligt bör lärarpersonalen icke belastas med administrativa göromål. Därför föreslås att nämnda göromål så gott som uteslutande hänföres till en särskild förvaltningsavdelning. Omfånget av förvaltningsuppgifterna samt avdelningens självständiga ställning medför behov av en kvalificerad förvaltningschef i lönegrad 21 (intendent), vilken bör anställas fr. o. m. den 1 oktober 1960. Omedelbart under denne bör finnas en expedition och skrivcentral med en kontorist, två kanslibiträden, ett kontorsbitråde och en vaktmästare. Kontoristen, vaktmästaren och ett kanslibitråde bör anställas fr. o. m. den 1 februari 1961 och de övriga fr. o. m. den 1 mars 1961. Den vid skolan erforderliga kökspersonalen, som bör lyda direkt under intendenten och anställas fr. o. m. mars månad 1961, bör utgöras av en husmor i 13:e, två biträdande husmödrar i 10:e och en kokerska i 5:e lönegraden samt sex köksbiträden, varav ett i 5:e, två i 3:e och tre i 1:a lönegraden. Anhopningen av personal vid skolan medför att sjukvårdsproblemet även bör beaktas. För kvalificerade sjukvårdsuppgifter är de ordinarie sjukvårdsorganen i orten tillfyllest. Dock måste liksom vid militära skolor av samma storlek behov av en sjuksköterska anses föreligga. Denna bör placeras i 9:e lönegraden. Materielhanteringen och skötseln av skolans fastigheter utgör ett särskilt uppgiftskomplex inom förvaltningsavdelningen. Arbetskraftsbehovet kommer att variera starkt från tid till annan vid de olika förråden och verkstäderna. Sparsamhetsskäl framtvingar krav på en rationell personal- och arbetsfördelning. Härtill kommer det krav på uppbördsansvar, som måste tillgodoses. Då intendenten icke kan hinna utöva den omedelbara

ledningen av denna verksamhet erfordras en kvalificerad och praktisk förfaren befattningshavare, en förvaltare i 17:e lönegraden. Till dennes förfogande för skrivgöromål, materielbokföring m. m. bör stå ett kanslibiträde. Båda bör anställas fr. o. m. den 1 februari 1961. Materielfrågan bör lösas så, att all personlig utrustning, internatutrustning och huvuddelen av kårmaterielen med undantag av fordon och motormateriel upplägges i ett huvudförråd, medan ett särskilt förråd anordnas för förvaring av materiel och anordningar, som är av ren utbildnings- eller övningskaraktär. I personalhänseende erfordras en förrådsmästare i lönegrad 13 vid varje förrådsenhet samt 3 förrådsarbetare, varav en vid utbildningsförrådet. All förrådspersonal bör anställas fr. o. m. den 1 mars 1961. Personalorganisationen för fastighetsvården är uppbyggd i huvudsak på grundval av den nuvarande kasernvården på Rosersberg. Här erfordras en verkmästare i 13:e, en maskinist i 11:e, två snickare i 10:e, två grovarbetare i 10:e, två reparatörer i 8:e samt två eldare i 7:e lönegraden. Denna personal bör anställas fr. o. m. den 1 februari 1961. Härutöver erfordras viss städpersonal. För uppbörd, underhåll och vård av fordon och motormateriel erfordras en motorverkstad. Föreståndaren för denna bör vara en verkmästare i 13:e lönegraden. Han bör anställas fr. o. m. den 1 februari 1961. I övrigt erfordras 4 motorreparatörer i 10:e lönegraden och 2 bilförare i 7:e lönegraden, alla med anställning fr. o. m. den 1 mars 1961. Ytterligare arbetskraft, som är oundgängligen nödvändig på förvaltningsavdelningen, har med hänsyn till uppgifternas art bedömts kunna tillgodoses genom 20—30 vapenfria värnpliktiga.

De totala avlöningskostnaderna för den föreslagna personalen uppgår för nästa budgetår till i runt tal 464 000 kronor.

Kostnaderna för anskaffning av *inventarier m. m.* beräknas till 2 684 000 kronor, varav 254 000 kronor för inventarier, personlig utrustning och utbildningsmateriel till A-avdelningen, 1 114 000 kronor för motsvarande utrustning av B-avdelningen, 1 216 000 kronor för inköp av motorfordon och utrustning av motorverkstad samt 100 000 kronor för utrustning av mäss, marketenteri m. m. och för kontorsmateriel.

Driftkostnaderna för Rosersbergsskolan för tiden 1 april—30 juni 1961 beräknas till 423 000 kronor.

De totala kostnaderna för utbildning vid statens civilförsvarsskola för nästa budgetår beräknas således till $(746\,000 + 464\,000 + 2\,684\,000 + 423\,000)$ i runt tal 4 315 000 kronor.

2) Den regionala utbildningen som skall omfatta 4 000 personer, kräver inrättande av fyra fältskolor. Varje skola måste kunna mottaga 60 elever samtidigt. Styrelsen räknar med att denna utbildning skall starta den 1 januari 1961.

Kostnaderna för *utbildningsanordningar* har för varje skola beräknats till 163 000 kronor eller tillhopa 652 000 kronor.

För utbildningsverksamheten fordras viss fast *personal*. Varje skola behöver ett expeditionsbiträde och en förrådsman. Kostnaderna härför blir tillhoppa 60 000 kronor.

De löpande *drifkostnaderna* har beräknats till 10 kronor 50 öre per elevtimme. Häri ligger kostnad för inackordering, resor, lärare m. m. Styrelsen räknar med, att utbildningen nästa budgetår kommer att omfatta 29 700 elevtimmar per skola. Detta medför en total kostnad av 1 248 000 kronor.

Till *expenser* m. m. beräknas tillhoppa 120 000 kronor.

Sammanlagt blir utgifterna för fältskolorna (652 000 + 60 000 + 1 248 000 + 120 000) 2 080 000 kronor.

3) Styrelsen beräknar, att lokal utbildning skall kunna ske i begränsad omfattning av inskriven *personal* och i full skala av 18-åriga kvinnor. Kostnaderna härför uppskattas till 490 000 kronor. Häri är dock ej inräknad kostnaden för sådan utbildningsmateriel, som måste anskaffas centralt. För detta ändamål erfordras 200 000 kronor.

Övningar beräknas kunna hållas i ökad omfattning. Detta gäller framför allt lednings- och utrymningsövningar. Kostnaderna härför beräknas till 590 000 kronor.

Sammanlagt erfordras alltså under denna anslagspost (490 000 + 200 000 + 590 000) 1 280 000 kronor.

Yttranden

Statens organisationsnämnd uttalar.

Vad styrelsen anfört beträffande antalet lärare vid Rosersbergsskolans A-avdelning föranleder ingen erinran från nämndens sida.

Verksamheten vid B-avdelningen innebär en nyhet för civilförsvaret. Enligt nämndens mening bör därför organisationen för denna verksamhet till en början icke ges fastare form utan betraktas såsom en försöksorganisation, som efter någon tid, exempelvis ett år, görs till föremål för undersökning. Under sådana förhållanden synes det lämpligt, att medel för försöksorganisationens successiva uppbyggnad och begynnelseverksamhet ställs till Kungl. Maj:ts förfogande för att etappvis allt efter behov tagas i bruk efter framställning av styrelsen.

Vad som anförts beträffande B-avdelningen anser nämnden vara tillämpligt även för skolans administrations- och ekonomiavdelningar.

Statens lönenämnd anför i huvudsak.

I fråga om samtliga föreslagna befattningar är uppgifterna i petitionsskrivelsen ytterst knapphändiga. Lönenämnden har i stor utsträckning fått grunda sina ställningstaganden på under hand införskaffade upplysningar om tilltänkta arbetsuppgifter m. m. Bedömandena beträffande de enskilda tjänsterna har därför varit svåra att göra, och på åtskilliga punkter har det varit vanskligt att taga ställning till förslagen.

I vad avser frågan om inrättande av en tjänst som ställföreträdande rektor i A 24 vid civilförsvårsskolan har svårigheterna varit särskilt stora,

enär den avsedda arbets- och ansvarsfördelningen mellan rektorn (byråchefen) och ställföreträdande rektorn är oklar. Nämnden har därför ej ansett sig kunna taga ställning till förslaget i denna del. Icke heller i fråga om de på skolavdelning A föreslagna tjänsterna som vaktmästare och kanslibitråde har nämnden ansett sig kunna taga någon standpunkt. Beträffande de för skolans motorverkstad avsedda tjänsterna är löneställningen i hög grad beroende av i vilken omfattning rent verkstadsarbete skall förekomma där och hur kvalificerat detta arbete kommer att bli. Enär nämnden icke kunnat bilda sig någon säker uppfattning om detta, har nämnden ej heller i fråga om dessa tjänster kunnat bedöma skäligheten av de gjorda yrkandena.

Emot den föreslagna löneställningen för annan personal på skolavdelning A än den nämnda synes intet vara att erinra.

Löneställningen för den s. k. utbildningsledaren samt för övriga lärare vid skolavdelning B synes kunna godtagas. Den föreslagna assistenttjänsten i A 15 torde avses för personalvårdsfrågor. Nämnden, som erinrar om att motsvarande för heltidsanställning inrättade tjänster inom armén är avsedda för mer än ett regemente, anser, att arvodesanställning bör ifrågakomma, därest särskild befattning provas erforderlig för ändamålet. Den för s. k. »målanordnare» avsedda tjänsten bör placeras i lönegrad A 8, förslagsvis med tjänstebenenämningen hantverkare.

Beträffande förvaltningsavdelningen kan nämnden ej tillstyrka högre löneställning än A 19 för intendenttjänsten, A 7 (kanslibitråde) för kontoristtjänsten, reglerad befordringsgång (skriv- och kontorsbiträde) för de tre kanslibiträdestjänsterna, A 12 för husmorstjänsten, A 9 (förrådsförman respektive förste förman) för de två förrådsmästartjänsterna och för den för fastighetsvården avsedda verkmästartjänsten, A 8 (hantverkare) för de två snickartjänsterna samt A 7 (gårdskar) för de två grovarbetartjänsterna. De föreslagna köksbiträdestjänsterna i A 3 och A 1 bör placeras som ekonomibiträden i A 4 respektive A 2/3. De tre för förrådsarbetare avsedda tjänsterna bör placeras i A 7 med tjänstebenenämningen förrådsman. Den föreslagna löneställningen för övriga tjänster synes kunna accepteras. Den adekvata tjänstebenenämningen för vaktmästaren synes dock vara expeditionsvakt samt för kokerskan och för köksbiträdet i A 5 ekonomibitråde.

Den förordade löneställningen för de föreslagna biträdes- och förrådsmanstjänsterna vid regionala fältskolor har icke föranlett någon erinran från nämndens sida.

Departementschefen

Genom beslut av 1959 års vårriksdag har principerna för civilförsvarsutbildningens framtida utformning och omfattning fastställts. Därvid har även beslutats, att i utbildningsorganisationen skall ingå en permanent statens civilförvarsskola för högre befälsutbildning och utbildning av civilförsvarsinstruktörer. Vidare har riksdagen i detta sammanhang godtagit mitt förslag att — därest riksdagen beslutar om infanteriskjutskolans förflyttning — nämnda civilförvarsskola jämte utbildningsanstalten för undsättningskårerna förläggas till Rosersberg. Enligt vad jag under hand inhämtat

torde infanteriskjutscholans förflyttning — sedan 1959 års höstriksdag numera fattat beslut härom — kunna ske successivt under år 1961.

Mot bakgrunden härav och med hänsyn jämväl till de vid uppbyggnaden av det nya civilförsvaret erforderliga förberedelserna för den regionala och lokala utbildningen finner jag styrelsens utgångspunkter beträffande utbildningens omfattning under nästa budgetår i huvudsak riktiga. Jag förutsätter emellertid att utbildningen dock bedrives så att nuvarande beredskap kan vidmakthållas.

Beträffande lärarbehovet vid Rosersbergsskolans A-avdelning har jag i huvudsak icke något att erinra mot styrelsens förslag. Chefen för denna avdelning, som även i vissa avseenden bör kunna fungera som ställföreträdare för rektorn vid skolan, torde dock placeras som civilförsvarslärare i lönegrad Ae 23. Även övriga heltidsanställda civilförsvarslärare anser jag bör erhålla extra ordinarie tjänst. Av övrig föreslagen heltidsanställd personal på denna avdelning anser jag mig kunna tillstyrka en expeditionsvakt i Ae 7 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Behovet av ytterligare biträdespersonal torde böra prövas i samband med det slutliga ställningstagandet till biträdesbehovet på förvaltningsavdelningen.

Beträffande tidpunkterna för anställning av den nya personalen vid A-avdelningen har jag icke något att erinra mot att de fast anställda lärarna anställs fr. o. m. den 1 juli 1960 och från samma tidpunkt även ersätter lärarna vid den nuvarande provisoriska skolan.

Såsom statens organisationsnämnd framhållit innebär verksamheten vid B-avdelningen en nyhet för civilförsvaret. Jag delar nämndens mening att organisationen för denna verksamhet till en början icke bör givas fastare form utan betraktas som en försöksorganisation. Av den för denna avdelning föreslagna personalen anser jag utbildningsledaren böra placeras som civilförsvarslärare i lönegrad Ae 23. Beträffande övrig personal på B-avdelningen samt för båda nämnda avdelningar gemensam förvaltningspersonal anser jag mig icke nu kunna taga ställning. Jag anser i likhet med organisationsnämnden att utbildningsorganisationen bör successivt uppbyggas och att medel bör ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att efter behov tagas i anspråk efter framställning av styrelsen.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att — därest riksdagen icke har något att erinra häremot — förordna om inrättande av här föreslagna civilförsvarslärartjänster i Ae 23.

I detta sammanhang vill jag även till behandling upptaga frågan om storleken av instruktörsarvodena vid den lokala utbildningen. F. n. utgår enligt av civilförsvarsstyrelsen den 1 januari 1947 fastställda grunder ersättning till instruktör med 8 kronor per undervisningstimme vid utbildning av manskap. 1953 års civilförsvarsutredning har i sitt slutbetänkande den 21 januari 1959 föreslagit, att ifrågavarande arvodesbelopp fastställas vid deltidskurs till 14 kronor och vid heltidskurs till 20 kronor för timme (undervisnings-

pass om 45 minuter). Dessa belopp, som i stort sett innebär en kompensation för penningvärdesförsämringen sedan 1947, anser jag skäligen. Såsom utredningen föreslagit torde arvode för dag i intet fall få överstiga 100 kronor.

Med utgångspunkt från styrelsens förslag beräknar jag medelsbehovet för den nuvarande provisoriska civilförsvvarsskolans verksamhet fram till den 31 mars 1961 till 700 000 kronor.

Personalkostnaderna för Rosersbergsskolan för nästa budgetår uppskattar jag till i runt tal 400 000 kronor.

Kostnaderna för anskaffning av inventarier m. m. anser jag böra beräknas till 1 675 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma för vilka ändamål ifrågavarande medel må användas.

Driftkostnaderna för Rosersbergsskolan uppskattar jag till 400 000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle till utbildning vid statens civilförsvvarsskola för nästa budgetår böra anvisas (700 000 + 400 000 + 1 675 000 + 400 000) 3 175 000 (+ 2 116 500) kronor.

Kostnaderna för utbildning vid de regionala fältskolorna torde böra beräknas till sammanlagt 2 000 000 (+ 2 000 000) kronor.

Medelsbehovet för lokal utbildning och för övningar inom länen uppskattar jag till i runt tal 1 200 000 (— 2 776 500) kronor.

I enlighet med det anförda skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (5 760 000 + 2 116 500 + 2 000 000 — 2 776 500) 7 100 000 (+ 1 340 000) kronor. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t i förekommande fall skall äga företa omdisposition mellan de olika anslagsposterna.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildnings- och övningsverksamhet* för budget-
året 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 7 100 000 kronor.

[171] 4. Inspelning av instruktionsfilm

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	40 000	47 468
1959/60 (statsliggaren s. 1200)	40 000	
1960/61 (förslag)	100 000	

Yrkande

Civilförsvvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 60 000 kronor.

Motiv

Med hänsyn till utbildningsbehovet bör under nästa budgetår filmer inspelas om verksamheten i huvudcentral, räddningsgruppens verksamhet, atomvapnens verkningar och radiakvarning. Kostnaderna härför beräknas till 100 000 kronor.

Departementschefen

I likhet med civilförsvarsstyrelsen anser jag en uppräknig av medelsanvisningen för förevarande ändamål vara erforderlig och finner mig kunna godtaga styrelsens medelsberäkning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inspelning av instruktionsfilm* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[172] 5. Bidrag till vissa frivilliga organisationer

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	322 000	312 547
1959/60 (statsliggaren s. 1200)	322 000	
1960/61 (förslag)	400 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 203 000 kronor. Styrelsen föreslår, att medel beräknas för bidrag till Sveriges civilförsvarsförbunds verksamhet med 203 000 kronor, till samma förbunds och Svenska röda korsets utbildningsverksamhet i självskydd med sammanlagt 250 000 kronor, till Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbunds utbildning av bilförare med 24 000 kronor, till riksförbundet Sveriges lottakårers utbildning av förplägnadslotter åt civilförsvaret med 6 000 kronor samt till Svenska aeroklubben för upprättande av en frivillig flygkår med 42 000 kronor.

Skiljaktig mening. En ledamot av civilförsvarsstyrelsen, ledamoten av riksdagens andra kammare J. Blidfors har reserverat sig och ansett anslaget böra upptagas med 465 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår upptages med 400 000 (+ 78 000) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma om anslagets fördelning på avsedda ändamål. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa frivilliga organisationer* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 400 000 kronor.

[173] 6. Försöksverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	250 000	205 114
1959/60 (statsliggaren s. 1201)	400 000	
1960/61 (förslag)	400 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Reservationen på anslaget uppgick den 30 juni 1959 till 241 800 kronor, varav 175 300 kronor bundits genom utlagda uppdrag.

Den försöks- och forskningsverksamhet, som planerats för innevarande budgetår, förutsätter i många fall ett fullföljande under de två följande budgetåren. För att erhålla kontinuitet i verksamheten har styrelsen utarbetat en treårsplan, därvid hänsyn tagits till de personella resurserna och det tekniska underlaget.

För verksamheten under nästa budgetår äskas medel för forskning och försök huvudsakligen inom nedan angivna områden.

1. *Byggnadsteknik* 80 000 kronor.

De i det nya normalskyddsrummet ingående elementen bör detaljstuderas. Möjligheterna att förbättra de gamla normalskyddsrummens hållfasthet mot långvarig tryckpåkänning behöver undersökas. Styrelsen avser fullfölja arbetet med principlösningar och konstruktionsanvisningar beträffande fullträffsäkra betongskyddsrum.

2. *Gasskydd* 57 000 kronor.

Aerosolers inträngning i ventilerade skyddsrum torde kartläggas. Undersökning av byggnaders och radiakskydds aerosoltäthet behöver fullföljas. Sandfiltrens aerosolskydd bör uppmätas och möjligheterna att förbättra sandfiltrens skyddsförmåga mot vissa gaser bör undersökas.

3. *Radiakskydd* 70 000 kronor.

Undersökningarna av byggnaders skyddsförmåga mot radioaktiv strålning bör fullföljas. Prov behöver företagas med dosmätare, avsedda för allmänheten, och utvecklingen av intensitetsmätare med halvledardetektor bör fullföljas. Försök torde få göras för att få fram tekniskt underlag för kalibreringsapparat.

4. *Brandteknik* 40 000 kronor.

Prov med brandteknisk materiel och krigsbranddammar bör fullföljas.

5. *Teleteknik* 80 000 kronor.

Elementära teletekniska och elektrotekniska mätningar bör utföras. Utredning angående frekvensbehov och krav på radioanläggningar torde fullföljas. Försök med lämplig utrustning för radioinstallation i flygplan och helikoptrar bör fortsätta.

6. *Alarmering, kraftförsörjning* 25 000 kronor.

Försök med utrustning för ortsvis alarmering bör fortsätta. Undersökningar behöver göras för att utröna möjligheterna att förbättra skyddsrummens driftekonomi i fredstid.

7. *Taktisk försöksverksamhet* 48 000 kronor.

Försök bör göras med de nya enheternas organisation, ledning, samband och personliga utrustning. Fortsatta prov behöver företagas med radiak-centralernas utrustning. Markeringsmateriel för den nya organisationen bör framtas.

Departementschefen

För fortsättande av redan igångsatta försök samt för påbörjande av vissa nya angelägna forskningar anser jag i likhet med civilförsvarsstyrelsen anslaget för nästa budgetår böra upptagas med samma belopp som i gällande riksstat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försöksverksamhet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[174] 7. Engångsanskaffning av materiel

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	100	8 517 898
1959/60 (statsliggaren s. 1201)	1 500 000	
1960/61 (förslag)	3 500 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 och 23/9 1959) hemställer, att anslaget höjes med 12 050 000 kronor.

	Förslag
1. Alarmeringsmateriel	1 690 000
2. Ledningskårens tjänstemateriel	180 000
2. Brandkårens tjänstemateriel	3 880 000
4. Räddningskårens tjänstemateriel	6 500 000
5. Skyddskårens tjänstemateriel	1 095 000
6. Övrig materiel	225 000
	13 550 000

Motiv

Reservationen på anslaget per den 30 juni 1959 utgjorde 14 630 506 kronor, varav 9 524 289 kronor bundits genom beställningar. De vid samma tidpunkt disponibla medlen uppgick således till 5 106 217 kronor. I sistnämnda belopp ingick besparingar med i runt tal 1 000 000 kronor.

1) Alarmeringsmateriel

För bestridande av betalningsutfall för 300 alarmeringsaggregat, vilka styrelsen bemyndigats beställa under budgetåret 1958/59, äskar styrelsen 800 000 kronor. Härjämte erfordras 360 000 kronor för installation av aggregaten och 50 000 kronor för utökning av manövercentraler. Tillhoppa erfordras således 1 210 000 kronor.

För installation och utökning av telefonlarmutrustning i samband med automatisering eller ombyggnad av vissa nya telestationer erfordras 200 000 kronor.

För modernisering av äldre alarmeringsanläggningar erfordras sammanlagt 365 000 kronor. Då moderniseringen torde få genomföras under tre år, bör för nästa budgetår anvisas 120 000 kronor.

För anskaffning av reservmateriel bör anvisas 160 000 kronor.

Sammanlagt erfordras alltså för alarmeringsmateriel (1 210 000 + 200 000 + 120 000 + 160 000) 1 690 000 kronor.

2) Ledningskårens tjänstemateriel

Anskaffning av verktygssatser för radiomontörer har tidigare icke skett. Styrelsen föreslår att 150 satser anskaffas under nästa budgetår till en kostnad av 180 000 kronor.

3) Brandkårens tjänstemateriel

I enlighet med den allmänna målsättningen bör de framskjutna snabbgrupperna i första hand förses med materiel. För dessa grupper erfordras 220 utrustningssatser (redskap och armatur) till en kostnad av 880 000 kronor.

För andra enheter än de framskjutna snabbgrupperna är bristerna på tung utrustning stora. Styrelsen föreslår, att medel anvisas för inköp av 200 motorsprutor (klass 2) samt brandslang, brandarmatur, rörtransportkärror och snabbkopplingsrör till en sammanlagd kostnad av 3 000 000 kronor.

Sammanlagt erfordras alltså för brandkårens tjänstemateriel (880 000 + 3 000 000) 3 880 000 kronor.

4) Räddningskårens tjänstemateriel

De framskjutna räddningsgrupperna, som skall uppgå till ett antal av 660, bör i första hand utrustas. Den egentliga räddningsmaterielen till varje sådan grupp är kostnadsberäknad till 8 340 kronor. På var sjätte räddningsgrupp skall finnas en depågrupp, i vilken ingår bl. a. viss lättare materiel, som måste upphandlas i fred. Denna materiel är kostnadsberäknad till 8 860 kronor per grupp. Kostnaderna för de framskjutna enheterna med tillhörande understödjande depågrupper uppgår således till $(660 \times 8\,340 + 110 \times 8\,860)$ i runt tal 6 500 000 kronor.

5) Skyddskårens tjänstemateriel

De brister på radiakinstrument, som anses mest angelägna att avhjälpa, föreligger beträffande högintensitetsmätare och detonationspunktvisare. Under nästa budgetår bör anskaffas 2 000 högintensitetsmätare för en kostnad av 520 000 kronor och 300 detonationspunktvisare för en kostnad av 180 000 kronor eller tillhopa 700 000 kronor.

Styrelsen föreslår, att under nästa budgetår inköpes materiel för utrymningsverksamheten i utrymningsorter, vid transportvägar och i mot-tagningsplatser till en sammanlagd kostnad av 395 000 kronor.

Det totala medelsbehovet för skyddskårens tjänstemateriel blir alltså (700 000 + 395 000) 1 095 000 kronor.

6) Övrig materiel

För inköp och utbyte av vissa fordon för förrådsverksamheten bör anvisas 60 000 kronor och för utrustning av vissa skyddsrumsanläggningar 165 000 kronor eller tillhopa 225 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages till 3 500 000 kronor. Denna medelsanvisning torde medgiva anskaffning av bl. a. viss förberedskapen särskilt värdefull materiel. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, för vilka ändamål de för nästa budgetår anvisade medlen må användas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

[175] 8. Anskaffning av viss förbrukningsmateriel

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	100	19 466
1959/60 (statsliggaren s. 1201)	100	
1960/61 (förslag)	100	

Yrkande

Civilt försvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) föreslår, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

Motiv

Obundna medel på anslaget uppgår till drygt 200 000 kronor. Mot bakgrunden härav anser styrelsen medel icke behöva anvisas för nästa budgetår.

Departementschefen

Det belopp, som alltså är disponibelt på anslaget, anser jag vara tillräckligt för den materielanskaffning, som erfordras under nästa budgetår. Anslaget torde därför även för nästa budgetår kunna uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av viss förbrukningsmateriel* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[176] 9. Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	4 135 000	3 784 950
1959/60 (statsliggaren s. 1202)	4 500 000	
1960/61 (förslag)	4 500 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 225 000 kronor.

	Anvisat 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Lokalhyror.....	840 000	980 000	+ 140 000
2. Avlöning av fast anställd förrådspersonal.....	1 020 000	1 250 000	+ 230 000
3. Ersättning till tillfällig personal.....	520 000	230 000	— 290 000
4. Underhåll och reparation.....	1 250 000	1 225 000	— 25 000
5. Kostnader för kontroll av vapen och ammunition m. m.....	50 000	70 000	+ 20 000
6. Övriga utgifter.....	450 000	500 000	+ 50 000
7. Drift av statsägda alarmerings- och radioanlägg- ningar.....	215 000	315 000	+ 100 000
			+ 225 000

Motiv

Värdet av lagerhållen materiel uppgick den 30 juni 1959 till i runt tal 201 000 000 kronor. Vid samma tidpunkt var materiel till ett värde av i runt tal 4 500 000 kronor under leverans. Förråden beräknas bli tillförda materiel till ett värde av i runt tal 4 200 000 kronor under innevarande och nästa budgetår.

1) Enligt styrelsens och länsstyrelsernas beräkningar kommer hyreskostnaderna för nästa budgetår att stiga med i runt tal 40 000 kronor. Ytterligare förrådsutrymmen erfordras dessutom på grund av att viss omfördelning av materiel bör ske för att vissa enheter skall erhålla kortare mobiliseringstid. Medelsbehovet härför beräknas till 100 000 kronor.

Styrelsen äskar således en uppräknings av delposten med (40 000 + 100 000) 140 000 kronor.

2) Under tidigare budgetår har löner och arvoden till den mera fast anställda förrådspersonalen utgått från både posten 2 och 3. Styrelsen anser att medel för denna personal bör anvisas under 2 samt att de under 3 anvisade medlen bör avse endast sådan personal, som tillfälligt anlitas. Styrelsen beräknar lönekostnaderna för den fast anställda personalen till 1 050 000 kronor. För personalen vid styrelsens centralverkstad och centralförråd uppgår lönekostnaderna till i runt tal 200 000 kronor. Totalt beräknas således lönekostnaderna under denna post till 1 250 000 kronor, vilket innebär en uppräknings med 230 000 kronor.

3) Viss eftersläpning beträffande civilförsvarsmaterielens beredskapsförpackning föreligger alltså i vissa län, vilket kräver en tillfällig för-

stärkning av personalen med 7 man. Kostnaderna härför beräknas till 75 000 kronor. Styrelsen anser vidare att underhållet av i förråd befintlig materiel, som är avsedd att ingå i den nya organisationen, bör förbättras. Länsstyrelserna beräknar kostnaderna härför till runt tal 155 000 kronor. Sammanlagda kostnaderna under denna delpost blir sålunda 230 000 kronor, vilket innebär en minskning med 290 000 kronor.

4) Civilförsvarsstyrelsens och länsstyrelsernas medelsbehov under nästa budgetår beräknas till 350 000 resp. 375 000 (725 000) kronor. I det för civilförsvarsstyrelsens behov beräknade beloppet ingår 100 000 kronor till driftkostnader för den centrala förråds- och verkstadsrörelsen samt 250 000 kronor för anskaffning av förrådsförnödenheter, förpackningsmateriel m. m. samt för vissa inventeringskostnader.

Styrelsen finner det angeläget, att upprustningen av förrådsbeståndet fortsätter. Sålunda föreslås, att Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Norrbottens län tilldelas 50 000, 250 000, 100 000 resp. 100 000 eller sammanlagt 500 000 kronor.

Totalt erfordras alltså under denna delpost (725 000 + 500 000) 1 225 000 kronor, vilket innebär en minskning med 25 000 kronor.

5) Länsstyrelserna har för här avsett ändamål anmält ett behov av cirka 60 000 kronor. För civilförsvarsstyrelsens egen del erfordras 15 000 kronor bl. a. för omsättning av macrodex och centralt lagrade bilbatterier. Styrelsen anser, att ett sammanlagt belopp om 70 000 kronor torde räcka.

6) Civilförsvarsstyrelsen och länsstyrelserna beräknar sina medelsbehov för nästa budgetår till 408 000 resp. 100 000 (i runt tal 500 000) kronor. Ökningen hänför sig huvudsakligen till ökade transport-, rese- och traktementskostnader samt underhållskostnader för av staten uppförda förrådsbyggnader.

7) Länsstyrelserna beräknar medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 315 000 kronor. Det ökade medelsbehovet föranledes i huvudsak av höjda abonnemangspriser för ledningar.

Departementschefen

Civilförsvarsstyrelsens och länsstyrelsernas kostnader för lokalhyror för nästa budgetår beräknar jag i likhet med styrelsen till 880 000 (+ 40 000) kronor. Jag har däremot icke ansett mig beredd taga ställning till frågan om omfördelning av materiel för ernående av kortare mobiliseringstid för vissa enheter.

För ersättning till tillfällig personal torde böra upptagas 150 000 (— 370 000) kronor. Jag har därvid utgått ifrån att dessa medel kommer att utnyttjas endast vid tillfällig förstärkning av personalresurserna för bl. a. beredskapsförpackning.

Till drift av statsägda alarmerings- och radioanläggningar beräknar jag ett belopp av 295 000 (+ 80 000) kronor.

Delposten till anskaffning av reservmateriel, som för innevarande budgetår upptagits med 75 000 kronor, bör med hänsyn till den låga belastningen under de senaste budgetåren nedräknas med 25 000 kronor.

I övrigt har jag icke något att erinra mot de av styrelsen gjorda beräkningarna.

Anslaget torde alltså uppföras med (4 500 000 + 40 000 + 230 000 — 370 000 — 25 000 + 20 000 + 50 000 + 80 000 — 25 000) 4 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

[177] 10. Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	690 000	410 277
1959/60 (statsliggaren s. 1202)	620 000	
1960/61 (förslag)	620 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Anvisat 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Ersättning till ägare av fastighet, vari allmänt skyddsrum anordnats, för intrång i skyddsrummets fredsmässiga utnyttjande.....	19 000	12 500	— 6 500
2. Abonnemang av telefoner i centraler m. m.....	269 000	300 000	+ 31 000
3. Statsbidrag till Aktiebolaget Stockholms spårvägar för anordnande av skyddsrum.....	300 000	275 500	— 24 500

Motiv

1) Länsstyrelserna har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet till cirka 12 300 kronor. Styrelsen föreslår, att posten avrundas till 12 500 kronor.

2) För nästa budgetår har länsstyrelserna beräknat kostnaderna till i runt tal 300 000 kronor.

3) Spårvägsbolaget har beträffande utbyggnaden av skyddsrum vid tunnelbanestationerna upprättat en plan, som upptager stationerna i Farsta, Rågsved, Kärrtorp, Skarpnäck, Hässelby Gård, Hässelbystrand och Hagsätra. Av berörda anläggningar har Hässelbystrand färdigställts och Rågsved påbörjats medan anläggningarna i Farsta och Hagsätra beräknas påbörjas innevarande budgetår. I Kärrtorp, Skarpnäck och Hässelby Gård beräknas arbetena kunna påbörjas nästa budgetår. Samtliga kostnader

beräknas preliminärt till 2 538 000 kronor. Styrelsen hemställer att 275 500 kronor anvisas för nästa budgetår.

Departementschefen

Mot styrelsens medelsberäkningar har jag intet att erinra.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (620 000 — 6 500 + 31 000 — 24 500) 620 000 kronor, eller samma belopp som i gällande riksstat.

I detta sammanhang vill jag erinra, att Kungl. Maj:t den 9 juli 1959 medgivit, att styrelsen under budgetåret 1959/60 finge för utbetalande av statsbidrag till aktiebolaget Stockholms spårvägar för anordnande av vissa fullträffsäkra skyddsrum disponera dels ett belopp av 299 115 kronor av den under förevarande anslag för budgetåret 1951/52 för ifrågavarande ändamål upptagna posten dels ock ett belopp av 33 580 kronor av motsvarande post för budgetåret 1952/53.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförvarsområdena* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 620 000 kronor.

[178] 11. Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	500 000	411 541
1959/60 (statsliggaren s. 1203)	500 000	
1960/61 (förslag)	1 000 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 och 23/9 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 500 000 kronor.

Motiv

Det totala behovet av statsmedel för ifrågavarande branddammar uppgår enligt riksbrandinspektörens beräkningar till 37 000 000 kronor. Härvid förutsattes, att snabbgrupper organiseras med rörliga vattenbehållare och att fasta vattenanläggningar för vattenunderstöd åt framskjutna räddningsgrupper icke behöver anordnas. För ändamålet har hittills anvisats 3 500 000 kronor. Återstående behov av medel uppgår alltså till 33 500 000 kronor. Styrelsen äskar för nästa budgetår 3 000 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår upptages med 1 000 000 (+ 500 000) kronor och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[179] 12. **Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	4 300 000	6 419 664
1959/60 (statsliggaren s. 1203)	3 100 000	
1960/61 (förslag)	4 525 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 3 475 000 kronor.

	Anvisat 1959/60	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Fullträffsäkra ledningscentraler.....	2 700 000	5 200 000	+ 2 500 000
2. Komplettering av äldre fullträffsäkra skyddsrum.....	—	385 000	+ 385 000
3. Allmänna skyddsrum i normalskyddsrumsförande..	110 000	—	— 110 000
4. Skyddsanordningar för kommunala tekniska verk....	290 000	990 000	+ 700 000
			+ 3 475 000

Motiv

1) Anslagen 1948/49—1959/60 uppgår till 33 530 000 kronor.

För utbyggnad i en första etapp av fyra centraler i berg har för innevarande budgetår beräknats 900 000 kronor. Slutligt färdigställande av dessa anläggningar beräknas kosta 1 600 000 kronor.

Under nästa budgetår bör anläggningsarbetet för tolv berganläggningar påbörjas. Kostnaden för första byggnadsetappen av elva av dessa anläggningar samt fullt färdigställande av en anläggning beräknas till 2 600 000 kronor.

För täckning av merkostnader på grund av under åren 1956—1958 uppkommen byggnadsindexhöjning begär styrelsen 1 000 000 kronor.

2) För komplettering av stötvågsskydd i nio anläggningar begär styrelsen 385 000 kronor.

4) Kostnaderna för erforderliga skyddsanordningar (ingångs- och detonationsskydd) vid kraftvärmeverket i Spånga har tidigare beräknats till i runt tal 13 miljoner kronor. Då $\frac{1}{3}$ av anläggningen förlagts i berg, bör statsbidrag endast utgå på kostnader för anordnande av detonationsskydd i ingångar och ventilationskanaler. Efter företagen granskning har styrelsen funnit, att dessa kostnader bör fastställas till 1 216 000 kronor. Styrelsen föreslår att $\frac{2}{3}$ av sistnämnda belopp eller högst 810 000 kronor anvisas i statsbidrag.

I riksstaten för budgetåret 1956/57 upptogs ett belopp av 1 500 000 kronor, avseende beräknat statsbidrag för andra etappens utbyggnad av skyddsåtgärder vid vattenverket i Göteborg. Medelsanvisningen motsvarade $\frac{2}{3}$ av

en till 2 270 000 kronor uppskattad kostnad. Sedan sista byggnadsetappen nu färdigställt har Göteborgs stad anmält sina totala merkostnader för fullträffsäkert utförande till 2 415 000 kronor. De ökade kostnaderna har icke föranlett någon styrelsens erinran. För ändamålet begäres sålunda ytterligare $\frac{2}{3}$ av 145 000 kronor, eller i runt tal 100 000 kronor.

I riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisades ett belopp av 797 000 kronor, avseende beräknat statsbidrag för vissa skyddsåtgärder vid ett nytt vattenverk för Jönköpings stad. Sedan anläggningen färdigställt har staten anmält kostnader för statsbidragsberättigade delar till cirka 1 300 000 kronor. Av detta belopp bör $\frac{2}{3}$ eller 870 000 kronor utgå i statsbidrag. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen att avrundat ytterligare 80 000 kronor anvisas för ändamålet.

Till kostnader för skyddsanordningar för kommunala tekniska verk åskas sålunda (810 000 + 100 000 + 80 000) 990 000 kronor.

Departementschefen

Reservationerna på anslaget uppgick den 30 juni 1959 till cirka 41 miljoner kronor och beräknas av civilförsvarsstyrelsen vid innevarande budgetårs utgång till i runt tal 38 miljoner kronor. Beträffande användningen av större delen av förstnämnda belopp, eller i runt tal 29 miljoner kronor, har Kungl. Maj:t fastställt särskilda planer eller meddelat beslut. Återstående belopp, cirka 12 miljoner kronor, var tillgängligt för byggande av i huvudsak nya befolkningsskyddsrum. Vad angår dessa anläggningar har just i dagarna den särskilda utredningen om bl. a. behovet av skyddsrumspplatser och skyddsrummens lokalisering avslutats och ställning till utredningens förslag kommer att tagas snarast möjligt. Styrelsens medelsökanden för nya skyddsrumsanläggningar för nästa budgetår har därför liksom för de senaste budgetåren till väsentlig del begränsats till ledningscentraler i s. k. fullträffsäkert utförande.

Hittills har medel anvisats för 68 s. k. fullträffsäkra ledningscentraler. För fyra av dessa avser medelsanvisning endast första etappen och efterkras för anläggningarnas färdigställande 1 600 000 kronor. Jag förordar, att detta belopp anvisas för nästa budgetår. Styrelsens begäran om medel för påbörjande av nya ledningscentraler biträder jag såtillvida, att jag för första etappens utbyggnad av fyra centraler och för fullt färdigställande av en central beräknar 1 500 000 kronor. I övrigt anser jag mig icke böra tillstyrka någon medelsanvisning under anslagsposten till fullträffsäkra ledningscentraler.

I enlighet med det anförda skulle till fullträffsäkra ledningscentraler för nästa budgetår böra anvisas (1 600 000 + 1 500 000) 3 100 000 kronor.

För komplettering av äldre s. k. fullträffsäkra skyddsrum beräknar jag i enlighet med styrelsens förslag 385 000 kronor.

Vad angår de kommunala tekniska verken förordar jag, att medel an-

visas för nästa budgetår dels för utförande av vissa skyddsanordningar vid kraftvärmeverket i Spånga dels ock för vissa ytterligare kostnader för skyddsanordningar vid vattenverken i Göteborg och Jönköping. Jag har intet att erinra mot de av styrelsen härför beräknade beloppen 810 000, 100 000 resp. 80 000 kronor. Jag biträder jämväl en från civilförvarsstyrelsen inkommen framställning om anvisande av 51 000 kronor för utförande av vissa ändringsarbeten i skyddsanordningarna vid vattenverket i Norsborg.

Tillhopa torde sålunda till statsbidrag för merkostnader vid kommunala tekniska verk för nästa budgetår böra anvisas (810 000 + 100 000 + 80 000 + 51 000) i runt tal 1 040 000 kronor.

Vid bifall till mina förslag skulle för nästa budgetår böra anvisas sammanlagt (3 100 000 + 385 000 + 1 040 000) 4 525 000 (+ 1 425 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum*
m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag
av 4 525 000 kronor.

[180] 13. Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skol-skyddsrum

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 500 000	1 453 764
1959/60 (statsliggaren s. 1204)	1 500 000	
1960/61 (förslag)	1 500 000	

Yrkande

Civilförvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Till följd av de nya riktlinjer för skyddsrumsb byggandet, som genomfördes 1957, har antalet nyuppförda skolskyddsrum minskat. Eftersläpningen i statsbidragsgivningen på detta område uppskattades emellertid föregående år till i runt tal 5 miljoner kronor och en avsevärd eftersläpning kvarstår alltså. Med hänsyn härtill föreslås oförändrad medelsanvisning för budgetåret 1960/61.

Departementschefen

I likhet med civilförvarsstyrelsen anser jag anslaget böra upptagas med samma belopp som i gällande riksstat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

F. Diverse

[181] 1. Statens brandinspektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	194 100	178 514
1959/60 (statsliggaren s. 1204)	189 300	
1960/61 (förslag)	194 800	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 8 800 kronor.

	Ökning
1. Arvoden åt länsbrandinspektörer, länsskogsbrandinspektörer och biträden åt länsskogsbrandinspektörer.....	8 000
2. Omräkning	728
3. Avrundning	72
	8 800

Motiv

1) Posten bör bl. a. ökas med *dels* 300 kronor för att förbättra arvodet åt länsbrandinspektören i Jönköpings län, vilken f. n., trots en mycket omfattande arbetsbörda, åtnjuter ett lägre arvode än länsbrandinspektörer i andra län av motsvarande storleksordning, *dels* 2 400 kronor för att göra det möjligt att såväl öka arvodet till biträdet åt länsskogsbrandinspektören i Gävleborgs län med 600 kronor till 1 800 kronor som avlöna ett biträde åt länsskogsbrandinspektören i Västerbottens län, *dels* ock 3 000 kronor för att öka ersättningarna till länsbrandinspektörernas semestervikarier, vilka ersättningar, motsvarande omkring 30 kronor per vecka, är för låga i förhållande till den arbetsinsats och det ansvar dessa väl kvalificerade befattningshavare får vidkännas.

Departementschefen

Anslagsposten till arvoden åt länsbrandinspektörerna m. fl. torde böra uppräknas med 2 300 kronor. Jag tillstyrker vidare, att till länsbrandinspektören i Jönköpings län och biträdet åt länsskogsbrandinspektören i Gävleborgs län utgående arvoden höjs med 300 resp. 600 kronor. För ersättningar till länsbrandinspektörernas semestervikarier beräknar jag en ytterligare medelsanvisning med 1 500 kronor.

Med hänsyn till det anförda och med beaktande av det ökade medelsbehovet på grund av vidtagen reglering av sakkunnigarvode samt övriga automatiska utgiftsstegringar beräknar jag anslaget i dess helhet till (189 300 + 2 300 + 300 + 600 + 1 500 + 800) 194 800 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

A. Riksbrandinspektören

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	31 400
2. Arvoden åt sakkunniga	33 300
3. Vissa pensionskostnader för sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	5 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	300

B. Länsbrandinspektörerna, länsskogsbrandinspektörerna och biträden åt länsskogsbrandinspektörerna

Arvoden	119 700
---------	---------

Summa kronor 194 800;

- b) till *Statens brandinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 194 800 kronor.

[182] 2. Statens brandinspektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	73 500	58 410
1959/60 (statsliggaren s. 1205)	75 500	
1960/61 (förslag)	76 700	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 7 000 kronor. Höjningen avser anslagsposten till reseersättningar åt länsbrandinspektörerna m. fl.

Motiv

Traktamentsersättningarna har höjts fr. o. m. den 1 juli 1959. Statliga och kommunala myndigheters ökade krav på länsbrandinspektörernas och

länsskogsbrandinspektörernas medverkan föranleder en utvidgning av reseverksamheten.

Departementschefen

Jag förordar, att anslagsposten till reseersättningar åt länsbrandinspektörerna m. fl. uppräknas med 1 200 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed bestämmas till (75 500 + 1 200) 76 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 76 700 kronor.

[183] 3. Statens brandskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	193 400	173 005
1959/60 (statsliggaren s. 1206)	189 000	
1960/61 (förslag)	201 800	

Yrkande

Styrelsen för statens brandskola (skr. 27/8 1959) hemställer, att anslaget ökas med 16 100 kronor.

	Ökning
1. Arvoden till timlärare vid följande kurser	
Kat. I.	
Brandchefskurs 2. perioden	8 100
Övriga kurser	
Specialkurser	1 900
2. Övriga arvoden m. m.	
Expeditionellt biträde åt kursledare vid landsortskurserna	1 900
3. Lönereglering	
Kanslibiträde Ae 7 i st. f. kontorsbiträde Ae 5	504
4. Omräkning	3 662
5. Avrundning	34
	16 100

Motiv

1) Brandchefskurs kat. I, som löper över två budgetår och anordnas endast vart tredje år, bör börja under budgetåret 1960/61. Kostnadsökningen i förhållande till tidigare budgetår — 800 kronor — betingas av personalförändringar inom timlärarkadern.

Stort behov kan förutses av specialkurser för brandbefäl och skorstensfejare i samband med väntad ny lagstiftning om brandfarliga varor och genomgripande förändringar i byggnadslagstiftningen. Å andra sidan torde planerad instruktionskurs i vattendykartjänst kunna uppskjutas till ett kommande budgetår.

2) Kursledarna vid de kurser, som genomföres i landsorten, måste använda sig av expeditionshjälp för utskrivning av kursbevis och stenciler, för duplicering, medelsredovisning o. dyl., varför medel härför bör ställas till förfogande.

3) Kontorsbiträdet har ansvaret för undervisningsmaterielen och dess distribution. I bitrådets uppgifter ingår därjämte utskrivning av stenciler — även illustrerade sådana — och duplicering samt att för uttagning av elever — i medeltal 1 395 per år — upprätta en åskådlig sammanställning av de sökandes kvalifikationer ävensom att föra kartotek och betygsliggare m. m. Uppgifterna förutsätter förmåga till självverksamhet och god inblick i kursplaner.

Departementschefen

För anordnande av specialkurser under nästa budgetår torde böra beräknas 3 100 kronor, vilket innebär en uppräknings med 1 000 kronor. I övrigt förordar jag, att undervisningen under budgetåret 1960/61 erhåller den omfattning styrelsen föreslagit, vilket innebär ett ökat medelsbehov för avlönning av timlärare med 8 100 kronor. Övriga av styrelsen framlagda förslag är jag ej beredd att biträda.

Med hänsyn härtill och med beaktande av det ökade medelsbehovet på grund av lönerreglering och löneklassuppflyttningar samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar jag anslaget till (189 000 + 9 100 + 2 500 + 1 200) 201 800 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlönning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	31 400
2. Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	1 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	153 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 700
Summa kronor 201 800;	

b) till *Statens brandskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 201 800 kronor.

[184] 4. Statens brandskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	83 200	75 437
1959/60 (statsliggaren s. 1207)	91 900	
1960/61 (förslag)	94 800	

Yrkande

Styrelsen för statens brandskola (skr. 27/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 12 900 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökning
1. Övriga expenser.....	56 389	67 000	67 900	900
2. Diverse utgifter.....	8 197	10 000	22 000	12 000
				12 900

Motiv

1) Av den föreslagna ökningen betingas 300 kronor av städningsarbetets omfattning och behovet av semestervikarie samt 600 kronor av det utvidgade kursprogrammet (specialkurser).

2) Nyanskaffning av materiel för åskådningsundervisning har icke kunnat ske i den utsträckning, som med hänsyn till brandteknikens utveckling under de senare decennierna är erforderlig. För uppnående av studiemålen i de olika kurserna är det angeläget, att skolan förses med tidsenlig utrustning för en utökad åskådnings- och laborationsundervisning.

Departementschefen

Delposten till övriga expenser torde böra uppräknas med 900 kronor. För diverse utgifter beräknar jag ett medelsbehov av 12 000 (+ 2 000) kronor. Anslaget torde i enlighet härmed böra bestämmas till (91 900 + 900 + 2 000) 94 800 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandskola: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 94 800 kronor.

[185] 5. Bidrag till förebyggande och släckning av brand

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	665 000	961 243
1959/60 (statsliggaren s. 1207)	775 000	
1960/61 (förslag)	890 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 65 000 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökning
Ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m.	525 000	435 000	500 000	65 000

Motiv

Anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59 motiverar föreslagen ökning.

Departementschefen

Jag förordar, att anslagsposten till ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. med hänsyn till belastningen uppräknas med 115 000 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed bestämmas till (775 000 + 115 000) 890 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 890 000 kronor.

[186] 6. *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	300 000	488 175
1959/60 (statsliggaren s. 1208)	200 000	
1960/61 (förslag)	200 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) föreslår, att anslaget höjes med 200 000 kronor.

Motiv

På grund av brist på medel hade den 30 juni 1959 ansökningar om statsbidrag till 670 branddammar med en beräknad anläggningskostnad av sammanlagt cirka 3 930 000 kronor måst bordläggas. Bristen på medel för ifrågavarande ändamål utgör, sedan för innevarande budgetår anvisade medel förbrukats, i runt tal 1 570 000 kronor. Då det måste anses otillfredsställande med hittillsvarande långa dröjsmål med statsbidragsbeloppens fastställande i anledning av föreliggande ansökningar, är det angeläget, att en måttlig ökning av anslaget verkställs.

Departementschefen

Jag vill erinra om att 1958 års besparingsutredning uttalat, att ifrågavarande bidrag liksom även bidraget till kommuner för uppförande av brandstationer numera är av begränsad ekonomisk betydelse och att anslagen till dessa ändamål bör utgå ur riksstaten fr. o. m. budgetåret 1960/61. I yttranden häröver har svenska stadsförbundets styrelse och styrelsen för svenska landskommunernas förbund förklarat sig dela utredningens upp-

fattning, medan civilförsvarsstyrelsen bl. a. anført, att några skäl ur de synpunkter styrelsen har att företräda icke anförts för ett upphörande av statsbidragsgivningen till branddammar. Enligt styrelsens uppfattning bör i vart fall en avveckling av bidragsgivningen icke ske utan att andra garantier skapas för att branddammar framdeles kommer till utförande i tillräcklig omfattning. Styrelsen motsätter sig däremot icke, att statsbidragsgivningen till uppförande av brandstationer upphör.

I betraktande av den minskade ekonomiska betydelse för de bidragsberättigade, som statsbidragsgivningen till kommuner för anläggande av branddammar eller uppförande av brandstationer numera fått, finner jag mig i rådande läge böra förorda, att båda dessa bidragsformer upphör. Jag har för avsikt att inom kort föreslå Kungl. Maj:t att nu gällande bidragskungörelser upphäves. De ändringar i brandlagstiftningen, som i samband därmed må bli påkallade, torde få prövas i annat sammanhang.

I vad avser branddammar anser jag mig emellertid med hänsyn till att ett stort antal dammar färdigställda och att kommunerna därvid haft anledning påräkna statsbidrag böra föreslå oförändrad medelsanvisning även för budgetåret 1960/61 för att en bidragsgivning efter behovsprövning övergångsvis skall möjliggöras. Anslaget till bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer torde däremot böra utgå ur riksstaten fr. o. m. budgetåret 1960/61.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[187] 7. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 9 886 000 kronor.

[188] 8. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 991 000 kronor.

[189] 9. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 17 578 000 kronor.

[190] 10. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 180 000 kronor.

[191] 11. **Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 17 100 kronor.

[192] 12. **Statens utlänningskommission: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	3 004 000	2 780 848
1959/60 (statsliggaren s. 1209)	3 045 000	
1960/61 (förslag)	2 952 000	

Yrkande

Statens utlänningskommission (skr. 25/8 1959) föreslår, att anslaget nedräknas med 93 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner.....	+ 1 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	— 171 884
3. Rörligt tillägg.....	+ 24 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....	+ 30 000
5. Omräkning.....	+ 23 884
	— 93 000

Motiv

Antalet icke-nordbor i Sverige har under budgetåret 1958/59 minskat något. Sålunda uppgick antalet icke-nordbor med uppehållstillstånd den 1 juli 1958 till 54 535 och den 1 juli 1959 till 49 947. Under budgetåret har 5 121 icke-nordbor förvärvat svenskt medborgarskap. En invandring av icke-nordbor till Sverige pågår således alltjämt, ehuru i mindre omfattning än under tidigare år. Till kommissionen inkomna bostadsanmälningar ger vid handen, att turisttrafiken till Sverige fortsätter att öka.

Antalet arbetsanmälda utlänningar — såväl nordbor som icke-nordbor — uppgick den 1 juli 1959 till 99 014, vilket innebär en minskning med cirka 3 000 i förhållande till motsvarande tidpunkt 1958.

Antalet ärenden angående inresevisering, uppehålls- och arbetstillstånd samt avlägsnande och verkställighet har nedgått från totalt 61 735 under budgetåret 1957/58 till 54 642 under budgetåret 1958/59. Under sistnämnda budgetår har till Sverige överförts sammanlagt 264 flyktingar från läger i Mellaneuropa.

1) Anslagsökningen är av automatisk natur.

2) I vad mån resultatet av pågående utredning rörande det inre övervakningssystemet för utlänningskontrollens upprätthållande m. m. kan komma att påverka kommissionens organisation och personalbehov redan under budgetåret 1960/61 kan icke nu bedömas. Vid beräkandet av anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie personal har kommissionen därför utgått från nuvarande organisation och arbetsuppgifter.

På grund av den av hjälpaktionerna och den stegrade resandetrafiken från öststaterna föranledda ökade arbetsbelastningen har kommissionen medgivits rätt att behålla en extra amanuens tjänst under innevarande budgetår, så länge tjänsten prövas oundgängligen erforderlig. Då hjälpaktionerna för flyktingar i Mellaneuropa sannolikt kommer att fortsätta även under budgetåret 1960/61 och vissa tecken tyder på, att resandetrafiken från öststaterna efter en tids nedgång i fortsättningen kommer att öka, bedömer kommissionen det nödvändigt att behålla ifrågavarande extra amanuens tjänst även under nästa budgetår.

Kommissionen har i ökad utsträckning utnyttjat teknisk kontorsutrustning. I fråga om personalredovisning samt avlöningsarbetet pågår övergång till metoder, som anvisats av statens organisationsnämnd.

Vad beträffar biträdespersonalen räknar kommissionen med att antalet skriv- och kontorsbiträden för budgetåret 1960/61 skall kunna minskas med åtta i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade antalet. Vidare räknar kommissionen med att medelsbehovet för ersättningar till tillfälliga förstärkningar, övertidsersättningar och avlöningar till tjänstemän under ledighet för havandeskap, barnsörd eller längre tids sjukdom skall minska med tillhoppa 42 000 kronor samt att besparingar å 36 000 kronor skall kunna göras genom tjänstledighetsavdrag och löneklassänd-

ringar vid nyanställningar i samband med avgång eller befordran av nu anställda tjänstemän.

Departementschefen

Jag förordar, att den extra amanuens, som tillfälligt anställts vid kommissionen för uppgifter i samband med hjälpaktioner för flyktingar, får kvarstå jämväl under nästa budgetår, så länge tjänsten prövas oundgängligen erforderlig.

Emot kommissionens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra. Anslaget beräknas sålunda: ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner 37 000 (+ 1 000) kronor, arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter oförändrat 23 000 kronor, ersättningar till av kommissionen anlitade sakkunniga oförändrat 2 000 kronor, arvoden till ledamöter och suppleanter i utlänningsnämnden oförändrat 10 000 kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 2 400 000 (— 148 000) kronor, rörligt tillägg 432 000 (+ 24 000) kronor och kompensation för höjda folkpensionsavgifter 48 000 (+ 30 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (37 000 + 23 000 + 2 000 + 10 000 + 2 400 000 + 432 000 + 48 000) 2 952 000 (— 93 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission: Avlöningar* för
budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 952 000
kronor.

[193] 13. Statens utlänningskommission: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	268 000	267 653
1959/60 (statsliggaren s. 1210)	268 000	
1960/61 (förslag)	274 000	

Yrkande

Statens utlänningskommission (skr. 25/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 6 000 kronor.

	Utgifter 1958/59	Anslag 1959/60	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m.	18 098	16 000	17 000	1 000
2. Övriga expenser.	210 000	210 000	215 000	5 000
				6 000

Motiv

1) Anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59 motiverar föreslagen ökning.

2) Kostnaderna för renhållning och städning torde till följd av höjda löner till städpersonal komma att öka med cirka 1 000 kronor.

Utgifterna för nytryck av den av kommissionen utgivna förteckningen över i Sverige, Danmark, Finland och Norge meddelade utvisnings-, förvisnings- och förpassningsbeslut kan beräknas till lägst 5 000 kronor.

Departementschefen

Jag förordar, att anslagsposten till sjukvård m. m. och delposten till övriga expenser uppräknas med 1 000 resp. 5 000 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed bestämmas till (268 000 + 6 000) 274 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 274 000 kronor.

[194] 14. *Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.*

I gällande riksstat är för ändamålet upptaget ett förslagsanslag av 1 110 000 kronor (statsliggaren s. 1211). Anslaget är avsett för bestridande av kostnaderna i anledning av Sveriges anslutning till världshälsovårdsorganisationen, ävensom kostnaderna för nämnden för internationella hälsovårdsärenden samt för anordnandet av nordiska hälsovårdskurser i Göteborg m. m.

Yrkanden

I. *Nämnden för internationella hälsovårdsärenden* (skr. 24/6 1959) har anmält, att världshälsovårdsorganisationens ordinarie budget för år 1960 vid världshälsovårdsförsamlingens tolfte möte våren 1959 har fastställts till 18 113 760 dollars, varav 16 889 760 dollars skulle inbetalas av medlemsstaterna. Till sistnämnda belopp har Sverige att bidra med 215 980 dollars eller vid nu gällande växelkurs av 5 kronor 18 öre i runt tal 1 120 000 kronor. Nämnden har vidare (skr. 28/8 1959) hemställt, att oförändrat belopp, 19 600 kronor, anvisas för nämndens verksamhet under budgetåret 1960/61.

II. *Kommittén för de nordiska hälsovårdskurserna i Göteborg* (skr. 27/8 1959) föreslår, att det från Sverige utgående bidraget uppräknas till 70 450 kronor, avseende 3 månaders kursverksamhet, alternativt 113 700 kronor, avseende 7 månaders kursverksamhet.

Motiv

II. *Kommittén för de nordiska hälsovårdskurserna i Göteborg* anför.

De första kurserna bekostades helt av WHO. I enlighet med sina principer har WHO successivt minskat sitt bidrag och allt större del av kostnaderna har övertagits av de berörda regeringarna. De senaste åren har WHO inskränkt sin insats till stipendier för en del av eleverna samt till arvodena för en eller två utländska gästföreläsare.

Frågan om en utvidgad kursverksamhet och övergång till en permanent högskoleverksamhet slutbehandlades av Nordiska rådet i november 1958, som rekommenderade regeringarna följande (rek. nr 13/1958).

1) Att på grundval av det av nordiska kommittén för hälsovårdsutbildning framlagda förslaget och därutöver avgivna remissyttranden fortsätta arbetet med att försöka tillskapa fastare former för ifrågavarande utbildningsverksamhet.

2) Att successivt utvidga den nuvarande kursverksamheten i Göteborg, samt

3) Att därefter, när förutsättningarna därför föreligger, låta genomföra kommitténs förslag om inrättande av en särskild nordisk hälsovårdshögskola med de ändringar och jämkningar av förslaget, som befinnes påkallade.

Med nuvarande organisation har det varit nödvändigt att begränsa kursverksamheten till 2 å 3 månader per år. Den lokala organisationskommitténs medlemmar har på grund av sina ordinarie arbetsuppgifter i huvudsak endast kunnat disponera sin fritid för planläggning och genomförande av kurserna. I fortsättningen är det omöjligt att belasta lokalkommittén med hela ansvaret för en fortsatt verksamhet t. o. m. en av nuvarande omfattning; än mindre är detta möjligt vid vidgad sådan. Om kursverksamheten skall fortgå, är det oundgängligen nödvändigt att ledningen i första hand anförtros åt en kvalificerad kursledare med fast anställning härför. Denne bör ha vetenskapliga meriter, huvudsakligen inom hygien eller socialmedicin eller båda dessa områden och en kompetens som motsvarar professors. Hans arbetsuppgifter skulle bli att i samråd med organisationskommittén och konsulter utarbeta kursplaner, träffa överenskommelse med föreläsare, utarbeta kursschema, organisera exkursioner och demonstrationer, själv föreläsa i lämplig omfattning samt under pågående kurser samordna de olika föreläsarnas medverkan. För att hålla uppe sin vetenskapliga standard, måste han ges möjlighet till vetenskaplig forskning. Kommittén har den bestämda uppfattningen, att det är utsiktslöst att försöka erhålla tillräckligt kvalificerad kraft med korttidsförordnanden. Som medhjälpare till kursledaren bör anställas en assistent för att biträda kursledaren och medverka vid undervisningen. Lönen till kursledare och assistent beräknas till 36 000 resp. 25 740 kronor. Härutöver behövs det ett kanslibiträde i Ae 7.

Den föreslagna organisationen bör vara fullt tillräcklig för verksamhet med en två-månaderskurs vår och höst för läkare och viss annan kvalificerad sjukvårdspersonal, en en-månaderskurs för ingenjörer vår och höst samt några kortare specialkurser, exempelvis för sjukhusadministratörer och hälsovårdskonsulenter m. fl., på tillsammans en månad årligen. Kursverksamheten skulle således kunna omfatta 7 kursmånader per år.

Då de lokaler, som föreslagits för kursverksamheten (vid Fjärde Långgatan 7) icke blir disponibla i erforderlig omfattning förrän i slutet av 1960 kan en utvidgning av kursprogrammet till 7 månader per år icke ske före den 1/1 1961. Då den föreslagna stabiliseringen av kursledningen erfordras redan vid nuvarande 3-månaders kursverksamhet och under alla omständigheter måste vara i funktion en bra tid innan kurserna startar, bör nu föreslagna tjänster inrättas redan från början av budgetåret 1960/61.

Den lokala organisationskommittén behövs även i fortsättningen bl. a. för kamerala frågor, såsom rådgivare åt kursledaren, för kontakten med universitetet och lokala myndigheter o. s. v.

Sveriges andel i kostnaderna för 3 månaders kurs (alt. I) och 7 månaders kurs (alt. II) fördelar sig enligt följande:

	Anslag 1959/60	Förslag	
		Alt. I	Alt. II
A. Ersättning till ledamot i Nordiska kommittén för hälsovårdskurserna i Göteborg m. m.	1 000	1 200	1 200
B. <i>Kurskostnader</i>			
1. Avlöningar m. m. till kursledare	—	22 925	24 075
2. Arvoden till lärare och andra direkta utgifter för undervisningen	15 000	15 500	29 000
3. Administrativa och övriga kostnader	5 400	6 075	7 175
4. Tidskrifter och annan litteratur samt kostnader för inbindning	1 600	2 500	2 500
5. Stipendier och resor för kursdeltagarna	12 000	18 250	43 000
Summa	35 000	66 450	106 950
C. Engångsanskäffning av inventarier		4 000	6 750
		70 450	113 700

Sammanfattningsvis anför kommittén, att den föreslagna omorganisationen av kursledningen är helt i linje med Nordiska rådets rekommendation samt att detta led i utvecklingen av kursverksamheten är oundgängligt, även om kursverksamheten skall fortsätta redan i nuvarande omfattning. Denna del av utvidgningsprogrammet måste således realiseras snarast möjligt och oberoende av om det fattas beslut om en utvidgning av kursverksamheten till 7 månader per år eller ej.

Vidare framhåller kommittén, att det visserligen blir en siffermässigt icke obetydlig kostnadsökning vid en utvidgning av kursverksamheten från 3 till 7 månader men att denna är relativt sett måttlig i relation till den mer än fördubblade undervisningen.

Yttranden

II. *Nämnden för internationella hälsovårdsärenden* finner det oundgängligen nödvändigt att den lokala organisationsledningen i Göteborg ges fastare form samt tillstyrker, att den föreslagna omorganisationen snarast kommer till stånd. Det är önskvärt att kursverksamheten utbygges enligt 7-månadersalternativet för att möjliggöra högre utbildning av grupper inom hälsovårdsorganisationen såsom sjukhusadministratörer och hälsovårdskonsulenter m. fl. Föreslagna kurskostnader föranleder ingen erinran.

Kanslern för rikets universitet hänvisar till yttrande av medicinska fakulteten vid universitetet i Göteborg, som anför.

Fakulteten hälsar med tillfredsställelse Nordiska rådets positiva ställningstagande till frågan och anser det nu vara angeläget, att kursverksamheten snarast utvidgas och att kursledningen får fastare former som ett steg i riktning mot en fullt utbyggd högskola. Att bygga på ett tillfälligt sekretariat och frivilliga arbetsinsatser för planering och genomförande av kursverksamheten är i längden ohållbart.

Med den föreslagna organisationen synes kursverksamheten utan vidare kunna utbyggas att omfatta minst sju kursmånader per år mot nuvarande

tre. I förslaget har upptagits ett alternativ, som innebär omorganisation av kursledningen på angivet sätt med bibehållande av nuvarande tre kursmånader per år. Då kursledningens kapacitet komme att utnyttjas i alltför ringa grad, synes detta alternativ ej böra komma till utförande utom möjligen under det första året, som får betraktas som en övergångsperiod.

Mot de angivna kostnaderna har fakulteten intet att invända.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna hänvisar till yttrande av kollegienämnden vid Chalmers tekniska högskola. Kollegienämnden framhåller, att förutsättningarna för högskolans medverkan i utbildningsverksamheten ökar genom tillkomsten av professuren i vattenförsörjning och avloppsteknik fr. o. m. den 1 juli 1960. Därest en samverkan med högskolan bedöms önskvärd, är kollegienämnden beredd att söka tillmötesgå de önskemål, som kan framställas.

Omorganisationsförslagen och kostnadsberäkningarna föranleder icke något yttrande.

Statskontoret anför.

I yttrande över tidigare avgivet förslag till en gemensam nordisk hälsovårdshögskola framhöll statskontoret bl. a. att ett genomförande av förslaget icke skulle medverka till att rådande brist på arbetskraft inom hälso- och sjukvården avhjälptes. Att söka råda bot på nämnda brist fann statskontoret emellertid så angeläget, att de begränsade resurser, som i dåvarande budgetära läge kunde ställas till förfogande av statsmedel för utbildning av ifrågavarande yrkesgrupper, borde koncentreras på denna uppgift. Statskontoret kunde över huvud ej finna ådagalagt, att behov förefunnnes av en högskola av ifrågasatt slag. Vidareutbildningen borde i stället fortgå enligt samma linjer som hittills, d. v. s. genom anordnandet av kurser enligt den modell, som tillämpats vid den nordiska kursverksamhet för hälsovårdstjänstemän, som påbörjades i Göteborg år 1953. Denna uppfattning vidhåller statskontoret alltjämt. Ämbetsverket kan sålunda icke tillstyrka att medel beräknas vare sig för en vidgad kursverksamhet eller omorganiserad kursledning. Samtliga de i staten för de nordiska hälsovårdskurserna upptagna posterna — så när som på den för ersättning till ledamoten i kurskommittén m. m. avsedda posten — har för innevarande budgetår uppräknats. Statskontoret har icke något att erinra mot att sistnämnda post i enlighet med föreliggande förslag höjes med 200 kronor till 1 200 kronor. Övriga poster torde böra upptagas med oförändrade belopp.

Departementschefen

För Sveriges bidrag till världshälsovärdsorganisationen beräknas med utgångspunkt från gällande växelkurs i runt tal 1 120 000 kronor. Vidare bör anvisas omkring 40 000 kronor för bestridande av kostnaderna för resor och mistad lön åt svenska representanter vid världshälsovärdsorganisationens fjortonde möte år 1961, samt vid sammanträden med organisationens regionala kommittéer och övriga organ eller eljest i organisationens regi.

För nämnden för internationella hälsovårdsärenden beräknas oförändrat 19 600 kronor.

Kommittén för de nordiska hälsovårdskurserna i Göteborg har föreslagit viss omorganisation och utvidgning av de nordiska kurser för högre hälsovårdsutbildning, som f. n. anordnas i Göteborg. Enligt kommitténs ena alternativ skulle kursverksamheten även för nästa budgetår omfatta omkring tre månader, enligt det andra cirka sju månader. För båda alternativen föreslås anställande på heltid av bl. a. kursledare och assistent för den lokala ledningen och planläggningen av kurserna.

För egen del förordar jag, att ifrågavarande kursverksamhet i enlighet med det första alternativet även för nästa budgetår bedrivs i oförändrad omfattning. Den skulle sålunda innefatta en ämbetsläkarkurs och en kurs för sanitäringenjörer. Jag kan emellertid icke tillstyrka inrättande av heltidstjänster för kurserna. I stället föreslår jag för planläggningen och administrationen av dessa en ökad medelsanvisning med cirka 9 000 kronor. Vidare beräknar jag för vissa i huvudsak automatiska utgiftsstegringar omkring 8 000 kronor. För engångsanskaffning av vissa inventarier bör vidare beräknas 4 000 kronor. Sammanlagt uppgår kostnadsökningen till omkring 21 000 kronor. För de nordiska hälsovårdskurserna bör således för nästa budgetår anvisas (35 000 + 21 000) 56 000 kronor.

Vissa kostnader för Sveriges deltagande i nordiska metodikkommittén för livsmedel liksom sådana kostnader för av världshälsovårdsorganisationen här anordnade kurser, som skäligen bör bestridas av Sverige, torde liksom för innevarande budgetår efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall få bestridas från anslaget.

Med hänsyn till det anförda bör anslaget uppföras med (1 120 000 + 40 000 + 19 600 + 56 000) avrundat 1 240 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.*
för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 240 000 kronor.

[195] 15. Vissa internationella resor. Något anslag med ifrågavarande rubrik finns ej upptaget i gällande riksstat. Däremot har till Vissa kostnader för internationellt hälsovårdsarbete anvisats ett reservationsanslag av 20 000 kronor (statsliggaren s. 1212). Vidare har till Resestipendier anvisats ett reservationsanslag av 15 000 kronor (statsliggaren s. 1213).

Yrkanden

I. *Nämnden för internationella hälsovårdsärenden* (skr. 28/8 1959) hemställer, att till vissa kostnader för internationellt hälsovårdsarbete anvisas 30 000 kronor.

II. *Medicinalstyrelsen* (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget till resestipendier uppföres med oförändrat belopp, 15 000 kronor.

Motiv

II. Medicinalstyrelsen anser, att det med hänsyn till den pågående upp-
rustningen av mentalsjukvården är av stor vikt att läkare och annan sjuk-
vårdspersonal beredes möjlighet till utbildning i utlandet.

Departementschefen

Från anslaget till resestipendier bestrides kostnader för resestipendier till
åklagare för studier i utlandet enligt kungörelse i ämnet den 24 maj 1946
(nr 217). Stipendierna har ursprungligen varit avsedda för studier i anled-
ning av nya rättegångsbalkens ikraftträdande. Då något behov av ifråga-
varande stipendier ej längre föreligger, är det min avsikt föreslå Kungl.
Maj:t att låta upphäva kungörelsen.

Nämnda anslag är vidare avsett för resestipendier för psykiater och andra
befattningshavare inom mentalsjukvården vid studier i utlandet.

Anslaget till vissa kostnader för internationellt hälsovårdsarbete är avsett
för resebidrag för deltagande i internationella medicinska kongresser m. m.,
föranledda av det under senare år ständigt utvidgade internationella sam-
arbetet på hälso- och sjukvårdens område.

För sistnämnda två ändamål torde medel i fortsättningen böra anvisas
under samma anslag. Anslaget bör benämnas Vissa internationella resor och
upptagas till 30 000 kronor.

Vid utgången av innevarande budgetår eventuellt förefintliga behållningar
å anslagen till resestipendier och till vissa kostnader för internationellt häl-
sovårdsarbete torde få överföras till det nya anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen

att till *Vissa internationella resor* för budgetåret 1960/61
anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[196] 16. *Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 600 000	1 000 000
1959/60 (statsliggaren s. 1212)	2 000 000	
1960/61 (förslag)	2 600 000	

Kostnaderna för Sveriges del under den till fem år beräknade egentliga
driftperioden har uppskattats till 2 600 000 kronor per år (se prop. nr
202/1954). Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea* för
budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 2 600 000
kronor.

[197] 17. Vissa kostnader i anledning av allmänna val

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	800 000	649 521
1957/58	150 000	762 150
1958/59	800 000	1 528 979
1959/60 (statsliggaren s. 1212)	150 000	
1960/61 (förslag)	800 000	

Allmänna val skall äga rum under instundande budgetår. Jag uppskattar medelsbehovet till 800 000 kronor och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[198] 18. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Anslaget har i gällande riksstat upptagits till 1 200 000 kronor (statsliggaren s. 1213). För nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

[199] 19. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	105 000	94 422
1959/60 (statsliggaren s. 1213)	150 000	
1960/61 (förslag)	205 000	

Från förevarande anslag bestrides bl. a. årliga bidrag till dels Veckholms kyrka och hospital samt hospitalssysslomannen med 1 072 kronor 57 öre, dels Veckholms församlings folkskoleväsende med 185 kronor 22 öre dels ock Vrigstads hospital med 276 kronor eller med tillhopa 1 533 kronor 79 öre. Såsom framhållits i 1958 års statsverksproposition (XI ht s. 254) har utgången i ett dåmera vid domstol anhängiggjort tvistemål mellan Kronan och direktionen för Lidköpings barnhus angående bidrag till barnhuset bedömts bli av betydelse för ställningstagande till frågan om vilka rättsliga anspråk, som kan uppställas på fortsatt utfående av ovanberörda bidrag. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 15 maj 1952 förordnade särskilda utredningsmannen har numera i en den 9 september 1959 dagtecknad promemoria meddelat, att förlikning träffats i nämnda mål samt att det synes bäst överensstämman med Kronans i tvisten intagna ståndpunkt, att avveckling av ifrågavarande bidrag sker genom avlösning med engångs-

belopp. Förberedande kontakter med berörda intressenter har tagits i sådant syfte. Jag förordar, att avlösning sker, därest överenskommelse kan träffas med berörda parter. Avlösningsbeloppets exakta storlek blir beroende av den räntefot, som därvid kan avtalas. För nu nämnda ändamål torde anslaget för nästa budgetår böra uppräknas med 36 000 kronor. För nästa budgetår räknar jag vidare med en ökad belastning å anslaget med 20 000 kronor för tillgodoseende av vissa ändamål, för vilka särskilda anslag icke ansetts böra upptagas i riksstaten, bl. a. för en skrift i anledning av medicinalstyrelsens trehundraårsjubileum.

Anslaget torde i enlighet med det sagda böra bestämmas till (150 000 + 36 000 + 20 000) i runt tal 205 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 205 000 kronor.

[200] 20. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 000	108
1959/60 (statsliggaren s. 1213)	1 000	
1960/61 (förslag)	1 000	

Jag förordar, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår, och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[201] 21. Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige

	Anslag	Nettoutgift
1959/60 (statsliggaren s. 1214)	30 000	
1960/61 (förslag)	10 000	

Medelsanvisningen för detta ändamål synes för nästa budgetår kunna begränsas till 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[202] 22. Viss sambandsverksamhet

	Anslag
1959/60 (statsliggaren s. 1204)	273 000
1960/61 (förslag)	753 000

Yrkande

Försvarsväsendets radioanstalt (skr. 13/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 575 000 kronor.

En redogörelse för innebörden av anstaltens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 753 000 (+ 480 000) kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss sambandsverksamhet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 753 000 kronor.

[203] 23. Anskaffning av viss sambandsmateriel

	Anslag
1959/50 (statsliggaren s. 1204)	550 000
1960/61 (förslag)	550 000

Yrkande

Försvarsväsendets radioanstalt (skr. 13/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 85 000 kronor.

En redogörelse för innebörden av anstaltens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av viss sambandsmateriel* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

[204] 24. Viss beredskapsåtgärd. Något anslag under denna rubrik finns ej uppfört i gällande riksstat.

Jag föreslår, att under här uppförda anslag för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor. Medlen avses användas för att åstadkomma förbättrade utrymningsmöjligheter inom viss del av landet. Bl. a. med hänsyn till att

ifrågavarande åtgärd är av engångsnatur har ett särskilt anslag upptagits för ändamålet.

En närmare redogörelse för innebörden av förslaget bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss beredskapsåtgärd* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Sammanfattning

I jämförelse med riksstaten för budgetåret 1959/60 redovisar elfte huvudtiteln för budgetåret 1960/61 en totalökning med omkring 64,8 miljoner kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgår av följande sammanställning:

	Anvisat 1959/60	Förslag 1960/61	Ökning el. minskning
A. Inrikesdepartementet m. m.	1 693 000	1 764 000	+ 71 000
B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården	492 997 700	531 774 300	+ 38 776 600
C. Överståthållarämbetet och landsstaten	126 882 000	145 242 000	+ 18 360 000
D. Polisväsendet	76 334 000	78 948 000	+ 2 614 000
E. Civilförsvaret	29 828 100	27 382 100	— 2 446 000
F. Diverse (inkl. Brandväsendet)	36 972 900	44 425 200	+ 7 452 300
Summa kronor	764 707 700	829 535 600	+ 64 827 900

Av totalökningen beräknas den automatiska utgiftsstegringen utgöra omkring 50,4 miljoner kronor. De icke-automatiska höjningarna under huvudtiteln uppgår sålunda till cirka 14,4 miljoner kronor.

Föreslagna personalförstärkningar i form av nya tjänster avser främst statens mentalsjukhus, universitetssjukhusen, ordningsstatspolisen samt taxeringsorganisationen.

Vissa förslag, som är av mera kostnadskrävande natur eller eljest kan vara av mera allmänt intresse, kommenteras i det följande avdelningsvis enligt huvudtitelns disposition.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Med hänsyn till den beredskap, som hittills anskaffad utrustning till beredskapssjukhusen möjliggör, anses det försvarligt att för nästa budgetår ej anvisa medel för utrustning av ytterligare vårdplatser vid sådana sjukhus. För omsättning av den i förråd lagrade utrustningen beräknas 500 000 kronor. Materielanskaffningen till sjukhärbargen i krig föreslås fortsätta i

något ökat tempo. För sådan utrustning samt utbildning av samariter genom Svenska röda korsets försorg äskas en miljon kronor.

För anordnande av lokaler för en statens rättsläkarstation i Göteborg beräknas i avvaktan på slutförandet av pågående förhandlingar med Göteborgs stad ett preliminärt belopp av 650 000 kronor.

I avbidan på ett ställningstagande till framlagda reformförslag beträffande tjänsteläkarorganisationen föreslås för nästa budgetår endast en justering av arvodena till civila reservläkare.

Beträffande den statliga mentalsjukvården föreslås en fortsatt personell upprustning. Sålunda förordas en ökning med 752 nya tjänster. Av dessa avses 328 för det nya Falbygdens sjukhus och 97 för nytillkommande vårdplatser i övrigt. Av de sammanlagt (328 + 97) 425 tjänsterna för nya vårdplatser hänför sig 13 till läkarpersonal, 350 till sjukvårdspersonal, 13 till kontorspersonal och 49 till ekonomipersonal. För befintliga vårdplatser föreslås en personalförstärkning med 327 tjänster, varav 149 för 1959 års arbetstidsförkortning. Då emellertid samtidigt föreslås indragning av 47 tjänster, uppgår nettotillskottet av nya tjänster till totalt (425 + 327 — 47) 705. En sammanställning i tabellform över samtliga föreslagna personalförstärkningar för såväl nytillkommande som befintliga vårdplatser har intagits på s. 134.

Mentalsjukhusens omkostnadsanslag föreslås uppräknat med sammanlagt 600 000 kronor. Av nämnda belopp hänför sig inemot 500 000 kronor till en upprustning av inventariebeståndet vid sjukhusen.

Anslaget till Utrustning av nya mentalsjukhus m. m. föreslås preliminärt uppräknat med 4 310 000 till 7 300 000 kronor.

Under kapitalbudgeten har anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid staten mentalsjukhus m. m. preliminärt beräknats till 43 000 000 kronor.

Vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet har för genomförandet av beslutad arbetstidsförkortning samt för viss omläggning av sjuksköterskeelevernas tjänstgöringsförhållanden medel beräknats för anställande av i runt tal 138 nya befattningshavare. Ett mindre antal härför erforderliga tjänster har dock inrättats redan under innevarande budgetår. Härutöver föreslås vid nämnda sjukhus sammanlagt 28 nya tjänster. På kapitalbudgeten har anslaget till karolinska sjukhusets utbyggande uppräknats med i runt tal 1,6 miljoner kronor. För fortsatt upprustning av serafimerlasarettet har preliminärt beräknats 700 000 kronor.

För den nya psykiatriska undervisningskliniken vid S:t Görans sjukhus i Stockholm, vilken beräknas kunna tagas i bruk hösten 1960, föreslås 12 läkartjänster.

Läkarorganisationen vid Akademiska sjukhuset i Uppsala förstärkes med nio tjänster, varav sex erfordras för den av 1959 års riksdag beslutade ökningen av antalet kliniska utbildningsplatser i Uppsala. På kapitalbud-

geten har beräknats 4 miljoner kronor för Akademiska sjukhusets fortsatta utbyggande.

Förslag framlägges om bidrag till Riksföreningen mot reumatism för att möjliggöra för föreningen att öppna ett nytt sjukhus för eftervård av reumatikerfall. Under kapitalbudgeten föreslås medelsanvisningar till Göteborgs Diakoniss-sällskap för uppförande av ett skolhem för cp-barn och till sällskapet Eugeniahemmet för viss upprustning av hemmet. Under anslaget Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m. förordas viss utvidgning av bidragsgivningen.

På grund av barnmorskebristen föreslås anordnande av en extra barnmorskekurs vid barnmorskeläroanstalten i Göteborg. Vidare föreslås med hänsyn till bristen på lärarkompetent personal för utbildning av sjukvårdspersonal en utvidgning av lärarkurserna vid statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor.

Ambulans- och räddningsflygorganisationen föreslås utbyggd med en fast helikopterstation för Västerbottens län.

Landsstaten

Förslag framlägges om att länsstyrelsernas civilförsvarssektioner skall omorganiseras och förstärkas i anledning av principbeslut vid 1959 års riksdag rörande civilförsvarets administration i länen. För Stockholm och Stockholms län föreslås en gemensam organisation, ingående i överståthållarämbetet och omfattande 49 tjänster. Vid övriga länsstyrelser föreslås de omorganiserade civilförsvarssektionerna omfatta tillhopa 367 befattningshavare. Den nya organisationen innebär en väsentlig minskning av antalet befattningshavare i förhållande till den nuvarande organisationen.

För fortsatt utbyggnad av taxeringsorganisationen i första instans i enlighet med av 1956 års riksdag godkända riktlinjer föreslås, att fr. o. m. den 1 januari 1961 inrättas ytterligare 50 taxeringsassistenttjänster jämte biträdestjänster till dessa.

Polisväsendet

För att förbättra trafikövervakningen i första hand vid riksvägarna 6, 12 och 13 föreslås, att ordningsstatspolisen förstärkes med 20 man. Under anslaget till omkostnader vid statens kriminaltekniska anstalt föreslås en fortsatt utbyggnad av polisväsendets fjärrskriftnät med ytterligare 10 anläggningar. Under anslaget till anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. fastställs i huvudsak nuvarande principer för fjällräddningstjänstens organisation samt föreslås viss upprustning.

Civilförsvaret

I avbidan på att avvägningen av kostnaderna för civilförsvaret skall upptagas till prövning i samband med att kostnadsramarna för det militära för-

svaret omprövas för tiden efter budgetåret 1960/61 samt med hänsyn till den mycket långtgående restriktivitet, som i dagens läge måste iakttagas beträffande statens utgifter, föreslås — oaktat 1959 års riksdag vid ställningstagandet till den nya civilförvarsorganisationen ansett civilförvarsutredningens kostnadsberäkningar och tidsplan kunna tjäna som riktlinjer för organisationens uppbyggnad — starkt begränsade kostnadsökningar för nästa budgetår. För nämnda budgetår föreslås en medelsanvisning av i runt tal 35 miljoner kronor. I detta belopp inräknas dels de kostnader för civilförsvarets nuvarande lokala administration, som fr. o. m. nästa budgetår upptages under landsstaten, dels ock anslagen till sambandsverksamheten, vilka redovisas under Diverse. Under anslaget till utbildnings- och övningsverksamhet föreslås ökad medelsanvisning, bl. a. för förberedelser för den nya utbildningsverksamheten vid statens civilförvarsskola vid Rosersberg.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ingemar Nygren

Register

till

Elfte huvudtiteln för budgetåret 1960/61

A. Inrikesdepartementet m. m.

Sid.		Kronor
	Inrikesdepartementet:	
1	Avlöningar	1 559 000
3	Omkostnader	160 000
3	Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar	45 000
		1 764 000

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Medicinalstyrelsen med dithörande stater

	Medicinalstyrelsen:	
5	Avlöningar	4 175 000
17	Omkostnader	599 000
	Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd:	
23	Avlöningar	490 000
24	Omkostnader	85 900
25	Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.	504 000
27	Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara	1 500 000
	Sinnessjuknämnden:	
34	Avlöningar	28 000
35	Omkostnader	5 000
	Strålskyddsverksamhet m. m.:	
35	Avlöningar	1 056 000
40	Omkostnader	150 000
	Statens bakteriologiska laboratorium:	
43	Avlöningar	5 154 000
51	Omkostnader	3 317 000
53	Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.	340 000
	Statens rättskemiska laboratorium:	
55	Avlöningar	1 200 000
61	Omkostnader	377 000

514 *Statsverkspropositionen år 1960: Bil. 13: Elfte huvudtiteln*

Sid.		Kronor
	Statens farmaceutiska laboratorium:	
64	Avlöningar	701 000
69	Omkostnader	203 000
71	Svenska farmakopékommittén m. m.	151 000
	Statens rättsläkarstationer:	
74	Avlöningar	548 000
85	Omkostnader	139 000
87	Anordnande av en rättsläkarstation i Göteborg	650 000*
87	Medikolegala besiktningar	60 000
	Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:	
88	Avlöningar	16 800 000
91	Omkostnader	465 000
92	Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.	15 000
93	Anställande av civila reservläkare	270 000

Sjukvårdsanstalterna

Mentalsjukvårdsanstalter m. m.:

	Statens mentalsjukhus:	
	Avlöningar	158 200 000
136	Omkostnader	61 500 000
146	Utrustning av nya mentalsjukhus m. m.	7 300 000*
	Utbildning av mentalsjukvårdspersonal:	
147	Avlöningar	800 000*
147	Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö	45 000 000
148	Bidrag till anordnande av psykiatriska avdelningar vid lasarett	1 302 000
149	Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett	700 000
150	Bidrag till anordnande av vårdhem för lättskötta mentalt sjuka	375 000
151	Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta mentalt sjuka	2 300 000
152	Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:	
	Avlöningar	475 000
155	Omkostnader	223 000
	Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg:	
157	Avlöningar	265 000
159	Omkostnader	98 000
161	Bidrag till anordnande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna	2 500 000
163	Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna	11 100 000
164	Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna	9 700 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Vilhelmsro sjukhus:	
166	Avlöningar	1 915 000
169	Omkostnader	537 000
171	Utrustningskostnader	14 000
172	Bidrag till epileptikeranstalter	1 700 000
175	Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn	270 000
	Universitetssjukhus:	
	Karolinska sjukhuset:	
177	Avlöningar	37 428 000
204	Omkostnader	11 545 000
206	Utrustning	3 400 000
	Serafimerlasaretet:	
209	Avlöningar	10 283 000
216	Omkostnader	3 179 900
218	Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasaretet m. m.	700 000*
219	Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus	472 000
227	Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus	600 000
228	Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus	1 240 000
230	Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m.	600 000
231	Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus	330 000
231	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid S:t Eriks sjukhus i Stockholm m. m.	156 000
247	Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	1 100 000
248	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn m. m.	22 300
251	Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare	3 466 000
256	Driftkostnader vid Akademiska sjukhuset i Uppsala	3 850 000
259	Utrustning vid Akademiska sjukhuset i Uppsala	700 000
262	Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Uppsala	37 000
263	Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	2 500 000
263	Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	107 000

* Beräknat belopp.

516 *Statsverkspropositionen år 1960: Bil. 13: Elfte huvudtiteln*

Sid.		Kronor
264	Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund	2 200 000
265	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.	4 820 000*
266	Bidrag till Malmö allmänna sjukhus	4 000 000
270	Bidrag till vissa Göteborgs stad tillhöriga sjukhus	11 700 000*
271	Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå	1 600 000
272	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m.	2 380 000

Övriga egentliga sjukvårdsanstalter:

273	Bidrag till anordnande av barnavdelningar vid lasarett m. m.	225 000
273	Bidrag till driften av barnavdelningar till lasarett m. m.	1 400 000
274	Bidrag till anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter	100
277	Bidrag till driften av tuberkulossjukvårdsanstalter	2 665 000
282	Bidrag till anordnande av epidemivårdsanstalter	5 000
283	Bidrag till driften av epidemivårdsanstalter	400 000
284	Bidrag till anordnande av hem för kroniskt sjuka	650 000
285	Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka	5 000 000
286	Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi	2 100 000
287	Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund	100 000
288	Bidrag till Riksföreningen mot reumatism	350 000
	Vanförestalter m. m.:	
290	Bidrag till vanförestalter m. m.	9 400 000
294	Bidrag till Eugeniahemmet	1 700 000
297	Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettsavdelningar m. m.	4 000 000
303	Bidrag till anskaffande av hörapparater	450 000
	Förlossningsanstalter:	
303	Bidrag till anordnande av förlossningsanstalter	100

Hälsövård i allmänhet

	Statens institut för folkhälsan:	
304	Avlöningar	3 485 000
310	Omkostnader	832 000
	Barnmorskeläroanstalten i Stockholm:	
311	Avlöningar	131 000
313	Omkostnader	168 000
	Barnmorskeläroanstalten i Göteborg:	
315	Avlöningar	141 000
318	Omkostnader	110 000

* Beräknat belopp.

Sld.		Kronor
	Statens sjuksköterskeskola i Stockholm:	
320	Avlöningar	398 000
322	Omkostnader	116 000
	Statens sjuksköterskeskola i Göteborg:	
323	Avlöningar	227 000
325	Omkostnader	225 000
326	Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor	16 000
	Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor:	
327	Avlöningar	355 000
331	Omkostnader	42 000
333	Utbildning av viss sjukvårdspersonal	77 000
336	Utbildningskurser i arbetsterapi	27 000
337	Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.	11 000 000
338	Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.	3 400 000
339	Understödjande av dispensärverksamhet m. m.	1 500 000
	Allmän skärmbildsundersökning:	
341	Lokala undersökningar	560 000
342	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral	519 000
345	Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten	75 000
345	Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård	6 900 000
347	Läkemedel åt vissa kvinnor och barn	1 600 000
348	Abortförebyggande åtgärder	320 000
350	Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.	490 000
351	Bidrag till driften av folktandvården	10 500 000
352	Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård	100 000
353	Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare	46 000
354	Yrkesmedicinska centralen	227 000
355	Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område	50 000
356	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar	1 100 000
358	Skyddsympning mot difteri	120 000
358	Skyddsympning mot polio	1 000 000
362	Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård	100 000
365	Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse	100 000
365	Ambulans- och räddningsflygtjänst	650 000
	Centrala sjukvårdsberedningen:	
372	Avlöningar	428 000
374	Omkostnader	41 000
375	Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård	700 000
376	Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar	1 500 000
378	Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare	280 000
		531 774 300

C. Överståthållarämbetet och landsstaten

	Överståthållarämbetet:	
383	Avlöningar	8 358 000
393	Omkostnader	859 000
	Länsstyrelserna:	
395	Avlöningar	67 675 000
409	Sjukvård m. m.	197 000
409	Reseersättningar	2 435 000
409	Expenser	9 204 000
415	Publikationstryck	230 000
	Landsfogdarna m. fl.:	
415	Avlöningar	2 300 000
418	Omkostnader	429 000
	Häradsskrivarna m. fl.:	
419	Avlöningar	19 540 000
421	Omkostnader	2 115 000
	Landsfiskalerna m. fl.:	
422	Avlöningar	27 775 000
424	Omkostnader	4 125 000
425	Bilaga A	
426	Bilaga B	
427	Bilaga C	
		145 242 000

D. Polisväsendet

428	Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar	1 498 000
	Statspolisorganisationen:	
431	Inköp av motorfordon m. m.	1 554 000
434	Underhålls-, drift- och expeditiionskostnader	3 634 000
437	Gottgörelse till polisdistrikten	22 000 000
441	Polisradioväsendet	200 000
	Norrbottens statliga poliskår:	
443	Avlöningar	684 000
444	Omkostnader	311 000
446	Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.	1 450 000
446	Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.	24 000 000
	Statens polisskola:	
447	Avlöningar	1 080 000
448	Omkostnader	315 000
449	Utbildningsarvoden m. m.	100 000
	Statens kriminaltekniska anstalt:	
450	Avlöningar	1 173 000
452	Omkostnader	703 000
453	Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.	1 100 000

Sid.		Kronor
454	Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polismänsordningen i riket stadgade ordning m. m.	650 000
462	Polismänsordningens organisationsnämnd	261 000
464	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polismänsordningen m. m.	8 000 000
464	Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.	9 560 000
465	Bidrag till främjande av rekryteringen i vissa polisdistrikt	50 000
465	Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport	625 000
		78 948 000

E. Civilförsvaret

Civilförsvarsstyrelsen:

466	Avlöningar	2 977 000
468	Omkostnader	760 000
469	Utbildnings- och övningsverksamhet	7 100 000
476	Inspelning av instruktionsfilm	100 000
477	Bidrag till vissa frivilliga organisationer	400 000
477	Försöksverksamhet	400 000
479	Engångsanskaffning av materiel	3 500 000
481	Anskaffning av viss förbrukningsmateriel	100
482	Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.	4 500 000
484	Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena	620 000
485	Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål	1 000 000
486	Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.	4 525 000
488	Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum	1 500 000
		27 382 100

F. Diverse

Statens brandinspektion:

489	Avlöningar	194 800
490	Omkostnader	76 700

Statens brandskola:

491	Avlöningar	201 800
493	Omkostnader	94 800
493	Bidrag till förebyggande och släckning av brand	890 000
494	Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar	200 000

520 *Statsverkspropositionen år 1960: Bil. 13: Elfte huvudtiteln*

Sid.		Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
495	Byggnadsstyrelsens delfond	9 886 000
495	Uppsala universitets delfond	991 000
496	Medicinalstyrelsens delfond	17 578 000
496	Karolinska sjukhusets delfond	3 180 000
496	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark	17 100
	Statens utlänningskommission:	
496	Avlöningar	2 952 000
498	Omkostnader	274 000
499	Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.	1 240 000
503	Vissa internationella resor	30 000
504	Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea	2 600 000
505	Vissa kostnader i anledning av allmänna val	800 000
505	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	1 200 000
505	Extra utgifter	205 000
506	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	1 000
506	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa inter- nationella kongresser i Sverige	10 000
507	Viss sambandsverksamhet	753 000
507	Anskaffning av viss sambandsmateriel	550 000
507	Viss beredskapsåtgärd	500 000
		44 425 200
	Totalsumma	829 535 600

TOLFTE HUVUDTITELN

CIVILDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lindholm, anmäler de frågor,
som tillhör regleringen för budgetåret 1960/61 av utgifterna under rikssta-
tens tolfte huvudtitel, och anför därvid följande.

A. Civildepartementet

[1] 1. Civildepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 027 000	944 332
1959/60 (statsliggaren s. 1215)	1 054 000	
1960/61 (förslag)	1 130 000	

Den å civildepartementets avlöningsstat uppförda anslagsposten till er-
sättning till expertis och tillfällig arbetskraft bör höjas med 48 000 kro-
nor. I anslutning härtill föreslås i det följande en nedräkning av kommitté-
anslaget. Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas med 17 000 kro-
nor och anslagsposten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med
11 000 kronor.

Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (1 054 000 +
48 000 + 17 000 + 11 000) 1 130 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen oförändrat 47 200 kronor;

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 480 300 kronor;

ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft 120 000 (+ 48 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal oförändrat 314 500 kronor;
rörligt tillägg 151 500 (+ 17 000) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 16 500 (+ 11 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för civildepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	480 300
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	120 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	314 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	151 500
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 500
Summa kronor	1 130 000

b) till *Civildepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 130 000 kronor.

[2] 2. *Civildepartementet: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	50 000	36 778
1959/60 (statsliggaren s. 1216)	40 300	
1960/61 (förslag)	40 300	

Anslaget upptages med oförändrat belopp.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civildepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 40 300 kronor.

B. Vissa myndigheter

[3] 1. *Statens lönenämnd: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	252 500	245 223
1959/60 (statsliggaren s. 1216)	255 800	
1960/61 (förslag)	265 000	

Statens lönenämnd hemställer, att anslaget höjes med 9 200 kronor.

	Ökning
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 000
3. Rörligt tillägg	4 300
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	2 500
	9 200

Motiv

1. Statens lönenämnd föreslår, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän på grund av beräknad löneklassuppflyttning höjes med 405 eller avrundat 400 kronor.

2. Liksom för innevarande budgetår har lönenämnden under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknat ett belopp av 1 000 kronor för tillfällig biträdeshjälp m. m. På grund av beräknade löneklassuppflyttningar bör anslagsposten uppräknas med 2 056 eller avrundat 2 000 kronor.

3. Anslagsposten till rörligt tillägg bör höjas med 4 300 kronor.

4. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar lönenämnden avrundat 3 700 kronor, innebärande ökat medelsbehov med 2 500 kronor.

Departementschefen

Jag tillstyrker lönenämndens förslag om uppräkning av ordinarieposten med 400 kronor, av icke-ordinarieposten med 2 000 kronor, av posten till rörligt tillägg med 4 300 kronor och av posten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 2 500 kronor.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(255\,800 + 400 + 2\,000 + 4\,300 + 2\,500)$ 265 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 81 900 (+ 400) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 42 800 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 103 400 (+ 2 000) kronor;

rörligt tillägg 33 200 (+ 4 300) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 700 (+ 2 500) kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	81 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	42 800

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	103 400
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	33 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	3 700

Summa kronor 265 000

b) till *Statens lönenämnd: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

[4] 2. *Statens lönenämnd: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	13 000	12 835
1959/60 (statsliggaren s. 1217)	14 000	
1960/61 (förslag)	14 000	

Statens lönenämnd föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med vad lönenämnden föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lönenämnd: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

[5] 3. *Statens avtalsnämnd: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	237 600	216 071
1959/60 (statsliggaren s. 1217)	240 800	
1960/61 (förslag).....	254 700	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 13 900 kronor.

	Ökning
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	6 200
Rörligt tillägg	5 000
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	2 700
	13 900

M o t i v

Avtalsnämnden hemställer om uppflyttning från högst Ae 24 till högst Ae 26 av en tjänst som byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare. Innehavaren av ifrågavarande tjänst har bl. a. att fungera som förhandlingsledare inom cirka 25 kollektivavtalsområden, att svara för och leda statistikarbetet inom nämnden samt att utföra undersökningar, utarbeta redogörelser och besvara förfrågningar beträffande lönestatistik, sociallagstiftning m. m. Av tjänstinnehavaren kräves numera att han funge-

rar som självständig förhandlingsledare i större omfattning än vad som förutsattes, då tjänsten inrättades. — Bifall till nämndens förslag i denna del påkallar höjning av icke-ordinarieposten med 2 500 kronor och av posten till rörligt tillägg med 500 kronor.

Automatiska kostnadsökningar påkallar uppräknings av icke-ordinarieposten med 3 700 kronor, av anslagsposten till rörligt tillägg med 4 500 kronor och av posten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 2 700 kronor.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör under förevarande anslag beräknas medel för uppflyttning av en tjänst som byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare från högst Ae 24 till högst Ae 26.

De av avtalsnämnden gjorda anslagsberäkningarna föranleder ingen erinran från min sida. De under anslaget uppförda särskilda uppbördsmedlen bör upptagas med oförändrat belopp 10 000 kronor. Jag beräknar för nästa budgetår nettoutgifterna under anslaget till (240 800 + 13 900) 254 700 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 40 000 kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 20 000 kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 165 300 (+ 6 200) kronor;
rörligt tillägg 35 300 (+ 5 000) kronor;
kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 100 (+ 2 700) kronor.
Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens avtalsnämnd uppföra en tjänst såsom byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 26 i utbyte mot en dylik tjänst i högst Ae 24;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens avtalsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	40 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	165 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 100

Summa kronor 264 700

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning för biträde åt statsägda bolag	10 000
Nettoutgift kronor	254 700

c) till *Statens avtalsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 254 700 kronor.

[6] 4. *Statens avtalsnämnd*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	25 100	22 425
1959/60 (statsliggaren s. 1218)	26 700	
1960/61 (förslag)	26 700	

Statens avtalsnämnd föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med avtalsnämndens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens avtalsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 26 700 kronor.

[7] 5. *Statens pensionsanstalt*: *Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 054 000	1 014 909
1959/60 (statsliggaren s. 1219)	1 052 000	
1960/61 (förslag)	1 242 400	

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 190 400 kronor.

	Ökning	Minskning
Avlöningar till ordinarie tjänstemän	—	12 300
Avlöningar till icke-ordinarie personal	146 200	—
Rörligt tillägg	42 000	—
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	14 500	—
	+ 190 400	

Motiv

Genom beslut den 5 juni 1959 har Kungl. Maj:t medgivit statens pensionsanstalt viss personalförstärkning å pensioneringssektionen under budgetåret 1959/60. Med stöd av beslutet har vid pensionsanstalten tillkommit dels ett

förordnande att bestrida göromål, som ankommer på byrådirektör i 26 lönegraden, och två förordnanden att bestrida göromål, som ankommer på förste byråsekreterare i 21 lönegraden, dels fyra tjänster såsom kansliskrivare i Ag 10. Den befattningshavare, som erhållit nämnda förordnande såsom byrådirektör, har tidigare erhållit avlöning från medicinalstyrelsen såsom byrådirektör i Ao 24 på övergångsstat. Ifrågavarande personalförstärkning torde, såvitt pensionsanstalten nu kan bedöma, bli erforderlig även under nästa budgetår.

Enligt pensionsanstalten erfordras en ny tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21 på försäkringssektionen, avsedd främst för sektionens personregister. Här handlägges ärenden rörande fortlöpande tjänstårsberäkning och avgiftsuppbörd för befattningshavare med pensionsrätt hos anstalten för vilka avgifter skall erläggas. De fr. o. m. innevarande budgetår genomförda förändringarna av den pensioneringsverksamhet, som omhändertas av pensionsanstalten, innebär bl. a. en utsträckning av pensionsrätten till att avse andra anställningsformer än f. n. Förutom att arbetsmängden härigenom ökar å personregistret erfordras till följd av pensionsregleringen en kvalitativ förstärkning av personalen å registret.

Här avsedda personalförstärkningar medför en nedräkning av ordinarieposten med 33 000 kronor, då lönerna för två ordinarie tjänstemän, som erhållit förordnanden i högre lönegrad med stöd av Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut, numera avlönas från icke-ordinarieposten. Å andra sidan föranleder förstärkningarna uppräknings av icke-ordinarieposten med 146 200 kronor och av posten till rörligt tillägg med 20 400 kronor.

Vid ingången av nästa budgetår torde ytterligare fem befattningshavare hos pensionsanstalten, som kan tillgodoräkna en anställningstid av fyra år sex månader efter antagande till biträde för skriv- och kontorsgöromål i Ae (Ag) 5, böra konstitueras till kontorsbiträden i Ao 5. Tre av dessa befattningshavare uppehåller vikariatslöneförordnande på högre tjänst. De två övrigas överförande till ordinarie stat kommer att påverka anslagsberäkningen så tillvida att 19 100 kronor, motsvarande grundlönen, överföres från icke-ordinarieposten till ordinarieposten.

Automatiska kostnadsökningar påkallar uppräknings av ordinarieposten med 1 600 kronor, av icke-ordinarieposten med 19 100 kronor, av posten till rörligt tillägg med 21 600 och av posten till kompensation för höjda folks pensionsavgifter med 14 500 kronor.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har erhållit riksdagens bemyndigande att under innevarande budgetår medgiva överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter med hänsyn till administrationskostnader i samband med den pensionsreglering för statsanställda m. fl., som genomförts fr. o. m. den 1 juli 1959 (prop. 1959:151, SU 110, rskr 258). Med stöd av detta bemyndigande har Kungl. Maj:t — såsom i det föregående redovisats — medgivit statens pensionsanstalt viss personalförstärkning å pensioneringssektionen, nämligen

ett förordnande att bestrida göromål, som ankommer på byrådirektör i 26 lönegraden, två förordnanden att bestrida göromål, som ankommer på förste byråsekreterare i 21 lönegraden, och fyra tjänster såsom kansliskrivare i Ag 10. Personalförstärkningen är betingad av det merarbete för pensionsringssektionen, vilket är en följd av pensionsregleringen. Såvitt nu kan bedömas, erfordras den angivna personalförstärkningen även under nästa budgetår. Jag tillstyrker därför pensionsanstaltens förslag att medel för detta ändamål beräknas under anslaget.

Pensionsanstalten har hemställt om personalförstärkning å försäkringssektionen och föreslagit en ny tjänst såsom förste byråsekreterare i Ae 21. Även försäkringssektionen har genom pensionsregleringen fått ökade arbetsuppgifter, vilka svårligen torde kunna bemästras med nuvarande personal. Jag föreslår därför, att pensionsanstaltens förslag på denna punkt såtillvida tillmötesgås, att för nästa budgetår under anslaget beräknas medel för ett förordnande att bestrida göromål, som ankommer på förste byråsekreterare i 21 lönegraden.

I detta sammanhang får erinras om vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor (p. 3) anförde rörande bemyndigande för Kungl. Maj:t att jämväl under nästa budgetår medgiva erforderliga överskridanden för administrationskostnader i samband med pensionsregleringen.

Jag tillstyrker pensionsanstaltens förslag om ordinariesättning av fem kontorsbiträdestjänster.

Pensionsanstaltens anslagsberäkningar ger mig inte anledning till erinran. Jag beräknar alltså för nästa budgetår utgifterna under anslaget till (1 052 000 — 12 300 + 146 200 + 42 000 + 14 500) 1 242 400 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 212 500 (— 12 300) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 9 000 kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 815 200 (+ 146 200) kronor;

rörligt tillägg 185 000 (+ 42 000) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 20 700 (+ 14 500) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens pensionsanstalt uppföra ytterligare fem tjänster som kontorsbiträde i Ao 5;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis. . .	212 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 000

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	815 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	185 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	20 700
Summa kronor	1 242 400

c) till *Statens pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 242 400 kronor.

[8] 6. *Statens pensionsanstalt*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	139 200	138 610
1959/60 (statsliggaren s. 1220)	139 200	
1960/61 (förslag)	139 200	

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens pensionsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 139 200 kronor.

C. Statliga pensionsväsendet

[9] 1. *Egenpensioner* åt f. d. anställningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	178 775 000	178 931 725
1959/60 (statsliggaren s. 1220)	190 000 000	
1960/61 (förslag)	204 000 000	

Anslaget till *Egenpensioner* åt f. d. anställningshavare i statens tjänst finnes upptaget i riksstaten fr. o. m. innevarande budgetår och har ersatt de i tidigare riksstat uppförda anslagen till *Pensioner* åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, *Pensioner* enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. och *Pensioner* åt viss arbetarpersonal i statens tjänst. I ovanstående tabell lämnad anslagsredovisning för budgetåret 1958/59 avser de sammanlagda beloppen för sistnämnda tre anslag.

Av anslaget till *Egenpensioner* åt f. d. anställningshavare i statens tjänst skall för innevarande budgetår ett belopp av 14 300 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

F. n. bestrides från förestående anslag *dels* egenpensioner enligt statens allmänna tjänstepensionsreglemente åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, dock med undantag för dylika förmåner åt f. d. anställningshavare vid affärsverken, *dels* sådana pensionsförmåner, som den 30 juni 1959 utgick från de i riksstaten för budgetåret 1958/59 upptagna anslagen till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. och Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst, *dels ock* de pensionsförmåner, som börjat utgå efter utgången av budgetåret 1958/59 och som enligt för nämnda budgetår gällande bestämmelser skulle ha utgått från nyssnämnda tre anslag.

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 14 000 000 kronor.

Motiv

Ifrågavarande anslag disponeras förutom av statskontoret av statens pensionsanstalt.

Med ledning av anslagsbelastningen under sist förflutna budgetår har medelsbehovet för statskontorets del för innevarande budgetår beräknats till 166 000 000 kronor och för nästkommande budgetår till 177 000 000 kronor. Med utgångspunkt från utgifterna å anslaget under tiden juli 1958—juli 1959 har pensionsanstalten beräknat kostnaderna för innevarande budgetår till omkring 25 500 000 kronor. För nästkommande budgetår uppskattar pensionsanstalten utgiftsökningen till 1 500 000 kronor. Enligt dessa beräkningar kommer anslagsbehovet för anstaltens del för budgetåret 1960/61 att uppgå till omkring 27 000 000 kronor. Det totala anslagsbehovet kommer alltså för nästa budgetår att uppgå till (177 000 000 + 27 000 000) 204 000 000 kronor.

Departementschefen

Enligt vid 1954 års riksdag beslutade grunder skall kostnaderna för egen- och familjepensioner till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket samt vägarbetare inräknas bland de kostnader, som helt eller delvis avräknas mot automobilskattemedlen. De anslag, som ifrågakommer för sådan avräkning, är förevarande anslag och anslaget till Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst. Avräkning skall ske med belopp motsvarande nio tiondelar av de totala pensionskostnaderna. På grund härav bör under anslaget till Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst 15 900 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Myndigheterna har beräknat medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till 204 000 000 kronor. Beräkningarna har ej föranlett erinran från min sida.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 204 000 000 kronor, därav 15 900 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[10] 2. Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	4 000 000	4 175 141
1959/60 (statsliggaren s. 1220)	4 500 000	
1960/61 (förslag)	4 600 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för dels pensionsförmåner, som utgår till militär eller civilmilitär personal i försvarsväsendets reserver, och dels mot pension svarande engångsbelopp, som i vissa fall tillkommer anställningshavare av denna kategori eller deras dödsbon.

Statskontoret hemställer, att anslaget med hänsyn till utgifterna under sistförflutna budgetår höjes med 100 000 kronor.

Departementschefen

Jag hemställer i överensstämmelse med statskontorets förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 600 000 kronor.

[11] 3. Vadstena krigsmanshuskassa

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	450 000	435 853
1959/60 (statsliggaren s. 1221)	475 000	
1960/61 (förslag)	425 000	

Från detta anslag bestrides f. n. samtliga utgifter för de till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare utgående förmånerna, däri inräknat dyrtidstillägg. I fråga om anslagets historik och användning m. m. torde få hänvisas till 1934 års statsverksproposition (elfte huvudtiteln, s. 19—39) ävensom till 1934 års riksdags skrivelse nr 11. Anslaget tillgodoföres krigsmanshuskassan tillkommande skatteavgifter. Från anslaget bestrides vidare dels vederbörligt statsbidrag till förutvarande Kalmar regementes pensionskassa och till Södra skånska infanteriregementets pensionskassa, dels kostnaderna för sådana svärdspensioner, gratifikationer m. m., som tidigare utgått från invalidhusfonden.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget med hänsyn till beräknad minskning av antalet understödstagare sänkes med 50 000 kronor.

Departementschefen

Då jag ej har något att erinra mot försvarets civilförvaltnings anslagsberäkning, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vadstena krigsmanshuskassa* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kronor.

[12] 4. Pensionering av viss flottans gemenskap

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	100 000	94 133
1959/60 (statsliggaren s. 1221)	85 000	
1960/61 (förslag)	85 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för pensioner eller understöd, som utgår till f. d. anställningshavare tillhörande flottans gemenskap med undantag av f. d. daglönare vid marinen, jämte rörligt tillägg eller annan tilläggsförmån.

Statskontoret föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag hemställer i överensstämmelse med statskontorets förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionering av viss flottans gemenskap* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

[13] 5. Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	48 300 000	48 746 077
1959/60 (statsliggaren s. 1221)	52 000 000	
1960/61 (förslag)	56 000 000	

Anslaget till Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst finnes upptaget i riksstaten fr. o. m. innevarande budgetår och har ersatt de i tidigare riksstat uppförda anslagen till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst. I ovanstående tablå lämnad anslagsredovisning för budgetåret 1958/59 avser de sammanlagda beloppen för sistnämnda båda anslag.

Av anslaget till Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst skall för innevarande budgetår ett belopp av 1 800 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

F. n. bestrides från förestående anslag *dels* familjepensionsförmåner enligt statens allmänna tjänstepensionsreglemente åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst, dock med undantag för dylika förmåner åt efterlevande till anställningshavare vid affärsverken, *dels* sådana pensionsförmåner, som den 30 juni 1959 utgick från de i riksstaten för budgetåret 1958/59 upptagna anslagen till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst, *dels* ock de pensionsförmåner, som börjat utgå efter utgången av budgetåret

1958/59 och som enligt för nämnda budgetår gällande bestämmelser skulle ha utgått från nyssnämnda båda anslag.

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 4 000 000 kronor.

Motiv

Ifrågavarande anslag disponeras förutom av statskontoret av statens pensionsanstalt.

Med utgångspunkt från anslagsbelastningen under sist förflutna budgetår har medelsbehovet för statskontorets del för innevarande budgetår beräknats till 48 000 000 kronor och för nästkommande budgetår till 51 600 000 kronor. Med ledning av utgifterna å anslaget under tiden juli 1958—juli 1959 har pensionsanstalten beräknat pensionskostnaderna för innevarande budgetår till omkring 4 000 000 kronor. För nästa budgetår räknar pensionsanstalten med en utgiftsökning av omkring 400 000 kronor. Enligt dessa beräkningar kommer anslagsbehovet för anstaltens del för budgetåret 1960/61 att uppgå till 4 400 000 kronor. Det totala anslagsbehovet kommer alltså för nästa budgetår att uppgå till (51 600 000 + 4 400 000) 56 000 000 kronor.

Departementschefen

Mot myndigheternas beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag ej någon erinran. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med 56 000 000 kronor. I anslutning till vad förut under punkten 9 anförts bör härav ett belopp av 1 900 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 000 kronor, därav 1 900 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 6. Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	15 000	9 135
1959/60 (statsliggaren s. 1221)	15 000	
1960/61 (förslag)	15 000	

Departementschefen

I enlighet med ett av sjöfartsstyrelsen avgivet förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[15] 7. Diverse pensioner och understöd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	5 000 000	4 984 099
1959/60 (statsliggaren s. 1221)	4 900 000	
1960/61 (förslag)	5 000 000	

Av anslaget bestrides utgifterna för i huvudsak *dels* pensioner i enlighet med för varje särskilt fall meddelade föreskrifter — huvudsakligen s. k. riksdagspensioner, beviljade av riksdagen eller av Kungl. Maj:t enligt riksdagens bemyndigande den 17 juli 1948 (skr 448) — *dels* pensioner till vissa f. d. anställningshavare inom av staten efter vederbörandes pensionsavgång övertagen verksamhet, *dels* periodiskt utgående avvecklingsersättningar till övertalig personal inom vissa statliga verksamhetsgrenar, *dels* vissa livräntor och understöd, som allmän domstol i mål om skadestånd ålagt statsverket att utbetala, *dels* ock i vissa fall gratifikationer i form av engångsbelopp till f. d. anställningshavare i statens tjänst.

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

M o t i v

Ifrågavarande anslag disponeras förutom av statskontoret av statens pensionsanstalt och riksförsäkringsanstalten.

Med ledning av utgifterna under budgetåret 1958/59 har medelsbehovet för statskontorets del för budgetåret 1960/61 uppskattats till 3 800 000 (— 250 000) kronor. För samma budgetår beräknas av anslaget komma att disponeras 1 000 000 (+ 350 000) kronor av statens pensionsanstalt och oförändrat 200 000 kronor av riksförsäkringsanstalten. Det totala anslagsbehovet för nästa budgetår blir alltså (3 800 000 + 1 000 000 + 200 000) 5 000 000 kronor.

Departementschefen

Mot statskontorets beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag har jag ej något att erinra.

Enligt skilda riksdagsbemyndiganden må från anslaget bestridas bl. a. periodiskt utgående avvecklingsersättningar till övertalig personal inom vissa statliga verksamhetsgrenar. Genom beslut vid förra årets riksdag (prop. 1959: 1, bil. 14, p. 15, SU 12, rskr 12) lämnades dylikt bemyndigande med avseende å avvecklingsersättningar till viss personal, som kunde bli övertalig i anledning av rationaliseringar i krigsmaktens fredsorganisation. Genom senare beslut vid samma riksdag (prop. 1959: 110, p. 2, SU 98, rskr 253) medgav riksdagen — utan att taga ställning i anslagsfrågan — att här avsedda ersättningar finge utgå i samband med ytterligare omorganisationsfall inom försvaret. Riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att anlita förevarande anslag för dylika ersättningar torde — därest riksdagen icke

framställer erinran häremot— få omfatta all sålunda avsedd personal vid försvaret. Anslagsberäkningen påverkas ej härav.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Diverse pensioner och understöd m. m.* för budget-
året 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

D. Statsunderstödda pensionsväsendet

[16] 1. Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	126 000 000	126 707 691
1959/60 (statsliggaren s. 1225)	134 000 000	
1960/61 (förslag)	145 000 000	

Från detta anslag bestrides pensionsutgifter för det statsunderstödda pensionsväsendet, i den mån dessa kostnader inte utgår från särskilda anslag eller täckes av huvudmansavgifter.

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 11 000 000 kronor.

Motiv

För nästkommande budgetår uppskattar pensionsanstalten uppbörden av fortlöpande avgifter till 32 000 000 kronor och av engångsavgifter till 3 000 000 kronor eller tillsammans 35 000 000 kronor.

Pensionskostnaderna för innevarande budgetår har pensionsanstalten med ledning av utgifterna under tiden juli 1958—juli 1959 beräknat till omkring 172 000 000 kronor. För nästa budgetår räknar anstalten med en utgiftsökning av i runt tal 8 000 000 kronor. Utgifterna för nästa budgetår uppskattas alltså till 180 000 000 kronor. Efter avdrag av inkomsterna, 35 000 000 kronor, blir nettoutgifterna 145 000 000 kronor.

Departementschefen

Jag erinrar om vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor (p. 2) anförde beträffande grunderna för beräkning av huvudmännens fortlöpande avgifter inom den s. k. SPA-pensioneringen.

Då jag icke har något att erinra mot de av statens pensionsanstalt gjorda beräkningarna — vilka skett med beaktande av nyssnämnda grunder — föreslår jag, att anslaget för budgetåret 1960/61 upptages med 145 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens
pensionsanstalt* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslags-
anslag av 145 000 000 kronor.

[17] 2. Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt

Under åberopande av vad chefen för handelsdepartementet vid anmälan av tionde huvudtiteln anfört i fråga om bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt* för budgetåret 1960/61 beräkna ett anslag av 1 600 000 kronor.

E. Allmänna indragningsstaten**[18] 1. Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	500 000	448 600
1959/60 (statsliggaren s. 1225)	470 000	
1960/61 (förslag)	350 000	

Från anslaget bestrides även kostnaderna för rörliga tilläggsförmåner till personal å indragningsstat.

Med hänsyn till uppskattad medelsåtgång under innevarande budgetår, 410 000 kronor, och beräknad avgång från indragningsstaten kan anslaget enligt *statskontoret* för nästa budgetår upptagas med 350 000 kronor.

Departementschefen

Med biträdande av statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

F. Diverse**[19] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond**

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 141 000 kronor.

[20] 2. Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen

Enligt vad jag uttalat vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor (p. 2) bör de avgifter till försäkringen för allmän tilläggspension, som staten i egenskap av arbetsgivare har att utgiva, bestridas från ett för flera huvudtitlar gemensamt anslag, utom beträffande affärsverken, riksbanken och riksgäldskontoret.

Jag föreslår nu, att ett särskilt anslag för ifrågavarande ändamål uppföres å riksstaten fr. o. m. nästa budgetår. Anslaget bör upptagas såsom förslagsanslag med benämningen Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen. Medelsbehovet under anslaget beräknas för nästa budgetår till 60 000 000 kronor.

I fråga om anslagets disposition m. m. får jag hänvisa till vad som härutinnan anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kronor.

[21] 3. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	18 500 000	20 283 128
1959/60 (statsliggaren s. 1230)	19 500 000	
1960/61 (förslag)	22 500 000	

Från förevarande anslag bestrides de bidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., som staten i egenskap av arbetsgivare har att utgiva, utom beträffande i huvudsak affärsverken, riksbanken och riksgäldskontoret.

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 3 000 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 22 500 000 kronor.

[22] 4. Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra

I prop. 1956: 158 anmälades — på grundval av en inom civildepartementet utarbetad promemoria i ämnet — frågan om vidtagande av åtgärder i syfte att bättre kunna tillvarataga de partiellt arbetsföras arbetsinsatser inom statsförvaltningen. Därvid föreslogs bl. a. inrättande av ett centralt rådgivande organ för myndigheterna i frågor rörande partiellt arbetsföras utnyttjande i statstjänst. Mot inrättande av ett dylikt organ, statens nämnd för partiellt arbetsföra, hade riksdagen ej något att erinra (SU 119, rskr 272).

I propositionen upptogs vidare frågan, hur man lämpligen skulle komma till rätta med de svårigheter i samband med förflyttning av en partiellt arbetsför ordinarie tjänsteman till annan myndighet, som följer av att tjänstemannen är berättigad bibehålla sina tidigare förmåner. En tillfredsställande lösning av detta problem ansågs vara en av förutsättningarna för att omplaceringar till för de partiellt arbetsföra lämpligare arbeten skulle kunna göras i önskvärd utsträckning. I departementspromemorian hade på denna punkt diskuterats frågan om ett särskilt anslag under tolfte huvudtiteln för avlöning åt omplacerade partiellt arbetsföra. Något förslag framlades emellertid ej i propositionen. Först borde närmare utredas hur stort anslag, som skulle erfordras, samt under vilka förutsättningar och i vilka former utbetalningar från anslaget skulle ske. Därjämte borde övervägas om icke vid vissa omplaceringar även icke-ordinarie tjänstemän och arbetare borde kunna avlönas med anlitan av anslaget. Det borde uppdragas åt den nya nämnden att utreda frågan och inkomma med förslag i ämnet.

Genom beslut den 1 juni 1956 angående inrättande av statens nämnd för partiellt arbetsföra ålade Kungl. Maj:t nämnden bl. a. att inkomma med förslag till de åtgärder, som kunde anses erforderliga för att underlätta anställning, omflyttning och ett bättre utnyttjande av de partiellt arbetsföra.

I skrivelse den 16 april 1959 har *nämnden för partiellt arbetsföra* i samråd med *arbetsmarknadsstyrelsen* föreslagit att ett neutralt löneanslag för omplacerade partiellt arbetsföra uppföres i riksstaten. Efter en redogörelse för frågans tidigare behandling anför nämnden följande.

Inom statens nämnd för partiellt arbetsföra har frågan om ett »neutralt» löneanslag för omplacerade partiellt arbetsföra diskuterats vid ett flertal tillfällen. Nämnden har emellertid först nu ansett sig kunna avgiva förslag i ämnet, enär tillräckliga erfarenheter tidigare saknats.

Under tiden 1 juli 1956—30 januari 1959 har till nämnden skriftligen remitterats 164 ärenden. Av dessa har under samma tid 150 slutbehandlats. I allmänhet har dessa ärenden varit av komplicerad natur. Den verksamhetsperiod, på vilken nämnden sålunda grundar sina erfarenheter angående behovet av inrättande av ett neutralt löneanslag, omfattar något över 2 1/2 år.

Såväl humanitära som samhällsekonomiska skäl talar för att en partiellt arbetsför i möjligaste mån bör beredas tillfälle att göra en produktiv insats i ett arbete, som lämpar sig för denne med hänsyn till hans sjukdom eller skada i stället för att sjukpensioneras eller bli föremål för en långvarig sjukskrivning. Av hittills handlagda 150 ärenden har nämnden funnit, att tillgång till ett neutralt löneanslag skulle varit önskvärd i 25 fall, motsvarande 16,7 %, för att möjliggöra en tillfredsställande omplacering. I brist på dylikt anslag har nämnden varit nödsakad att rekommendera antingen en sådan placering, som på längre sikt varken från den enskildes eller från myndighetens synpunkt kan anses helt tillfredsställande, eller ock — i svårare fall — sjuk- eller invalidpensionering. Mycket långa sjukskrivningsperioder har i enskilda fall blivit en följd av att avlöningsmedel icke kunnat ställas till förfogande för att exempelvis pröva en partiellt arbetsför befattningshavare i lämpliga arbetsuppgifter hos annan statlig myndighet. Det låter sig i praktiken knappast göra att med den offentliga arbetsförmedlingens hjälp omplacera en befattningshavare, som icke kan

fullgöra en arbetsuppgift hos en myndighet, till en vakant tjänst hos annan myndighet.

För användningen av anslaget, som enligt nämnden bör disponeras av Kungl. Maj:t, föreslår nämnden i huvudsak följande allmänna riktlinjer.

1. Det neutrala löneanslaget skall i princip utnyttjas vid förflyttning av en partiellt arbetsför befattningshavare från ett verk till ett annat i de fall, då något annat alternativ till sjuk- eller invalidpensionering icke står till buds, och som villkor för att en befattningshavares löneförmåner skall bestridas från anslaget bör gälla

a) att befattningshavaren på grund av fysisk eller psykisk ohälsa ej kan eller bedömes inom rimlig tid icke kunna utföra de arbetsuppgifter, som normalt åligger honom;

b) att befattningshavaren icke kan beredas annat lämpligt arbete hos den myndighet, där han är anställd;

c) att befattningshavaren icke heller på sedvanlig väg kan erhålla annat lämpligt arbete hos annan myndighet; samt

d) att det föreligger sannolika skäl för att befattningshavaren kan tillfredsställande utföra den arbetsuppgift hos annan myndighet, som är aktuell i sammanhanget.

2. I princip skall möjlighet till omflyttning med utnyttjande av det neutrala löneanslaget stå öppen i fråga om såväl ordinarie, extra ordinarie och extra som kollektivavtalsanställda anställningshavare.

3. Anslaget bör kunna utnyttjas även vid omflyttning av sådan befattningshavare, som i det speciella fallet ej är förflyttningsskyldig men som frivilligt låter sig förflyttas.

4. Den tid, under vilken befattningshavaren avlönas från det neutrala löneanslaget, bör vara begränsad och bör avse förslagsvis högst två år. Efter den fastställda tidens utgång bör anställnings- och tjänstgöringsförhållandena omprövas. Oavsett detta bör det vara den myndighet, hos vilken vederbörande befattningshavare är placerad, angeläget att snarast möjligt pröva, huruvida vederbörande kan beredas tjänst hos myndigheten, så att det neutrala löneanslaget ej onödigtvis tages i anspråk. Även den myndighet, hos vilken befattningshavaren vid förflyttningstillfället var anställd, bör, så länge befattningshavaren avlönas från det neutrala löneanslaget, ha sin uppmärksamhet riktad på eventuellt uppkommande möjligheter att åter bereda vederbörande arbete inom verket.

Med utgångspunkt i beräkningar rörande kostnaderna för de 25 svårplacerade fall, som nyss nämnts, föreslår nämnden, att det ifrågasatta anslaget uppföres såsom ett förslagsanslag på 300 000 kronor.

Nämnden har slutligen ansett det icke osannolikt, att ett närmare samgående mellan statliga och kommunala myndigheter för ett bättre utnyttjande av de partiellt arbetsföra kan komma att visa sig påkallat. Därvid kunde tänkas vara av värde att det neutrala löneanslaget fick utnyttjas.

I remissyttrande över framställningen har *medicinalstyrelsen* biträtt den princip, som kommit till uttryck i förslaget, och har inte haft något att erinra mot utformningen av och medelsberäkningen för anslaget.

Statskontoret har likaledes i princip kunnat godtaga nämndens förslag och anser det ur redovisningssynpunkt lämpligt, att såväl ordinarie som icke-ordinarie tjänstemän ävensom kollektivavtalsanställda avlönas från an-

slaget. Ämbetsverket ifrågasätter dock om icke löneanslaget för den statliga myndighet, hos vilken en partiellt arbetsför anställningshavare fullgör sin tjänstgöring, borde, med hänsyn till värdet av den arbetsinsats denne kan beräknas utföra, kunna minskas med ett belopp motsvarande detta värde. Att kommun vid tillfälligt »lån» av sådan anställningshavare bör gottgöra staten härför finner statskontoret uppenbart. Enligt *riksräkenskapsverket* bör det föreslagna anslaget vara begränsat till statliga anställningshavare, d. v. s. till sådana anställningshavare, för vilka statsverket är arbetsgivare. Anslaget borde ej heller utnyttjas till bestridande av lön åt statlig befattningshavare, som beredes arbete hos annan arbetsgivare, exempelvis hos kommun. *Försvarets civilförvaltning* har tillstyrkt förslaget men finner den föreslagna tiden — högst två år — för anlåtande av anslaget väl kort.

Statens lönenämnd och *statens avtalsnämnd* har ej haft något att erinra mot det föreslagna anslaget. Avtalsnämnden har emellertid påpekat, att de formella förutsättningarna i samband med omplacering av kollektivavtalsanställd personal i viss mån är annorlunda än för den löneplansanställda, varför speciella frågor kan uppkomma vid en ifrågasatt omplacering. I den mån så sker syntes frågorna få lösas från fall till fall.

Arbetsmarknadsstyrelsen och *statens nämnd för partiellt arbetsföra* har vidare i gemensam skrivelse den 16 april 1959 framlagt vissa förslag beträffande statliga befattningshavares förmåner i samband med arbetsvård m. m. Förslagen innefattar en komplettering av gällande bestämmelser om partiellt arbetsföra med föreskrifter i fråga om förmåner i samband med rekommenderade och beslutade arbetsvårdsåtgärder. Framställningen har remissbehandlats samtidigt med framställningen om ett neutralt löneanslag.

Departementschefen

Frågan om åtgärder i syfte att tillvarataga de partiellt arbetsföras arbetsinsatser inom statsförvaltningen har ägnats ingående uppmärksamhet i prop. 1949: 132 och i den i det föregående berörda prop. 1956: 158. På grundval av förslag i dessa propositioner har vidtagits åtskilliga åtgärder, som medfört vidgade möjligheter för anställning eller bibehållande i anställning av partiellt arbetsföra i statens tjänst. Ytterligare åtgärder i detta syfte har emellertid i skilda sammanhang förordats. Hit hör frågan om ett löneanslag, avsett att i särskilda fall möjliggöra bibehållande i tjänst av statligt anställda, vilka genom olycksfall, sjukdom eller eljest blivit partiellt arbetsföra. Jag anmälde denna fråga i prop. 1956: 158 men var för det dåvarande ej beredd att framlägga något förslag i ämnet.

Statens nämnd för partiellt arbetsföra har nu föreslagit, att för angivet ändamål ett särskilt anslag skall uppföras i riksstaten under tolfte huvudtiteln. Förslaget har i allt väsentligt lämnats utan erinran av remissmyndigheterna.

För egen del finner jag det vara angeläget, att varje ytterligare åtgärd vidtages, som kan vara ägnad att ge dem, som råkat ut för olika slag av arbets-

hinder, möjlighet att bibehållas i för vederbörande lämpligt arbete. Då jag vidare — lika med remissmyndigheterna — anser, att de i det föregående redovisade erfarenheterna av nämndens hittillsvarande verksamhet ger belägg för behovet av ett särskilt anslag för möjliggörande av omplacering av nu ifrågakvarande partiellt arbetsföra, tillstyrker jag nämndens förslag. Jag vill emellertid framhålla, att särskilda åtgärder såsom den nu föreslagna ej kan ge åsyftad verkan om icke såväl myndigheterna som personalen vinnlägger sig om att verka för en återanpassning till arbetslivet av dem, som kommit att falla in under begreppet partiellt arbetsföra. Jag vill också framhålla, att det enligt min mening för de statliga företagsnämnderna bör vara en angelägen uppgift att söka inom resp. områden öka förståelsen för de partiellt arbetsföras problem och att i möjlig mån medverka till deras ändamålsenliga inlemmande i arbetsorganisationen.

Jag föreslår, att fr. o. m. nästa budgetår under tolfte huvudtiteln uppföres ett särskilt anslag med benämningen Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra. Anslaget bör upptagas såsom förslagsanslag och uppföras med 300 000 kronor.

Från anslaget bör, efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, bestridas kostnaderna för avlöningsförmåner till sådana partiellt arbetsföra i statens tjänst — ordinarie, extra ordinarie eller extra tjänstemän eller kollektivavtalsanställda arbetstagare — vilka ej kan beredas lämpligt arbete i den reguljära personalorganisationen, vare sig inom egen eller annan myndighets arbetsområde, och beträffande vilka något annat alternativ ej återstår än sjukpensionering. Dispositionen av anslaget bör i övrigt ske i huvudsaklig överensstämmelse med nämndens i det föregående redovisade riktlinjer för användningen av anslaget. Förslag till omplacering av partiellt arbetsföra med utnyttjande av förevarande anslag bör ingivas till Kungl. Maj:t av statens nämnd för partiellt arbetsföra.

Frågan om vidtagande av åtgärder i anledning av arbetsmarknadsstyrelsens och statens nämnds för partiellt arbetsföra gemensamma framställning rörande förmåner vid arbetsvård m. m. torde få upptagas till prövning i ett senare sammanhang.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[23] 5. Kostnader för vissa förhandlingar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	10 000	10 063
1959/60 (statsliggaren s. 1229)	10 000	
1960/61 (förslag)	10 000	

Från förslagsanslaget till Kostnader för vissa förhandlingar m. m. bestrides dels kostnaderna för sådana i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 292) angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän avsedda förhandlingar, som äger rum mellan ombud, utsedda av Kungl. Maj:t, och förening av tjänstemän, dels kostnaderna för den inom Kungl. Maj:ts kansli inrättade förhandlingsdelegation, vilken har att i vissa fall upptaga sådana statsdepartementen berörande frågor, som avses i förenämnda kungörelse, dels ock kostnader för lokalhyror m. m. för civildepartementets förhandlingsverksamhet.

Anslaget upptages för nästa budgetår med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa förhandlingar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[24] 6. Kostnader för vissa nämnder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	200 000	181 397
1959/60 (statsliggaren s. 1229)	200 000	
1960/61 (förslag)	200 000	

Från förslagsanslaget till Kostnader för vissa nämnder m. m. bestrides kostnaderna för dyrortsnämnden, kontraktsdelegationen, statens arbetstidsdelegation, statens befodringsnämnd, statens bostadsnämnd (utom resekostnadsersättningar och traktamenten föranledda av till bostadsnämnden hänskjutna ärenden som direkt angår de affärsdrivande verkens personal), statens nämnd för partiellt arbetsföra, statens personalbostadsdelegation samt statens och kommunernas samarbetsnämnd i lönefrågor (såvitt avser statsverkets andel).

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[25] 7. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	500 000	421 597
1959/60 (statsliggaren s. 1229)	500 000	
1960/61 (förslag)	400 000	

Med erinran om vad jag förut under punkten 1 anført och med beaktande av beräknad medelsåtgång under nästa budgetår anser jag mig kunna föreslå nedräkning av förevarande anslag med 100 000 kronor till 400 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för
budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 400 000
kronor.

[26] 8. Extra utgifter

Anslaget till Extra utgifter synes för nästa budgetår böra uppföras med
förändrat belopp 20 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett
reservationsanslag av 20 000 kronor.

Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvars- väsendet under budgetåret 1958/59

I utlåtande nr 12 till 1943 års riksdag har bankoutskottet i anledning av
Kungl. Maj:ts förslag till ändrad uppställning av dåvarande tolfte huvud-
titeln, innefattande anslagen till pensionsväsendet, framhållit, att förslaget
innebar, att den ditintills tillämpade uppdelningen av pensionskostnaderna
på särskilda anslag för civila och militära befattningshavare m. fl. skulle
slopas. Då emellertid nämnda kostnader i räkenskaperna skulle bokföras
var för sig, uttalade utskottet det önskemålet, att uppgift å kostnadernas
fördelning på civila ändamål och försvarsändamål skulle offentliggöras i
lämplig form, exempelvis i statsverkspropositionerna. I anledning av banko-
utskottets sålunda uttalade önskemål torde i statsrådsprotokollet få intagas
en sammanställning å kostnadsfördelningen under budgetåret 1958/59 inom
de anslag, från vilka pensionskostnader för såväl civila som militära befatt-
ningshavare m. fl. bestritts.

Anslag	Utgifter för			
	tjänstepensionering		familjepensionering	
	civil	militär	civil	militär
Pensioner åt f. d. befattningshavare i sta- tens tjänst	90 729 390	65 077 683	—	—
Pensioner enligt tjänstepensionsreglemen- tet för arbetare m. m.	12 285 536	10 041 011	—	—
Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst	637 092	161 013	—	—
Pensioner åt efterlevande till befattnings- havare i statens tjänst	—	—	25 739 041	19 143 379
Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst	—	—	1 660 507	2 183 150

Sammanfattning

Tolfte huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1959/60 utgörande ..	466 234 800
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budget-	
året 1960/61 uppgå till	503 758 300
innebärande en ökning med	37 523 500

Tolfte huvudtitelns slutsumma har alltså ökats med 37 523 500 kronor. I riksstatsförslaget återfinnes två nya anslag, nämligen anslaget till Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen, uppfört med 60 000 000 kronor, och anslaget till Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra, uppfört med 300 000 kronor. Å andra sidan återfinnes i föreliggande förslag till riksstat ingen motsvarighet till det å riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslaget till Täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m., upptaget med 55 000 000 kronor. — Bortsett från nämnda tre anslag föreligger i förhållande till gällande riksstat således en ökning av tolfte huvudtitelns slutsumma med i runt tal 32,2 miljoner kronor, huvudsakligen beroende på ökat antal pensionärer samt av riksdagen beslutade löne- och pensionshöjningar.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bertil Sjöfors

Register

till

Tolfte huvudtiteln för budgetåret 1960/61**A. Civildepartementet**

Sid.		Kronor
	Civildepartementet:	
1	Avlöningar	1 130 000
2	Omkostnader	40 300
	Säger för civildepartementet	1 170 300

B. Vissa myndigheter

	Statens lönenämnd:	
2	Avlöningar	265 000
4	Omkostnader	14 000
	Statens avtalsnämnd:	
4	Avlöningar	254 700
6	Omkostnader	26 700
	Statens pensionsanstalt:	
6	Avlöningar	1 242 400
9	Omkostnader	139 200
	Säger för vissa myndigheter	1 942 000

C. Statliga pensionsväsendet

9	Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, därav 15 900 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	204 000 000
11	Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver.....	4 600 000
11	Vadstena krigsmanshuskassa	425 000
12	Pensionering av viss flottans gemenskap	85 000
12	Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst, därav 1 900 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	56 000 000
13	Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.	15 000
14	Diverse pensioner och understöd m. m.	5 000 000
	Säger för statliga pensionsväsendet	270 125 000

D. Statsunderstödda pensionsväsendet

15	Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt	145 000 000
16	Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt	*1 600 000
	Säger för statsunderstödda pensionsväsendet	146 600 000

* Beräknat belopp.

E. Allmänna indragningsstaten

Sld.		Kronor
16	Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.	350 000
	Säger för allmänna indragningsstaten	350 000

F. Diverse

16	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
	Byggnadsstyrelsens delfond	141 000
17	Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen	60 000 000
17	Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. ...	22 500 000
17	Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra	300 000
21	Kostnader för vissa förhandlingar m. m.	10 000
22	Kostnader för vissa nämnder m. m.	200 000
22	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	400 000
23	Extra utgifter	20 000
	Säger för diverse	83 571 000
	Summa	503 758 300

- 23 Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1958/59.
- 24 Sammanfattning.

BILAGA 15 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1960

TRETTONDE HUVUDTITELN

OFÖRUTSEDDA UTGIFTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 janu-
ari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemen-
sam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågan om anvisande av
anslag å riksstaten till oförutsedda utgifter och anför därvid följande.

Oförutsedda utgifter. För bestridande av oförutsedda utgifter är å riks-
staten under särskild huvudtitel uppfört ett förslagsanslag å 1 000 000
kronor, att under vissa angivna villkor stå till Kungl. Maj:ts förfogande för
bestridande av dels utgifter av så brådskande art, att frågan ej hinner un-
derställas riksdagen, dels ock vissa andra kostnader enligt av riksdagen sär-
skilt lämnade bemyndiganden.

Enligt Kungl. Maj:ts särskilda härefter angivna beslut har under år 1959
följande utgifter anvisats att utgå från förevarande anslag, nämligen:

A justitiedepartementets föredragning:	
Till täckande av medelsbrister, uppkomna genom förskingring av förre landsfiskalen O. G. Taube (9/1)	1 040:—
A försvarsdepartementets föredragning:	
Till täckande av medelsbrister, redovisade såsom proprietalan- ser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper (3/4)	17 248:87
Till bestridande av vissa under budgetåret 1957/58 förskotte- rade haverikostnader (9/7)	1 167 301:68
Säger 1 185 590:55	

För budgetåret 1960/61 torde anslaget till oförutsedda utgifter i rikssta-
ten uppföras med oförändrat belopp, en miljon kronor. Beträffande disposi-
tionen av anslaget synes de för innevarande budgetår stadgade villkoren böra
gälla.

Under en följd av år har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att från förevarande anslag bestrida belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utgiva, under förutsättning att andra medel ej står till förfogande för ändamålet. Motsvarande bemyndigande torde böra inhämtas för nästkommande budgetår.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 183 medgav 1944 års riksdag (skr. nr 329), att från anslaget till oförutsedda utgifter finge, på sätt i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet föreslagits, tills vidare under budgetåren 1943/44 och 1944/45 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom landet till personer, vilka i rikets tjänst vore där bosatta, ävensom till deras familjer och personliga tjänare. De förluster som avsågs var sådana som uppkommit på grund av krigsförhållandena. Samma bemyndigande lämnades av riksdagen för budgetåren 1945/46 och 1946/47. Något ytterligare bemyndigande i berörda hänseende ansågs däremot icke erforderligt för budgetåret 1947/48.

I proposition nr 282 till 1948 års riksdag upptogs emellertid ånyo frågan om ersättning för vissa förluster, varvid föredragande departementschefen anförde bland annat följande.

På grund av de under efterkrigstiden rådande osäkra förhållandena i vissa främmande länder har personer, vilka uppehåller sig i utlandet och är i rikets tjänst, ävensom deras familjemedlemmar och personliga tjänare, åsamkats förluster, som i stort sett är av samma natur som de, för vilka ersättning tidigare beretts av statsmedel. Det är att förvänta, att dylika förluster kan uppkomma även i fortsättningen. Det synes rimligt, att jämväl dessa personer tillerkännes ersättning efter enahanda grunder, som tillämpats i fråga om de genom krigsförhållandena uppkomna förlusterna. Framställningar om ersättning bör i så fall granskas på samma sätt som dittills skett.

Riksdagen medgav (skr. nr 406) i anledning av propositionen att från anslaget till oförutsedda utgifter finge tills vidare under budgetåret 1948/49 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, som uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare. För budgetåren 1949/50—1959/60 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till de osäkra förhållanden, som fortfarande råder i vissa främmande länder, synes hemställan böra göras hos riksdagen om förlängt bemyndigande att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala ersättning för skador av ifrågavarande natur.

I anledning av proposition nr 38 medgav 1951 års riksdag (skr. nr 63) att från anslaget till oförutsedda utgifter finge tills vidare under budgetåren 1950/51 och 1951/52 utgå ersättning för genom tidigare krigsförhållanden

uppkomna skador å egendom inom landet. För budgetåren 1952/53—1959/60 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till att fall av krigsskador, exempelvis genom minsprängning, alltjämt förekommer synes riksdagens bemyndigande böra inhämtas till att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala krigskadeersättningar.

Slutligen får jag erinra om att i propositionerna nr 204 år 1955 och nr 198 år 1956 förutsatts, att de behov av medel utöver anvisade anslag, som eventuellt kunde uppkomma för det svenska deltagandet i stilleståndsövervakningen i Korea respektive organiserandet av en svensk FN-styrka, finge tillgodoses genom anlitan­de av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader skulle framdeles få anmäl­as. Riksdagen lämnade uttalandena utan erinran.

Även beträffande de särskilda bemyndigandena förutsattes att ifrågakommande dispositionsbeslut i likhet med övriga anvisningar bringas till riksdagens kännedom.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Oförutsedda utgifter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av utgifter, vilka är av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen, under villkor:

att utgiften är av den storlek, att vederbörande huvudtitels anslag till extra utgifter med hänsyn till därå förefintlig behållning icke lämpligen kan anlitas för ändamålet,

att utgiften är av beskaffenhet att ej kunna bestridas av andra till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel,

att utgiften icke heller avser ändamål, för vilka anslag uppförts å sådan beredskapsstat, varom förmäles i § 63 regeringsformen,

samt att genast vid nästa riksdags början en särskild specificerad anmälan göres till riksdagen om de utgifter, Kungl. Maj:t under det senaste året anvisat att utgå av anslaget;

b) medge, att belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utge, må bestridas från anslaget till oförutsedda utgifter under förutsättning att andra medel icke står till förfogande för ändamålet;

c) medge, att från anslaget till oförutsedda utgifter må, på sätt i det föregående föreslagits, under budgetåret 1960/61 utgå *dels* ersättning för förlust av eller skada å egendom

utom riket till personer, vilka uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare, *dels ock* krigsskadeersättning.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Ragnar Sohlman

FJORTONDE HUVUDTITELN

RIKSDAGEN OCH DESS VERK M. M.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anvisande av anslag för budgetåret 1960/61 till bestridande av kostnaderna för riksdagen och dess verk m. m. samt anför därvid följande.

Riksgäldskontoret har med skrivelse den 19 november 1959 överlämnat beräkningar rörande de anslag under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m., som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1960/61. Jämte uppställning över anslagen har överlämnats specifikation, innefattande förslag till stater m. m. Beträffande innehållet i denna specifikation torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Beträffande anslagsberäkningen inhämtas bl. a. följande av skrivelsen.

Anslagen till *arvoden till riksdagsmän*, till *pensioner åt f. d. riksdagsmän* och till *pensioner åt efterlevande till riksdagsmän* har beräknats i enlighet med nu gällande bestämmelser. Anslaget till *reseersättningar till riksdagens ledamöter* har höjts med 100 000 kr. med anledning av den för riksdagen planerade resan till Skåne sommaren 1960.

Anslaget till avlöningar till *riksdagens personal* har upptagits till oförändrat belopp i avvaktan på riksdagens ställningstagande till vissa av fullmäktige i skrivelse till bankoutskottet den 5 november 1959 framlagda förslag beträffande avlöningsbestämmelserna för hos riksdagen tillfälligt anställda tjänstemän. Hänsyn har alltså icke tagits till de besparingar, som ett bifall till nämnda förslag skulle kunna medföra.

Under anslaget till *utgivande av otryckta ständsprotokoll*, vilket för budgetåret 1959/60 uppfördes med ett belopp av 125 000 kr., har nu med hänsyn till förefintlig reservation å anslaget beräknats ett belopp av 50 000 kr. I detta belopp ingår förutom återstoden — 8 000 kr. — av det för utgivning-
en under treårsperioden 1957/60 ursprungligen beräknade anslagsbehovet

å 233 000 kr., ett belopp av 17 000 kr. till täckande av ytterligare kostnader för utgivningen av ständsprotokoll för treårsperioden 1954/57, varjämte ett belopp av 25 000 kr. beräknats erforderligt för att möjliggöra en fortsatt utgivning av tryckta ständsprotokoll, vilken fråga torde få upptagas av fullmäktige i särskild ordning.

Anslaget till *allmänt kyrkomöte* har uppförts med ett formellt belopp av 100 kr.

Avlönings- och pensionsanslagen till under huvudtiteln redovisade riksdagens verk har beräknats efter nu utgående grundlöner resp. basbelopp för pensioner, allt i överensstämmelse med därom av civildepartementet den 12 maj 1959 lämnade allmänna direktiv. I anslutning härtill har för samtliga verk anslagsposten till Rörligt tillägg upptagits till 18 % av grundlönkostnaderna och posten Kompensation för höjda folkpensionsavgifter till 2 % av grundlönkostnaderna för ordinarie och icke-ordinarie personal.

Beträffande de under riksgäldsfullmäktiges disposition stående avlönings- och omkostnadsanslagen må särskilt framhållas följande.

Anslaget *Riksgäldskontoret: Avlöningar* har minskats med 130 000 kr. till 1 850 000 kr. Denna minskning har i huvudsak möjliggjorts genom de rationaliseringsåtgärder, främst upphörandet av inskrivningen i statsskuld-boken av premieobligationer från och med den 1 april 1958, vilka fullmäktige redovisade i skrivelse till riksdagens bankoutskott i januari 1959. I enlighet med vad som då förutsattes har personal, som på grund av pensionering eller av annan anledning avgått ur riksgäldskontorets tjänst under innevarande budgetår och kommer att avgå under nästa budgetår, beräknats komma att endast i obetydlig utsträckning ersättas med nyanställd personal. Härigenom har anslagsbehovet, i jämförelse med riksstaten för innevarande budgetår, kunnat nedbringas med cirka 175 000 kr.

Å andra sidan har anslaget uppräknats med dels 18 000 kr., utgörande kompensationstillägg för höjda folkpensionsavgifter, och dels 25 000 kr., motsvarande beräknad kostnad för den extra personal, som blir erforderlig, därest 1947 års premielån skulle konverteras under första hälften av år 1961. Anslagsberäkningen får betraktas såsom allenast preliminär i avvaktan på resultatet av den översyn av riksgäldskontorets organisation, som för närvarande pågår under medverkan av statens organisationsnämnd. Den nya anslagsberäkning, som i anslutning härtill kan bli påkallad, torde få framläggas snarast möjligt under våren 1960.

Anslaget till *kostnader vid emission av statslån* har höjts från 300 000 kr. till 535 000 kr. Ökningen faller väsentligen på trycknings- och annonseringskostnader i samband med en eventuell konvertering av 1947 års premielån.

Riksgäldskontorets *omkostnadsanslag* har nedbringats från 250 000 kr. till 215 000 kr. Minskningen hänför sig framför allt till kostnaderna för bevakning av kontorets lokaler och inköp av inventarier.

I fråga om *riksdagens ekonomibyrå* har en minskning skett av avlöningsanslaget med 29 000 kr. med hänsyn till genomförd personalindragning. Till följd av att lägre underhållskostnader beräknats för riksdagshuset har härjämte en minskning av omkostnadsanslaget — med 190 000 kr. — kunnat ske.

Följande anslag har uppförts i överensstämmelse med framställningar i särskilda skrivelser från vederbörande myndigheter m. fl., nämligen anslagen till Riksdagens interparlamentariska grupp, Riksdagsbiblioteket, Justitieombudsmannen och hans expedition, Militieombudsmannen och hans expedition, Riksdagens revisorer och deras kansli samt Nordiska rådets

svenska delegation och dess kansli. Skrivelserna kommer att överlämnas till 1960 års riksdags bankoutskott.

Vid beräkningen av anslaget till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* har hänsyn icke kunnat tagas till de avgifter för den allmänna tilläggs pensionen, som kan belöpa på den under huvudtiteln redovisade personalen och vilka eventuellt skulle utgå från detta anslag.

I detta sammanhang kan erinras om att 1958 års *besparingsutredning* i sitt betänkande (SOU 1959:28) som en allmän synpunkt framhållit, att de av vederbörande instanser under denna huvudtitel upprättade anslagsäskandena inte i samband med budgetarbetet undergår samma granskning som anslagen under övriga huvudtitlar. Den inom Kungl. Maj:ts kansli verkställda behandlingen av anslagsäskandena i fråga är sålunda rent formell. Vidare har utredningen med anledning av den översyn av de statliga rationaliseringsorganen som verkstälts av 1956 års rationaliseringsutredning anfört, att en omprövning av de under Kungl. Maj:t stående rationaliseringsorganens organisation och verksamhet kan komma att få återverkningar även på statsrevisorernas verksamhet. Fullmäktige i riksgäldskontoret har i sitt yttrande över betänkandet, såvitt nu är i fråga, framhållit, att anslagen under fjortonde huvudtiteln blir föremål för en ingående prövning av bankoutskottet, som i förevarande hänseende gentemot riksdagens verk intager samma ställning som Kungl. Maj:t. Därest härutöver någon ytterligare budgetmässig granskning av nu ifrågavarande anslagsäskanden skulle anses erforderlig, torde det böra ankomma på bankoutskottet att upptaga denna fråga till särskilt övervägande.

Anslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond torde i enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra beräknas till 116 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts gör jag under följande punkter hemställan om anslag för budgetåret 1960/61 till riksdagen och dess verk m. m.

[1] 1. Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 10 500 000 kronor.

[2] 2. Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 550 000 kronor.

[3] **3 Riksdagen: Avlöningar till personal.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Avlöningar till personal* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 540 000 kronor.

[4] **4. Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 385 000 kronor.

[5] **5. Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 37 000 kronor.

[6] **6. Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[7] **7. Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

[8] **8. Riksdagen: Övriga omkostnader.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Övriga omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

[9] **9. Allmänt kyrkomöte.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänt kyrkomöte* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[10] 10. Riksgäldskontoret: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 850 000 kronor.

[11] 11. Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 535 000 kronor.

[12] 12. Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

[13] 13. Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 805 000 kronor.

[14] 14. Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kronor.

[15] 15. Riksdagsbiblioteket: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 344 000 kronor.

[16] 16. Riksdagsbiblioteket: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[17] 17. Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[18] 18. Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 401 000 kronor.

[19] 19. Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

[20] 20. Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

[21] 21. Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 24 500 kronor.

[22] 22. Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna. Jag hemställer, att Kungl. Maj: måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

[23] 23. Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 192 000 kronor.

[24] 24. Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 28 300 kronor.

[25] 25. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 98 000 kronor.

[26] 26. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli:*
Omkostnader för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[27] 27. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli:*
Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[28] 28. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i kostnaderna för tidskriften *Nordisk Kontakt*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli:*
Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[29] 29. Pensioner åt f. d. riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. riksdagsmän* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[30] 30. Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[31] 31. Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 735 000 kronor.

[32] 32. Pensioner åt efterlevande till befattningshavare. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 107 000 kronor.

[33] 33. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under återopande av vad jag inledningsvis anförte hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 116 000 kronor.

[34] 34. *Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

[35] 35. *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[36] 36. *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[37] 37. *Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen.* Med åberopande av vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor angående avgifter till den allmänna tilläggspensioneringen m. m. hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen* anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Slutsumman av huvudtiteln för riksdagen och dess verk m. m. kommer, vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, att i riksstaten för budgetåret 1960/61 utgöra 23 814 900 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till gällande riksstat med 714 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Ragnar Sohlman

LUFTFARTSFONDEN

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden,
hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å
Stockholms slott den 4 januari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG,
ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN,
NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler fråga om upptagande å riksstaten för budgetåret 1960/61 av underskottet å luftfartsfonden samt anför därvid följande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i 1959 års statsverksproposition (bil. 17) gjorda hemställan upptog riksdagen för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1959/60 ett underskott av 12 500 000 kr. Vid beräkningen av underskottet hade luftfartsverkets driftkostnader upptagits till 26 700 000 kr. och inkomsterna till 14 200 000 kr.

I skrivelse den 13 maj 1959 framlade luftfartsstyrelsen slutligt förslag till driftkostnadsstat för budgetåret 1959/60. I detta förslag beräknades inkomsterna till 14 400 000 kr., medan utgifterna angavs till 26 490 000 kr.

Genom beslut den 5 juni 1959 fastställde Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med styrelsens förslag driftkostnadsstat för luftfartsverket för budgetåret 1959/60. Staten slutade på 26 390 000 kr. I anslutning till staten fastställdes även personalförteckning för tjänstemän å ordinarie stat och för extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19. Härjämte meddelades vissa bestämmelser angående avlönings- och omkostnadsposterna av i huvudsak samma omfattning som gäller för statsförvaltningen i allmänhet.

Luftfartsstyrelsen

Med skrivelser den 31 augusti och 11 september 1959 har luftfartsstyrelsen framlagt beräkningar rörande underskott å luftfartsfonden för budgetåret 1960/61.

Inledningsvis lämnar styrelsen en redogörelse för utvecklingen av den civila luftfarten i Sverige åren 1954—1958 samt det internationella samarbetet på luftfartens område, vari Sverige deltar. I hithörande delar torde få hänvisas till handlingarna.

1. Allmänna frågor

Luftfartsstyrelsen har undersökt möjligheterna till besparingar inom verket men har icke funnit det praktiskt möjligt att företa några inskränkningar i verksamheten. Tvärtom medför den hastiga utveckling, som den civila luftfarten f. n. undergår, att luftfartsverkets organisation blir alltmera otillräcklig för att lösa de uppgifter, som i olika sammanhang tillkommer luftfartsmyndigheten. Denna utveckling, vilken väsentligen är avhängig av internationella förhållanden, tvingar luftfartsstyrelsen att anpassa sin verksamhet efter den expanderande lufttrafikens krav. En sådan anpassning är nödvändig, om svensk och skandinavisk luftfart även framdeles skall kunna hävda sig på världsmarknaden. Framför allt övergången till jettrafik måste av naturliga skäl medföra åtskilliga kostnadskrävande åtgärder med avseende på såväl driften som utbyggandet av luftfartsverkets anläggningar, medan däremot inkomsterna av trafiken till en början kommer att öka i långsammare takt.

Verkets organisation och anläggningar har under de sista tio åren undan för undan blivit bättre utnyttjade och produktiviteten, mätt i trafikrörelser och transportmängd per anställd, har ökat kraftigt. Den strukturella omvandlingen av världsluftfarten i och med jettrafikens introduktion har bl. a. nödvändiggjort tillkomsten av Arlanda flygplats, vilken är mycket kostsam. Samtidigt har inrikestrafikens genombrott på kort tid mer än fördubblat antalet flygplatser med regelbunden flygtrafik. För att trygga regularitet och säkerhet i detta nya läge har statsmakterna redan beslutat komplettera flygplatsorganisationen med moderna flygplatser i Jönköping, Umeå och Kiruna. Härjämte har ett antal militära flottilj- och övningsflygplatser kunnat tas i anspråk för civilflyget. Produktivitetsutvecklingen i den sålunda utvidgade markorganisationen bör om några år på nytt stiga allteftersom trafiken ökar.

Norrköping—Kungsängens flygplats skall icke längre vara tillgänglig för internationell regelbunden lufttrafik eller som alternativflygplats för sådan trafik sedan Arlanda flygplats öppnats omkring den 1 januari 1960. Möjligheterna att förflytta återstoden av den civila trafiken till den militära flygplatsen vid Norrköping undersöks f. n.

Kostnaderna för driften av Arlanda flygplats kommer att öka avse-

värt genom att flygverksamhet kommer att äga rum under hela budgetåret 1960/61 i motsats till innevarande budgetår, då den är begränsad till ungefär ett halvt år. Betydelsefullt är också att det i flygplatsen investerade kapitalet skall börja avskrivas under budgetåret 1960/61. Av de 2 300 000 kr., varmed luftfartsverkets avskrivningsbehov ökar under nästa budgetår, är ca 2 000 000 kr. hänförliga till dessa avskrivningar.

Flygsäkerhetstjänstens expansion, som blivit en följd av luftfartens utveckling, har medfört ett trängande behov att anlita utomstående expertis som konsulter på ett antal specialområden. Vidare måste mycket omfattande specialstudier genomföras rörande användning av automatiska databehandlingssystem för trafikledning. För genomförande av dylika studier bör anlitas utländska företag, som förskaffat sig erfarenhet på området genom utförande av motsvarande studier för andra luftfartsmyndigheters räkning. Kostnaderna härför beräknas uppgå till 120 000 kr. Härav bör 20 000 kr. för arvoden till experter belasta posten Luftfartsstyrelsen: Avlöningar och 100 000 kr. såsom kostnader för förenämnda studier genom utländska företags försorg upptagas under Diverse utgifter.

I sina petita hösten 1958 anmälde styrelsen att frågan om luftfartsverkets fortsatta ställning såsom affärsdrivande verk kunde komma att direkt påverkas av arbetsresultaten från en skandinavisk kommitté med uppgift att undersöka möjligheterna att åstadkomma enhetliga principer för beräkning av de kostnader, som bör åvila luftfarten för utnyttjande av de civila flygplatserna i Danmark, Norge och Sverige. Luftfartsstyrelsen avsåg därför att i avbidan på detta resultat t. v. icke ingiva något förslag i förevarande hänseende. Eftersom kommitténs arbetsresultat ännu icke föreligger kan frågan icke nu upptagas till behandling. En omprövning av den nu gällande ekonomiska målsättningen för luftfartsverket torde dock bli ofrånkomlig, bl. a. med hänsyn till internationella förhållanden.

2. Organisations- och personalfrågor

Verkets byråchefer, som var för sig har huvudansvaret för att resp. byråers arbetsinsatser svarar mot de ständigt växande kraven, har efter hand fått så väsentligt ändrade uppgifter, att en omprövning av deras löneställning får anses synnerligen påkallad. Styrelsen föreslår därför, att cheferna för trafikbyrån, kanslibyrån, marktjänstbyrån samt luftfartsinspektionen placeras i lönegraden B 3. Kostnadsökningen härför uppgår till omkring 11 000 kr.

Som chef för luftfartsinspektionens utbildningssektion tjänstgör f. n. en luftfartsinspektör i lönegraden Ag 25. Denna tjänst inrättades fr. o. m. innevarande budgetår och ersatte en tidigare tjänst som trafikinspektör i lönegraden Ag 24. Då den nuvarande chefen för utbildningssektionen innehåft denna sin befattning under en följd av år och då det permanenta behovet av denna sektionschefstjänst får anses ställt utom diskussion, bör tjänsten

som luftfartsinspektör i lönegraden Ag 25 omvandlas till en ordinarie tjänst i lönegraden Ao 25. Därest den nuvarande sektionsschefen erhåller denna tjänst, kan en befattning som luftfartsingenjör i lönegraden Ao 23 utgå.

För kontrollen av att i Sverige registrerade luftfartyg är luftvärldiga och att flygverkstäderna i landet drivs enligt föreskriven standard finns f. n. tre besiktningsingenjörer i lönegraden ABp 24. Sedan luftfartsstyrelsen givit en av dessa uppdrag att samordna besiktningsverksamheten, bör tjänsten för denne uppflyttas från lönegrad ABp 24 till ABp 25.

Militärassistentens arbetsuppgifter har under de senaste åren ökat avsevärt i och med luftfartens allmänna utveckling. Behov finns därför av en ställföreträdare, som vid militärassistentens frånvaro kan sköta löpande ärenden. En officer bör anställas mot arvode för att biträda militärassistenten. Kostnaden för den föreslagna personalförstärkningen kan beräknas till ca 10 000 kr.

Med hänsyn till chefens för informationssektionen nuvarande omfattande och ansvarsfulla arbetsuppgifter anser styrelsen det befogat, att en tjänst som förste trafikledare i lönegraden Ae 21 omvandlas till en tjänst som trafikinspektör i lönegraden Ae 23.

Den stegrade medelsomslutningen och stora ansvällningen av administrativa ärenden har skärpt kraven väsentligt på styrelsens kanslibyrå. Som följd härav bör en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång inrättas. Kostnaden härför beräknas för nästa budgetår till 15 500 kr.

Inom styrelsens marktjänstbyrå finns sedan år 1956 inrättad en särskild husbyggnadssektion. Sektionens arbetsuppgifter är så omfattande, att dess chef i stor utsträckning måste lämna arbetsuppgifter för självständig handläggning till sina underlydande. Då den främste av dessa bör vara en väl kvalificerad byggnadsingenjör, bör en förste byråingenjörstjänst i lönegraden Ae 23 inrättas. I samband härmed kan en tillfällig byråingenjörstjänst i lönegraden 21 indragas, varför nettokostnaden uppgår till 2 500 kr. Vidare behöver husbyggnadssektionen förstärkas med en ingenjör med lön motsvarande lönegraden 19, vilket innebär en kostnadsökning av ca 21 000 kr.

För övervakning av bl. a. flygväderlekstjänsten i vad avser inrikestrafiken föreslår styrelsen att en tjänst som trafikinspektör inrättas i lönegraden Ae 23. Kostnaderna härför uppgår till omkring 26 000 kr.

Arbetsuppgifterna vid luftfartsinspektionens driftsektion har under de senaste åren vuxit så kraftigt, att den personaluppsättning, varöver driftsektionen nu förfogar, ej längre förslår. För att tillgodose behovet av personal för de alltmer ökande arbetsuppgifterna vid sektionen bör en tjänst i lönegraden Ae 21 inrättas. Detta medför en kostnad av 23 000 kr.

Inom flygplatsorganisationen medför ianspråktagandet av Arlanda flygplats krav på vissa fortlöpande personalförstärkningar. Styrelsen har sålunda beräknat behovet av ytterligare driftpersonal vid Arlanda under

budgetåret 1960/61 till sju å åtta befattningshavare i olika lönegrader, medförande en kostnad av omkring 100 000 kr. Därjämte erfordras ytterligare omkring 100 000 kr. för avlöningar till Arlanda-personalen utöver vad som beräknats för innevarande budgetår, beroende på att vissa befattningar tillsattes först ett stycke in på detta budgetår och därför drager kostnad endast under en del av detsamma, medan de belastar hela budgetåret 1960/61.

Beträffande de övriga flygplatserna har styrelsen med hänsyn till den väntade trafikutvecklingen, ökade öppethållningstider och tillkomsten av nya flygplatser ansett sig böra räkna med att behovet av ytterligare driftpersonal, omfattande flygplatsmän, hantverkare, förmän, reparatörer, montörer etc. i lönegraderna 7—12, uppgår till ett 20-tal befattningshavare. Den härav betingade utgiftsökningen beräknas till omkring 230 000 kr.

För fullföljande av uppdragna riktlinjer för trafikledningsorganisationens utbyggnad erfordras en ytterligare utökning av antalet trafikledare genom anställande av tio trafikledaraspiranter fr. o. m. den 1 oktober 1960 samt av antalet trafikbiträden med ett. Kostnaden härför beräknas uppgå till omkring 120 000 kr.

Till följd av ökningen av antalet besiktningar och inspektioner under de senaste åren bör besiktningsorganisationen förstärkas med en ingenjör. Tjänsten bör inrättas i lönegraden Ae 19, vilket medför en kostnad av ca 21 000 kr.

3. Beräkning av underskottet för budgetåret 1960/61

Efter en avvägning av de olika medelsbehoven samt under beaktande av den begränsning, som med hänsyn till det statsfinansiella läget är erforderlig, har styrelsen uppgjort följande beräkning av inkomster och utgifter för budgetåret 1960/61. De beräknade inkomsterna samt utgifterna enligt den fastställda staten för innevarande budgetår har medtagits som jämförelse.

Inkomster	1959/60	1960/61
	Tusental kronor	
1. Hyror och arrenden	3 400	3 500
2. Trafikinkomster	10 000	11 250
3. Besiktningsavgifter m. m.	350	400
4. Diverse inkomster	650	550
	Summa 14 400	15 700
Utgifter		
1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar	2 995	3 218
2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader	500	520
3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar	7 100	7 850

	1959/60 Tusental	1960/61 kronor
4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader	1 195	1 115
5. Underhåll m. m. av flygplatser	3 445	4 070
6. Hyres- och arrendeavgifter m. m.	210	200
7. Underhåll och drift av radioanläggningar	4 800	5 700
8. Underhåll och drift av teleutrustning	1 270	1 565
9. Utgifter för väderlekstjänst	2 255	2 866
10. Sveriges bidrag till ICAO m. m.	625	710
11. Pensionskostnader	135	135
12. Diverse utgifter	360	251
13. Avsättning till värdeminskningskonto	1 500	3 800
14. Oförutsett	—	500
	Summa 26 390¹	32 500
	Underskott 11 990 000	16 800

I anslutning till beräkningarna anför styrelsen bl. a. följande.

Inkomsterna

Luftfartsverkets inkomster för innevarande budgetår, vilka hösten 1958 upptogs till 14 200 000 kr., har styrelsen med hänsyn bl. a. till de faktiska inkomsterna under budgetåret 1958/59 ansett sig böra uppräknas med 200 000 kr. till 14 400 000 kr. För budgetåret 1960/61 räknar styrelsen med en ökning av 1 300 000 kr. Denna ökning hänför sig till en väntad fortsatt stegring av särskilt trafikinkomster.

Utgifterna

1. Utgiftsposten Luftfartsstyrelsen: Avlöningar har uppräknats med 223 000 kr. Härav hänför sig 95 000 kr. till inrättande av förenämnda nya tjänster på luftfartsinspektionen, trafikbyrån, marktjänstbyrån och kansli- byrån och en medhjälpare åt militärassistenten, 17 000 kr. till uppflytt- ningar av vissa tjänster samt 20 000 kr. till expertarvoden för special- studier rörande användning av automatiska databehandlingssystem för trafikledningen. Slutligen beräknas 54 000 kr. för löneklassuppflyttningar och liknande automatiska kostnadsökningar samt 37 000 kr. till kompensa- tion för höjda folkpensionsavgifter.

2. Under rubriken Luftfartsstyrelsen: Omkostnader räknar styrelsen med en ökning av 20 000 kr. i jämförelse med innevarande budgetår. Av detta belopp faller huvudparten på delposterna på Bränsle, lyse och vatten samt Övriga expenser m. m.

¹ I fjolårets statsverksproposition beräknades inkomsterna för 1959/60 till 14 200 000 kr. och utgifterna till 26 700 000 kr.

3. Utgifterna under Flygplatsorganisationen: Avlöningar beräknas stiga med 750 000 kr. Härav hänför sig 20 000 kr. till en ingenjör vid besiktningsorganisationen, 120 000 kr. till nyanställningar inom trafikledningsorganisationen, 200 000 kr. till driftpersonal vid Arlanda flygplats samt 230 000 kr. till driftpersonal vid övriga flygplatser. Löneklassuppflyttningar och liknande automatiska kostnadsökningar beräknas till 90 000 kr. och kompensation för höjda folkpensionsavgifter också till 90 000 kr.

4. Inom posten Flygplatsorganisationen: Omkostnader räknar styrelsen med en minskning av 80 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår. Beloppet utgör en funktion av såväl ökningar som minskningar på olika delposter. Reseersättningar m. m. har beräknats kunna minskas med 90 000 kr., beroende bl. a. på att de särskilda kostnaderna för överflyttningen av personal från Norrköping-Kungsängens flygplats till andra flygplatser i stort sett torde drabba innevarande budgetår. Posten Förhyrning av flygplan har nedräknats med 13 000 kr. beroende på att man i viss utsträckning kommer att använda en radarsimulator vid utbildning av flygplatsorganisationens personal. Telefon- och telegramkostnader har uppräknats med 15 000 kr. främst på grund av den utökade verksamheten med nya stationsbyggnader i Jönköping, Kiruna, Sundsvall/Härnösand och Stockholm-Arlanda. Delposten Övriga expenser beräknas öka med 70 000 kr. främst beroende på ökade städningskostnader till följd av höjda löner och nytillkommande stora stationsbyggnader. Sålunda uppgår enbart ökningen av städningskostnaderna vid Arlanda flygplats till i runt tal 45 000 kr. Posten Tjänstedräkt m. m. har nedräknats med 15 000 kr. beroende på att den huvudsakliga anskaffningen av persedlar för Arlandas vidkommande beräknas ske under innevarande budgetår. Anskaffning av inventarier för vissa flygplatser beräknas minska med 56 000 kr. till 100 000 kr.

5. Posten Underhåll m. m. av flygplatser beräknas öka med 625 000 kr. I beräkningarna för budgetåret 1959/60 ingår dessutom 500 000 kr. för en banförbättring på Bromma flygplats, varför ökningen rätteligen är 1 125 000 kr. Av detta belopp hänför sig 120 000 kr. till om- och tillbyggnad av en tullbarack vid Bromma flygplats, där bl. a. av ekonomiska skäl förtullning av Arlandas flyggods skall ske, innan denna plats tages i full drift. Arlanda flygplats kommer att vara i bruk under hela budgetåret 1960/61 i stället för under endast ungefär hälften av innevarande budgetår, vilket medför en kostnadsökning av ca 250 000 kr. Ökningen i övrigt av posten motiveras till ett belopp av ca 350 000 kr. med större antal underhållsobjekt med åtföljande högre kostnader för elektrisk energi, uppvärmning, diverse reparationer m. m. — bl. a. genom tillkomsten av nya flygplatser i Kiruna och Jönköping samt nya stationsbyggnader på flygplatserna i Malmö och Sundsvall/Härnösand. Behovet av ett ökat antal kollektivanställda samt väntade höjda löner för denna anställningsgrupp beräknas dra en merkostnad av ca 285 000 kr. Den utökade stationstjänsten be-

räknas medföra ytterligare utgifter med ca 120 000 kr., vilken senare ökning dock motsvaras av inkomster med högre belopp.

6. Hyres- och arrendeavgifter beräknas minska med 10 000 kr., beroende på att behovet av förhyrda lokaler vid Arlanda flygplats försvinner, varigenom utgifterna minskar med omkring 20 000 kr., medan däremot styrelsens lokalhyror i ämbetsbyggnaden stiger med ca 10 000 kr. genom ett beräknat överförande av ytterligare ett 20-tal rum till styrelsen.

7. Under rubriken Underhåll och drift av radioanläggningar förutses en ökning av 900 000 kr. Av ökningen, som grundar sig på inom telestyrelsen gjorda kalkyler, avser 330 000 kr. ökade kapitalkostnader. Återstående ökning är huvudsakligen betingad av ökat antal underhållsobjekt, bl. a. övervakningsradar vid Torslanda, väderradar vid Arlanda, ILS-anläggningar vid Arlanda, Bromma och Kiruna samt åtta VOR-stationer. Härigenom uppkommer ökade kostnader för löner med 230 000 kr. och för elkraft och radiorör med 60 000 kr. Kostnaderna för provflygningar ökar med 110 000 kr. på grund av dels större behov av sådana prov, dels att större flygplan användes. Vidare ökar materielkostnaderna med 130 000 kr., däri inräknat kostnader för samgående med flygvapnet beträffande gemensam radar-kontroll, samt ledningskostnader och diverse övriga kostnader med 40 000 kr.

8. Posten Underhåll och drift av teleutrustning har uppräknats med 295 000 kr. Härav hänför sig ett belopp av 164 000 kr. till nya telefonförbindelser mellan civila och militära flygsäkerhetsorgan, 118 000 kr. till manöverledning för ytterligare en frekvenskanal vid radiostationerna i areanätet för kommunikation med flygplan på ultrakortvåg. Vidare åtgår 58 000 kr. till telexabonnemang, beroende på nytillkommande telexutrustningar för den ökade trafiken. Kostnaderna för telefon- och högtalarutrustning beräknas minska med 40 000 kr. beroende på att under innevarande budgetår utgående engångsavgifter för flygsäkerhetstelefon Arlanda—Bromma ej belastar budgetåret 1960/61.

9. Posten Utgifter för väderlekstjänst är i luftfartsverkets driftkostnadsstat för budgetåret 1959/60 upptagen med ett belopp av 2 255 000 kr. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) har preliminärt för budgetåret 1960/61 upptagit anslaget Väderlekstjänst för luftfarten till 2 486 000 kr. samt Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m. till 1 140 000 kr. Kostnaderna för Aerologiska stationer beräknas — i enlighet med SMHI-utredningens förslag — efter den 1 juli 1960 icke till någon del komma att belasta luftfartsverket. Från posten Utgifter för väderlekstjänst skall bestridas utgifter motsvarande hela belastningen å institutets anslag Väderlekstjänst för luftfarten samt en tredjedel av belastningen å anslaget Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m. Institutets förslag innebär i vad avser utgifterna under luftfartsverkets driftkostnadsstat en kostnadsökning med 611 000 kr.

10. Utgiftsposten Sveriges bidrag till den internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) beräknas undergå en ökning med 85 000 kr. beroende på att Sveriges procentuella andel i kostnaderna för ICAO blir högre år 1961.

12. För posten Diverse utgifter beräknar styrelsen en minskning med 109 000 kr. beroende främst på att kostnaderna för projektering av flygplatser vid Skellefteå och Örnsköldsvik under innevarande budgetår bortfaller liksom kostnaderna för ett i Stockholm under innevarande budgetår hållet luftvärdighetsmöte. Ett belopp av 103 000 kr. bör beräknas som ny utgift under förevarande post utgörande en del av kostnaderna för förenämnda specialstudier rörande användning av automatiska databehandlingssystem för trafikledningen.

13. Storleken av posten Avsättning till värdeminskningsskonto bestämmes av den investeringsverksamhet, som enligt i vederbörlig ordning fattade beslut beräknas förekomma inom luftfartsverket under innevarande budgetår.

De beräkningar av underskottet å luftfartsfonden för budgetåret 1960/61, som luftfartsstyrelsen verkställt, slutar på ett belopp av 16 800 000 kr. Då underskottet för innevarande budgetår i samband med fastställande av driftkostnadsstaten beräknats till 11 990 000 kr., innebär detta en försämring av resultatet med 4 810 000 kr.

Yttranden

Statens lönenämnd, som den 21 oktober 1959 avgivit utlåtande i vad avser vissa i luftfartsstyrelsens petita framförda förslag, har anfört följande.

Nämnden har icke något att erinra mot föreslagen lönegradsplacering för en till inrättande yrkad tjänst såsom trafikinspektör i Ae 23. Beträffande de till inrättande yrkade två tjänsterna såsom byråingenjör, varav en i Ae 21 och en i Ae 19, vill nämnden — ehuru nämnden måste ifrågasätta, huruvida icke en förstärkning skulle kunna ske med mindre kvalificerad personal än den som yrkats — med hänsyn till de för innehavarna i fråga angivna arbetsuppgifterna icke motsätta sig att tjänsterna placeras i Ae 19. Nämnden ifrågasätter om tillräckliga skäl föreligger för bifall till förslaget om uppflyttning av en tjänst såsom besiktningsingenjör från ABp 24 till ABp 25 samt anser sig icke kunna biträda förslaget om uppflyttning av en tjänst såsom byråingenjör i Ag 21 till förste byråingenjör i Ae 23.

Byggnadsstyrelsen, som yttrat sig över de föreslagna personalförstärkningarna inom luftfartsstyrelsens husbyggnadssektion, anför i utlåtande den 17 november 1959, att tjänsten som sektionschef är vakant sedan en längre tid tillbaka. Därest denna tjänst återbesättes, bör detta för sektionen innebära en icke oväsentlig arbetskraftsförstärkning. Byggnadsstyrelsen anser sig inte kunna bedöma om den extra tjänsten i lönegrad

21 bör ersättas med en tjänst i Ae 23. Beträffande förstärkningen av husbyggnadssektionen med en tjänst i lönegrad 19 ställer sig byggnadsstyrelsen tveksam med hänsyn till att oklarhet råder om vilka arbetsuppgifter som skall åvila denna sektion.

Utredning angående luftfartsverkets ekonomi

I 1959 års statsverksproposition (bil. 17: Luftfartsfonden s. 14) anförde chefen för kommunikationsdepartementet, att det torde få ankomma på den svenska delegationen i den skandinaviska flygtaxekommittén att verkställa en utredning, utvisande i vilken utsträckning luftfartsverkets inkomster och utgifter hänförde sig till utrikes- resp. inrikesflyget samt i anslutning här till framlägga de förslag ifråga om luftfartsverkets ekonomi, vartill utredningen kunde föranleda. Resultatet av ifrågavarande undersökning borde föreligga färdigt så att det kunde beaktas vid budgetarbetet under hösten 1959. Statsutskottet (utlåtande nr 38/1959 s. 5) fann i likhet med departementschefen en dylik undersökning vara angelägen. Enligt utskottets mening borde i första hand ett sådant förhållande eftersträvas, att i vart fall inrikesflyget skulle bära sina egna kostnader.

I ett den 5 oktober 1959 dagtecknat betänkande har de svenska ledamöterna¹ av skandinaviska flygtaxekommittén redovisat sina överväganden. Sammanfattningsvis har ledamöterna anført i huvudsak följande.

Luftfartsverkets underskott uppgick budgetåret 1957/58 till ca 13 milj. kr. inklusive ränta på det disponerade statskapitalet samt med företagsekonomiskt beräknade pensionskostnader. Underskottet beräknas komma att öka kraftigt under de närmaste åren beroende till stor del på utbyggnaden av storflygplatsen Stockholm-Arlanda men även på inrikesflygets expansion. För budgetåren 1960/61 och 1964/65 uppskattas på enahanda sätt beräknade underskott till storleksordningen 25 resp. 35 milj. kr. med nuvarande flygplatsavgifter m. m.

Av underskottet för budgetåret 1957/58 beräknas 4,7 milj. kr. hänföra sig till inrikesflyget och 7,2 milj. kr. till utrikesflyget. För budgetåren 1960/61 och 1964/65 beräknas vid oförändrade flygplatsavgifter m. m. inrikesflyget åsamka luftfartsverket ett underskott av storleken 8 resp. 15 milj. kr. medan det på utrikesflyget fallande underskottet skulle bli av storleken 16 resp. 19 milj. kr.

Enligt delegationens mening kan några utgiftsbesparingar av sådan storlek, att de i någon väsentlig grad skulle påverka luftfartsstyrelsens ekonomi, icke ernås utan mycket radikala ingrepp i nuvarande organisation, exempelvis nedläggning av flera befintliga trafikflygplatser. Huruvida sådana inskränkningar bör företagas sammanhänger nära med de allmänna trafikpolitiska problem, som är under utredning i annat sammanhang.

Beträffande luftfartsverkets intäkter har delegationen med hänsyn till arbetet inom den skandinaviska flygtaxekommittén ansett sig förhindrad

¹ Byråchefen L. Öhrström, kommunikationsdepartementet, och byråchefen S. Sörenson, luftfartsstyrelsen.

att i förevarande sammanhang lägga fram förslag, som i någon mera väsentlig grad berör den internationella luftfartens förhållanden. I fråga om inrikestrafiken har delegationen haft att beakta den gällande målsättningen för luftfartsfonden samt uttalande från statsutskottet att ett sådant förhållande bör eftersträvas, att inrikesflyget skall bära sina egna kostnader. Med hänsyn härtill har delegationen ansett, att man i första hand bör uppställa som riktpunkt, att inrikesflyget skall betala de särskostnader det förorsakar samt därtill lämna ett bidrag till täckande av gemensamma kostnader. Härvid bör dock vissa marginaler lämnas med hänsyn till de justeringar, som kan bli följden av pågående utredningar om luftfartsverkets målsättning. Med utgångspunkt härifrån och under beaktande av dels storleken av den till inrikestrafiken hänförliga delen av luftfartsverkets underskott, dels flygföretagens ekonomiska förhållanden och marknadsläge har delegationen föreslagit införandet av en passageraravgift om 5 kr. per avresande passagerare i inrikes yrkesmässig luftfart. Denna avgift beräknas för budgetåret 1960/61 inbringa ca 3,1 milj. kr., vilket för budgetåret 1960/61 skulle innebära en täckning av inrikesflygets särskostnader samt dessutom ett bidrag om ca 2 milj. kr. till täckande av de gemensamma kostnaderna. Som lämplig tidpunkt för avgiftens införande förordas den 1 april 1960 eller alternativt i samband med att flygföretagen övergår till sommartidtabellen 1960. Beträffande uppbörderna av passageraravgifterna utgår ledamöterna från att avgiften uttas genom att den räknas in i biljettpriserna.

Över betänkandet har, efter remiss, utlåtanden avgivits av järnvägsstyrelsen, luftfartsstyrelsen (efter hörande av berörda flygföretag), statskontoret, statens sakrevision, kommerskollegium (efter hörande av samtliga handelskamrar), 1953 års trafikutredning, länsstyrelserna i Jönköpings, Gotlands, Malmöhus, Värmlands och Norrbottens län, Svenska Turisttrafikförbundet samt av följande organisationer i ett gemensamt yttrande, nämligen Kooperativa förbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund och Sveriges lantbruksförbund.

De verkställda beräkningarna av luftfartsverkets kostnader och intäkter och dessas fördelning på inrikes och utrikes luftfart har i regel godtagits eller lämnats utan väsentliga erinringar. *Järnvägsstyrelsen* anser dock totalkostnaderna för lågt beräknade med hänsyn till bl. a., att avskrivningarna beräknas på de historiska anskaffningsvärdena. *Länsstyrelsen i Jönköpings län*, *Skånes handelskammare*, *Scandinavian Airlines System (SAS)* och *Linjeflyg AB (LIN)* anser å andra sidan det tveksamt om luftfartsverkets kostnader för säkerhetstjänsten skall helt bäras av flyget. Beträffande kostnadsfördelningen anser *Skånes handelskammare* och *LIN*, att den verkställda kostnadsfördelningen ger ett felaktigt uttryck för kostnadsbelastningen.

Så gott som samtliga remissinstanser delar uppfattningen, att luftfarten liksom andra trafikmedel i princip bör bära sina kostnader och att det är motiverat att utkräva en högre kostnadstäckning än den nuvarande av

flygtrafiken. I likhet med delegationen är dock flertalet remissinstanser av den meningen, att full ersättning inte kan krävas i inrikesflygets uppbyggnadsskede men att det redan nu bör eftersträvas, att inrikesflyget skall betala de särkostnader det förorsakar samt därtill lämna ett bidrag till täckande av de gemensamma kostnaderna.

Delegationens förslag om uttagande av en passageraravgift i inrikes luftfart har i regel tillstyrkts eller lämnats utan större erinringar. 1953 års trafikutredning föreslår dessutom uttagande av en godsavgift, vilken inte bör sättas jämförelsevis lägre än passageraravgiften.

Införandet av en passageraravgift i nuvarande läge avstyrkes av länsstyrelserna i Jönköpings och Norrbottens län, sex av handelskamrarna samt flygföretagen. I ett särskilt uttalande, som fogats till luftfartsstyrelsens remissvar, har en av styrelseledamöterna¹ anfört, att det är för tidigt att redan nu införa en passageraravgift i den svenska inrikestrafiken. Innan beslut fattas om införande av en passageraravgift, bör de slutliga resultaten av den skandinaviska flygtaxekommitténs utredningar föreligga och ståndpunkt ha tagits till frågan, i vilken utsträckning flygbolagen resp. statsverket bör slutgiltigt gälda kostnaderna för olika funktioner i den civila luftfartens markorganisation.

Departementschefen

I 1959 års statsverksproposition beräknades luftfartsfondens underskott för innevarande budgetår till 12 500 000 kr. Genom beslut den 5 juni 1959 fastställde Kungl. Maj:t driftkostnadsstat för luftfartsverket och i denna upptogs driftkostnaderna till 26 390 000 kr. Samtidigt förutsattes ett underskott om högst 12 500 000 kr. för budgetåret 1959/60.

För nästa budgetår uppskattar luftfartsstyrelsen fondens driftkostnader till 32 500 000 kr., innebärande en ökning i förhållande till luftfartsverkets stat för innevarande budgetår med 6 110 000 kr. Inkomsterna beräknas samtidigt öka med 1 300 000 kr. till 15 700 000 kr. Fondens underskott för budgetåret 1960/61 skulle följaktligen komma att uppgå till 16 800 000 kr.

Den övervägande delen av inkomstökningen faller på trafikinkomsterna. — Utgiftsökningen hänför sig till så gott som samtliga utgiftstitlar men i det väsentligaste till följande poster, nämligen avlöningskostnader ca 970 000 kr., underhåll av flygplatser 625 000 kr., underhåll och drift av radioanläggningar och teleutrustning 1 195 000 kr. samt avsättning till värdeminskningsskonto, vars förändring står i samband med omfattningen av den pågående investeringsverksamheten, 2 300 000 kr. Dessutom har upptagits en särskild post för oförutsedda utgifter om 500 000 kr.

Vid beräkningen av luftfartsverkets avlöningskostnader har styrelsen räknat med, förutom automatiska utgiftsökningar på grund av löneklass-

¹ Tekn. Dr M. Wallenberg.

uppflyttningar m. m., ökade utgifter för förstärkning av styrelsens och flygplatsorganisationens personal.

Beträffande styrelsens organisation biträder jag förslaget om inrättande av en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång på kanslibyrån samt förändring av en tjänst som luftfartsinspektör i Ag 25 till Ao 25, varvid en befattning som luftfartsingenjör i Ao 23 torde kunna utgå. Övriga av styrelsen framförda förslag beträffande nya tjänster och förändring av tjänster å luftfartsstyrelsen är jag icke beredd biträda.

För specialstudier rörande användning av automatiska databehandlingssystem för trafikledningen har styrelsen äskat ca 120 000 kr. Den fortgående trafikökningen, liksom de ökande flyghastigheterna, beräknas komma att nödvändiggöra införandet av automatiska hjälpmedel för trafikledningen från mitten av 1960-talet. För att ett automatiskt databehandlingssystem skall fungera väl och vara lönande kräves ett omfattande undersöknings- och förberedelsearbete. I förevarande fall, där mycket stora krav måste ställas på säkerheten och funktionsdugligheten hos systemet, är det enligt min mening särskilt angeläget, att grundliga förundersökningar göres. Härför talar även de betydande ekonomiska konsekvenser, som ett automatiskt system synes innebära. Jag tillstyrker därför det av styrelsen för ändamålet äskade beloppet, varav 20 000 kr. för expertarvoden hänförs sig till styrelsens avlöningar och ca 100 000 kr. till posten Diverse utgifter. Jag förutsätter härvid, att styrelsen noga undersöker möjligheterna att i bl. a. kostnadsbesparande syfte samordna ifrågavarande undersökningar med motsvarande undersökningar i de övriga skandinaviska länderna. Vidare synes en fortlöpande kontakt böra upprätthållas med de statliga organen inom databehandlingsområdet.

Till följd av vad jag anfört synes den ökning under styrelsens avlöningsanslag, som styrelsen föreslagit och för vilken jag redogjort i det föregående, kunna minskas med 96 000 kr.

Beträffande flygplatsorganisationens avlöningar tillstyrker jag styrelsens förslag om förstärkning av besiktningsorganisationen med en ingenjör i lönegraden Ae 19. Vad gäller flygplatsorganisationens avlöningspost i övrigt bör kostnadsökningen kunna minskas med 150 000 kr. i förhållande till styrelsens, av mig förut redovisade förslag.

Styrelsens omkostnadspost bör med hänsyn till verkningarna av den allmänna varuskatten ökas med 15 000 kr. jämfört med styrelsens äskande.

Under posten underhåll av flygplatser har styrelsen föreslagit en om- och tillbyggnad av en tullbarack vid Bromma flygplats, där förtullning av Arlandas flyggods förutsättes böra ske, innan denna flygplats tages i full drift. Såvitt man nu kan bedöma kommer en avsevärd minskning av flygtrafiken på Bromma flygplats att successivt ske under de närmaste åren. Enligt min mening bör man därför på denna flygplats i dagens läge endast utföra sådana arbeten, som är oundgängligen nödvändiga. Jag är därför

icke beredd tillstyrka, att medel anvisas för den ifrågasatta om- och tillbyggnaden. Med hänsyn härtill och till nödvändigheten av att alla besparingsåtgärder i övrigt tillvaratas torde den av styrelsen ifrågasatta kostnadsökningen under ifrågavarande utgiftspost kunna minskas med sammanlagt 250 000 kr.

Med hänsyn till mitt ställningstagande till berörda anslag under sjätte huvudtiteln kan utgiftsökningen för väderlekstjänsten minskas i förhållande till styrelsens uppskattning med ca 55 000 kr. Jag räknar därvid preliminärt med att kostnader för aerologiska stationer ej längre skall belastas luftfartsfonden.

Beträffande statförslaget i övrigt har jag ansett, att kostnadsökningen för underhåll och drift av radioanläggningar kan begränsas med 60 000 kr. i förhållande till styrelsens förslag. Slutligen förordar jag att posten för diverse utgifter minskas med 15 000 kr. utöver vad styrelsen föreslagit. Vid bifall till vad jag förordat kan luftfartsverkets driftkostnader, inklusive posten till oförutsedda utgifter, beräknas komma att uppgå till i runt tal 31 900 000 kr.

Med hänsyn till vad den svenska delegationen av skandinaviska flygtaxekommittén anfört rörande luftfartsverkets ekonomi bör enligt min mening åtgärder vidtas för att söka nedbringa luftfartsfondens underskott. Som en första åtgärd härför anser jag, att en inrikes passageraravgift om 5 kr. per avresande passagerare bör införas. Det är min avsikt att senare underställa denna fråga Kungl. Maj:ts prövning samt i samband därmed framlägga förslag till erforderliga föreskrifter i ämnet. Härigenom kan luftfartsfondens inkomster beräknas öka med ca 3 100 000 kr. under nästa budgetår. I likhet med 1953 års trafikutredning anser jag starka skäl tala för, att en liknande avgift även bör uttas för inrikes godsbefordran. Det torde få ankomma på den svenska delegationen i den skandinaviska flygtaxekommittén att närmare utreda hur en godsavgift på flygfrakten bör beräknas och uttagas samt inkomma med förslag härom. I förevarande sammanhang har jag emellertid icke ansett mig böra räkna med någon annan inkomstförstärkning i förhållande till styrelsens beräkningar än den som hänför sig till passageraravgiften i inrikes flygtrafik.

Jag beräknar således inkomsterna för nästa budgetår till 18 800 000 kr. Med hänsyn till vad jag nu förordat torde underskottet å luftfartsfonden på driftbudgeten för budgetåret 1960/61 kunna upptagas till 13 100 000 kr. Jag förutsätter vidare, att den noggrannare avvägningen av de olika utgiftsposterna, liksom hittills varit fallet, får ankomma på Kungl. Maj:t att verkställa, sedan styrelsen under våren 1960 ingivit sina definitiva förslag till driftkostnadsstat.

Med anledning av vad jag anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

I. att bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för luftfartsverket uppföra en tjänst som luftfartsinspektör i Ao 25 och ur förteckningen avföra en tjänst som luftfartsingenjör i Ao 23,

II. att för *Luftfartsfonden* å riksstaten för budgetåret 1960/61 upptaga ett underskott om 13 100 000 kr.

Vad föredragande departementschefen sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Engdahl

RIKSGÄLDSFONDEN

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om
stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1960/61 m. m. samt anför därvid
följande.

Med skrivelse den 19 november 1959 har riksgäldskontoret överlämnat
förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1960/61. Å utgiftssidan
upptages i detta förslag räntor till ett belopp av 885 581 100 kronor och ka-
pitalrabatter m. m. om sammanlagt 1 350 100 kronor. Den största delen av
utgiftsräntorna, eller 475 512 014 kronor, är hänförlig till de räntelöpande
obligationslånen. Fördelningen av detta belopp på de olika lånen framgår av
följande uppställning.

Specifikation av ränta å räntelöpande obligationslån:

	Kronor
1934 års 3 % lån	4 529 982
1937 » 3 % amorteringslån av 1/2	1 477 824
1937 » 3 % » » 1/3	984 936
1939 » 2 3/4 % lån	3 151 327
1941 » 3 1/2 % »	11 249 487
1942 » 3 1/2 % »	11 505 512
1943 » 3 1/2 % » av 15/3	8 103 610
1943 » 3 1/2 % » » 15/4	12 490 678
1943 » 3 1/2 % » » 1/11	11 216 100
1944 » 3 1/2 % » » 15/3	7 492 888
1944 » 3 1/2 % » » 15/12	17 015 565
1945 » 3 % » » 1/7	10 998 180
1945 » 3 % » » 1/11	7 613 670
1946 » 3 % » » 1/2	17 817 300
1946 » 3 % » » 15/12	6 860 790
1950 » 3 1/4 % »	6 588 628
1951 » 3 1/2 % »	9 045 365

1952	års	3 1/2 %	lån	7 000 000
1953	»	3 1/2 %	» av 5/10	7 000 000
1953	»	3 1/2 %	» » 14/12	7 000 000
1954	»	3 1/2 %	» » 15/3	7 000 000
1954	»	3 3/4 %	Sfrs-lån av 1/5	2 218 195
1954	»	2 1/2—3 1/2 %	lån av 27/9	9 277 473
1954	»	3 1/2 %	lån av 15/10	8 916 705
1954	»	4 %	» » 10/11	26 879 300
1954	»	3 3/4 %	Sfrs-lån av 30/11	2 661 834
1955	»	4 1/2 %	lån av 9/5	19 543 028
1956	»	4 1/2 %	» » 20/3	11 250 000
1956	»	3 3/4 %	» » 15/11	3 112 500
1956	»	4 3/4 %	» » 10/12	9 519 000
1957	»	4 1/8 %	» » 15/3	16 753 688
1957	»	4 %	» » 15/5	5 864 000
1957	»	4 1/4 %	amorteringslån av 15/5	477 488
1957	»	5 %	lån av 15/9	17 500 000
1957	»	5 1/4 %	» » 15/9	6 562 500
1957	»	4 7/8 %	» » 20/11	5 737 973
1957	»	5 1/8 %	» » 20/11	14 790 238
1958	»	5 1/4 %	» » 20/1	10 500 000
1958	»	5 %	» » 21/1	17 000 000
1958	»	5 1/4 %	» » 28/4	10 500 000
1958	»	4 1/2 %	» » 15/11	4 500 000
1958	»	4 5/8 %	» » 15/11	18 500 000
1959	»	5 %	» » 5/2	7 500 000
1959	»	4 5/8 %	» » 15/3	25 437 500
1959	»	4 5/8 %	» » 20/5	29 368 750
1959	»	5 %	» » 5/10	15 000 000
Summa kronor				475 512 014

Vinsterna å premielånen beräknas uppgå till sammanlagt 68 366 500 kronor, med den fördelning på de olika lånen som framgår av efterföljande uppställning.

Specifikation av vinster å premieobligationslån:

	Kronor
1942 års premielån	9 872 000
1943 »	5 253 000
1944 »	5 991 500
1946 »	3 700 000
1947 »	7 400 000
1951 »	4 200 000
1954 »	4 500 000
1955 »	4 500 000
Bostadspremielånet	1 000 000
1958 års premielån	4 500 000
1959 »	10 900 000
1960 »	6 550 000
Summa kronor	68 366 500

Då inkomsterna å riksgäldsfonden beräknas till 36 931 200 kronor, utvisar förslaget till stat ett underskott att avföras å riksstaten om 850 000 000 kronor, vilket innebär en ökning med 150 000 000 kronor i förhållande till det underskott som upptagits i riksstaten för innevarande budgetår. Ökningen beror huvudsakligen på statsskuldens tillväxt samt på att äldre lån successivt måste konverteras mot lån med höjd räntefot.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna bilagda förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1960/61 (*bihang*);

b) för *Riksgäldsfonden* å driftbudgeten för budgetåret 1960/61 upptaga ett underskott av 850 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ragnar Sohlman

Förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1960/61**Utgifter****A. Räntor å statsskulden:**

1.	Ränta å räntelöpande obligationslån, <i>förslagsvis</i>	475 512 014	
2.	Vinster å premieobligationslån, <i>förslagsvis</i>	68 366 500	
3.	Ränta å statsskuldförbindelser, <i>förslagsvis</i>	54 000 000	
4.	» » sparobligationer, <i>förslagsvis</i>	435 000	
5.	» » dollarkredit hos Export-Import Bank of Washington (Marshall-lånet), <i>förslagsvis</i>	2 190 000	
6.	» » av staten övertagna lån, <i>förslagsvis</i>	600 000	
7.	» » lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., <i>förslagsvis</i>	38 000 000	
8.	Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen	300 000	
9.	Ränta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	90 000	
10.	» » konung Carl XIII:s hemgiftskapital	7 500	
11.	» » Göta kanals reparationsfond	7 045	
12.	» » kortfristig affärsbankskredit, <i>förslagsvis</i>	1 000 000	
13.	» » skattkamarväxlar, <i>förslagsvis</i>	170 000 000	
14.	» » beräknad ny upplåning, <i>förslagsvis</i>	75 073 041	
		885 581 100	

B. Kapitalrabatter m. m.:

1.	Kapitalrabatter, <i>förslagsvis</i>	1 000 000	
2.	Inlösningsprovisioner m. m., <i>förslagsvis</i>	350 000	
3.	Kursförluster, <i>förslagsvis</i>	100	1 350 100
		Summa kronor	886 931 200

Inkomster**A. Räntor:**

1.	Ränta å uppköpta obligationer	75 000	
2.	» » rörliga krediter	35 000 000	
3.	» » utlånade medel m. m.	180 000	35 255 000

B. Uppgäld och kursvinster:

1.	Uppgäld	100	
2.	Kursvinster	100	200

C. Diverse inkomster:

1.	Preskriberade obligationer och kuponger m. m.	1 500 000	
2.	Dragningslistor å premielånen	175 000	
3.	Övriga diverse inkomster	1 000	1 676 000
		36 931 200	

Underskott att avföras å riksstatens driftbudget **850 000 000**

Summa kronor **886 931 200**

AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler frågan om
anslag till *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* för budgetåret 1960/61
samt anför därvid följande.

Under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar uppföres an-
slag för täckning av den investeringsförlust som uppstår i samband med ge-
nomförandet av helt eller delvis oräntabla nya kapitalinvesteringar. I likhet
med vad som gäller för investeringsanslagen ställes avskrivningsanslagen
direkt till de fondförvaltande myndigheternas förfogande. Avsikten är där-
vid att i första hand dessa anslag skall utnyttjas för investeringsutgifternas
bestridande.

Föreliggande riksstatsförslag innefattar åtskilliga anslag å kapitalbudge-
ten, beträffande vilka en investeringsförlust måste beräknas. Jag torde nu
få i korthet redogöra för de fall där så är förhållandet. Hemställan göres i
anslutning till denna översikt om att erforderliga avskrivningsanslag skall
äskas eller ock upptagas med beräknade belopp i riksstatsförslaget.

Investeringsförlusten står i relation till statens förräntningskrav. Det tor-
de få anses ligga i sakens natur, att detta överensstämmer med den se-
dan år 1943 för varje budgetår fastställda normalräntan för lån från sta-
tens utlåningsfonder. Normalräntan — som fastställes av Kungl. Maj:t
omedelbart före budgetårets ingång i enlighet med av riksdagen godkända
principer (prop. nr 343 år 1943; rskr. nr 487) — beräknas på grundval av
medelförräntningen på viss del av statsskulden. Kungl. Maj:t har fastställt

normalräntan för innevarande budgetår till 4 1/2 procent (SFS 1959: 379), vilket innebär en höjning med 1/4 procent. I samband härmed bör nu statens förräntningskrav höjas i motsvarande grad. Jag har vid beräkningen av avskrivningsanslagen följaktligen utgått från ett förräntningskrav på 4 1/2 procent.

Statens affärsverksfonder. I överensstämmelse med vad chefen för kommunikationsdepartementet senare denna dag kommer att förordda, bör enligt gällande principer till försvarsberedskap vid televerket och statens järnvägar upptagas avskrivningsanslag å 6 340 000 kronor respektive 2 300 000 kronor. Vidare bör investeringarna under anslaget Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer avskrivas helt. Å riksstaten upptages därför ett avskrivningsanslag å 2 000 000 kronor. Sammanlagt erfordras sålunda för avskrivningsändamål under statens affärsverksfonder ett belopp av 10 640 000 kronor.

Luftfartsfonden. Anslaget till försvarsberedskap vid luftfartsverket å 100 000 kronor torde i enlighet med gällande principer böra avskrivas i sin helhet. Avskrivningsanslaget upptages alltså med 100 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning vid nybyggnader för ämbetsverk 25 procent av anläggningskostnaden och vid nybyggnader för fångvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 procent. Beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten utgör grundavskrivningen 50 procent, dock avskrives hamn- och fyranläggningar omedelbart i sin helhet. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag i riksstatsförslaget uppföras på sätt framgår av följande sammanställning. Beträffande de investeringsanslag, vilka i riksstatsförslaget upptagits med beräknat belopp, har de däremot svarande avskrivningsanslagen likaledes beräknats.

Anslag	Investe- ring Kronor	Avskriv- ning Kronor
Justitiedepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten för fångvården	9 500 000	4 500 000
Utrikesdepartementet:		
Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen	2 140 000	410 000
Uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i An- kara	360 000	90 000
Socialdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor till- hörande barna- och ungdomsvården	*2 500 000	*1 250 000

* Beräknat belopp.

Anslag	Investe- ring Kronor	Avskriv- ning Kronor
Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare	310 000	155 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare	* 700 000	* 350 000
Kommunikationsdepartementet:		
Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm ..	200 000	50 000
Radiohus	6 400 000	—
Televisionshus	2 500 000	—
Utbyggnad av ämbetshuset i kvarteret Uppfinnaren i Stockholm	300 000	75 000
Byggnadsarbeten för statens bilinspektion	2 000 000	500 000
Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	800 000	400 000
Finansdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	40 000	10 000
Ecklesiastikdepartementet:		
Nybyggnad för riksarkivet	1 000 000	250 000
Nybyggnad för biblioteksdepå	1 450 000	725 000
Nybyggnad för musikaliska akademien med musikhögskolan	500 000	250 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala	5 200 000	2 600 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund	5 080 000	2 540 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg	2 750 000	1 375 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm	4 135 000	2 067 500
Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm	1 875 000	937 500
Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola	*12 200 000	*6 100 000
Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik ...	1 450 000	725 000
Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö	2 000 000	1 000 000
Vissa byggnadsarbeten vid läroanstalterna för blindas	860 000	430 000
Vissa byggnadsarbeten vid skolorna för döva	1 755 000	877 500
Handelsdepartementet:		
Vissa skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten	100 000	100 000
Till- och ombyggnad av personalrestauranten vid statens hantverksinstitut	225 000	112 500
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	1 300 000	1 000 000
Inrikesdepartementet:		
Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.	100	—

* Beräknat belopp.

Anslag	Investe- ring Kronor	Avskriv- ning Kronor
Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakterio- logiska laboratorium och virusinstitution vid karo- linska institutet m. m.	950 000	475 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.	*43 000 000	*21 500 000
Vilhelmsro sjukhus: Om- och utbyggnadsarbeten	100	—
Utbyggande av karolinska sjukhuset	8 640 000	4 320 000
Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m. ...	2 500 000	1 250 000
Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	4 000 000	2 000 000
Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund	100	—
Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	3 100 000	775 000
Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål	350 000	—
Vissa skyddsrumsanläggningar	3 300 000	3 300 000
Anordnande av en civilförvarsskola m. m.	500 000	250 000
Summa	135 970 300	62 750 000

* Beräknat belopp.

Anslaget till vissa skyddsrumsanläggningar och till vissa skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten bör avskrivas helt.

I investeringsanslag till vissa byggnadsarbeten för fångvården ingår ett belopp å 500 000 kronor, som avser kostnader för markförvärv, och för vilket följaktligen avskrivning icke beräknats. Anslaget till inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen innefattar likaledes till viss del markförvärv. Icke heller har avskrivningsmedel beräknats för anslaget till inköp av fastigheter för förvaltningsändamål, då inköpen närmast syftar till förvärv av tomter.

Beträffande anslaget till radiohus vill jag erinra om, att detta enligt riksdagens beslut (rskr. nr 288/1955) helt skall finansieras med radiolicensmedel. Något avskrivningsanslag å riksstaten erfordras sålunda icke för detta ändamål. Motsvarande finansieringsform tillämpas beträffande investeringar i televisionshuset (rskr. nr 89/1959), varför icke heller här något avskrivningsanslag å riksstaten erfordras.

Försvarets fonder. För investeringar i försvarets fastighetsfond skall enligt av riksdagen godkända regler (rskr. nr 455/1942 och 110/1951) avskrivningsbehovet beräknas schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen i var och en av fastighetsfondens delfonder med undantag för befästningars delfond, för vilken total avskrivning tillämpas. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Under arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder uppta-

ges investeringsanslag om tillhopa 38 336 000, 4 500 000, 45 600 000 respektive 75 000 000 kronor. Härav avses för markförvärv 6 600 000 kronor under arméns delfond, 200 000 kronor under marinens delfond, 1 200 000 kronor under flygvapnets delfond samt 1 200 000 kronor under befästningars delfond. Avskrivningsanslagen under delfonderna bör alltså upptagas med 15 868 000, 2 150 000, 22 200 000 respektive 73 800 000 kronor.

Statens utlåningsfonder. Jag vill här först uppta frågan om avskrivningsbehovet i fråga om bostadsinvesteringarna. Räntan å de lån som utgår från lånefonden för bostadsbyggande är numera höjd till som regel fyra procent. Med hänsyn till att förräntningskravet å statens investeringar höjes till 4 1/2 procent, bör avskrivningsbehovet för fonden beräknas efter elva procent av det nyinvesterade beloppet. Då investeringsanslaget för nästa budgetår kommer att tas upp med 820 miljoner kronor, skulle alltså avskrivningsbehovet bli 90 miljoner kronor.

Anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande beräknas för nästa budgetår till 90 miljoner kronor. Avskrivningsbehovet skulle uppgå till samma belopp.

Avskrivningsbehovet för bostadslånen under nästa budgetår skulle således sammanlagt vara 180 miljoner kronor. Då emellertid det återstående beloppet av tidigare reaktiverade avskrivningsmedel (stv. prop. år 1959, bil. 19) vida överstiger detta avskrivningsbehov, bör några särskilda anslag inte upptas för avskrivningar av bostadsinvesteringarna under budgetåret 1960/61.

Anslaget till lånefonden för allmänna samlingslokaler torde med hänsyn till gällande lånevillkor böra avskrivas med 60 procent, vilket innebär att avskrivningsanslaget uppföres med 5 400 000 kronor. För investeringar i statens lånefond för universitetsstudier samt allmänna studielånefonden torde liksom hittills total avskrivning böra ske. Avskrivningsanslagen upptages alltså till 10 300 000 respektive 10 500 000 kronor. Anslaget till kronotorparnas inventarielånefond, varifrån utgår helt räntefria lån, bör likaså avskrivas med 100 procent.

Lånen från fiskerilånefonden löper med en ränta på tre procent. Med hänsyn till statens förräntningskrav bör alltså nyinvesteringen i denna fond avskrivas med ett belopp motsvarande 1/3 av anslaget. Detta har för nästa budgetår upptagits till 950 000 kronor och motsvarande avskrivningsanslag kommer alltså att uppgå till 316 700 kronor.

Fonden för låneunderstöd. Beträffande avskrivningsbehovet å anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande har jag redogjort i det föregående. Anslagen till lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare, till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby, till Svenska diakonsällskapet, sällskapet Eugeniahemmet och till Kronprin-

sessan Victorias kustsanatorium för vissa byggnadsarbeten bör i likhet med tidigare medelsanvisningar för liknande ändamål avskrivas helt. Motsvarande avskrivningsanslag upptages alltså med 811 000, 800 000, 750 000, 100 000 respektive 550 000 kronor. Anslaget till lån till Uppsala studentkår bör likaledes avskrivas med 100 procent och avskrivningsanslaget upptages följaktligen till 1 000 kronor. De lån som utlämnas med anlåtande av anslaget å 72 000 000 kronor till lån till utbyggnad av oljelagringen kommer liksom hittills att vara ränte- och amorteringsfria. De avses vidare skola bli föremål för en successiv avskrivning i förhållande till låntagarna. Det synes lämpligt, att avskrivningsmedel redan nu anvisas på riksstaten för en fullständig avskrivning av lånebeloppen. Avskrivningsanslaget upptages alltså med 72 000 000 kronor.

Sammanfattning och hemställan. Avskrivningsanslagen uppgår sammanlagt till 289,1 miljoner kronor. En översikt över hur anslagen fördelar sig på olika fonder och departement lämnas i följande tablå.

	Statens affärs- verks- fonder	Luftfarts- fonden	Statens allmänna fastighets- fond	Försvarets fonder
II. Justitiedepartementet	—	—	4 500 000	—
III. Utrikesdepartementet	—	—	500 000	—
IV. Försvarsdepartementet	—	—	—	114 018 000
V. Socialdepartementet	—	—	1 755 000	—
VI. Kommunikationsdepartementet. .	10 640 000	100 000	1 025 000	—
VII. Finansdepartementet	—	—	10 000	—
VIII. Ecklesiastikdepartementet	—	—	19 877 500	—
IX. Jordbruksdepartementet	—	—	—	—
X. Handelsdepartementet	—	—	1 212 500	—
XI. Inrikesdepartementet	—	—	33 870 000	—
Summa	10 640 000	100 000	62 750 000	114 018 000

	Statens utlånings- fonder	Fonden för låne- understöd	Diverse kapital- fonder	Summa
II. Justitiedepartementet	—	—	—	4 500 000
III. Utrikesdepartementet	—	—	—	500 000
IV. Försvarsdepartementet	—	—	—	114 018 000
V. Socialdepartementet	5 400 000	811 000	—	7 966 000
VI. Kommunikationsdepartementet. .	—	—	—	11 765 000
VII. Finansdepartementet	—	—	—	10 000
VIII. Ecklesiastikdepartementet	20 800 000	1 000	—	40 678 500
IX. Jordbruksdepartementet	366 700	—	—	366 700
X. Handelsdepartementet	—	72 000 000	—	73 212 500
XI. Inrikesdepartementet	—	2 200 000	—	36 070 000
Summa	26 566 700	75 012 000	—	289 086 700

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, under förutsättning att motsvarande investeringsanslag beviljas, anvisa följande reservationsanslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1960/61 i härefter angivna fonder, nämligen

Televerkets fond:

Kommunikationsdepartementet:

Försvarsberedskap vid televerket 6 340 000

Statens järnvägars fond:

Kommunikationsdepartementet:

Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer 2 000 000

Försvarsberedskap vid statens järnvägar 2 300 000

Luftfartsfonden:

Kommunikationsdepartementet:

Försvarsberedskap vid luftfartsverket 100 000

Statens allmänna fastighetsfond:

Justitiedepartementet:

Vissa byggnadsarbeten för fångvården 4 500 000

Utrikesdepartementet:

Inköp, uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen 410 000

Uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i Ankara 90 000

Socialdepartementet:

Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare 155 000

Kommunikationsdepartementet:

Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm 50 000

Utbyggnad av ämbetshuset i kvarteret Uppfinnaren i Stockholm 75 000

Byggnadsarbeten för statens bilinspektion 500 000

Merkostnader för vissa byggnadsarbeten 400 000

Statsverkspropositionen år 1960: Bil. 19:**Finansdepartementet:**

<i>Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.</i>	10 000
--	--------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Nybyggnad för riksarkivet</i>	250 000
<i>Nybyggnad för biblioteksdepå</i>	725 000
<i>Nybyggnad för musikaliska akademien med musikhögskolan</i>	250 000
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala</i>	2 600 000
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund</i>	2 540 000
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg</i>	1 375 000
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm</i>	2 067 500
<i>Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm</i>	937 500
<i>Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik ..</i>	725 000
<i>Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö</i>	1 000 000
<i>Vissa byggnadsarbeten vid läroanstalterna för blinda</i>	430 000
<i>Vissa byggnadsarbeten vid skolorna för döva</i>	877 500

Handelsdepartementet:

<i>Vissa skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten</i>	100 000
<i>Till- och ombyggnad av personalrestauranten vid statens hantverksinstitut</i>	112 500
<i>Säkerhetsanstalter för sjöfarten</i>	1 000 000

Inrikesdepartementet:

<i>Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.</i>	475 000
<i>Utbyggande av karolinska sjukhuset</i>	4 320 000
<i>Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.</i>	1 250 000
<i>Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala ..</i>	2 000 000
<i>Byggnadsarbeten för länsstyrelserna</i>	775 000
<i>Vissa skyddsrumsanläggningar</i>	3 300 000
<i>Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.</i>	250 000

Försvarets fonder:**Försvarsdepartementet:****Försvarets fastighetsfond:**

<i>Arméns delfond</i>	15 868 000
<i>Marinens delfond</i>	2 150 000
<i>Flygvapnets delfond</i>	22 200 000
<i>Befästningars delfond</i>	73 800 000

Statens utlåningsfonder:

Jordbruksdepartementet:

<i>Kronotorparnas inventarielånefond</i>	50 000
<i>Fiskerilånefonden</i>	316 700

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:

<i>Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare</i>	811 000
--	---------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Lån till Uppsala studentkår</i>	1 000
--	-------

Handelsdepartementet:

<i>Lån till utbyggnad av oljelagringen</i>	72 000 000
--	------------

Inrikesdepartementet:

<i>Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby</i>	800 000
<i>Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten</i>	750 000
<i>Lån till sällskapet Eugeniahemmet</i>	100 000
<i>Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa ombyggnadsarbeten</i>	550 000

dels i avbidan på särskild proposition beräkna följande *reservationsanslag* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1960/61 i härefter angivna fonder, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

Socialdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården</i>	1 250 000
<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare</i>	350 000

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola</i>	6 100 000
---	-----------

*Statsverkspropositionen år 1960: Bil. 19:
Avskrivning av nya kapitalinvesteringar*

Inrikesdepartementet:

*Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus
m. m. 21 500 000*

Statens utlåningsfonder:

Socialdepartementet:

Lånefonden för allmänna samlingslokaler 5 400 000

Ecklesiastikdepartementet:

Statens lånefond för universitetsstudier 10 300 000

Allmänna studielånefonden 10 500 000

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ragnar Sohlman

AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler de frågor som
rör anslag till *avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* för budget-
året 1960/61 samt anför därvid följande.

I anslutning till 1938 års budgetreform upprättades per den 30 juni 1938
en fond för oreglerade kapitalmedelsförluster för redovisning av förluster,
som uppkommit på statens kapitalfonder och överförts till fonden i den
ordning Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämt. Å fonden, som står
under riksgäldskontorets förvaltning, skall icke redovisas följande förluster
på statens kapitalfonder, nämligen förluster för riksbanksfonden, sådana
förluster för statens affärsverksfonder, statens pensionsfonder och riks-
gäldsfonden som är av den mindre omfattning att de normalt bör täckas av
löpande inkomster samt förluster, för vilka täckning kan beredas av inom ve-
derbörande fond verkställda avsättningar till förnyelsefond eller värdeminsk-
ningskonto. Innan jag ingår på de frågor om avskrivning av på fonden redo-
visade förluster som nu bör anmälas för riksdagen, torde jag på sedvanligt
sätt få anmäla spörsmålet om redovisning av vissa ackordsuppgörelser.

Ackordsuppgörelser angående lån från statens utlåningsfonder m. m. Med
bifall till propositionen nr 281 har 1940 års lagtima riksdag (rskr. 373)
bemyndigat Kungl. Maj:t att i fråga om vissa statliga lån, i den mån ej an-
nat föranledes av särskilda föreskrifter för viss låneverksamhet, efter pröv-
ning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller
utom gäldenärs eller löftesmans konkurs, ävensom att eljest vid gäldenärs
eller löftesmans obestånd helt eller delvis efterge långivarens rätt, så ock
att, där särskilt vägande skäl därtill föranleder, medge betalningsanstånd

även i fall, då sådant anstånd ej påkallas av gäldenärs eller löftesmans irå-
kade obestånd.

Bemyndigandet gäller i fråga om lån från statens utlåningsfonder; låne-
fordringar under fonden för låneunderstöd, vilka hänför sig till anslag för
viss lånerörelse; lån från jämtländska lappväsendets fond, Västerbottens
och Norrbottens lappfonder (fr. o. m. den 1 juli 1943 statens lappfond);
samt lån från folkpensioneringsfonden för ändamål, som avses i § 4 mom. 1
punkt 8 i reglementet angående förvaltningen av nämnda fond.

Riksdagen medgav tillika, att befogenheten finge av Kungl. Maj:t delegeras
åt underordnad myndighet, respektive riksbanken och riksgäldskontoret.

Vid lämnandet av detta bemyndigande uttalade riksdagen emellertid öns-
kemålet, att redovisning i någon lämplig form årligen skulle lämnas riks-
dagen för beslut rörande ackordsuppgörelser och andra efterskänkanden,
som fattats på grund av bemyndigandet.

Den begärda redovisningen torde på sätt tidigare skett få lämnas riksdagen
i den formen, att avskrifter av de under föregående kalenderår fattade
besluten angående biträdande av ackord ävensom andra efterskänkanden av
statens rätt, som innefattar mera än ett medgivande av betalningsanstånd,
jämte en sammanfattande förteckning tillställas riksdagens vederbörande
utskott.

I enahanda ordning torde redovisning få lämnas för de fall, i vilka Kungl.
Maj:t under föregående kalenderår tagit i anspråk det av 1942 års riksdag
(prop. 241; rskr. 388) lämnade bemyndigandet att tills vidare efter pröv-
ning av omständigheterna i varje särskilt fall biträda ackord i fråga om kro-
nans fordringar för försåld fast egendom.

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Enligt av 1939 års lag-
tima riksdag godkända principer skall under denna rubrik årligen äskas
ett anslag till belopp, som kan antagas genomsnittligt bereda täckning för
de förluster som för varje år brukar uppkomma. I gällande riksstat är an-
slaget uppfört med en miljon kronor för reglering av uppkommande smärre
kapitalmedelsförluster.

Med skrivelse den 17 november 1959 har riksgäldskontoret överlämnat en
redogörelse angående överföring till fonden för oreglerade kapitalmedels-
förluster under budgetåret 1958/59 av förluster å statens kapitalfonder.

Av redogörelsen framgår, att följande förluster av fondförvaltande myn-
digheter anmälts och per den 30 juni 1959 överförts till fonden för oregle-
rade kapitalmedelsförluster:

Myndighet och fond

Fortifikationsförvaltningen:

Försvarets fastighetsfond	19 115: —
---------------------------------	-----------

Bostadsstyrelsen:

Lånefonden för bostadsbyggande	68 618: 36
--------------------------------------	------------

Byggnadsstyrelsen:

Statens allmänna fastighetsfond 7 841: 25

Statskontoret:

Lånefonden för allmänna samlingslokaler 11 000: —

Statens hantverkslånefond 3 559: 60

Hemslöjdslånefonden 1 025 980: 10

Fonden för låneunderstöd: Statskontorets delfond 30 601: 88

Generaltullstyrelsen:

Statens allmänna fastighetsfond 27 186: 32

Riksbanken:

Statens bosättningslånefond 121 557: 57

Fonden för låneunderstöd: Riksbankens delfond 29 753: —

Riksgäldskontoret:

Fonden för förslag till statsverket 980 841: 64

Summa kronor 2 326 054: 72

Fonden har sålunda under budgetåret 1958/59 belastats för förluster av detta slag med tillhopa 2 326 054 kronor 72 öre. Då fonden gottskrivits 7 137 kronor 41 öre, som under budgetåret influtit å tidigare avskrivna, fonden påförda förluster, utgjorde per den 30 juni 1959 balansen av disponibla medel för reglering av smärre oreglerade kapitalmedelsförluster 14 981 412 kronor 77 öre.

I enlighet med vad som förutsatts i 1959 års statsverksproposition, bil. 20, har vid utgången av budgetåret 1958/59 å fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster kvarstående medel för avskrivning på bostadsbyggnadsområdet, 1 147 776 810 kronor 40 öre, överförts till värdeminskningsskonto å fonden för låneunderstöd.

Såsom framgår av vad chefen för handelsdepartementet tidigare denna dag anført under tionde huvudtiteln, reservationsanslaget till Inlösen av lotsbåtar, kommer fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster att behöva tagas i anspråk till ett belopp av högst 7 700 000 kronor för avskrivning av utestående oguldna lån å sjöfartsverkets båtlånefond, vilken föreslås i princip skola upphöra från och med den 1 juli 1960. Med hänsyn till tillgången på disponibla medel synes dock anslaget till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster för budgetåret 1960/61 kunna upptagas med oförändrat en miljon kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

Statsverkspropositionen år 1960: Bil. 20:
Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ragnar Sohlman

BILAGA 21 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1960

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållit inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler förslag till
stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1960/61 och anför
därvid följande.

Översikt av fastighetsfondens ställning m. m.

Statens allmänna fastighetsfond är en kapitalfond för redovisning av ci-
vila statliga fastigheter, som ej är att hänföra till affärsverken. Fonden om-
fattar allmänna förvaltningsbyggnader, fångvårdsanstalter, fastigheter för
undervisningsändamål, sjukhusbyggnader m. m. Allmänna fastighetsfonden
är uppdelad på tio delfonder allt efter det ändamål för vilket fastigheterna
nyttjas, nämligen *slottsbyggnadernas, fångvårdsstyrelsens, beskickningsfas-
tigheternas, byggnadsstyrelsens, generaltullstyrelsens, Uppsala universitets,
Lunds universitets, sjöfartsstyrelsens, medicinalstyrelsens och karolinska
sjukhusets* delfonder. Av dessa förvaltas slottsbyggnadernas, beskicknings-
fastigheternas och byggnadsstyrelsens delfonder av byggnadsstyrelsen samt
de övriga av respektive myndigheter.

Fastighetsfondens inkomster och utgifter liksom dess kapitalbehållning
redovisas i rikshuvudboken. Inkomst- och utgiftsstat för fonden fastställs
årligen av Kungl. Maj:t och riksdagen. Fonden är konstruerad såsom en
produktiv fond, vars överskott — som redovisas å särskild titel å rikssta-
tens inkomstsida — i princip är beräknat såsom en mot statens förräntnings-
krav svarande förräntning av det investerade nettokapitalet. Undantag från
denna regel utgör slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder. Er-
forderligt inkomsttillskott erhålles — förutom av hyresinkomster för lokal-
upplåtelser till enskilda m. fl. inkomster — genom att de olika huvudtit-

larna påföres hyreskostnader i form av ersättningsanslag till vederbörande delfond för upplåtna lokaler.

Av riksräkenskapsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1958/59 framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1959 var följande (miljoner kronor).

	Tillgångar		Skulder		Kapital (netto)
	Fast egendom (brutto)	Fordringar å statsregleringsfonden	Avskrivningskonton	Övriga diverse medel	
1. Slottsbyggnadernas delfond	108,5	0,7	44,2	0,7	64,3
2. Fångvårdsstyrelsens delfond	79,4	0,2	43,2	0,2	36,2
3. Beskickningsfastigheternas delfond	31,3	0,8	9,5	0,8	21,8
4. Byggnadsstyrelsens delfond	702,8	6,7 + 1,9 ¹	381,4	6,7	323,3
5. Generaltullstyrelsens delfond	8,3	0,1	2,8	0,1	5,5
6. Uppsala universitets delfond	71,1	0,5	39,4	22,8	9,4
7. Lunds universitets delfond	29,8	0,1	17,4	1,0	11,5
8. Sjöfartsstyrelsens delfond	18,9	0,1	16,3	0,1	2,6
9. Medicinalstyrelsens delfond	341,3	1,4	220,0	1,4	121,3
10. Karolinska sjukhusets delfond	71,9	0,2	39,6	16,4	16,1
Summa	1 463,3	10,8 + 1,9 ¹	813,8	50,2	612,0

¹ övriga fordringar.

I förhållande till fondens ställning per den 1 juli 1958 innebär de redovisade siffrorna en ökning av bruttovärdet av fondens fasta egendom med 110,9 miljoner kronor, varav 108,3 miljoner kronor tillkommit genom nyinvestering och 2,6 miljoner kronor genom invärderingar och omföringar mellan kapitalfonder. Nettoökningen av fondens kapital under budgetåret 1958/59 uppgår till 43,6 miljoner kronor.

Den för budgetåret 1958/59 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 75,07 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp, medan utgifterna och överskottet upptogs till respektive 50,35 och 24,72 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen (s. 160 ff.) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 25,00 miljoner kronor, vilket belopp alltså tillförts driftbudgeten. Till reparations- och underhållskostnader m. m. har åtgått 26,48 miljoner kronor. Behållningen av reserverade reparationsmedel har under budgetåret ökat från 10,22 till 10,54 miljoner kronor.

Den för innevarande budgetår gällande staten för fastighetsfonden är fastställd genom brev den 27 februari 1959 (statsverkspropositionen bilaga 21, riksdagens skrivelse nr 59).

Från och med budgetåret 1944/45 har genomförts en omläggning av arbetsåret för reparationsverksamheten, varigenom detta lösgjorts från sin förutvarande bundenhet vid budgetåret och i stället börjar i månaderna mars—april. Härigenom kan reparationsverksamheten förläggas till vår- och

försomnarmånaderna, så att den icke liksom tidigare sammanfaller med byggnadsindustriens högsäsong i slutet av sommaren och början av hösten. En förutsättning härför är, att Kungl. Maj:ts förslag till stat för fastighetsfonden framlägges i statsverkspropositionen och att staten fastställs av riksdagen under dess tidigare skede.

Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1960/61

Staten för statens allmänna fastighetsfond skall jämlikt riksdagens beslut upptaga följande titlar, nämligen å *i n k o m s t s i d a n* A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Diverse inkomster samt å *u t g i f t s s i d a n* A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningsskonto, C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna upptager jag först fondens utgifter till behandling.

Det förslag till stat för allmänna fastighetsfonden, som framlägges i det följande (*bilaga*), slutar på ett belopp av 97 091 000 kronor, vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 14 287 000 kronor. Ökningen betingas främst av en höjning av posten till reparations- och underhållskostnader med 4 938 000 kronor. Posterna för hyresutgifter och avsättning till värdeminskningsskonto ökar med 2 710 000 respektive 1 539 000 kronor. Hyresinkomsterna förutses minska med 364 000 kronor och diverse inkomster öka med 123 000 kronor. Fondens överskott förutsättes öka med 5 100 000 kronor. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 14 528 000 kronor.

Till grund för förslaget till stat för fastighetsfonden ligger av vederbörande förvaltningsmyndigheter avgivna statförslag för respektive delfonder, varöver riksräkenskapsverket den 7 december 1959 avgivit infordrat utlåtande.

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreskrivit har de fondförvaltande myndigheterna avgivit redogörelser för användningen under budgetåret 1958/59 av medel, som under här ifrågavarande anslagsposter ställts till förfogande. Beträffande redogörelsernas innehåll torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

I detta sammanhang må erinras, att vid behandlingen av förslaget till stat

för fastighetsfonden vid 1943 års riksdag (prop. nr 71) ställning togs till frågan om principerna för beräkningen av medelsbehovet för reparationsändamål. De av Kungl. Maj:t i nämnda sammanhang godkända beräkningsgrunderna, mot vilka riksdagen icke riktat erinran, innebär huvudsakligen följande.

Beloppet av erforderliga reparationsmedel erhålles genom multiplicering av byggnadsbeståndets bokförda värde med en viss procentsats, underhållsprocenten. I byggnadsbeståndets bokförda värde ingår icke de byggnader, som färdigställes under det budgetår, som närmast föregår det budgetår statsförslaget avser. Underhållsprocenten anpassas efter byggnadernas ålder. Sålunda fastställs ett visst procenttal för gamla byggnader och ett annat för nya byggnader. Under de första åtta åren halveras vidare underhållsprocenten för de nya byggnaderna. Underhållsprocenten eller det erhållna reparationsmedelsbehovet omräknas slutligen med hänsyn till inträffade förändringar i prisläget på byggnadsmarknaden, vilka förändringar framgår av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex.

De sålunda procentberäknade underhållsmedlen utgör en ram för det normala fastighetsunderhållet. För extraordinära reparationsåtgärder samt ändrings- och ombyggnadsarbeten, som inte eller endast i begränsad mån höjer fastighetens värde, beräknas medel å reparations- och underhållskostnadsanslagen efter prövning i varje särskilt fall. Då vissa av de anslag som av de fondförvaltande myndigheterna äskats å kapitalbudgeten avser ändamål av sistnämnda karaktär, kommer desamma att istället redovisas i förevarande sammanhang.

I brev den 1 mars 1946 förklarade Kungl. Maj:t, att beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader tills vidare från och med budgetåret 1946/47 skulle beträffande fångvårdsstyrelsens, medicinalstyrelsens, byggnadsstyrelsens, Uppsala universitets och Lunds universitets delfonder ske i enlighet med de principer, som förordats i förenämnda proposition, och att härvid värdena å nyuppförda byggnader i förekommande fall skulle omräknas till 1935 års prisnivå i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av byggnadsstyrelsen förordade principerna.

De byggnadsvärden, som byggnaderna skulle ha betingat, därest de uppförts år 1935, bestämmes från och med budgetåret 1949/50 med tillämpning av byggnadsstyrelsens nybyggnadskostnadsindex, som av styrelsen årligen kompletteras med hänsyn till inträffade förändringar i kostnadsläget på byggnadsmarknaden.

Beträffande reparationskostnadsindex har byggnadsstyrelsen anmält, att denna med 1935 som basår per den 1 juli 1959 beräknats till 329, vilket jämfört med motsvarande tidpunkt 1958 innebär en höjning med tolv enheter eller inemot fyra procent.

1. Slottsbyggnadernas delfond. Reparationskostnadsposten för denna delfond är uppdelad i fyra delposter. Medelsanvisningen å dessa under de sista budgetåren framgår av följande tabell.

	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader, kronor	722 000	875 000	941 000	959 000
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga, kronor. . .	275 000	305 000	325 000	325 000
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m., kronor	295 000	313 000	329 000	334 000
d) Vissa istandsättningsarbeten, kronor	300 000	330 000	390 000	300 000
Summa	1 592 000	1 823 000	1 985 000	1 918 000

I *delposten a* för innevarande budgetår ingår ett belopp av 40 000 kronor för en pågående upprustning av tjänstebostäderna vid de kungl. slotten. Byggnadsstyrelsen anför, att det för det normala underhållet återstående beloppet, 919 000 kronor, bör uppräknas med 35 000 kronor, motsvarande höjningen av reparationskostnadsindex, till 954 000 kronor. Med hänvisning till de skärpta kraven på förbättring och modernisering av tjänstebostäderna hemställer styrelsen, att oförändrat belopp, 40 000 kronor, upptages för detta ändamål för nästa budgetår, vilket belopp i stort sett motsvarar hyrorna för tjänstebostäderna. Styrelsen föreslår alltså, att posten uppföres med $(954\,000 + 40\,000 =) 994\,000$ kronor.

Från *delposten b* skall bestridas dels de normala underhållskostnaderna, inklusive sådana kronan som hyresvärd åvilande utgifter såsom skatter, centraluppvärmning, vatten, belysning och renhållning, dels kostnaderna för upprustning och modernisering av vissa av uthyrningslägenheterna. Det förra slaget av utgifter uppgår för närvarande till i runt tal 160 000 kronor. Då hyresinkomsterna numera uppgår till minst 380 000 kronor per år, hemställer styrelsen, att $(380\,000 - 160\,000 =) 220\,000$ kronor får disponeras under nästa budgetår för det fortfarande trängande behovet av upprustning och modernisering av lägenheterna. Delposten skulle alltså upptagas med $(160\,000 + 220\,000 =) 380\,000$ kronor.

I *delposten c* ingår för det normala underhållet av de historiska minnesmärkena ett beräknat belopp av 284 000 kronor. Beloppet bör på grund av stegringen av reparationskostnadsindex ökas med cirka 3,8 procent till 295 000 kronor.

Det av posten återstående beloppet, 50 000 kronor, är avsett för vissa förbättrings- och istandsättningsarbeten av minnesmärkena. Beloppet har av

styrelsen disponerats till påbörjandet av fasadreparationer vid Läckö slott. Byggnadsstyrelsen har i tidigare statförslag framhållit, att de tillgängliga underhållsmedlen, av vilka även skall bestridas kostnader för onera, löner åt tillsyningsmän och vaktmästare, telefon och i vissa fall även uppvärmning, endast möjliggjort utförande av direkt nödvändigt underhåll, med påföljd att flera av byggnaderna icke befinner sig i ett sådant skick, som med hänsyn till deras kulturhistoriska värde kan anses tillfredsställande.

Den femårsplan på ett sammanlagt belopp av 1 350 000 kronor som styrelsen framlade i statförslaget för budgetåret 1956/57 för ett genomförande av dessa istandsättningsarbeten har inte kunnat fullföljas. För budgetåren 1956/57—1959/60 har för ändamålet anvisats sammanlagt 222 000 kronor. Byggnadsstyrelsen understryker angelägenheten av att erforderliga medel anvisas för istandsättningsarbetenas successiva genomförande, varvid arbetena med takomläggningar och fasadrestaureringar vid Läckö slott är att räkna som de mest angelägna. Kostnaderna för fullföljandet av dessa arbeten beräknas till 450 000 kronor. Arbetena kan bedrivas i etapper under tre år. Utöver de ordinarie underhållsarbetena för de historiska byggnaderna och byggnadsminnesmärkena hemställer styrelsen därför, att till särskilda istandsättningsarbeten för nästa budgetår beräknas ett belopp av 150 000 kronor.

I föregående års anslagsaskanden har styrelsen anmält, att Kvidingemonumentet genom brister vid uppförandet, fukt och frostsador på stenmaterialet med tiden blivit så illa åtgånget, att styrelsen efter verkställda undersökningar måst föranstalta om marmorpelarens nedmontering. För monumentets återuppförande hemställer styrelsen, att de beräknade kostnaderna, 45 000 kronor, anvisas under förevarande delpost.

Posten c bör alltså enligt byggnadsstyrelsens förslag upptagas i staten med $(295\,000 + 150\,000 + 45\,000 =) 490\,000$ kronor.

I fråga om *delposten d* erinrar styrelsen om att riksmarskalksämberet och byggnadsstyrelsen i gemensam skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 oktober 1944 anmälde, att underhållet vid flertalet av de kungl. slotten med tillhörande byggnader måst eftersättas på grund av bristande underhållsmedel. Till följd härav har från och med budgetåret 1946/47 i reparations- och underhållsposten inräknats särskilda belopp, avsedda för istandsättningsarbeten. Byggnadsstyrelsen erinrar vidare om den redogörelse för erforderliga istandsättningsarbeten som lämnades i bilaga till statförslaget för budgetåret 1954/55 samt konstaterar, att tidsplanen för de i redogörelsen ingående arbetena väsentligt förskjutits på grund av otillräcklig medelstilldelning.

För nästa budgetår begär byggnadsstyrelsen medel för följande ändamål.

	Kronor
1. Fortsatta fasadrestaureringsarbeten å Stockholms slott	225 000
2. Återställande av vissa kulturhistoriska rumsinredningar inom Stockholms slott	65 000

	Kronor
3. Grundförstärkning av Logårdsflyglarna vid Stockholms slott ..	1 000 000
4. Renovering av ståthållarbostaden vid Drottningholms slott	125 000
5. Slutförande av fasadrestaureringsarbeten å Tullgarns slott ..	25 000
	Summa 1 440 000

Beträffande de olika medelsäskandena inhämtas följande ur byggnadsstyrelsens petitem.

1. För de angelägna fasadrestaureringarna av Stockholms slott anhöll styrelsen i 1957 års statförslag om ett belopp av 360 000 kronor för inre borggårdens putsade fasadytor. Av beloppet anvisades för föregående budgetår 135 000 kronor som möjliggjort omputsning av gårdens södra fasad. Förutom lagning och konservering av de vittrade naturstenspartierna på högvakts- och kommandantsflyglarnas inre fasader finner byggnadsstyrelsen angeläget att putsningsarbetena på borggårdsfasaderna fullföljes under nästkommande sommar och hemställer för ändamålet om återstående 225 000 kronor.

2. Liksom föregående år och i tidigare framställningar har byggnadsstyrelsen förordat anvisande av medel för att återställa kulturhistoriskt värdefulla rumsinredningar inom slottet. Med undantag för de arbeten som är att hänföra till återuppbyggnaden av Gustaf III:s antikmuseum och restaureringen av Hans Maj:t Konungens bibliotek med tillhörande förrum har sedan år 1945 några dylika arbeten icke kunnat utföras. Byggnadsstyrelsen framhåller angelägenheten av att arbetena återupptages särskilt avseende rumssviterna i västra längan. Arbetena avses att bedrivas i etapper under en följd av år. För påbörjandet härav bör ett belopp av 65 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

3. Byggnadsstyrelsen har tidigare (hösten 1953) anmält, att styrelsen avsåg att efter närmare utredning äska särskilda medel till åtgärder för grundförstärkning av sydöstra och nordöstra flyglarna vid Stockholms slott. Dessa partier, de s. k. Logårdsflyglarna, undergår nämligen fortlöpande ojämna sättningar på grund av sammanpressning av underliggande lager av lera och fyllningsmassor.

Byggnadskropparnas sjunkning är störst vid Skeppsbron och minst i anslutning till huvudbyggnaden. Sättningshastigheten har med jämna mellanrum uppmätts. Härvid har konstaterats att sättningen, som uppgår till maximalt 2,5—3 mm. årligen, icke visar någon märkbar tendens att avtaga. Nivåskillnaden mellan byggnadskropparnas östra och västra ändar uppgår för närvarande till ej mindre än 70 cm. Fortsatta ökade skador med efter hand tilltagande deformationer, som kan äventyra flygelbyggnadernas stabilitet, är att vänta, därest icke förebyggande grundförstärkningsarbeten vidtages. Styrelsen har, med anlitande av därtill anvisade medel, verkställt utredning omfattande grundundersökningar, varvid har konstaterats att grundförstärkningsarbetena blir synnerligen komplicerade. Byggnaderna vilar nämligen på en sammanhängande betongplatta av i medeltal cirka 1,5 meters tjocklek och belägen huvudsakligen under grundvattennivån. Under betongplattan förekommer en riklig mängd träpålar och annat virke varpå grundläggningen ursprungligen utfördes. Träpålarna är neddrivna i ett lager av lera och fyllningsmassor, som i sin tur vilar på grus och sand. Djupet till berg, räknat från betongplattan, varierar mellan 10 och 25 meter. På basis av undersökningarna och i samråd med konsulterande ingenjör-firma samt större entreprenadfirmer har styrelsen diskuterat olika tänkbara metoder för flyglarnas grundförstärkning. Kostnaderna bedömes ligga

mellan 3 och 5 miljoner kronor. De olika metoderna är från byggnadsteknisk synpunkt inte fullt likvärdiga och bör föranleda vissa ytterligare utprovningar, men enligt styrelsen kan de hittills framkomna utredningsresultaten läggas till grund för anbudsinfordran från på området erfarna entreprenörer.

För påbörjandet av ifrågavarande arbeten föreslår styrelsen att för budgetåret 1960/61 anvisas 1 000 000 kronor. Arbetena beräknas kräva en tid av tre år, varför styrelsen i nästkommande års medelsäskanden avser att göra framställning om ytterligare medel för detta ändamål.

4. I föregående års statförslag anmälde byggnadsstyrelsen behovet av genomgripande renovering och modernisering av ståthållarbstaden »Hemmet» vid Drottningholms slott för att den skulle motsvara nutida krav på beboelighet. Styrelsen hemställer åter om medel härtill, vilka — exklusive kostnader för byggnadens normala underhåll — beräknats till 125 000 kronor.

5. För resterande fasadrestaureringsarbeten på Tullgarns slott anmälde styrelsen i föregående års anslagsäskanden att kostnaderna beräknades till sammanlagt 95 000 kronor. Med hänsyn till lämpligheten att uppdelat dessa arbeten på två budgetår, varvid norra fasaden borde utföras som en sista etapp, anvisades för innevarande år 70 000 kronor. Styrelsen föreslår att för nästkommande budgetår anvisas resterande 25 000 kronor.

Det totala medelsbehovet under slottsbyggnadernas delfond uppgår sålunda till $(994\ 000 + 380\ 000 + 490\ 000 + 1\ 440\ 000 =) 3\ 304\ 000$ kronor.

2. Fångvårdsstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. för denna delfond har varit anslagna följande belopp under respektive budgetår.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Kronor	783 000	995 000	1 105 000	1 707 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 917 000 kronor beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 790 000 kronor, för vissa större reparations- och ändringsarbeten, som inte kunnat utföras inom ramen för det normala reparationsanslaget.

I. Löpande underhåll. I statförslaget för budgetåret 1960/61 har fångvårdsstyrelsen beräknat det för normala reparations- och underhållsarbeten erforderliga anslaget enligt samma grunder som tidigare. Underhållskostnaderna framgår av följande uppställning.

	Byggnads- värde reducerat till 1935 års prisnivå, kronor	Index- korrigera- d under- hålls- procent	Repara- tions- medel, kronor
Äldre byggnader.....	12 797 539	5,59	715 382
Nya byggnader över 8 år	4 234 091	2,21	93 573
Nya byggnader ej över 8 år	13 338 370	1,11	148 056
Kronor	30 370 000	—	957 011

Till det erhållna beloppet, som avrundats till 957 000 kronor, har lagts kostnader för reparations- och underhållsarbeten samt onera för av fångvården disponerade barackbyggnader, m. m. Med hänsyn till den fortsatta ökningen av antalet barackbyggnader inom fångvården och till angelägenheten att förse dessa med uppvärmningsanordningar som tillgodoser vederbörliga brandsäkerhetskrav, hemställer styrelsen, att medelsanvisningen för ändamålet höjes med 10 000 kronor till 88 500 kronor. — För normalt underhåll beräknar fångvårdsstyrelsen sålunda ($957\,000 + 88\,500 =$) 1 045 500 kronor.

II. Särskilda arbeten. För nästa budgetår äskar fångvårdsstyrelsen medel för följande ändamål.

	Kronor
1. Installation av alarmanordningar	10 000
2. Omläggning av elektriska ledningar	30 000
3. Omläggning av värmesystemet vid fångvårdsanstalten i Härnösand	572 000
4. Utbyte av värmepannor m. m.	100 000
5. Takreparationer vid fångvårdsanstalten i Malmö	150 000
6. Modernisering av tjänstebostäder	200 000
7. Brandskyddsanordningar	150 000
8. Skyddsanordningar å tak	50 000
9. Åtgärder för bekämpande av hussvamp och husbock	100 000
10. Ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter	1 000 000
	Summa 2 362 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur fångvårdsstyrelsens statskrivelse.

1. Till installation av alarmanordningar har medel anvisats årligen under budgetåren 1950/51—1958/59. Styrelsen hemställer om en fortsatt medelsanvisning å 10 000 kronor.

2. Det har vid upprepade tillfällen visat sig, att de elektriska ledningarna vid äldre fångvårdsanstalter är så bristfälliga, att de inte kan godkännas av vederbörande myndigheter. Särskilda medel för omläggning av elektriska ledningar har därför anvisats. För budgetåret 1959/60 anvisades 30 000 kronor. Fångvårdsstyrelsen hemställer om oförändrad medelsanvisning för budgetåret 1960/61.

3. Särskilda medel har i olika sammanhang anvisats för omläggning av värmesystemet vid fångvårdsanstalten i Härnösand, så att värme erhålles från länslasarettet. Vid undersökningar har konstaterats, att stora delar av värmesystemen och huvudledningar för ånga och kondens är förslitna och i omedelbart behov av nyanläggning samt att vatten- och avloppssystem är så förbrukade, att vissa delar av rörledningarna inte kan användas. Verkställd utredning redovisar ett medelsbehov av 572 000 kronor. Arbetets angelägna karaktär gör, att styrelsen anser det ofrånkomligt att hela beloppet anvisas för budgetåret 1960/61.

4. För utbyte av värmepannor m. m. har särskilda medel anvisats för budgetåren 1951/52—1958/59, för sistnämnda budgetår med 50 000 kronor. Medlen för normala underhållsarbeten förslår icke för att tillgodose alla uppkommande behov. Styrelsen hemställer därför om en särskild medelsanvisning å 100 000 kronor.

5. Vid fångvårdsanstalten i Malmö är taken i ett sådant skick, att skyndsamma reparationsarbeten är nödvändiga. Kostnaderna härför beräknas till totalt 300 000 kronor. I styrelsens anslagsaskanden till 1959 års riksdag beräknades omkostnaderna kunna fördelas på tre år och för ändamålet begärdes alltså 100 000 kronor. Några medel beviljades dock icke. Styrelsen åskar för budgetåret 1960/61 150 000 kronor.

6. I äskandena för budgetåret 1954/55 begärde styrelsen särskilda medel för modernisering av tjänstebostäder. För vart och ett av budgetåren 1954/55 och 1955/56 har anvisats 30 000 kronor, för vart och ett av budgetåren 1957/58 och 1958/59 50 000 kronor samt för 1959/60 65 000 kronor. Fångvårdsstyrelsen upprepar sin i föregående års statskrivelse gjorda motivering och anmäler, att en genomgripande modernisering av fångvårdens tjänstebostäder nu är nödvändig och inte längre kan anstå. De sammanlagda kostnaderna har uppskattats till 1 280 000 kronor. Styrelsen begränsar sitt äskande till 200 000 kronor för budgetåret 1960/61.

7. För budgetåret 1959/60 anvisades 70 000 kronor för brandskyddsanordningar. Fångvårdsstyrelsen anser sig inte kunna undandraga sig att fortsätta utförandet av de av riksbrandsinspektören påkallade brandskyddsåtgärderna — bland annat det successiva igenläggandet av balkongöppningarna på fångvårdens anstalter. För budgetåret 1960/61 torde därför böra anvisas ett belopp av 150 000 kronor.

8. Byggnadsstadgan innehåller i 71 § föreskrifter om anordnande av olika skyddsanordningar å tak (exempelvis nockräcken, snöräcken, m. m.) Många fångvårdsanstalter saknar dylika skyddsanordningar och de kan icke anskaffas inom ramen för den normala medelsanvisningen. Styrelsen hemställer om en särskild medelsanvisning å 50 000 kronor för ändamålet.

9. Vid byggnadsteknisk genomgång av fångvårdens anstalter och tjänstebostäder har konstaterats, att byggnaderna på många håll är starkt angripna av hussvamp eller husbock. Då detta förhållande, om det får fortsätta, kommer att innebära en icke oväsentlig kapitalförstöring, hemställer styrelsen om 100 000 kronor för bekämpande av hussvamp och husbock.

10. Under en följd av år har särskilt anslag beviljats under kapitalbudgeten för ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter. Från och med budgetåret 1959/60 skall emellertid medel för sådana ändamål beräknas under staten för fastighetsfonden. För innevarande budgetår har beviljats 500 000 kronor. I en av byggnadsstyrelsen och fångvårdsstyrelsen i förening med underdånig skrivelse den 2 juli 1957 överlämnad utredning rörande de äldre fångvårdsanstaltarnas disposition och upprustningsbehov har beräknats, att vid bibehållande av alla fångvårdsanstalter erfordras 1 200 000 kronor per år för en upprustning inom tio år och 600 000 kronor per år för en upprustning inom 20 år. Styrelsen hemställer om en medelsanvisning för budgetåret 1960/61 av 1 000 000 kronor, varigenom även de mest angelägna fasadputsningsarbetena skulle kunna utföras.

Fångvårdsstyrelsen föreslår sålunda, att anslagsposten till reparationer och underhåll för nästa budgetår uppföres med $(1\,045\,500 + 2\,362\,000 =) 3\,407\,500$ kronor eller avrundat 3 408 000 kronor.

3. **Beskickningsfastigheternas delfond.** Den för denna delfond uppförda anslagsposten är uppdelad på en obetecknad delpost för reparations- och underhållskostnader för delfondens fastigheter och en förslagsvis beräknad delpost till uppvärmning och belysning av kanslilokaler och tjänstebostäder i statens fastigheter för utrikesförvaltningen. För nämnda ändamål har anvisats följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m., kronor	1 240 000	1 210 000	1 255 000	1 275 000
b) Bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i> , kronor ..	450 000	470 000	475 000	565 000

Delposten a. Av de för innevarande budgetår under posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. anvisade medlen har 790 000 kronor beräknats till löpande reparations- och underhållsarbeten och 340 000 kronor till löpande utgifter för onera m. m. såsom skatter, vattenavgifter, sotning, renhållning, hissbesiktning etc. Vidare har 70 000 kronor beräknats för mera omfattande arbeten i samband med personskiten på chefsposter. För vissa övriga särskilda arbeten har 75 000 kronor anvisats.

I statförslaget för budgetåret 1960/61 har byggnadsstyrelsen uppskattat de årligen återkommande utgifterna för onera m. m. till oförändrat 340 000 kronor.

Beträffande kostnaderna för reparations- och underhållsarbeten av normal omfattning utgår styrelsen ifrån ett oförändrat belopp av 790 000 kronor. För de nytillkomna fastigheterna i New Delhi och Tokio räknar styrelsen med en ökning av medelsbehovet med 30 000 kronor under vartdera av de närmaste fem åren.

För de senaste tre budgetåren har medelsbehovet beräknats på grundval av prisnivån den 1 juli 1956 i respektive land. Sedan dess har inom flertalet länder inträffat sådana prisstegringar att de föranleder en förstärkning av anslagsposten. Med framräkning av prisnivån till den 1 juli 1959 beräknas merkostnaden till cirka 40 000 kronor. Hänsyn har härvid även tagits till i vissa länder företagna valutanedskrivningar.

I fråga om särskilda arbeten begär styrelsen en medelsanvisning av 20 000 kronor för ombyggnad av toalettanordningarna i anslutning till representationsvåningen inom sändebudsbostaden i Oslo. Till förfogande står endast en mindre toalett, som är olämpligt belägen och saknar förrum. Genom en begränsad ombyggnad skulle ändamålsenliga toaletterum kunna erhållas och samtidigt kapprum och städutrymmen förbättras.

Styrelsen anmäler vidare, att beskickningsfastigheten i Budapest under senare år erhållit skador på fasadputs av en sådan omfattning, att det föreligger risk för olyckor genom nedfall av puts. Det är inte längre ekonomiskt att företa begränsade lagningar och delreparationer, utan en total

omputsning och samtidigt en viss modernisering av fasaderna bör vidtas. Kostnaderna uppskattas till 75 000 kronor.

Slutligen föreslår styrelsen, att ett belopp av 100 000 kronor skall anvisas för att, efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, användas för mera omfattande arbeten i samband med skiften å chefsposter.

Styrelsen har sålunda föreslagit, att posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. för nästa budgetår upptages till (340 000 + 790 000 + 30 000 + 40 000 + 20 000 + 75 000 + 100 000 =) 1 395 000 kronor.

Delposten b. Kostnaderna för uppvärmning och belysning av kanslilokaler och tjänstebostäder under budgetåret 1960/61 har av styrelsen uppskattats till 570 000 kronor, vilket innebär en ökning med 5 000 kronor jämfört med innevarande budgetår.

4. Byggnadsstyrelsens delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Kronor	8 070 000	11 419 000	12 249 000	16 660 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 11 475 000 kronor beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 5 185 000 kronor, för vissa ändrings- och förbättringsarbeten.

I sitt förslag till stat för byggnadsstyrelsens delfond för budgetåret 1960/61 har styrelsen beräknat erforderliga reparations och underhållsmedel till sammanlagt 21 047 000 kronor, varav 12 497 000 kronor faller på löpande underhåll och 8 550 000 kronor på särskilda ändamål.

I. L ö p a n d e u n d e r h å l l. Det sammanlagda byggnadsvärdet på de under styrelsens delfond bokförda fastigheterna utgjorde enligt den till styrelsens bokslut den 30 juni 1959 hörande specifikationen av fastighetsvärdet 592 379 132 kronor. Därav utgjorde 32 332 109 kronor sammanlagda värdet av dels byggnader under uppförande, dels byggnader, beträffande vilka styrelsen icke har att bestrida underhållet, dels byggnader, för vilka styrelsen endast bekostar det yttre underhållet, dels Harpsund och dels Kasern II på Skeppsholmen.

Skillnaden mellan det sammanlagda bokförda byggnadsvärdet 592 379 132 kronor och nyss angivna värde 32 332 109 kronor utgör 560 047 023 kronor.

Utöver de byggnader, som ingår i sistnämnda byggnadsvärde har styrelsen att räkna med underhållet av dels ett antal fastigheter, som i fastighetsförteckningen endast bokförts med markvärden, dels ock vissa fastigheter, som av olika orsaker ej finnes redovisade på delfonden. Byggnadsvärdet av dessa uppgår sammanlagt till 1 143 000 kronor vid 1935 års prisnivå.

Sammanlagda värdet av de byggnader, för vilka styrelsen skall bestrida

underhållet, utgör sålunda (560 047 023 + 1 143 000 =) 561 190 023 kronor. Detta värde har av byggnadsstyrelsen omräknats i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av styrelsen förordade principerna, varefter erforderliga underhållsmedel vid 1935 års prisnivå beräknats i enlighet med följande tabell.

	Bokfört byggnads- värde, kronor	Byggnads- värde redu- cerat till 1935 års prisinivå, kronor	Under- hålls- procent	Erforderliga underhållsme- del vid 1935 års prisnivå, kronor
Äldre byggnader	133 512 730	133 512 730	1,5	2 002 691
Nya byggnader över 8 år ..	178 696 200	109 196 736	1,0	1 091 967
Nya byggnader ej över 8 år	248 981 093	85 625 181	0,5	428 126
Kronor	561 190 023	328 334 647	—	3 522 784

Till den sålunda erhållna summan, 3 522 784 kronor, för förenämnda byggnadsbestånd har byggnadsstyrelsen lagt kostnaderna för ett antal andra fastigheter, för vilka styrelsen på grund av avtal eller särskilt uppdrag har att helt eller delvis svara för underhållet. Dessa kostnader har uppskattats till 91 000 kronor vid 1935 års prisläge, varvid erhållits summan 3 613 784 kronor.

Då indextalet beträffande underhållskostnader för år 1959 stigit till 329 jämfört med 100 år 1935, har det löpande reparationsmedelsbehovet för budgetåret 1960/61 beräknats till $(3,29 \times 3\,613\,784 =)$ i runt tal 11 890 000 kronor.

Härutöver erfordras medel för underhåll och drift m. m. av huvudbyggnaden med tillhörande anläggningar vid *Harpsund*. I statförslaget för innevarande budgetår har dessa kostnader inklusive ett belopp av 4 000 kronor för konservering av konst, möbler och övriga konsthantverk, upptagits till 154 000 kronor. Styrelsen beräknar denna summa erforderlig även för nästa budgetår och upptager således ett oförändrat belopp av 154 000 kronor för ändamålet.

Vidare erfordras medel för underhåll av teknisk utrustning i *viss anläggning*, vilka kostnader enligt överenskommelse skall bestridas av byggnadsstyrelsen. För innevarande budgetår har anvisats 50 000 kronor för ändamålet. De för nästa budgetår erforderliga medlen har av vederbörande huvudman beräknats till 75 000 kronor.

Såsom styrelsen anfört i tidigare förslag till stat för delfonden uppgår kostnaderna för drift och underhåll av *Djurgårdsstaden* till så höga belopp, att dessa utgiftsposter icke kan beräknas efter den metod som tillämpas för övriga under styrelsens vård ställda fastigheter. Sålunda uppgår enbart de fasta utgifterna för *Djurgårdsstaden* till belopp överstigande de underhållsmedel, som enligt nämnda beräkningsgrund kommer att utgå. Med anledning härav och med hänsyn till de underhållsåtgärder som — även i be-

traktande av påbörjade sanerings- och moderniseringsåtgärder inom området — är oundgängligen nödvändiga, beräknar styrelsen ett belopp av ytterligare 25 000 kronor erforderligt för områdets drift och underhåll nästa budgetår.

Fastigheterna nr 2 och 6 i kvarteret Murmästaren, som enligt avtal mellan kronan och Stockholms stad den 13 maj och 12 juni 1947 av staden överläts på kronan, tillträdde av kronan den 1 juli 1958. I byggnadsstyrelsens deitond är fastigheterna upptagna till redovisning enbart med markvärde. Då byggnaderna efter kronans övertagande tills vidare avses kvarstå för att utnyttjas för statligt ändamål, erfordras medel för desammas underhåll. För nästa budgetår erforderligt belopp för ändamålet beräknas till 15 000 kronor

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 september 1959 godkändes upprättat köpekontrakt för förvärv av *fastigheten nr 1 i kvarteret Juristen, Härnösand*. Fastigheten, som tillträdde av kronan den 1 oktober 1959, har ännu ej blivit bokförd på delfonden. Erforderliga underhållsmedel för nästa budgetår beräknas av styrelsen till 8 000 kronor.

Förutom de ungdomsvårdsskolor, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 invärderats på delfonden och för vilka skolor styrelsen innevarande år på sedvanligt sätt beräknat erforderliga underhållsmedel, har styrelsen att svara för vården och underhållet av byggnaderna vid *Margretelunds och Råby yrkesskolor*. Styrelsen har beräknat att erforderliga underhållsmedel för dessa fastigheter för nästa budgetår belöper sig till 70 000 kronor.

Vidare räknar byggnadsstyrelsen med att ett belopp av 260 000 kronor erfordras för vissa fastigheter som skall övergå i statens ägo i samband med inrättandet av *universitetet i Stockholm*.

Det sammanlagda medelsbehovet för det löpande fastighetsunderhållet har således av byggnadsstyrelsen beräknats till $(11\,890\,000 + 154\,000 + 75\,000 + 25\,000 + 15\,000 + 8\,000 + 70\,000 + 260\,000 =) 12\,497\,000$ kronor.

I detta sammanhang torde få anmälas karolinska institutets skrivelse den 19 november 1959, vari bland annat anföres.

Karolinska institutet erhåller sitt renvatten från Stockholms vattenverk men är beträffande spillvattnet ansluten till Solna stads avloppsanläggning. Från och med den 1 januari 1960 kommer institutet att av aktiebolaget Solna stads el- och vattenverk debiteras en avloppsavgift med 23 öre per m³ renvatten. Från Stockholms vattenverk under ett år till institutet levererat renvatten utgör omkring 400 000 m³. Avloppsavgiften kommer följaktligen att per år uppgå till i runt tal 90 000 kronor.

Medelsbehovet för det löpande fastighetsunderhållet för byggnadsstyrelsens delfond uppgår således till $(12\,497\,000 + 90\,000 =) 12\,587\,000$ kronor.

II. Särskilda arbeten. A. Byggnadsstyrelsens statföreslag. Utöver beräknade medel för normala underhållsarbeten hemställer byggnadsstyrelsen på sätt av det följande framgår om särskilda medel för vissa större reparationsarbeten. Härmed avses arbeten, som måst uppskju-

tas dels på grund av under tidigare år företagna beskärningar av underhållsmedlen och dels på grund av att tillgängliga underhållsmedel under allttjämt rådande lokalsvårigheter måst i viss utsträckning tagas i anspråk för smärre förändringsarbeten, varigenom möjliggjorts ett mera rationellt utnyttjande av lokalerna. Styrelsen äskar jämväl särskilda medel för vissa ändrings- och inredningsarbeten m. m., vilka kostnader icke kan utan men för de normala underhållsarbetena bestridas av underhållsanslaget.

I enlighet med de principer som förordats i 1959 års statsverksproposition, bilaga 21, s. 44, har styrelsen under förevarande utgiftspost även medtagit vissa ombyggnads- och ändringsarbeten m. m., för vilka enligt tidigare tillämpad praxis medel vanligtvis har anvisats på kapitalbudgeten. Ifrågasvarande arbeten innefattar i stor omfattning åtgärder vid ungdomsvårdsskolorna. Under de två år byggnadsstyrelsen handhaft förvaltningen av dessa skolor har styrelsen närmare undersökt anläggningarnas tekniska tillstånd och därvid funnit att särskilt vatten- och avloppssystemen är otillfredsställande och i många fall av hälsovådlig beskaffenhet. En omfattande upprustning av skolorna i nämnda avseende finner styrelsen vara synnerligen angelägen. Då anläggningarna i stor utsträckning utgöres av träbyggnader har styrelsen jämväl funnit angeläget att åtgärder snarast vidtages för att minska brandfaran vid desamma. Bland dessa tilläggsarbeten har styrelsen även upptagit medel till anordnande av förvaltningslokaler m. m.

De ändamål för vilka byggnadsstyrelsen äskar särskilda medelsanvisningar är följande.

	Kronor
1. Byggnaden i kv. Röda bodarna i Stockholm, förbättring av ventilation	230 000
2. Sjöhistoriska museet i Stockholm, anordnande av arkiv	37 000
3. Gymnastiska centralinstitutet i Stockholm, anordnande av utvändig trappa till läktare	23 000
4. Etnografiska museet i Stockholm, ändring av entré	17 000
5. Utrikesministerhotellet i Stockholm, moderniseringsarbeten ..	150 000
6. Folkskoleseminariet i Linköping, anordnande av arkiv, omklädningsrum och slöjdsal	16 000
7. Annedals folkskoleseminarium, Göteborg, ombyggnad av rektorsbostaden för undervisningsändamål	160 000
8. Chalmers tekniska högskola, Göteborg, lokaler för radioastronomiska laboratoriet i Råö	10 000
9. Folkskoleseminariet i Uppsala, vissa ändringsarbeten samt installation av hiss	115 000
10. Uppsala slott, installation av hiss m. m. i landsarkivets lokaler	78 000
11. Folkskoleseminariet i Haparanda, anordnande av nytt klassrum	16 000
12. Folkskoleseminariet i Luleå, modernisering av skolkök och anordnande av tvättstuga	42 000

	Kronor
13. Vanföreanstalten i Härnösand, fortsatt utbyte av el-installation	65 000
14. Nomadskolorna, vissa brandskyddsåtgärder	270 000
15. Permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m.	150 000
16. Nationalmuseum, restaurering av fasadbeklädnaden	100 000
17. Anordnande av gångbanor m. m. vid Drottning Kristinas väg i Stockholm	40 000
18. Veterinärmedicinska anstalten, anordnande av rum för serumkontrollant	35 000
19. Cement- och betonginstitutets byggnad, åtgärder till förbättring av el-distributionen	25 000
20. Patentverkets byggnad, anordnande av badrum i bostadslägenheterna	16 000
21. Statens vårdanstalt i Svartsjö, kompletteringsarbeten i centralköket	20 000
22. Fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium vid Drottningholm, utökning av el-försörjningen m. m.	25 000
23. Gamla skogsinstitutets byggnad, installation av centralvärmeanläggning m. m.	105 000
24. Operabyggnaden, reparation av fasaderna	200 000
25. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, Ultuna, anordnande av vägbelysning, utbyte av el-kablar samt sanering mot husbocksangrepp m. m.	130 000
26. Linköpings slott samt landsstatshuset, anslutning av värmesystemen till stadens fjärrvärmenät	30 000
27. Skol- och arbetshemmet för döva på Mogård, komplettering av vattenverket	100 000
28. Landsarkivet i Visby, anordnande av nya arkivlokaler, bokbin-deri och chefsrum m. m.	60 000
29. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, reparationsarbeten inom elevförläggningen i huvudbyggnaden	55 000
30. Tandläkarhögskolan i Malmö, anordnande av lärarklinik och djurlaboratorium	125 000
31. Svenska institutet för konserveringsforskning i Göteborg, installation av hiss m. m.	85 000
32. Lantmäterikontoret i Umeå, utbyte av el-installationer	20 000
33. F. d. Strömsholms hingstdepå och stuteri, anslutning av depåns avlopp till kommunens avloppsanläggning	23 000
34. Bärby yrkesskola, vissa byggnadsarbeten samt omläggning av el-centraler m. m.	55 000
35. Morängens yrkesskola, Almunge, anordnande av sjukrum och kylrum	15 000

	Kronor
36. Lövsta skolhem och yrkesskola, Vagnhärad, utökning av ytterbelysningsanläggningen och ombyggnad av centralkök m. m.	155 000
37. Sundbo yrkesskola, Fagersta och Härsjögårdens yrkesskola, Hyssna, vatten- och avloppsanläggningar m. m.	553 000
38. Hornö yrkesskola, Enköping, komplettering av ytterbelysning	8 000
39. Eknäs yrkesskola, Enköping, komplettering av vatten- och avloppsanläggningarna	32 000
40. Bistagårdens yrkesskola, Bålsta, ombyggnad av huvudbyggnaden	275 000
41. Ryagårdens yrkesskola, Örkelljunga, vissa ombyggnadsarbeten	29 000
42. Forsane yrkesskola, Frändefors, anordnande av stängsel	50 000
43. Hammargårdens yrkesskola, Drottningholm, anordnande av stängsel	40 000
44. Råby yrkesskola, Lund, modernisering av ekonomiavdelningen m. m.	130 000
45. Broby skolhem, Söderköping, centralisering av värmeförsörjningen	45 000
46. Johannisbergs yrkesskola, Kalix, centralisering av värmeförsörjningen	40 000
47. Vissa ungdomsvårdsskolor, vidtagande av brandskyddsåtgärder och förbättring av vatten- och avloppsledningar	1 300 000
48. Landshövdingebostäderna, moderniseringsarbeten i samband med personskiften	300 000
49. Bränslebesparande åtgärder	200 000
50. Anordnande av tjänstelokaler m. m. för statsverksamheten ..	2 750 000
	Summa 8 550 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna i ärendet.

1—12. I fråga om dessa ändamål har framställningar gjorts tidigare år, dock utan att föranleda någon särskild medelsanvisning. (Beträffande motiveringen se statsverkspropositionen, bilaga 21: 1) år 1953, s. 13, 2) år 1959 s. 31, 3) och 4) år 1957, s. 14, 5) och 6) år 1959, s. 18—19, 7) och 8) år 1959, s. 28—29, 9) år 1957, s. 18, 10) år 1959, s. 26—27, 11) år 1959, s. 30, 12) år 1958, s. 16—17.)

13. I sina petita för budgetåret 1959/60 äskade byggnadsstyrelsen 125 000 kronor för utbyte av den elektriska installationen vid vanförestalten i Härnösand. Härav anvisades 60 000 kronor för påbörjande av arbetena. Styrelsen hemställer om anvisande av resterande medel, 65 000 kronor.

14. I sina petita för budgetåret 1959/60 äskade byggnadsstyrelsen 470 000 kronor för vidtagande av vissa brandskyddsåtgärder vid nomadskolorna. Av detta belopp anvisades 200 000 kronor, varför styrelsen nu föreslår att resterande medel eller 270 000 kronor anvisas.

15. För innevarande budgetår har för permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m. anvisats 80 000 kronor. För att föreliggande behov skall kunna helt tillgodoses, erfordras enligt byggnadsstyrelsen att medel för ändamålet anvisas under förevarande utgiftspost ett antal år framåt. För nästa budgetår bör enligt styrelsen upptagas ett belopp av 150 000 kronor.

16. För budgetåren 1956/57—1959/60 har anvisats sammanlagt 500 000 kronor för reparation av stenkäglan på fasaderna till Nationalmuseum. För att kunna genomföra en större del av reparationerna i en följd har byggnadsstyrelsen reserverat huvuddelen av de anvisade medlen. Reservationen på anslaget uppgår således för närvarande till omkring 440 000 kronor. Styrelsen, som har för avsikt att snarast möjligt påbörja restaureringen, hemställer om anvisande av ytterligare 100 000 kronor för ändamålet för nästa budgetår.

17. Genom senare års utbyggnad av de staten tillhöriga anläggningarna för olika vetenskapliga institutioner vid Drottning Kristinas väg har trafiken på denna väg starkt ökat. Då gångbanor saknas utmed stora delar av vägen, är de gående utsatta för allvarliga skaderisker genom den ökade biltrafiken.

Området omfattas icke av stadsplan. Stockholms stad, som enligt avtal endast underhåller ifrågavarande väg, anser sig ej ha skyldighet att utbygga vägen med gångbanor m. m., enär staden betraktar detta arbete som nyanläggning. Icke heller Djurgårdsförvaltningen, som gemensamt med staden svarar för vägarna på djurgårdsmark, anser sig kunna medverka till lösningen av denna fråga, då förvaltningen anser att vägen i huvudsak endast betjänar byggnader, som står under byggnadsstyrelsens förvaltning.

Då byggnadsstyrelsen bedömt att vägförhållandena är sådana att snara åtgärder till förbättring från trafiksäkerhetssynpunkt måste vidtagas, hemställer styrelsen om 40 000 kronor för ändamålet.

18. I skrivelse den 20 maj 1959 till statens veterinärmedicinska anstalt har veterinärstyrelsen framhållit olägenheterna av att anstalten saknar erforderlig lokal och utrustning för den kontrollant, som förordnats att utöva kontroll över anstaltens tillverkning av sera och vacciner. Med anledning härav har veterinärmedicinska anstalten den 4 augusti 1959 anhållit att byggnadsstyrelsen vid avgivande av förslag till anslagsäskanden hos 1960 års riksdag måtte hemställa om erforderliga medel för anordnande av ifrågavarande lokaler och den därtill hörande fasta inredningen.

På grundval av upprättat förslag har byggnadsstyrelsen beräknat kostnaderna för ifrågavarande ombyggnad till 35 000 kronor.

19. I byggnadsstyrelsens förslag till stat för delfonden för budgetåret 1958/59 beräknades kostnaderna för förbättring av den elektriska energidistributionen till cement- och betonginstitutets byggnad till 20 000 kronor. (Se 1958 års statsverksproposition bilaga 21, s. 13.)

Förslaget föranledde i detta avseende någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Byggnadsstyrelsen framhåller nu att förhållandena har utvecklat sig så att möjligheterna för erforderlig kraftdistribution kommer att äventyras, om ifrågavarande komplettering av anläggningen icke kommer till stånd. Styrelsen hemställer därför på nytt om anslag, som på grund av inträffade kostnadsökningar numera beräknas till 25 000 kronor.

20. I skrivelse den 13 juli 1959 har patent- och registreringsverket anhållit att byggnadsstyrelsen måtte medverka till att de två tjänstebostäder,

som finns inom ämbetsbyggnaden, utrustas med badrum. Då byggnadstekniska förutsättningar föreligger att anordna dessa badrum, som numera får anses utgöra normal standard i bostäder av denna art, hemställer styrelsen om medel härtill. Kostnaden för arbetena har beräknats till 16 000 kronor.

21. På grund av den svåra platsbristen inom alkoholistvården beräknas vårdanstalten i Svartsjö komma att utnyttjas hårdare genom överbeläggning i avvaktan på utbyggnad av andra anstalter med nya vårdplatser. Då centralköket vid Svartsjö-anstalten ej har kapacitet för en dylik överbeläggning, blir det nödvändigt att utöka kökets kokmöjligheter. Kostnaden för denna utökning har beräknats till 20 000 kronor.

22. Till följd av en för hela Drottningholms elektriska distributionsområde pågående spänningsomläggning från 3 000 till 6 000 volt kräves för sötvattenslaboratoriets del vissa arbeten inom anläggningens transformatorrum. Kostnaden för dessa arbeten har beräknats till 10 000 kronor.

Vidare har förslag upprättats för anordnande av vägbelysning mellan laboratoriet och närmaste anslutningsväg med kommunikationer. För närvarande saknas elektrisk belysning på denna vägsträcka, som trafikeras av personalen till och från tjänsten. Kostnaden för ifrågavarande installation av ytterbelysning har beräknats till 15 000 kronor. Sammanlagda kostnaderna för nu föreslagna arbeten vid sötvattenslaboratoriet uppgår sålunda till $(10\,000 + 15\,000 =) 25\,000$ kronor.

23. Gamla skogsinstitutets byggnad, som är en stenbyggnad uppförd i två våningar, disponeras av livrustskammaren. Den inrymmer i övre våningen arbetslokaler för tjänstemän och bostad för livrustmästaren samt i bottenvåningen förråd för icke utställda museiföremål, arkivalier och böcker. Byggnaden uppvärms med elektriska radiatorer, vilkas effekt i allmänhet är för låg för att under den kalla årstiden ge jämn och för stillasittande arbete lämplig rumstemperatur. Trappor och andra sekundära utrymmen saknar helt uppvärmningsanordningar. Av kostnadsskäl hålles temperaturen i bottenvåningens förrådslokaler icke högre än cirka $+5^{\circ}$ C. Kostnaden för byggnadens uppvärmning uppgår för närvarande till cirka 13 000 kronor per år.

Då byggnadsstyrelsen funnit angeläget att uppvärmningsanordningarna förbättras inom byggnaden bl. a. med hänsyn till önskvärdheten att rationellare kunna utnyttja densamma, har styrelsen närmare undersökt möjligheterna och kostnaderna för installation av centralvärmeledning. Därvid har framkommit att tekniska förutsättningar för en sådan installation föreligger och att kostnaderna för densamma kan beräknas till omkring 80 000 kronor. Styrelsen finner ekonomiska motiv föreligga för installation av centralvärmeanläggning. I samband härmed anser styrelsen att byggnadens fönster bör utbytas, vilket arbete kostnadsberäknats till 25 000 kronor. Sammanlagt erfordras för nu föreslagna arbeten sålunda $(80\,000 + 25\,000 =) 105\,000$ kronor.

24. Enligt gällande bestämmelser åligger det byggnadsstyrelsen att svara för operabyggnadens yttre underhåll. I staten för styrelsens delfond upptagna medel för detta ändamål har huvudsakligen disponerats för underhåll av yttertaket, snöskottning från taken och vissa smärre reparationsåtgärder på fasaderna. Byggnaden, som nu är över 60 år gammal, befinner sig i dåligt skick. En genomgående reparation och upprustning av fasaderna är sålunda påkallad. Erforderliga åtgärder omfattar reparation och i be-

tydande utsträckning utbyte av kalkstens- och sandstensdelar, borthuggning av gammal puts, sandblåstring av tegelytor och anbringande av ny puts. Avtäckningar av bly- och zinkplåt bör repareras och utbytas i erforderlig omfattning. Fönster och dörrsnickerier behöver justeras och i viss omfattning utbytas samt målas.

I samband med den nu pågående ombyggnaden av teaterlokalerna och operakällarens lokaler har styrelsen låtit reparera fasaden mot Karl XII:s torg med anlitande av underhållsmedel, som under föregående budgetår reserverats för oförutsedda utgifter. Återstående fasadreparationer, som lämpligen kan uppdelas i tre etapper, bör snarast utföras. Kostnaderna härför kan med hänsyn till arbetenas karaktär icke med bestämdhet beräknas. Approximativt har styrelsen uppskattat dessa till 600 000 kronor. För utförande av en första etapp av arbetena erfordras sålunda för nästkommande budgetår omkring en tredjedel av nämnda belopp eller 200 000 kronor.

25. Den personal, som är bosatt och anställd vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök vid Ultuna samt skolelever, som dagligen trafikerar Hållplatsvägen och den 400 meter långa vägsträckan från statens husdjursförsök till Stockholmsvägen, har morgon och kväll under den mörka årstiden stora svårigheter att taga sig fram på den helt mörklagda vägen. Kostnaderna för anordnande av vägbelysning för de båda vägarna har beräknats till 15 000 kronor.

Elkraftförsörjningen till professorsbostäderna sker medelst en luftledning över domänverkets mark. Då ledningen sedan sin tillkomst år 1935 till följd av upprepade av träden förorsakade skador måste överses och repareras och då ledningsstolparna genom fortlöpande förruttnings måste utbytas, bör i stället en jordkabel nedläggas. Kostnaderna för jordkabel har beräknats till 8 000 kronor.

Kraftförsörjningen till statens husdjursförsök vid Bäcklösa sker medelst en 3 kv 3×16 mm² elkabel med fyra skarvboxar. Kabeln är underhållig och otillräcklig till följd varav driftavbrott ofta förekommer. Kraftförsörjningen till statens pälsdjursförsök vid Vipängen sker medelst en 380 volt luftledning. Ledningen är otillräcklig och medger icke uttag av ytterligare energi för nödvändig utbyggnad av maskinutrustningen. För båda dessa anläggningar erfordras nya 10 kv 3×50 mm² kablar. Kostnaderna härför har beräknats till $(12\,000 + 25\,000 =)$ 37 000 kronor.

Vid uppförandet av ny restaurang och kårhusbyggnad år 1949 planerades byggnaden för att senare kunna inrymma 3 enkelrum för kökspersonal i vindsvåningen. Sålunda är alla yttre arbeten ävensom rördragningar upp till vindsgolvet utförda redan vid byggnadens uppförande. Återstående arbeten ställdes på framtiden, då kökspersonalen kunde inrymmas provisoriskt i den gamla restaurangbyggnaden. Studentkåren har nu begärt att få taga i anspråk de av kökspersonalen för närvarande disponerade utrymmena, då kåren är i behov av utökade kontorslokaler. Möjlighet härtill finnes, om man inreder de tre planerade enkelrummen i nya restaurangbyggnaden och flyttar kökspersonalen dit. Härvid erfordras vissa byggnads- och målningsarbeten samt anordnande av tvättrum och toaletttrum. Kostnaden beräknas till 35 000 kronor.

Inom anläggningen har konstaterats husbocksangrepp på 15 byggnader, varav en del angrepp i sådan omfattning att snara åtgärder måste vidtagas för undvikande av kostsamma reparationsarbeten. Saneringskostnaden för samtliga byggnader samt kostnaderna för virkesutbyten har beräknats till 35 000 kronor.

Kostnaderna för nu berörda arbeten inom lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök vid Ultuna uppgår sålunda till (15 000 + 8 000 + 37 000 + 35 000 + 35 000 =) 130 000 kronor.

26. Linköpings slott och det söder därom belägna landsstatshuset har separata värmecentraler. Eldningen ombesörjes av en vid länsstyrelsen anställd värmeskötare, som innevarande år avser att sluta sin tjänst. Pannorna, som eldas med koks och är installerade år 1931 respektive 1943, är i dåligt skick, varför de måste bytas ut inom den närmaste tiden. I anledning härav har byggnadsstyrelsen undersökt möjligheten att centralisera eldningen genom att anordna en gemensam värmecentral för oljeeldning samt framdraga en kulvertledning mellan de båda fastigheterna. Parallellt härmed har undersökts kostnaden för anslutning av de båda fastigheterna till stadens under utbyggnad varande fjärrvärmenät.

Byggnadsstyrelsen föreslår på grundval av vissa ekonomiska överväganden att de båda byggnadernas värmesystem anslutes till stadens fjärrvärmenät. Kostnaden härför uppgår till 30 000 kronor.

27. Skol- och arbetshemmet för döva på Mogård är beläget i närheten av sjön Glan i Östergötland. Nybyggnader utfördes i samband med skolans inflyttning i slutet på 1940-talet. Från denna tid daterar sig även det befintliga vattenverket med reningsanordningar. Tidigare användes sjövattnet från sjön Glan men från och med år 1954 utnyttjas grundvattnet inom skolområdet för vattenförsörjningen. Sedan något år tillbaka har kvaliteten på detta vatten betydligt försämrats och vid företagna prov har konstaterats att vattnet är aggressivt och håller en hög halt av järn och mangan, vilket gör det olämpligt såsom dricks- och tvättvatten.

Byggnadsstyrelsen har därför låtit upptaga till utredning möjligheterna att anordna en från kvalitetssynpunkt tillfredsställande vattentäkt för skolans behov. Hittills verkställda undersökningar har utvisat att lämplig vattentäkt icke finnes i skolans omedelbara närhet. Markförhållandena bedömes nämligen vara sådana, att lämpligt vatten endast kan erhållas på betydande avstånd från anläggningen. Då emellertid vattnet för närvarande är så dåligt att vattenförsörjningen snarast måste förbättras, har styrelsen — trots att den pågående utredningen i frågan ännu inte hunnit helt slutföras — funnit angeläget att medel för ändamålet anvisas redan för nästa budgetår. Så vitt nu kan bedömas torde kostnaderna för erforderliga ledningar och pumpar samt anordnande av vattenreservoar m. m. komma att uppgå till omkring 100 000 kronor.

28. Vid landsarkivet i Visby kommer nuvarande expeditionsvakten vid uppnådd pensionsålder den 1 april 1960 att avflytta från sin tjänstebostad inom landsarkivets bottenvåning. Då ifrågavarande bostad, som har en golvyta av cirka 60 m², är gammal och omodern, måste den bli föremål för en genomgripande och kostsam upprustning, om den i fortsättningen skall användas såsom tjänstebostad. Möjlighet föreligger nu att friställa bostaden, varför landsarkivet hemställt att byggnadsstyrelsen måtte vidtaga de åtgärder som erfordras för lägenhetens iordningställande för arkivändamål.

I samband med den föreslagna ändringen av bostaden har byggnadsstyrelsen funnit lämpligt att utgräva den under bostaden belägna källaren, varigenom föreliggande behov av ytterligare arkivlokaler i viss utsträckning skulle kunna tillgodoses. Kostnaden för angivna arbeten beräknas till 50 000 kronor.

Då expeditionsvakten avflyttar från landsarkivet, kommer arkivet att stå utan tillsyn under helgdagar samt kvällar och nätter. Från inbrotts- och brandsäkerhetssynpunkt har landsarkivarien därför hemställt om uppsättning av järnluckor för vissa fönster samt anordnande av brandlarm. Kostnaden härfor beräknas till 10 000 kronor.

För nu berörda arbeten i landsarkivet erfordras sålunda (50 000 + 10 000 =) 60 000 kronor.

29. Huvudbyggnaden inom Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut är uppförd åren 1859—62 av tegel i tre våningar. Lokalerna disponerades redan från början för undervisning och kårlokaler samt elevförläggning i andra och tredje våningarna. Vid ombyggnad 1941—44 moderniserades värmeledningssystemet. Elevförläggningen i andra våningen försågs med tvätt- och badrum samt wc, medan elevrummen i tredje våningen av kostnads-skäl endast erhöi tvättrum men ej wc. Trapporna omlades, vaktmästarebostaden omändrades och rektorsexpedition med bibliotek inreddes.

Institutet mottager varje år ett 50-tal nya elever till den ettåriga driftsledarkursen vid lantbruksavdelningen. Dessa förlägges i huvudbyggnaden. Byggnaden har därför varit utsatt för hårt slitage och såväl elevförläggning som kårlokaler är nu i behov av en fullständig renovering. Kostnaderna för erforderliga arbeten har beräknats till 55 000 kronor.

30. På tandläkarhögskolan i Malmö behandlas patienter för olika odontologiska defekter. Behandlingen utföres i allmänhet av elever under lärares tillsyn vid s. k. studentkliniker. För fall, som från undervisningssynpunkt ej är av större intresse, hänvisas patienterna till annan behandlingsform. Dessa patienter brukar då vanligen behandlas av lärarna, som i de flesta fall måste ha sin arbetsplats på studentkliniken. Detta är från arbetssynpunkt mindre lämpligt, varför högskolan föreslagit inrättandet av en särskild lärarklinik, förlagd till våningen 4 trappor i klinikbyggnaden. Genom dessa åtgärder erhålles lugnare förhållanden kring patientbehandlingen och dessutom friställes ytterligare platser på studentkliniken till fördel för undervisningen.

Utrymme för den föreslagna lärarkliniken kan beredas genom ianspråktagande av vissa laboratorietrymmen, som genom omdisposition kan avstås för ändamålet. Den nya kliniken bör förses med särskilda utrymmen för sterilisering, röntgen och kontroll. Kostnaderna för de föreslagna arbetena beräknas till 100 000 kronor, exklusive kostnader för steriliserings- och röntgenutrustning.

Högskolans experimental-kirurgiska djurlaboratorium är inrymt i vindsvåningen med utrymmen för operationer och laborationer, burar för djur av olika storlekar samt förråd för foder etc. På grund av den stigande arbetsvolymen har de nuvarande operationssalarna blivit otillräckliga. Genom sin placering med förrådsutrymmen och djurrum runt omkring är de dessutom svåra att hålla sterila. Förslag har därför väckts av högskolan att efter ombyggnad utnyttja ett för oljesterilisering tidigare använt utrymme såsom operationssal. Genom omdisponering av intilliggande utrymmen kan plats beredas för laboratorium, tvättrum och omklädnadsrum för läkare. Kostnaden för erforderliga arbeten beräknas till 25 000 kronor.

Kostnaden för ovan angivna arbeten uppgår sålunda till (100 000 + 25 000 =) 125 000 kronor.

31. Styrelsen för svenska institutet för konserveringsforskning har gjort framställning om vissa kompletterande byggnadsarbeten inom institutions-

byggnaden vid Kallebäck i Göteborg. Byggnadsstyrelsen tillstyrker att medel anvisas för följande arbeten.

Enligt institutets stadgar skall föreståndaren leda och övervaka forskningsarbetet samt själv deltaga däri. Inga särskilda lokaler finns dock inredda för föreståndarens forskningsarbete. De arbetsuppgifter, som står direkt under dennes ledning, utföres för närvarande i lokaler på flera skilda ställen inom institutet. Genom omDispositionering av lokalerna kan ett laboratorium inredas i anslutning till föreståndarens arbetsrum. Kostnaderna här för har beräknats till 20 000 kronor.

Institutets kylanläggning har svårigheter att hålla erforderlig temperatur på grund av ständig isbildning på kylelementen, vilket medför risk att lagrade vetenskapliga försök och livsmedelsprover blir förstörda. Avfrostning av elementen och återkylning av kylrummen medför även onormalt höga kostnader och tar betydande tid och arbete i anspråk. Erforderlig avfrostningsapparat bör anskaffas för en kostnad av 5 000 kronor.

Vid institutet saknas tjänsterum för assistenter, som genom stipendium fått sin verksamhet förlagd till institutets lokaler. Möjlighet att ordna lokaler för detta ändamål finnes genom att uppdelat ett större öppet kansliutrymme i mindre enheter. Kostnaderna härför beräknas till 10 000 kronor.

Behov av en hiss har sedan länge förelegat. För närvarande råder stora svårigheter vid transporter av syrgastuber och fysikalisk-kemisk utrustning m. m. mellan laboratorierna i huvudbyggnadens övre våningar och kylrummen, konstantrummen och förråden i fabriksdelens bottenvåning. Hiss-schakt är iordningställt vid byggnadens uppförande. För installation av hiss erfordras 50 000 kronor.

Sammanlagt erfordras för ovanstående arbeten (20 000 + 5 000 + 10 000 + 50 000 =) 85 000 kronor.

32. Inom lantmäterikontoret i Umeå har under senare år installerats en kopieringsanläggning varjämte platsbelysningen utökats. För att klara den ökade belastningen på elnätet har vissa provisoriska åtgärder, såsom omkopplingar och förstärkning av säkringselement m. m., måst företagas. Härigenom har skadlig uppvärmning uppstått i stigarledningar, gruppleddningar, fördelningslådor, säkringslådor och gruppcentraler. För undvikande av bl. a. brandfara erfordras nu en genomgripande omläggning av elanläggningen, som är av relativt gammalt datum och i dåligt skick. Sålunda måste nya huvudcentraler, undercentraler och gruppcentraler uppsättas, nya stigarledningar framdras och befintliga gruppleddningar omdras. Även viss utökning av antalet ljuspunkter synes vara erforderlig. Kostnaderna för samtliga elarbeten jämte erforderliga efterlägningsarbeten har beräknats till 20 000 kronor.

33. Inom Strömsholmsområdet pågår för närvarande anläggandet av vatten- och avloppsledningar samt avloppsreningsanläggning i kommunens regi. Avloppsanläggningen beräknas kunna tagas i bruk den 1 mars 1960. För inkoppling av under byggnadsstyrelsens förvaltning stående byggnader — 14 bostadsbyggnader, en byggnad inrymmande handelsbod, tvättstuga och badanläggning samt en stallbyggnad — kommer kommunen att uttaga omkring 12 000 kronor i anslutningsavgifter. För arbeten avseende anslutning av befintliga avloppsledningar från byggnaderna till kommunens ledningar har kostnaderna beräknats till omkring 11 000 kronor. Kostnaderna för anslutningsavgifter och anslutningsarbeten uppgår sålunda till (12 000 + 11 000 =) 23 000 kronor.

34. För utnyttjande av lantbruksskolan för döva i Bärby såsom ungdomsvårdsskola har vissa ändringsarbeten inom elevförläggningen utförts. När program för dessa arbeten upprättades av styrelsen, framkom behov av vissa åtgärder som tidigare icke anmälts, varigenom det sammanlagda medelsbehovet uppgick till 75 000 kronor. Efter samråd med socialstyrelsen utfördes de mest angelägna arbetena intill en kostnad av anvisade 20 000 kronor. De arbeten, som icke kunnat inrymmas inom denna kostnadsram, utgöres huvudsakligen av ombyggnadsarbeten för att tillgodose behovet av tvättrum och dagrum. Därjämte erfordras ändring och komplettering av det elektriska distributionssystemet samt anordnande av ytterbelysning inom skolområdet, vilken nu saknas.

Kostnaden för resterande arbeten inom elevförläggningen beräknas till 25 000 kronor, medan kostnaden för ombyggnad och komplettering av det elektriska distributionssystemet jämte ytterbelysning beräknas till 30 000 kronor. Sammanlagda kostnaderna beräknas sålunda till $(25\,000 + 30\,000 =)$ 55 000 kronor.

35. Morängens yrkesskola, som har plats för 19 elever, saknar särskild sjukavdelning. Ett sjukrum som anses erforderligt vid skolan kan emellertid anordnas genom ianspråktagande av ett enkelrum avsett för personal. Kostnaden för erforderliga arbeten beräknas till 5 000 kronor.

Skolans matkällareutrymmen är såväl kvantitativt som kvalitativt otillräckliga. Elevhemmets källare är endast till mindre del utgrävd. Utöver pannrum, hydroforrum, bränslerum och soprum finnes i källaren endast två rum för förråd och matkällare. För att tillgodose behovet av kylda utrymmen för livsmedelslagring bör ett av dessa rum byggas om till kylrum. Kostnaderna härför har beräknats till 10 000 kronor.

Sammanlagda kostnaderna för nu föreslagna arbeten uppgår sålunda till $(5\,000 + 10\,000 =)$ 15 000 kronor.

36. Inom de delar av Lövsta skolhem och yrkesskola som nu saknar ytterbelysning bör sådan anordnas genom uppsättning av 15 belysningsstolpar. Vidare bör de befintliga kopplingsuren för tändning och släckning av ytterbelysningen utbytas mot skymningskopplare. Kostnaderna för ändring och utökning av ytterbelysningen har beräknats till 15 000 kronor exklusive jordarbetena för kablar, som lämpligen kan utföras av skolans elever.

Centralköket och bageriet i elevhemmet Storgården är i behov av en om-disposition och modernisering. Bagerilokalens nuvarande förläggning i källarvåningen är olämplig med hänsyn till personalresurserna. Bageriet bör i stället förläggas i anslutning till köket. Nuvarande trånga entré till köket användes också som entré till personalmatsal. Ny entré till personalmatsal med kapprum och wc bör anordnas. Ny lastbrygga och rum för varuintag och utlämning av lagad mat för utspisning i övriga elevhem erfordras även. Kostnaderna härför har beräknats till 65 000 kronor.

Värmecentralen i elevhem nr 3 Storgården levererar värme till gymnastikbyggnad nr 8, elevhem nr 7 Kupan, personalbostad nr 1, flygelbyggnad nr 2, administrationsbyggnad samt elevhem nr 4 Lillgården. Shuntventilerna till fyra av dessa byggnader är felvända. Expansionskärlet är icke inkopplat enligt gällande bestämmelser och oljetanken på 5 000 liter är för liten. Kostnaderna för avhjälpande av dessa brister har beräknats till 10 000 kronor.

Värmepannorna i skolhemmen nr 12—15, chefsbostad nr 19 och personalbostad nr 34, som är gamla och delvis förbrukade, behöver bytas ut. Oljeeldningsinstallationer i dessa byggnader samt elevhem nr 6 och skolbyggnad nr 11 erfordras på grund av att tillräcklig personal saknas för att sköta

eldningen i alla de centraler varom här är fråga. Personalbristen har medfört att skolans elever måst sköta eldningen med påföljd att instrumenteringen i centralerna slagits sönder m. m. För att eldningen skall kunna skötas utan elevernas medverkan erfordras omläggning till oljeeldning, vilket dessutom är motiverat från bränslebesparande synpunkter. Kostnaderna för dessa arbeten har beräknats till 65 000 kronor.

Sammanlagt erfordras sålunda $(15\,000 + 65\,000 + 10\,000 + 65\,000 =)$ 155 000 kronor.

37. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1959/60 har socialstyrelsen anmält behov av bl. a. åtgärder för ordnande av vatten- och avloppsfrågorna vid Sundbo och Hårsjögårdens yrkesskolor till en beräknad kostnad av 600 000 kronor, varav 300 000 äskades för påbörjande av arbetena. För förbättrings- och ombyggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna har i staten för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1959/60 upptagits ett belopp av 350 000 kronor, varav 259 000 avses för påbörjande av arbetena vid Sundbo och Hårsjögården. I framställning till Kungl. Maj:t den 15 september 1959 har emellertid byggnadsstyrelsen anhållit att av ovanstående anslag om 259 000 kronor få taga i anspråk 135 000 kronor för andra oavgjängligen nödvändiga arbeten vid ungdomsvårdsskolorna i Lövsta och Hammargården. Vid bifall till denna framställning erfordras därför för färdigställande av vatten- och avloppsanläggningarna vid Sundbo och Hårsjögården $(600\,000 - 259\,000 + 135\,000 =)$ 476 000 kronor.

Hårsjögårdens yrkesskola disponerar för person- och varutransporter två bilar, som hittills har garagerats i en av jordbrukets ekonomibyggnader. Vid senaste brandsyn underkändes emellertid denna uppställningsplats varför det är nödvändigt att uppföra en särskild garagebyggnad för bilarna. Kostnaderna för uppförande av kallgarage uppgår till 7 000 kronor.

Elevhemmet vid Hårsjögårdens yrkesskola uppvärms genom två kokedade pannor, som nu är 30 år gamla. För varmvattenberedning finnes en särskild panna, som installerades år 1941, då elevhemmet utbyggdes med en gymnastik- och badavdelning. Gnistkammare och rökkanaler till skorstenen är utdömda, varför dessa måste helt ombyggas. Då värmeledningspannorna är helt förslitna, har förslag upprättats till en helt ny, mera lättskött panncentral med oljeeldning och variatorutrustning. Kostnaden härför beräknas till 40 000 kronor. Sammanlagda kostnaden för nu anmälda arbeten uppgår till $(7\,000 + 40\,000 =)$ 47 000 kronor.

Ytterbelysningen vid Sundbo yrkesskola utgöres inom skolområdets östra del av 9 stolpar med glödlampsarmaturer. För belysning av skolområdets övriga delar bör 21 stolpar och en väggarmatur uppsättas. De befintliga armaturerna är dåliga och bör samtidigt utbytas, så att alla armaturer blir av enhetlig lysrörstyp. Kostnaden för hela anläggningen har beräknats till 30 000 kronor exklusive jordarbeten för kablar och stolpfundament, som lämpligen kan utföras av skolans elever.

Sammanlagda kostnaderna för nu föreslagna arbeten vid Sundbo och Hårsjögårdens yrkesskolor uppgår sålunda till $(476\,000 + 47\,000 + 30\,000 =)$ 553 000 kronor.

38. Ytterbelysningen vid Hornö yrkesskola är mycket otillfredsställande och saknas helt i personalbostadsområdet. Ny belysningsanläggning erfordras till en beräknad kostnad av 8 000 kronor.

39. Råvatten till Eknäs yrkesskola erhålles för närvarande från en under år 1957 anlagd brunn med fullt tillräcklig kapacitet. Vattnet är emellertid

enligt analys hårt och ledningsaggressivt, varför ett avhärdningsaggregat är önskvärt. Kostnaden för anordnande av ett dylikt aggregat jämte erforderlig utökning av pumphuset har beräknats uppgå till 8 000 kronor.

Marken kring förenämnda brunn har för närvarande sådana lutningsförhållanden, att risk föreligger att ytvatten intränger i brunnen. Vederbörande hälsovårdskonsulent har därför föreslagit, att marken intill brunnen skall höjas på sådant sätt att en slänt erhålles. Vidare föreslår konsulenten att brunnen förses med en inhägnad, så att betande kreatur ej kan förorena i dess omedelbara närhet. Kostnaderna för den föreslagna justeringen av marken samt för uppförande av ett cirka en meter högt stängsel kring brunnen uppgår till 2 000 kronor.

I samband med utförandet av tillbyggnaden till elevförläggningen »Lillgården» har det visat sig nödvändigt att sänka marken omedelbart norr om denna byggnad cirka 40 cm, varigenom den i marken befintliga kallvattenledningen till huvudbyggnaden »Storgården» delvis kommit att ligga endast cirka 80 cm under markytan med risk för sönderfrysning. Då »Storgården» tills vidare i avvaktan på skolans vidare utbyggnad avses att användas som personalbostäder samt arbets- och terapilokaler, bör den angivna kallvattenledningen på en sträcka av cirka 65 meter ersättas med en ny på frostfritt djup. Kostnaderna härför beräknas till 6 000 kronor.

Sjövattenledningen har under 1958 omlagts från sjön och fram till hydroforerna i pumphuset. Från dessa hydroforer finnes två ledningar till skolan. För närvarande synes emellertid endast den ena av dessa leverera vatten till de två största förbrukningsställena vid skolan — tvättstugan och trädgården — vilket har till följd att trycket i tvättstugan ej är tillräckligt, när trädgårdens bevattningsanordningar är i gång. För att avhjälpa detta missförhållande föreslås att trädgårdens bevattningsledning fränkopplas ledningen till tvättstugan och i stället anslutes till den andra sjövattenledningen, som är mindre belastad. Kostnaderna för dessa åtgärder kan beräknas till 6 000 kronor.

Nytt huvudavlopp med slamavskiljare har färdigställts under 1958. Då emellertid rötkamrarna i denna anläggning saknar luftningsrör, bör de snart förses med dylika. Vidare bör körbar väg fram till rötkamrarna utföras, så att rensning kan ske med Enköpings stads slamtankbil. Kostnaderna för dessa arbeten beräknas till 10 000 kronor.

För Eknäs yrkesskola erfordras sålunda $(8\,000 + 2\,000 + 6\,000 + 6\,000 + 10\,000 =)$ 32 000 kronor.

40. I samband med omändring av Bistagården från hemskola för väntande och nyblivna mödrar till yrkesskola erfordras omfattande ombyggnadsarbeten inom huvudbyggnaden. Förslag härom har framlagts av kommittén för ungdomsvårdsskolorna i betänkande den 11 oktober 1958. Arbetena omfattar huvudsakligen anordnande av expeditionslokaler, isoleringsrum, två tvättrum, sjuk- och isoleringsrum med wc samt personalbostäder för sju befattningshavare jämte ombyggnad av värmecentralen, innebärande utbyte av förbrukade värmeledningspannor och installation av oljeeldning. Kostnaderna för samtliga dessa arbeten har beräknats till 275 000 kronor.

41. Vid Ryagårdens yrkesskola har byggnadsstyrelsen funnit det angeläget att få genomföra en del smärre ombyggnadsarbeten för att därigenom avhjälpa vissa nu rådande förhållanden, som ur såväl hygienisk som praktisk synvinkel ej är tillfredsställande. De erforderliga åtgärderna fördelar sig på olika byggnader enligt följande.

Kontors- och matsalsbyggnaden inrymmer skolans expedition, där bland annat alla handlingar förvaras, som berör eleverna. Särskilt arkiv saknas

emellertid. Även toalett för expeditionens personal samt för besökande saknas. Goda möjligheter finnes att i källaren anordna såväl ett fullgott arkivutrymme som ett toaletterum. Kostnaderna för dessa åtgärder beräknas till 6 000 kronor.

Yrkesinspektionen har påtalat att särskilt omklädningsrum med tvättmöjligheter och wc saknas för den personal, som är bosatt utanför anstalten och nu är hänvisad till elevernas tvätterum och wc:n. I elevhemsbyggnaden Björkhaga finnes ett mindre linneförråd, som kan disponeras för ändamålet. Kostnaderna för erforderliga byggnadsarbeten och sanitära installationer har beräknats till 9 000 kronor. Som ersättning för det sålunda ianspråktaga förrådet bör ett i samma våning befintligt syrum kompletteras med skåpinredning för linneförråd. Kostnaderna härför jämte erforderlig elektrisk installation beräknas till 2 000 kronor.

Sjuk- och specialavdelningen, som är inrymd i bottenvåningen på elevhemmet Ljunghaga, saknar särskilt rum för enskilda samtal med eleverna. Genom uppdelning av en sjuksal och ändring av dörrförbindelser kan ett sådant rum anordnas i anslutning till läkarens mottagningsrum. Vidare saknas förråd för elevernas kläder. Avdelningens vind är emellertid delvis outnyttjad och kan lämpligen inredas för detta ändamål. Dessa båda arbeten har sammanlagt beräknats till 12 000 kronor.

Sammanlagda kostnaderna uppgår sålunda till $(6\,000 + 9\,000 + 2\,000 + 12\,000 =)$ 29 000 kronor.

42. När specialavdelningen vid Forsane yrkesskola i Frändefors uppfördes för omkring fem år sedan, ansågs skäl icke föreligga att uppföra stängsel kring avdelningen. Sedermera har det dock visat sig föreligga stort behov därav. Det har nämligen visat sig nödvändigt att hindra rymningar och hålla obehöriga på avstånd från avdelningen, som ligger i skolområdets utkant. Stängsel kring avdelningen skulle vara värdefullt även med hänsyn till att eleverna inom detta område skulle kunna beredas sysselsättning utomhus samt ges en viss rörelsefrihet under fritiden. Kostnaderna har beräknats till 50 000 kronor.

43. Med hänsyn till de erfarenheter som under senare år vunnits vid Forsane och andra ungdomsvårdsskolor rörande behovet av stängsel kring specialavdelningarna bör ett dylikt stängsel anordnas även vid den nya specialavdelning, som för närvarande uppföres vid Hammargårdens yrkesskola. Kostnaden för stängsel vid skolan beräknas till cirka 40 000 kronor.

44. Av flera orsaker är det angeläget att köket med tillhörande ekonomitrymmen vid Råby yrkesskola omplaneras och fördes med tidsenlig maskinell utrustning. Sålunda är spisarna helt nerslitna, och reservdelar till dessa äldre typer kan ej längre anskaffas. Vidare saknas tillfredsställande kylanordningar. Ventilationen fyller ej heller rimliga krav. Genom tillkomsten av en ny avdelning kommer elevantalet inom det närmaste året att öka från 39 till 47, vilket medför att ekonomitrymmena, som redan nu är otillräckliga, måste utökas.

Av byggnadsstyrelsen upprättat förslag till ombyggnad och modernisering av ekonomilokalerna omfattar bl. a. att köket utrustas med ny skåpinredning, nya elspisar, värmeskåp, stekbord etc., att särskilt disktrum och ny entré till elevmatsalen anordnas, att de elektriska och ventilationstekniska anordningarna inom byggnaden moderniseras samt — därutöver — att bostaden i övre våningen för husföreståndaren moderniseras och därvid fördes med badrum, pentry och garderober. Kostnaden för angivna arbeten beräknas till 130 000 kronor.

45. Uppvärmningen vid Broby skolhem sker genom tre panncentraler varav den ena ligger i den äldre huvudbyggnaden, den andra i en intill denna belägen flygelbyggnad samt den tredje i den för ungefär tio år sedan uppförda skol- och gymnastikbyggnaden. Den senare anläggningen är oljeeldad, medan de två förra är kokseldade.

Frågan om en för samtliga byggnader gemensam värmecentral i pannrummet i skol- och gymnastikbyggnaden har nu blivit aktuell, sedan det konstaterats att huvudbyggnadens värmepannor är gamla och förslitna och behöver ersättas med nya samt att pannskorstenen är så bristfällig, att den kräver en omfattande reparation.

Kostnaderna för centraliseringen, omfattande utökning av panncentralen i skol- och gymnastikbyggnaden med en panna samt anslutning av de andra byggnaderna genom kulvertledning, har beräknats till 45 000 kronor.

46. Vid Johannisbergs yrkesskola har under den gångna vintern ångpannan, som betjänar bastu, varmluftsaggregat i torkrum samt varmvattenberedare, satts ur funktion till följd av läckage och provisoriskt ersatts dels med ett elektriskt bastuaggregat, dels ock genom vissa omkopplingar. Även de två i värmecentralen ingående kokspannorna — installerade år 1938 — har visat sig vara i mindre gott skick, varför en ombyggnad av hela pannanläggningen anses vara ofrånkomlig. Då rökkanalen från värmecentralen dessutom har för stor area för att medgiva en mera ekonomisk uppvärmning och i övrigt ej uppfyller kravet på brandsäkerhet, har byggnadsstyrelsen låtit undersöka möjligheten att ansluta gymnastik- och skolbyggnaden till elevhemmet Norrgårdens värmecentral medelst en cirka 85 meter lång rörkulvert. Kostnaderna för en sådan anslutning beräknas till 34 000 kronor och överstiger endast obetydligt kostnaderna för inköp av nya pannor till den gamla värmecentralen jämte ombyggnad av skorstenen i gymnastik- och skolbyggnaden. På grund av de driftstekniska fördelar, som vinnes genom den föreslagna centraliseringen, är detta alternativ att föredraga.

För att ytterligare nedbringa bränslekostnaderna finner styrelsen lämpligt att i samband med övriga rörtekniska arbeten installera variatoranläggning i gymnastik- och skolbyggnaden samt i elevhemmet Sörgården, som medelst kulvert redan nu är anslutet till Norrgårdens värmecentral. Kostnaden härför beräknas till 6 000 kronor.

Sammanlagt uppgår kostnaderna sålunda till $(34\,000 + 6\,000 =) 40\,000$ kronor.

47. Vid de årligen förekommande brandsynerna vid ungdomsvårdsskolor har vederbörande syneförrättare vid ett flertal skolor anmärkt på avsaknaden av speciella anordningar för minskande av brandfaran, såsom beklädnad av väggar och tak med brandskyddande plattor, erforderliga reservutgångar och rökhindrande avstängningar i trappor m. m. Då en utredning om lämpliga åtgärder är mycket tidskrävande, har något mera preciserat program för åtgärder vid de olika skolorna ej kunnat utarbetas. I avvaktan på denna utredning bör enligt byggnadsstyrelsen ett belopp av 300 000 kronor upptagas för de mest trängande behoven av brandskyddsåtgärder under nästa budgetår.

Då vatten- och avloppssystemen vid de flesta ungdomsvårdsskolorna är överbelastade och dessutom i mycket dåligt skick, har styrelsen påbörjat utredningar om erforderliga åtgärder till avhjälpande av bristfälligheterna. Då dessa utredningar är mycket omfattande, kan något mera detaljerat förslag ännu ej redovisas. Styrelsen uppskattar emellertid de sammanlagda kostnaderna för en upprustning av vatten- och avloppsanläggningarna

till i runt tal 2 000 000 kronor. Då de sanitära förhållandena i många fall är sådana att medel bör stå till förfogande för arbetenas utförande så snart projekteringsarbetet för de olika anläggningarna slutförts, vilket beräknas kunna ske under 1959, föreslår byggnadsstyrelsen att, utöver de för Sundbo och Härsjögården äskade medlen, ett belopp av förslagsvis 1 000 000 kronor upptages i staten för nästa budgetår för berörda ändamål. Styrelsen avser att senare framlägga en detaljerad plan för upprustningen av anläggningarna.

Sammanlagt skulle för nu angivna ändamål sålunda erfordras ($300\,000 + 1\,000\,000 =$) 1 300 000 kronor.

48. För bestridande av ombyggnadskostnader i samband med landshövdingeskiften har från och med budgetåret 1952/53 anvisats särskilda medel som tillägg till det ordinarie underhållsanslaget. I byggnadsstyrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för styrelsens delfond för budgetåret 1959/60 upptogs ett belopp om 150 000 kronor, varav 100 000 kronor beräknades för moderniseringsarbeten inom residenset i Kalmar och 25 000 kronor för övriga residens. Återstående 25 000 kronor avsågs att användas för bastuanläggningar inom residensen i Linköping och Kristianstad. I den fastställda staten uppfördes emellertid endast ett belopp om 100 000 kronor för ändamålet.

Under budgetåret 1960/61 torde enligt styrelsen landshövdingeskiften kunna inträffa i Örebro och Västerås. Residenset i Västerås moderniserades i samband med landshövdingeskifte år 1952, varför under nästkommande budgetår endast smärre uppsnygningsarbeten torde komma i fråga. Övriga residens däremot erfordra en mer genomgripande modernisering; kostnaderna härför beräknas till sammanlagt 275 000 kronor.

Då medel ännu icke anvisats för utförande av bastuanläggning i landshövdingebostäderna i Linköping och Kristianstad, får styrelsen ånyo hemställa om ett anslag av 25 000 kronor för detta ändamål.

Sammanlagda kostnaderna för arbeten inom landshövdingebostäderna uppgår sålunda till ($275\,000 + 25\,000 =$) 300 000 kronor.

49. Under utgiftsposten »Reparations- och underhållskostnader m. m.» har för innevarande budgetår anvisats ett särskilt belopp av 100 000 kronor för bränslebesparande åtgärder. Då ett omfattande behov av ytterligare bränslebesparande åtgärder föreligger inom de av byggnadsstyrelsen förvaltade fastigheterna, finner styrelsen det angeläget att för nästa budgetår ett belopp av 200 000 kronor för ändamålet inräknas i underhållsposten.

50. Från och med innevarande budgetår har i förevarande utgiftspost beräknats sammanlagt 2 250 000 kronor för anordnande av tjänstelokaler m. m. för statsverksamheten. Härav har 1 000 000 kronor beräknats för ombyggnadsarbeten inom f. d. Svea livgardes kaserner samt 1 250 000 kronor för uppkommande ändringsarbeten m. m. inom övriga av styrelsen förvaltade fastigheter. Styrelsen beräknar att hela det anvisade beloppet kommer att förbrukas under budgetåret.

Ombyggnadsarbetena inom gardeskasernerna, avseende i huvudsak inredning av vindarna till kontorsrum och åtgärder för värmeförsörjningen, hade vid prisläget den 1 juli 1956 kostnadsberäknats till 2 535 000 kronor. I skrivelse den 27 augusti 1957 anmälde styrelsen att ytterligare 450 000 kronor erfordrades för iordningställande av vissa friställda lokaler i samband med Stockholms rådhusrätts avflyttning från byggnaden. Sammanlagt skulle sålunda vid dåvarande tidpunkt förutsedda arbeten ha dragit en kostnad av

2 985 000 kronor. Med tillägg för under tiden inträffade byggnadskostnadslegringar skulle kostnaderna för arbetena vid nuvarande prisläge uppgå till omkring 3 500 000 kronor.

En kraftig kostnadsökning har emellertid uppstått därigenom att styrelsen i enlighet med statsmakternas beslut iordningställt tjänstelokaler för Sveriges geotekniska institut inom kasernanläggningen. Denna kostnadsökning betingas av att flera tekniska hänsyn måst tagas vid ombyggnad för institutets behov. Enligt nu utarbetat program för ombyggnaden, vari institutets lokaler ingår, beräknas kostnaderna komma att uppgå till sammanlagt omkring 4 800 000 kronor, av vilket belopp 100 000 kronor avser arbeten i en intill kasernbyggnaden belägen gymnastikbyggnad, vilken styrelsen räknar med att kunna förhyra av fortifikationsförvaltningen för anordnande av garage och kallförråd för institutets räkning. För arbetenas utförande har hittills anvisats 1 450 000 kronor varjämte styrelsen räknar med att av för innevarande budgetår anvisade medel till anordnande av förvaltningslokaler få disponera 1 000 000 kronor för ändamålet.

För arbetenas slutförande fordras sålunda ($4\,800\,000 - 1\,450\,000 - 1\,000\,000 =$) 2 350 000 kronor. Av detta belopp erfordras för nästa budgetår 1 000 000 kronor för arbetenas fortsättande.

Det anslag, som är avsett att efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall möjliggöra för byggnadsstyrelsen att snabbt tillgodose oväntat uppkomna behov av förvaltningslokaler m. m. genom att inreda vindar eller utföra om- och påbyggnader i staten tillhöriga fastigheter, bör för nästa budgetår upptagas med 1 250 000 kronor.

Sammanlagt bör för nu angiven delpost således anvisas ($1\,000\,000 + 1\,250\,000 =$) 2 250 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har sedermera i skrivelse den 8 december 1959 föreslagit en uppräknig av förevarande belopp för anordnande av tjänstelokaler med 500 000 kronor. Anledningen härtill är att styrelsen funnit det angeläget att under innevarande budgetår forcera ombyggnadsarbetena inom f. d. Svea livgardes kaserner. Detta skulle kunna ske genom förskottsvis disponering av tillgängliga underhållsmedel.

Sammanlagt skulle således det för anordnande av tjänstelokaler beräknade beloppet behöva upptagas med ($2\,250\,000 + 500\,000 =$) 2 750 000 kronor.

Från och med budgetåret 1954/55 äger byggnadsstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande att inom ramen för underhållsmedlen använda visst belopp för sådana utredningar, som kan medverka till ett rationellt handhavande av fastighetsunderhållet. För innevarande budgetår uppgår det disponibla beloppet till 35 000 kronor. Medlen användes till bestridande av dels kostnader för särskilda utredningsuppdrag, som utföres av andra än styrelsens egna befattningshavare, dels ock avlöningar till två befattningshavare (en ingenjör och ett biträde), som anställts för att omhänderha uppgifter av ifrågavarande slag. Vidare har styrelsen bemyndigats att taga i anspråk högst 16 000 kronor för arbete syftande till en komplettering av fastighetshandlingar rörande äldre fastigheter. Styrelsen utgår från att styrelsen äger motsvarande bemyndigande även för nästa budgetår.

B. Medelsäskanden å kapitalbudgeten, m. m. I enlighet med principen att medel för reparations-, ändrings- och ombyggnadsarbeten, som icke eller endast i mindre grad höjer en byggnads värde, skall anvisas under fastighetsfondens stat, har följande arbeten, för vilka anslag äskats å kapitalbudgeten för nästa budgetår, ansetts böra redovisas i förevarande sammanhang. Härtill kommer ytterligare vissa ändamål som bör redovisas i detta sammanhang.

	Kronor
1. Utredning angående ombyggnad av fastigheter i kv. Gråmunkeholmen, Mercurius och Kusen i Stockholm	350 000
2. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, utredning angående rening av avloppsvattnet	75 000
3. Veterinärhögskolan, provisorisk förbättring av medicinska klinikens hundstallar	52 000
4. Veterinärhögskolan, installation av växelström	175 000
5. Modernisering av två bostadshus vid statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare	250 000
6. Vissa ombyggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare	75 000
	Summa 977 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna.

1. Beträffande det under punkten 1 upptagna medelsäskandet har byggnadsstyrelsen i särskild skrivelse den 18 augusti 1959 anfört bland annat följande.

Frågan om tillgodoseende av den civila statliga förvaltningens lokalbehov inom Stockholmsområdet har sedan många år varit föremål för ett omfattande utredningsarbete inom byggnadsstyrelsen. Ett sammanförande av respektive ämbetsverks personal i de fall denna är splittrad till ett flertal fastigheter är ur rationaliseringssynpunkt önskvärt men har under senare år endast delvis kunnat genomföras. Härtill kommer att det framtida lokalbehovet icke med säkerhet kan bedömas, förrän slutlig ställning tagits till lokaliseringsutredningens rekommendationer angående utflyttning av vissa statliga verk och institutioner från Stockholmsområdet.

I rådande lokalsituation har styrelsen bedömt det som nödvändigt att hårdare än tidigare utnyttja vissa äldre byggnader, även om mera ändamålsenliga lokaler skulle erhållas genom uppförande av nybyggnader. Styrelsen anser därför, att utredningar bör ske dels beträffande erforderliga ombyggnadsarbeten i de byggnader i kvarteret Gråmunkeholmen på Riddarholmen, som friställes efter riksarkivets avflyttning, till vilka byggnader regeringsrätten med dess föredragande bör flytta för att åstadkomma en välbehörlig utökning av statsdepartementens lokaler samt dels ombyggnad av de intill kanslihusannexet belägna staten tillhöriga fastigheterna i kvarteret Mercurius, för att möjliggöra en expansion på längre sikt av departementslokalerna.

En byggnad, som troligen kan nyttjas för några av den centrala civila förvaltningens behov, är det förutvarande Kronobageriet inom kvarteret Ku-

sen i Stockholm, varför styrelsen även föreslår en närmare utredning härav.

Inom *kvarteret Gråmunkeholmen* å Riddarholmen disponerar riksarkivet för närvarande såväl hela det s. k. Stenbockska huset som byggnaden Arkivgatan 3. Dessa byggnader kommer att friställas i samband med att arkivet i enlighet med statsmakternas beslut erhåller lokaler i nybyggnad å Marieberg.

Stenbockska huset, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 januari 1935 förklarats som byggnadsminnesmärke, utnyttjas nu till övervägande delen som arkivlokaler. I dessa har vissa förstärkningsåtgärder vidtagits som dock icke synes ha förorsakat några större skador å väggar eller i tak. Det torde därför kunna antagas, att restaureringsarbetet blir av begränsad omfattning. Byggnadens inredning är av mycket stort kulturhistoriskt värde och dess plandisposition medger icke att byggnaden utnyttjas för vanligt kontorsändamål. Styrelsen har däremot funnit, att densamma efter vissa ombyggnads- och restaureringsarbeten för en preliminärt uppskattad kostnad av ca 850 000 kronor skulle kunna utnyttjas av regeringsrätten och vissa av dess föredragande. En dylik användning av byggnaden skulle medföra att regeringsrättens nuvarande lokaler i kanslihuset skulle kunna frigöras för statsdepartementens räkning.

Byggnaden Arkivgatan 3, som togs i bruk år 1890, dominerar på ett föga lyckligt sätt Riddarholmens stadsbild. Byggnaden kan icke utnyttjas för annat statligt ändamål förrän efter en genomgripande ombyggnad. Eventuellt bör byggnaden rivas och nybyggnad i stället uppföras därstädes. I de lokaler som härigenom erhålles kan förslagsvis bl. a. regeringsrättens övriga föredragande inrymmas. Byggnadsstyrelsen anser att frågan om om- eller nybyggnad bör närmare utredas.

Kvarteret Mercurius, vilket till större delen äges av Kronan och inom vilket ett flertal fastigheter är att betrakta som byggnadsminnesmärken, bör enligt byggnadsstyrelsen reserveras för statsdepartementens ökade lokalbehov på längre sikt. Byggnadsstyrelsen anser att med hänsyn till att projekteringsarbetet är krävande detsamma redan nu bör påbörjas.

Kronobageriet i *kvarteret Kusen* i Stockholm är byggnadsminnesmärke och förvaltas för närvarande av fortifikationsförvaltningen. Då fastigheten nu delvis provisoriskt utnyttjas som lager, huvudsakligen för civilt ändamål, anser fortifikationsförvaltningen att densamma bör överföras till byggnadsstyrelsen, som redan förvaltar kvarterets övriga delar. Styrelsen har funnit det sannolikt att i byggnaden, som är synnerligen välbelägen, skulle kunna anordnas t. ex. ändamålsenliga sammanträdes- och förhandlingslokaler, bibliotek med lässalar etc.

Då utredningarna rörande fastigheterna i kvarteren Gråmunkeholmen, Mercurius och Kusen måste bli omfattande och då styrelsens allmänna utredningsanslag redan är hårt belastat med kostnader för mera ordinära uppgifter, kan utredningarna icke helt genomföras med de resurser styrelsen har till förfogande. Styrelsen har påbörjat en schematisk utredning angående lämplig användning av byggnaderna och avser att sedermera inkomma med en närmare redovisning i frågan. För utredningar av ombyggnader i kvarteren Gråmunkeholmen, Mercurius och Kusen beräknar styrelsen att det erfordras ett belopp av sammanlagt 350 000 kronor.

2. Medel för det ändamål som redovisats under denna punkt har äskats av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 25 augusti 1959, vari bland annat anföres.

Avloppsvattnet från Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut ledes f. n. genom ett system av ledningar till en samlingsledning utanför

institutets västra gräns, och vidare i ett öppet dike till Öresund. Genom utsläppet från ladugården och stallarna samt i synnerhet mejeriet får spillvattnet från institutet större förorenande verkan än avloppsvattnet från ett vanligt bostadsområde. Då diket cirka 1 000 meter söder om institutet passerar i närheten av bostadsbebyggelse, bör åtgärder vidtagas för att förhindra hygieniska vådor.

Byggnadsstyrelsen har preliminärt kommit till att frågan kan lösas enligt följande tre alternativ, nämligen anordnande av eget reningsverk, anslutning till av Malmö stad planerat reningsverk eller fränkskiljande och biologisk rening inom institutet av avloppsvattnet från mejeriet och anslutning av övrigt spillvatten till av Malmö stad planerat reningsverk.

Samtliga alternativ förutsätter vissa åtgärder å ledningsnätet inom institutet. Avloppsledningarna där avleder spill- och regnvatten i gemensamma ledningar, som i stor utsträckning ligger i mycket svaga lutningar. De är liksom en del brunnar mer eller mindre otäta och ligger för grunt för att kunna dränera källarlokalerna. Det stora antalet slambrunnar kräver mycket tid och arbete för inspektion och rensning. Vid nederbörd blir vidare vattenmängden alltför stor för att kunna mottagas av en reningsanläggning, vilket alternativ som än väljs. En omläggning av ledningsnätet blir därför ofrånkomlig. Härvid föreslås att man för avledande av enbart regnvatten bibehåller det befintliga avloppsnätet. Ett nytt spillvattensystem bör förläggas till ett större djup och ges bättre lutningar än det befintliga systemet. För en närmare utredning av avloppsfrågorna samt för upprättande av utförliga handlingar till omläggning av ledningarna inom institutsområdet erfordras 75 000 kronor.

3. Medel för provisorisk förbättring av hundstallarna vid veterinärhögskolans medicinska klinik har äskats av styrelsen för veterinärhögskolan i skrivelse den 10 juli 1959, vari anföres, att arbetarskyddsstyrelsen vid upprepade tillfällen påkallat förbättring beträffande vissa sanitärt otillfredsställande lokaler vid medicinska avdelningen för icke-idisslare samt att byggnadsstyrelsen i november 1958 kostnadsberäknat de erforderliga förbättringsarbetena till 52 000 kronor.

4. I skrivelse den 25 augusti 1959 har byggnadsstyrelsen anmält medelsäskandet under förenämnda punkt. Styrelsen anför beträffande ifrågasvarande installationsarbeten vid veterinärhögskolan i huvudsak följande.

I veterinärhögskolans äldre byggnader finnes endast tillgång till likström, medan däremot växelström installerades i de under de senare decennierna uppförda institutionsbyggnaderna. Den vetenskapliga forskningens framåtskridande har emellertid successivt ökat behovet av tillgång till växelström även i de äldre institutionsbyggnaderna, emedan den moderna forskningsapparaturen uteslutande är konstruerad för att matas med växelström. Byggnadsstyrelsen har låtit utreda kostnaderna för en övergång till växelströmsdrift inom skolans samtliga byggnader, varav framgår att kostnaderna för en dylik spänningsomläggning inklusive erforderliga byggnadsarbeten kan beräknas till 350 000 kronor. Arbetena är av sådan karaktär att de lämpligen kan uppdelas på två etapper. Då byggnadsstyrelsen finner det angeläget att arbetena utföres, hemställer styrelsen att för deras påbörjande 175 000 kronor anvisas.

I två särskilda skrivelser den 18 augusti 1959 har byggnadsstyrelsen anmält medelsäskandena under förenämnda punkterna 5 och 6.

5. I fråga om det under denna punkt upptagna äskandet, som tidigare framförts av byggnadsstyrelsen i särskild skrivelse den 19 augusti 1958, torde få hänvisas till 1959 års statsverksproposition, bilaga 21, s. 23.

6. I byggnadsstyrelsens år 1953 framlagda förslag till byggnadsplan för utbyggnad vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare räknades med att bostadshuset Ekbacken skulle omändras till fritidslokal. Departementschefen föreslog emellertid i proposition nr 87 till 1954 års riksdag att byggnaden tills vidare skulle bibehållas som bostadshus och då Kungl. Maj:t lämnat utan åtgärd ett av byggnadsstyrelsen i 1958 års petita framlagt förslag till ombyggnad av i denna byggnad befintliga lägenheter till enkelrum, inrymmer den sålunda alltså två familjelägenheter. Dessa är emellertid av låg standard och då därtill kommer det för familjebostäder olämpliga läget inom anstaltsområdet, föreslår byggnadsstyrelsen efter samråd med anstaltsstyrelsen ånyo en omändring av denna byggnad till bostäder åt ogift personal. Styrelsen förutsätter härvid att familjebostäder kan ordnas genom kommunal medverkan. Efter en sådan omändring skulle i byggnaden erhållas 8 enkelrum. Kostnaderna för ombyggnadens genomförande har av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till 75 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1959.

Yttranden. Över medelsäskandena under punkten 2 har utlåtande avgivits av *statens vatteninspektion*. Beträffande nämnda utlåtande torde få hänvisas till handlingarna i ärendena.

Enligt förenämnda redovisning har således under byggnadsstyrelsens delfond anmälts ett sammanlagt medelsbehov för normalt underhåll och särskilda arbeten, äskade i styrelsens statskrivelse och såsom investeringsanslag m. m., av $(12\,587\,000 + 8\,550\,000 + 977\,000 = 22\,114\,000$ kronor.

5. **Generaltullstyrelsens delfond.** Till reparations- och underhållskostnader har under denna delfond anvisats följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Kronor	162 000	194 000	195 000	170 000

I. **Löpande underhåll.** För nästa budgetår har generaltullstyrelsen uppskattat medelsbehovet för det löpande underhållet till 192 000 kronor. Styrelsen har härvid beräknat underhållskostnaderna med tillämpning av indextalet 329 i byggnadsstyrelsens reparationskostnadsindex. Av beloppet avser 17 000 kronor beräknade fastighetsskatter.

II. **Särskilda arbeten.** Vid sidan av förenämnda medelsäskande för det normala fastighetsunderhållet har generaltullstyrelsen begärt 37 000 kronor för särskilda reparationsarbeten. Styrelsen anför härom följande.

Till vissa reparationsarbeten å tullverkets fastighet på Sydkoster erhöll styrelsen för budgetåret 1957/58 20 000 kronor, eller det belopp, till vilket arbetena kostnadsberäknats hösten 1956. Nämnda reparationsarbeten, som numera är helt slutförda, drog emellertid en kostnad av omkring 30 000 kronor. Kostnadsökningen beror huvudsakligen därpå, att skadorna å byggnadens ytterväggar och tak visade sig vara mera omfattande än vad som framkom vid treårssynen år 1954. Vidare är vattenförsörjningen för fastigheten otillfredsställande. Fastighetens avloppsledning motsvarar ej heller nutida krav. Kostnaderna för anordnande av en ny brunn och för vissa andra åtgärder till förbättring av vatten- och avloppsanläggningarna för fastigheten beräknas icke komma att understiga 10 000 kronor. Det för fastigheten på Sydkoster erforderliga beloppet utgör följaktligen 20 000 kronor.

Under sistlidna budgetår har skorstenarna i tullverkets bostadshus i Rörbäcksnäs och Kätkesuando — på grund av skador uppkomna genom skorstenseldar — måst repareras för sammanlagt cirka 4 000 kronor.

I fastigheten i Huuki har vidare reparationer av skador, förorsakade genom eldsvåda i ett källarutrymme, dragit en kostnad av omkring 6 000 kronor.

Slutligen har under budgetåret 1958/59 värmepannorna i fastigheterna i Malmagen, Medskogen och Mitandersfors såsom förslitna måst utbytas mot nya, oaktat pannornas normala livslängd icke uppnåtts. Kostnaderna för dessa pannbyten, som således måst företagas tidigare än som kunnat förutses, har beräknats till 7 000 kronor.

Sammanlagt äskas således under generaltullstyrelsens delfond en medelsanvisning av $(192\,000 + 37\,000 =) 229\,000$ kronor för nästa budgetår.

6. Uppsala universitets delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. för dels akademiska sjukhuset, dels övriga fastigheter anvisats följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
a) Akademiska sjukhuset, kronor	427 000	529 000	567 000	610 000
b) Övriga fastigheter, kronor ..	850 000	958 000	877 000	952 000
Summa	1 277 000	1 487 000	1 444 000	1 562 000

I. Löpande underhåll. Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för normala underhållsarbeten under budgetåret 1960/61 har bokföringsvärdet av de på delfonden redovisade byggnaderna beträffande såväl akademiska sjukhuset som övriga byggnader i enlighet med de i propositionen nr 71 till 1943 års riksdag angivna principerna uppdelats efter de olika byggnadernas ålder, varefter behovet av reparationsmedel vid 1935 års prisnivå framräknats med tillämpning av de för byggnadsstyrelsens fastigheter i Stockholm gällande procentsatserna. Resultatet härav framgår av följande tabell.

	Byggnads- värde re- ducerat till 1935 års pris- nivå, kronor	Under- hålls- procent	Repara- tionsmedel vid 1935 års pris- nivå, kronor
<i>Akademiska sjukhuset:</i>			
Äldre byggnader	7 261 000	1,5	108 916
Nya byggnader över 8 år	7 347 200	1,0	73 472
Nya byggnader ej över 8 år	3 594 200	0,5	17 971
Kronor	18 202 400	—	200 359
<i>Övriga fastigheter:</i>			
Äldre byggnader	13 527 000	1,5	202 905
Nya byggnader över 8 år	5 223 700	1,0	52 237
Nya byggnader ej över 8 år	5 863 200	0,5	29 316
Kronor	24 613 900	—	284 458

De sålunda erhållna summorna 200 359 och 284 458 kronor har multiplicerats med indextalet 3,29, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av för akademiska sjukhuset 659 000 kronor och för övriga fastigheter 939 000 kronor. Till det för akademiska sjukhuset beräknade beloppet har, i avvaktan på särskild utredning om fastighetsvärdet, lagts ett belopp av 5 000 kronor, utgörande beräknade underhållskostnader för sjuksköterskeskolan. Det totala reparationsmedelsbehovet för akademiska sjukhuset har således beräknats till $(659\,000 + 5\,000 =) 664\,000$ kronor.

II. Särskilda arbeten. I detta sammanhang torde få anmälas en av drätselnämnden den 1 december 1958 gjord framställning om anvisande av 37 760 kronor för iordningställande av gatumarken utmed tomten nr 15 i kvarteret Lagerträdet i Uppsala.

Sammanlagt redovisas således ett medelsbehov under Uppsala universitets delfond av $(664\,000 + 939\,000 + 37\,760 =) 1\,641\,760$ kronor eller avrundat 1 641 000 kronor.

7. Lunds universitets delfond. För denna delfond har tidigare till reparations- och underhållsarbeten m. m. anslagits följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Kronor	493 000	499 000	521 000	533 000

I. Löpande underhåll. Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för löpande reparations- och underhållsarbeten under budgetåret 1960/61 har, i enlighet med de principer som legat till grund för bestämmande av reparationsanslaget för innevarande budgetår, lagts bokförings-

värdet av de på delfonden den 30 juni 1959 redovisade byggnaderna. Från detta värde, 26 888 404 kronor, har dragits värdet av byggnader under uppförande, 675 441 kronor. Reparationsmedelsbehovet vid 1935 års nivå har därefter uppskattats med ledning av de av byggnadsstyrelsen tillämpade procentsatserna för normalt underhåll. Drätselnämndens beräkningar redovisas i följande tabell.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kronor	Under- hålls- procent	Reparations- medel vid 1935 års prisinivå, kronor
Äldre byggnader	7 880 790	1,5	118 212
Nya byggnader över 8 år	3 362 803	1,0	33 628
Nya byggnader ej över 8 år	4 716 994	0,5	23 585
Kronor	15 960 587	—	175 425

Det sålunda erhållna beloppet 175 425 kronor har multiplicerats med indextalet 3,29, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av 577 148 kronor eller avrundat 577 500 kronor.

Några medel för särskilda arbeten har icke äskats av universitetets drätselnämnd.

8. Sjöfartsstyrelsens delfond. Under denna delfond, som tidigare benämnts lotsstyrelsens delfond, har till reparations- och underhållskostnader anslagits följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Kronor	315 000	440 000	475 000	495 000

Med hänsyn till de särskilda förhållanden som gäller för det å sjöfartsstyrelsens delfond redovisade fastighetsbeståndet förordades i 1959 års statsverksproposition, bilaga 21, s. 49, att vid beräkning av reparations- och underhållsmedel för delfonden skulle en något högre underhållsprocent än som gäller för fastighetsfonden i övrigt tillämpas. Häremot hade riksdagen ingen erinran. I enlighet härmed har sjöfartsstyrelsen uppdelat det bokförda värdet på fonden på dels äldre byggnader, dels nya byggnader över åtta år, dels ock nya byggnader ej över åtta år. Bokföringsvärdena har reducerats till 1935 års kostnadsnivå och medelsbehovet för normalt underhållsarbete vid förenämnda kostnadsnivå har erhållits genom tillämpning av procentsatserna 1,7, 1,2 och 0,5 på de reducerade bokföringsvärdena för respektive grupper av byggnader. Tidigare har för delfonden tillämpats procenttalen 1,75, 1,0 och 0,5.

Sjöfartsstyrelsens beräkningar framgår av följande uppställning.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kronor	Under- hålls- procent	Reparations- medel vid 1935 års prinsnivå, kronor
Äldre byggnader	7 297 085	1,7	124 050
Nya byggnader över 8 år	2 161 344	1,2	25 936
Nya byggnader ej över 8 år	2 042 152	0,5	10 211
Kronor	11 500 581	—	160 197

Det sålunda erhållna beloppet 160 197 kronor har multiplicerats med indextalet 3,29, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av 527 048 kronor eller avrundat 525 000 kronor.

9. Medicinalstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader har för denna delfond anslagits följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Kronor	4 447 000	5 196 000	6 200 000	7 164 000

I. Löpande underhåll. I enlighet med de riktlinjer, som angivits i 1958 års statsverksproposition, bilaga 21, s. 31, har underhållsmedlen för medicinalstyrelsens delfond beräknats utifrån de principer som bland annat gäller för byggnadsstyrelsens delfond. Detta innebär bland annat, att vid procentberäkningen av underhållsmedlen tillämpats procentsatserna 1,5, 1,0 och 0,5 för äldre byggnader, nya byggnader över åtta år respektive nya byggnader ej över åtta år. Vid indexberäkningen har förenämnda procentsatser uppräknats med reparationskostnadsindex, som utgör 329.

Medicinalstyrelsens beräkningar framgår av nedanstående uppställning.

	Bokfört byggnads- värde, kronor	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kronor	Indexkor- rigerad under- hålls- procent	Erforderliga underhålls- medel vid nuvarande prinsnivå, kronor
Äldre byggnader	112 538 302	112 538 302	4,935	5 553 765
Nya byggnader över 8 år ..	66 748 669	33 653 616	3,290	1 107 204
Nya byggnader ej över 8 år	137 241 672	47 740 978	1,645	785 339
Kronor	316 528 643	193 932 896	—	7 446 308

Erforderliga medel för det löpande fastighetsunderhållet har medicinalstyrelsen således beräknat till 7 446 308 kronor eller avrundat 7 446 000 kronor.

II. Särskilda arbeten. A. Medicinalstyrelsens statförlag. De istandsättnings- och moderniseringsarbeten för vilka medicinalstyrelsen äskat särskilda medelsanvisningar å fastighetsfondens stat framgår av följande uppställning.

	Kronor
1. Ryhovs sjukhus, renovering och modernisering av bostadshus B 6	200 000
2. S:t Sigfrids sjukhus, modernisering av sanitetstekniska installationer inom paviljonger K 35—37, K 39 och MK 41	280 000
3. Umedalens sjukhus, renovering och modernisering inom paviljong K 4	300 000
	Summa 780 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur medicinalstyrelsens petitum.

1. Vid Ryhovs sjukhus finnes ett familjebostadshus, B 6, vilket inrymmer tolv lägenheter. Byggnaden är i behov av en genomgripande renovering, varvid lägenheterna även bör förses med badrum, gasspisarna utbytas mot elspisar (driften vid Jönköpings stads gasverk skall nedläggas) samt köksinredningarna genomgående moderniseras. För utbyte av spisarna har särskilda medel beviljats av 1958 års riksdag.

Arbetena beräknas i sin helhet kunna utföras under budgetåret 1960/61 för en kostnad av 200 000 kronor.

2. Inom paviljonger K 35, K 36, K 37, K 39 och MK 41 vid S:t Sigfrids sjukhus är avdelningarnas planlösning relativt tillfredsställande, men de sanitetstekniska installationerna synnerligen otidsenliga och tungarbetade, särskilt i badrum, sköljrum, avdelningskök och expeditioner. Tvättställen har sålunda endast kallt vatten, dentalställ saknas och wc-stolarna är icke försedda med sittringar.

Inom paviljonger M 1, M 2, M 4 och MK 31 är de sanitetstekniska installationerna i lika dåligt skick. I sistnämnda paviljonger är avdelningarnas planlösning dessutom så otillfredsställande, att de bör byggas om eller ersättas med nybyggnader genom mentalsjukvårdsberedningens försorg.

Eftersom en modernisering av paviljonger K 35, K 36, K 37, K 39 och MK 41 sålunda icke torde bli aktuell förrän i ett senare skede av sjukhusets planerade framtida upprustning har det ansetts motiverat att i dessa paviljonger modernisera de sanitetstekniska installationerna.

Kostnaderna härför har beräknats till 280 000 kronor exkl. kostnader för håltagningar och efterlagningar etc. Sistnämnda medelsbehov beräknas kunna täckas ur tillgängliga underhållsmedel.

3. Mellanväggarna inom vårdpaviljongerna vid Umedalens sjukhus är utförda av koksslaggplattor. Dessa plattor har senare visat sig innehålla vissa beståndsdelar, vilka genom en kemisk process förorsakar att väggarna spricker sönder. Med anledning härav har under hittills cirka 15 år mellanväggar utbytts mot nya sådana av beständigt material. En intensifiering av dessa arbeten och i samband därmed modernisering och komplettering av de nuvarande synnerligen otidsenliga och tungarbetade sanitetstekniska installationerna, köksinredningarna och elektriska installationerna m. m. är synnerligen behövlig, varvid i första hand paviljong K 4 i sin helhet bör renoveras. Inom denna paviljong har moderniserings- och renoveringsarbeten nyligen påbörjats inom avdelning C 2. Paviljongens skick är i sin helhet så dåligt att de övriga avdelningarna C 1 och C 3 snarast möjligt bör iordningställas. Kostnaderna härför beräknas till 300 000 kronor.

B. Medelsäskande å kapitalbudgeten. I framställning den 25 augusti 1959 har byggnadsstyrelsen angående femte etappen av om- och

utbyggnaden av statens anstalt för fallandesjuka, Vilhelmsro, anfört bland annat följande.

Då under senare år besvärande vattenläckage uppstått i de kulvertförbindelser i anslutning till byggnaden »Framtiden», som bl. a. fungerar som provisoriskt skyddsrum, föreslås att kulvertarna rives, dränering anordnas och marken återfylls, sedan nya skyddsrum utförts. Kostnaden härför har beräknats till 35 000 kronor.

Sammanlagt redovisas således under medicinalstyrelsens delfond ett medelsbehov av (7 446 000 + 780 000 + 35 000 =) 8 261 000 kronor för nästa budgetår.

10. Karolinska sjukhusets delfond. Rubriken för reparations- och underhållskostnader m. m. är för denna delfond i staten uppdelad på två anslagsposter, avseende den ena karolinska sjukhuset och den andra serafimerlasarettet. Under dessa rubriker har anslagits följande belopp.

Budgetår	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
a) Karolinska sjukhuset, kronor ..	476 000	588 000	742 000	737 000
b) Serafimerlasarettet, kronor	172 000	256 000	182 000	239 000
Summa	648 000	844 000	924 000	976 000

Av de för karolinska sjukhuset för innevarande budgetår anvisade medien har 700 000 kronor beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 37 000 kronor, för vissa större arbeten. För serafimerlasarettet är motsvarande belopp 164 000 respektive 75 000 kronor.

I. Löpande underhåll. För nästa budgetår har direktionen för karolinska sjukhuset uppskattat medelsbehovet för det löpande underhållet för *karolinska sjukhuset* till 850 000 kronor, innebärande en ökning med 150 000 kronor. Beträffande medelsberäkningen konstaterar direktionen, liksom i föregående års statförslag, att en tillämpning av de principer som förordats i propositionen nr 71 år 1943, och som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 1 mars 1946 tillämpas beträffande vissa delfonder, skulle medföra ett väsentligt mycket högre reparationsanslag. Vid användandet av den för delfonderna vanligen tillämpade underhållsprocenten, d. v. s. en procent för nya byggnader över åtta år, skulle underhållsanslaget uppgå till 1 090 000 kronor. Direktionen anser sig dock alltfört inte böra hemställa om en ökning till denna nivå.

För det löpande underhållet å *serafimerlasarettet* hemställer direktionen om oförändrad medelsanvisning av 164 000 kronor.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas två särskilda av sjukhusdirektionen i skrivelser den 22 april och den 21 oktober 1959 gjorda framställningar angående driftkostnader för vissa avloppsledningar. I den tidigare skrivelsen gör direktionen framställning i syfte att få disponera avrundat 101 000 kronor för viss reglering under innevarande budgetår av på sjuk-

huset belöpande andel av driftkostnaderna för skötsel och underhåll av Solna stads avloppsledningsnät.

I den senare skrivelsen anföres bland annat följande.

Med cirkulärskrivelse den 10 oktober 1959 har AB Solna El- och Vattenverk överlämnat av Solna stadsfullmäktige den 25 maj 1959 antagen taxa för anslutning till och begagnande av stadens allmänna vatten- och avloppsanläggning. Taxan träder i kraft med ingången av år 1960. Uttagandet av de taxeenliga avgifterna har av stadsfullmäktige uppdragits åt nyssnämnda bolag.

Enligt taxan utgör avgiften för fastigheter, som är anslutna till stadens avloppsanläggning för spillvatten men får renvattnet från Stockholms vattenverk, 23 öre per m³ levererad mängd renvatten. På basis av karolinska sjukhusets nuvarande förbrukning av renvatten beräknas kostnaderna för avloppsvatten för budgetåret 1960/61 uppgå till omkring 165 000 kronor.

Medelsbehovet för det löpande underhållet för *karolinska sjukhuset* uppgår sålunda sammanlagt till (850 000 + 101 000 + 165 000 =) 1 116 000 kronor samt för *serafimerlasarettet* till 164 000 kronor.

II. Särskilda arbeten. De ändamål för vilka direktionen för karolinska sjukhuset i sitt statförslag för delfonden för nästa budgetår begärt särskilda medelsanvisningar framgår av följande förteckning.

	Kronor
Karolinska sjukhuset	
1. Inredning av lokal för nytt gammatronlaboratorium	5 000
2. Anordnande av konferens- och undervisningsrum å barnkliniken	29 000
3. Anordnande av ett nytt jourrum å barnkliniken	21 000
4. Iordningställande av förutvarande garnisonsavdelningarna 1 och 2 till urologiska vårdavdelningar	228 000
5. Anordnande av ytterligare ett frysrum i centralköket	60 000
	Summa 343 000
Serafimerlasarettet	
6. Yttre renovering av vissa byggnader	49 000
7. Reparation av vatten- och avloppsledningar	25 000
	Summa 74 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas i huvudsak följande av sjukhusdirektionens skrivelse.

1. I skrivelse den 26 augusti 1959 angående vissa anslag för budgetåret 1960/61 till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet m. m. har direktionen under förslagsanslaget till omkostnader hemställt, att ett belopp av 352 000 kronor måtte anvisas till anskaffning av gammatronapparat. Kostnaderna för erforderliga inredningsarbeten i ett nytt laboratorium för den äldre gammatronapparaturen beräknas till 5 000 kronor.

2. Inom barnkliniken finnes för närvarande endast ett samlingsrum, nämligen biblioteket. Den vetenskapliga aktiviteten är hög vid kliniken. Det

är därför en besvärande olägenhet att klinikens läkare ej disponerar ett konferensrum för de praktiskt taget dagligen förekommande konferenserna inom kliniken utan måste använda det städe av forskare upptagna biblioteket härför. Olägenheterna har ökats under senare år, sedan centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor måst tilldelas ökade undervisningslokaler. Härmed saknas även lokal för gruppundervisning av studenterna. Möjlighet finnes att inom kliniken anordna ett stort och ändamålsenligt konferensrum genom inbyggnad av balkongen i våningen 10 trappor upp. Denna lokal kan utnyttjas jämväl för gruppundervisning och vissa föreläsningar. Kostnaderna för detta ombyggnadsföretag beräknas till 29 000 kronor.

3. Vardera av medicinska och kirurgiska avdelningarna av barnkliniken disponerar ett jourrum för underläkare, placerade intill varandra i souterrängvåningen. På grund av utformning och inbördes placering är dessa lokaler olämpliga som jourrum. Den nyssnämnda centralskolan har därjämte alltfört besvärliga lokalförhållanden. En betydande förbättring för såväl jourhavande läkare som centralskolan skulle kunna åstadkommas genom att balkongen i våningen 4 trappor upp delvis inbyggdes och inreddes till ett jourrum. Det därigenom ledigblivna jourrummet i souterrängvåningen skulle då kunna tilldelas centralskolan. Kostnaderna för detta arbete beräknas uppgå till 21 000 kronor.

4. Den urologiska avdelningen disponerar som vårdavdelningar kirurgiska klinikens avdelningar 1 och 2. Svårigheterna att med lokalresurserna inom nämnda vårdavdelningar förhindra uppkomsten av nosokomiala infektioner är oöverstigliga. Med hänsyn härtill och till att dylika infektioner sprider sig till andra delar av sjukhuset är det en tvingande nödvändighet att vidtaga genomgripande åtgärder för att tillfredsställande hygieniska förhållanden särskilt för de urologiska vårdavdelningarnas vidkommande skall kunna uppnås. Enligt 1951 års förslag till generalplan för karolinska sjukhuset avsågs, sedan garnisonssjukvården nedlagts, de urologiska vårdavdelningarna skola överflyttas till kirurgiska garnisonsavdelningarna 1 och 2. En förutsättning för överflyttning är dock att sistnämnda vårdavdelningar undergår omfattande moderniseringsarbeten avseende främst upprustning av befintliga toaletter, anordnande av nya dylika, utökning och modernisering av tvättrum, som bör försees med dusch och sittbad samt modernisering av undersöknings- och sköljrum. Därjämte bör vårdavdelningarna försees med ny golvbeläggning samt målas. De nu av urologiska avdelningen disponerade vårdavdelningarna bör sedermera övertagas av kirurgiska kliniken. Direktionen hemställer att 228 000 kronor ställes till förfogande för modernisering av f. d. kirurgiska garnisonsavdelningens vårdavdelningar 1 och 2 för överflyttning dit av de två urologiska vårdavdelningarna.

5. Erfarenheterna av det i centralköket för omkring två år sedan anordnade frysrummet, som har en kapacitet av omkring 50 m³, är synnerligen goda. Anläggningskostnaderna, i runt tal 55 000 kronor, inbesparades redan under det första verksamhetsåret därigenom, att varor av säsongkaraktär kunde anskaffas till lägre inköpspriser än som varit möjligt utan lagringsmöjlighet i frysrum. Frysrummets kapacitet är emellertid för liten. Rummet användes huvudsakligen till förvaring av djupfrysade grönsaker men är otillräckligt, varför färska varor måste köpas alltför stor del av året till onödigt höga priser. Möjligheter att förvara djupfrysade kött- och fiskvaror finnes sålunda icke för närvarande. För att prisfluktuationerna på grönsaker, fisk och kött skall kunna till fullo utnyttjas erfordras ytterligare ett

frysrum. Kostnaderna för anordnande av ett dylikt av ungefär samma storleksordning som det befintliga uppgår till 60 000 kronor. Detta belopp torde komma att kunna besparas inom loppet av ett eller högst två budgetår genom förbilligade inköpskostnader för livsmedel.

6. För budgetåret 1959/60 beräknade direktionen medel för bland annat yttre renovering av köksbyggnaden och gamla boställshuset, vilkas ytterväggar befinner sig i dåligt skick och bör omputas. Kostnaderna beräknades till 29 000 kronor respektive 20 000 kronor. Då medel ej innevarande år anvisats för utförande av ifrågavarande arbeten, hemställer direktionen ånyo, att det erforderliga beloppet av $(29\,000 + 20\,000 =)$ 49 000 kronor ställes till förfogande för nämnda ändamål.

7. Direktionen anser det nödvändigt att även under budgetåret 1960/61 medel ställes till förfogande för vidtagande i erforderlig utsträckning av åtgärder för vidmakthållande av vatten- och avloppsledningarnas funktionsduglighet. Liksom för innevarande budgetår beräknar direktionen för ändamålet ett belopp av 25 000 kronor.

Sammanlagt redovisas således ett medelsbehov för karolinska sjukhuset av $(850\,000 + 101\,000 + 165\,000 + 343\,000 =)$ 1 459 000 kronor och för serafimerlasarettet av $(164\,000 + 74\,000 =)$ 238 000 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen

För innevarande budgetår har å fastighetsfondens stat till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats sammanlagt 33 025 000 kronor, varav 26 103 000 kronor beräknats till löpande underhållsarbeten och 6 922 000 kronor till särskilda arbeten av reparations- och underhållskaraktär, vilka inte ansetts kunna rymmas inom det ordinarie underhållsanslaget.

Förvaltningsmyndigheterna har i sina statförslag för nästa budgetår för respektive delfonder hemställt om anvisande av sammanlagt 42 315 500 kronor, innebärande en höjning med 9 290 500 kronor. Av ökningen hänför sig 2 196 500 kronor till det löpande fastighetsunderhållet och 7 094 000 kronor till särskilda arbeten. I enlighet med den föregående redovisningen av medelsäskandena under de olika delfonderna har emellertid vid den departementala behandlingen av statförslaget för nästa budgetår ett sammanlagt belopp av 1 406 000 kronor, som av myndigheterna äskats å kapitalbudgeten eller varom framställningar gjorts i annan ordning, ansetts böra redovisas å fondens stat. Sammanlagt uppgår således de medelsäskanden för nästa budgetår som anmälts under fastighetsfondens reparationspost till $(42\,315\,500 + 1\,406\,000 =)$ 43 721 500 kronor.

Som jag anförde vid min anmälan av fondens stat för innevarande budgetår, innebär redovisningen på fastighetsfondens stat av vissa äskanden av medel för ombyggnads- och ändringsarbeten m. m. en ändamålsenlig åtgärd. Genom att medel för sådana byggnadsåtgärder som inte eller endast i lägre grad höjer en fastighets värde anvisas å fastighetsfondens stat, undviks att byggnaderna erhåller oriktigt höga bruttovärden, som skulle kon-

stituera en för hög tilldelning av procentberäknade medel för normalt underhåll. Vidare undvikes att fonden påföres oegentliga kapitalvärden. I enstaka fall kan å andra sidan en uppskrivning av fastighetsvärden finnas erforderlig vid en utvidgad medelsanvisning för särskilda arbeten i sistnämnda form.

Den statsfinansiella situationen kräver för närvarande en stark restriktivitet beträffande statsutgifterna. Återhållsamhet måste därför iakttagas vid beräkningen av fastighetsfondens underhållsanslag för nästa budgetår. Nedpressningen av reparations- och underhållskostnadsposterna bör dock inte drivas därefter att fastigheternas bestånd äventyras. Medelsbehovet för det normala fastighetsunderhållet bör därför nöjaktigt tillgodoses. Förvaltningsmyndigheternas enligt vedertagna principer gjorda beräkningar av anslagsbehovet för löpande underhåll kan jag i stort sett godtaga. Jag räknar emellertid därvid med, att myndigheterna skall finna det möjligt att inom ramen för de löpande underhållsmedlen inrymma åtskilliga av de arbeten, för vilka särskild medelsanvisning begärts. Mot bakgrund härav och med hänsyn till det starka kravet på restriktivitet i fråga om statsutgifterna har jag i det följande tillstyrkt särskild medelsanvisning endast för vissa oundgängligen nödvändiga iståndsättnings- och ombyggnadsarbeten.

Under *slottsbyggnadernas delfond* kan jag tillstyrka 954 000 kronor för löpande reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader samt 40 000 kronor för den fortsatta angelägna upprustningen av tjänstebostäderna vid de kungl. slotten. — Delposten för reparations- och underhållskostnader för de uthyrda lägenheterna vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga upptager jag till 335 000 kronor, varav 160 000 kronor till normala underhållskostnader och 175 000 kronor till moderniseringsarbeten. — Till reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken beräknar jag 295 000 kronor för löpande underhållsarbeten och, liksom för innevarande budgetår, 50 000 kronor för de mest angelägna iståndsättningsarbetena. — Beträffande delposten till vissa iståndsättningsarbeten finner jag det angeläget, att åtgärder för grundförstärkning av Logårdsflyglarna å Stockholms slott vidtages. För dessa arbeten torde i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag 1 000 000 kronor anvisas för nästa budgetår. Vidare upptager jag 25 000 kronor för de återstående fasadrestaureringsarbetena å Tullgarns slott. — Totalbeloppet under förevarande delfond skulle alltså för nästa budgetår komma att uppgå till 2 699 000 kronor.

I fråga om *fångvårdsstyrelsens delfond* beräknar jag liksom fångvårdsstyrelsen anslaget till löpande reparations- och underhållskostnader till avrundat 1 046 000 kronor. — I fråga om de ändamål, till vilka styrelsen äskat särskilda medel, torde även för nästa budgetår medel böra beräknas för omläggning av elektriska ledningar, modernisering av tjänstebostäder och brandskyddsanordningar. För dessa ändamål upptager jag 30 000, 100 000 respektive 75 000 kronor. Vidare förordar jag, att 572 000 kronor anvisas för omläggning av värmesystemet vid fångvårdsanstalten i Härnösand. För

takreparationer vid fångvårdsanstalten i Malmö torde för nästa budgetår 100 000 kronor beräknas. Slutligen finner jag mig kunna tillstyrka, att 600 000 kronor anvisas för ombyggnadsarbeten vid de äldre fångvårdsanstalterna. Dispositionen av nämnda belopp torde i varje särskilt fall böra prövas av Kungl. Maj:t. — För hela delfonden beräknar jag alltså ett reparations- och underhållskostnadsanslag av 2 523 000 kronor.

Under *beskickningsfastigheternas delfond* finner jag mig kunna godtaga byggnadsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet för det löpande fastighetsunderhållet. Härför torde alltså beräknas 1 200 000 kronor. — För fasadputsningsarbeten å beskickningsfastigheten i Budapest förordar jag att det äskade beloppet, 75 000 kronor, anvisas. Till särskilda arbeten i samband med personskiften å chefsposter beräknar jag för nästa budgetår oförändrat 70 000 kronor. Ianspråktagande av sistnämnda belopp torde, liksom hittills gällt, få prövas av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet skulle alltså upptagas till 1 345 000 kronor. — Anslagsposten till bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder bör uppföras med 570 000 kronor, vilket innebär en automatisk uppräkning med 5 000 kronor. — Totalbeloppet under delfonden skulle således komma att uppgå till 1 915 000 kronor.

Anslaget till det löpande fastighetsunderhållet under *byggnadsstyrelsens delfond* uppför jag med ett belopp av 12 587 000 kronor. Därvid godtager jag byggnadsstyrelsens beräkningar och gör därutöver visst tillägg för kostnader för nyttjande av avloppsledningar vid karolinska institutet. Det synes mig föreligga skäl för att kostnader för avloppsavgifter för statliga fastigheter, i vart fall tills vidare, bestrides från fastighetsfondens stat.

Byggnadsstyrelsen torde på samma sätt som innevarande budgetår böra bemyndigas att inom ramen för de löpande underhållsmedlen använda dels ett belopp av 35 000 kronor för sådana utredningar, som kan medverka till ett rationellt handhavande av fastighetsunderhållet, dels 16 000 kronor för arbete syftande till en komplettering av fastighetshandlingarna rörande äldre fastigheter.

I fråga om de ändamål för vilka byggnadsstyrelsen i statskrivelsen för nästa budgetår äskat särskilda medel tillstyrker jag en medelsanvisning av 70 000 kronor för installation av hiss m. m. i landsarkivets lokaler i Uppsala, 65 000 kronor för slutförande av omläggning av den elektriska installationen vid vanförestalten i Härnösand, 200 000 kronor för fortsatta brandskyddsåtgärder vid nomadskolorna samt 100 000 kronor för ytterligare permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m. inom det förvaltade fastighetsbeståndet.

Byggnadsstyrelsen har under tidigare år erhållit sammanlagt 500 000 kronor för reparation av fasaderna å nationalmuseibyggnaden. Jag förordar, att ett belopp av 100 000 kronor beräknas i staten för nästa budgetår för nämnda ändamål. Även i fråga om medelsäskandena till byggande av gångbanor m. m. vid Drottning Kristinas väg i Stockholm, anordnande av rum för serumkontrollant vid statens veterinärmedicinska anstalt och åtgärder

för förbättring av el-distributionen inom cement- och betonginstitutets byggnad tillstyrker jag styrelsens förslag och beräknar härför 40 000, 35 000 respektive 25 000 kronor. — Jag finner det vidare vara angeläget att kapaciteten hos centralköket vid vårdanstalten å Svartsjö höjes och beräknar således 20 000 kronor för vissa kompletteringsarbeten. Till följd av omläggningen av el-försörjningen inom Drottningholms distributionsområde uppkommer behov av vissa arbeten vid fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium. Jag beräknar härför samt för en komplettering av ytterbelysningen vid laboratoriet sammanlagt 25 000 kronor.

För ett påbörjande av det relativt kostnadskrävande arbetet med renovering av operabyggnadens fasader upptager jag ett belopp av 120 000 kronor. Av det belopp som byggnadsstyrelsen äskat för vissa arbeten vid lantbruks-högskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker jag, att sammanlagt 80 000 kronor anvisas för dragning av vissa elektriska kablar och sanering mot husbock. — Driftsekonomiska skäl talar för en anslutning av Linköpings slott och det intilliggande landsstatshuset till Linköpings stads fjärrvärmenät. Jag förordar därför, att kostnaderna för anslutningen av de båda byggnaderna, 30 000 kronor, upptages i staten för nästa budgetår. — Vidare tillstyrker jag, att 100 000 kronor beräknas för en angelägen komplettering av vattenverket vid skol- och arbetshemmet för döva å Mogård, enahanda belopp för anordnande av en lärarklinik vid tandläkarhögskolan i Malmö, 20 000 kronor för utbyte av el-installationerna inom lantmäterikontoret i Umeå samt 23 000 kronor för en anslutning av byggnader tillhöriga f. d. Strömsholms hingstdepå och stuteri till kommunens avloppsanläggning.

Byggnadsstyrelsen har i sitt statförslag äskat medel för åtskilliga arbeten vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. Det torde inte råda något tvivel om att dessa arbeten är angelägna ur byggnadsteknisk och sanitär synpunkt samt ur vårdsynpunkt. Jag kan emellertid inte förordna en större särskild medelsanvisning å fastighetsfondens stat för nästa budgetår för arbeten vid ifrågavarande skolor än sammanlagt 1 200 000 kronor. Då beredningen av frågan om anslag å drift- och kapitalbudgeten för ungdomsvårdsskolorna ännu inte är avslutad, är det inte möjligt att angiva någon definitiv disposition av medlen på olika objekt.

Särskilda medel har under åtskilliga år anvisats för moderniseringsarbeten å landshövdingebostäderna i samband med personskiten. I gällande stat har 100 000 kronor beräknats för ändamålet och jag upptager samma belopp även för nästa budgetår. Liksom för närvarande torde byggnadsstyrelsen böra inhämta Kungl. Maj:ts medgivande i fråga om arbeten för en kostnad av 50 000 kronor eller däröver. Ett belopp av 200 000 kronor torde med hänsyn till det alltfjämt goda ekonomiska utbytet därav böra upptagas för bränslebesparande åtgärder. Dispositionen av beloppet torde, på samma sätt som för närvarande, i varje särskilt fall böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

För innevarande budgetår har i fastighetsfondens stat inräknats ett belopp av 2 250 000 kronor för anordnande av tjänstelokaler m. m. för statsverk-

samheten. Beloppet är avsett att användas för att genom ändrings- och ombyggnadsarbeten, inredande av vindar, m. m. inom det befintliga fastighetsbeståndet eller genom provisoriska nybyggnadsåtgärder tillgodose uppkommande lokalbehov. Byggnadsstyrelsen har i sitt ursprungliga statförslag för nästa budgetår hemställt om oförändrad medelsanvisning för ändamålet, varav 1 000 000 kronor beräknats för fortsättande av pågående ombyggnadsarbeten inom f. d. Svea livgardes kasern. Sedermera har styrelsen emellertid i skrivelse den 8 december 1959 under åberopande av behov att forcera arbetena inom kasernbyggnaderna under innevarande budgetår hemställt om medgivande att förskottsvis disponera 500 000 kronor av övriga underhållsmedel för ändamålet. I anledning härav har styrelsen begärt, att medelsanvisningen för anordnande av tjänstelokaler för nästa budgetår ökas med samma belopp. Kungl. Maj:t har genom beslut den 11 december 1959 bifallit styrelsens framställning i vad avser den ökade medelsdispositionen under innevarande budgetår. Med anledning härav och i beaktande av rådande svårigheter att tillgodose det statliga lokalbehovet vill jag förorda, att det numera äskade beloppet, 2 750 000 kronor, anvisas för anordnande av tjänstelokaler m. m. för statsverksamheten. Dispositionen av medlen torde, med undantag av det för arbetena i kasernbyggnaderna beräknade beloppet, liksom för närvarande böra underställas Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, där fråga gäller ianspråktagande av större belopp än 20 000 kronor.

För utredning angående ombyggnad av fastigheter i kvarteren Gråmunkeholmen, Mercurius och Kusen i Stockholm förordar jag, i anledning av särskild framställning av byggnadsstyrelsen, att medel upptages å förevarande delpost. Utredningskostnaderna torde dock böra begränsas till 100 000 kronor i en första etapp, som torde redovisas för Kungl. Maj:t innan ställning till frågan tages på nytt. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 december 1959 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att vid vissa ombyggnadsarbeten inom fastigheten Slottsbacken 6 i Stockholm tillvarata möjligheterna att bland annat utnyttja denna fastighet för civildepartementets förhandlingsverksamhet. Vid utredningsarbetet beträffande kvarteren Gråmunkeholmen, Mercurius och Kusen torde därför dispositionen av fastigheten Slottsbacken 6 böra beaktas.

Slutligen förordar jag, att särskilda medelsanvisningar om 75 000, 52 000 respektive 175 000 kronor inräknas i byggnadsstyrelsens delpost för utredning angående rening av avloppsvatten vid Alnarpsinstitutet, provisorisk förbättring av medicinska klinikens hundstallar vid veterinärhögskolan respektive påbörjande av installation av växelström vid sistnämnda högskola. Även de nu redovisade ändamålen har såsom framgått av redogörelsen för myndigheternas äskanden upptagits i särskilda framställningar av byggnadsstyrelsen. — Delposten under byggnadsstyrelsens delfond torde i enlighet med vad jag nu anfört böra upptagas med sammanlagt 18 392 000 kronor.

För *generallullstyrelsens delfond* beräknar jag i enlighet med styrelsens statförslag en medelsanvisning av 192 000 kronor för löpande underhålls-

arbeten. I fråga om de arbeten, för vilka äskats särskilda medel, tillstyrker jag att 10 000 kronor anvisas för reparation av uppkomna skador å tullverkets fastigheter i Rörbäcksnäs, Kätkesuando och Huuki, 7 000 kronor för utbyte av värmepannorna i fastigheterna i Malmagen, Medskogen och Mitandersfors samt 10 000 kronor för förbättring av vatten- och avloppsanläggningarna å tullverkets fastighet på Sydkoster. Anslagsposten för generaltullstyrelsens delfond torde i enlighet härmed uppföras med totalt 219 000 kronor.

Under *Uppsala universitets delfond* har jag för löpande underhålls- och reparationsarbeten i enlighet med av riksräkenskapsverket gjorda korrigeringar av drätselnämndens beräkningar upptagit 654 000 kronor för akademiska sjukhuset och 936 000 kronor för övriga fastigheter. För iordningställande av gatumarken utmed tomten nr 15 i kvarteret Lagerträdet tillstyrker jag att avrundat 38 000 kronor anvisas. Reparationsposten för övriga fastigheter bör därför upptagas med 974 000 kronor. Delfondens totalbelopp beräknar jag således till 1 628 000 kronor.

I fråga om *Lunds universitets delfond* torde för fortlöpande underhållsarbeten det av drätselnämnden begärda beloppet böra anvisas. Jag upptager alltså delposten till avrundat 578 000 kronor.

Under *sjöfartsstyrelsens delfond* godtager jag de av styrelsen gjorde beräkningarna av normala underhållskostnader, innebärande ett medelsbehov av 525 000 kronor.

För att uppnå ett något intensifierat fastighetsunderhåll bör liksom under innevarande och föregående budgetår underhållsanslaget under *medicinalstyrelsens delfond* beräknas med tillämpning av den för byggnadsstyrelsens delfond gällande underhållsprocenten. I enlighet härmed upptager jag ett belopp av 7 446 000 kronor för det löpande underhållet.

För att i någon mån också tillgodose de mycket angelägna behov av moderniserings- och ombyggnadsarbeten, för vilka särskilda medel begärts, inräknar jag i delposten en särskild medelsanvisning av 500 000 kronor. I första hand räknar jag med att dessa medel skall användas för modernisering av sanitetstekniska installationer vid S:t Sigfrids sjukhus, för omläggning av kulvert vid statens anstalt för fallandesjuka och för vissa renoverings- och moderniseringsarbeten vid Umedalens sjukhus. — Anslagsposten för medicinalstyrelsens delfond torde i enlighet härmed böra upptagas med totalt 7 946 000 kronor.

Under *karolinska sjukhusets delfond* godtager jag de av sjukhusdirektionen gjorda beräkningarna av normala underhållskostnader. Såsom jag redan anfört under byggnadsstyrelsens delfond föreligger skäl för att kostnader för avloppsavgifter för statliga fastigheter, i vart fall tills vidare, bestrides från fastighetsfondens stat. I enlighet härmed bör sammanlagt 266 000 kronor anvisas för täckande av kostnaden för på karolinska sjukhuset belöpande andel av driftkostnaden för Solna stads avloppsledningsnät. Jag beräknar således för löpande underhållsarbeten 1 116 000 kronor för karolinska sjukhuset och oförändrat 164 000 kronor för serafimerlasarettet. —

I fråga om de arbeten för vilka äskats särskilda medel, tillstyrker jag beträffande karolinska sjukhuset, att 228 000 kronor anvisas för iordningställande av förutvarande garnisonsavdelningarna 1 och 2 till urologiska vårdavdelningar och 5 000 kronor för inredning av lokal för nytt gammatronlaboratorium. — I vad avser äskade medel för särskilda arbeten å serafimerlasarettet tillstyrker jag, att 25 000 kronor anvisas för reparation av vatten- och avloppsledningar. — Delposten under karolinska sjukhusets delfond torde i enlighet härmed uppföras med totalt 1 538 000 kronor, varav 1 349 000 kronor för karolinska sjukhuset och 189 000 kronor för serafimerlasarettet.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt skulle till reparations- och underhållskostnader m. m. för å fastighetsfonden redovisade byggnader för nästa budgetår upptagas sammanlagt 37 963 000 kronor med den fördelning å de olika delfonderna som framgår av bilagan. Detta innebär en ökning i förhållande till staten för innevarande budgetår med 4 938 000 kronor.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

För avskrivning av de å statens allmänna fastighetsfond bokförda tillgångarna tillämpas vissa allmänna, av riksdagen godkända grunder, vilka i huvudsak innebär, att avskrivningen å fondens byggnadsvärden avpassas så, att avskrivningstiden skall utgöra 60 år i normalfall men 40 år för byggnader, beträffande vilka ett extraordinärt avskrivningsbehov anses föreligga (fängelser, sjukhus, forskningsinstitutioner och skolor). Grundavskrivning skall ske i det förra fallet med 25 procent, i det senare med 50 procent; avskrivningen skall i båda fallen fullföljas genom en årlig avsättning till värdeminskningskonto, beräknad till 1,25 procent. För grundavskrivningen anvisas erforderliga anslag å riksstatsens driftbudget under huvudtiteln avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Medel till den årliga avsättningen till värdeminskningskonto anslås å fastighetsfondens stat under förevarande rubrik. Enligt de av 1943 års riksdag godkända grunderna påbörjas den årliga avsättningen först under andra budgetåret efter det under vilket en byggnad färdigställts. Härigenom vinnes den fördelen att statberäkningen bygger på kända förhållanden.

I enlighet med angivna grunder har riksräkenskapsverket vid den slutliga beräkningen av årsavskrivningen för budgetåret 1959/60 upptagit denna årsavskrivning till 12 189 554 kronor.

Vid beräkningen av det belopp, som skall upptagas för avsättning till värdeminskningskonto å allmänna fastighetsfondens stat för nästa budgetår, bör till de för innevarande budgetår fastställda årsavskrivningarna läggas beloppet av den årliga avskrivningen å under budgetåret 1958/59 tillkomna värden för färdiga byggnader. I övrigt bör vid beräkningen hänsyn endast tagas till de avskrivningsbelopp, som bortfaller på grund av slutförda årsavskrivningar. Riksräkenskapsverket har under iakttagande härav beräknat avsättningsbehovet för budgetåret 1960/61 till 13 736 000 kronor. Fördelningen av detta belopp på de olika delfonderna framgår av bilagan.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler
och arrenderade markområden

Fångvårdsstyrelsens delfond. Delposten har för innevarande budgetår upptagits med 255 000 kronor. Med hänsyn till det alltjämt höga fångantalet, föreslår styrelsen, att delposten för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Beskickningsfastigheternas delfond. För innevarande budgetår har delposten, från vilken bestrides kostnaderna för hyra, uppvärmning och belysning m. m. för förhyrda lokaler (tjänstebostäder för sändebud m. fl. samt kansli lokaler) upptagits med 2 235 000 kronor. För nästa budgetår har byggnadsstyrelsen uppskattat medelsbehovet under delposten till 2 605 000 kronor. I detta belopp ingår egentliga hyres- och arrendeutgifter ävensom övriga löpande årsomkostnader med 2 270 000 kronor, vilket i jämförelse med för innevarande budgetår anvisat belopp innefattar, å ena sidan en höjning med 470 000 kronor främst till följd av nyförhyrningar och hyresökningar, å andra sidan en minskning med 100 000 kronor på grund av frånträddandet av vissa förhyrda lokaler. — Till bestridande av sådana reparations- och underhållsarbeten m. m. som i regel kontraktssenligt åvilar hyresgäst har för innevarande budgetår beräknats 335 000 kronor, varav 300 000 kronor för normalt underhåll. Kostnaderna har för nästkommande budgetår beräknats till oförändrade belopp. För sådana arbeten som kan uppkomma till följd av nyförhyrningar under året har därvid 50 000 kronor inräknats. Ytterligare tillkommer 35 000 kronor för installation av luftkonditionering jämte ersättning av försliten luftkylningsapparat på vissa orter. För reparations- och underhållsarbeten skulle sålunda erfordras oförändrat 335 000 kronor.

Byggnadsstyrelsens delfond. För nu löpande budgetår har delposten beräknats till 11 095 000 kronor. För nästa budgetår uppskattar byggnadsstyrelsen utgifterna till 13 179 000 kronor, varav 300 000 kronor beräknats för sådana ändrings- och inredningsarbeten m. m., som i regel kontraktssenligt åvilar hyresgäst.

Generaltullstyrelsens delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 100 000 kronor, vilket innebär en ökning med 5 000 kronor.

Uppsala universitets delfond. För innevarande budgetår är delposten uppförd med 200 000 kronor, vilket belopp med hänsyn till det stigande behovet av nyförhyrningar föreslås höjt till 400 000 kronor.

Lunds universitets delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 100 000 kronor, vilket innebär en ökning med 30 000 kronor. Härvid har drätselnämnden även räknat med att kostnaderna för förhyrning av lokaler för studentläkarmottagning skall bestridas från denna post.

Sjöfartsstyrelsens delfond. För nästa budgetår har styrelsen uppskattat hyresutgifterna till 56 000 kronor, vilket innebär en ökning med 6 000 kronor i förhållande till gällande stat.

Medicinalstyrelsens delfond. För nästa budgetår har delposten upptagits till oförändrat 55 000 kronor.

Karolinska sjukhusets delfond. För innevarande budgetår har delposten upptagits med 250 000 kronor. Direktionen för sjukhuset föreslår för nästa budgetår en uppräknings av posten med 15 000 kronor till 265 000 kronor.

Departementschefen

Drätselnämndens förslag att i posten hyres- och arrendeutgifter under Lunds universitets delfond inräkna kostnaderna för förhyrning av lokaler för studentläkarmottagning kan jag ej tillstyrka. Då jag i övrigt icke har något att erinra mot myndigheternas förslag, beräknar jag hyres- och arrendeutgifterna för fastighetsfonden till sammanlagt 17 015 000 kronor. Detta innebär en ökning med 2 710 000 kronor i förhållande till gällande stat. Ökningen får ses mot bakgrunden av de senaste årens starka återhållsamhet i fråga om statliga investeringar, varigenom det tillkommande lokalbehovet i hög grad måste tillgodoses genom förhyrningar. I vissa fall har därvid vid nyförhyrningar belopp tagits i anspråk från posten för bestridande av kostnader för ändrings- och inredningsarbeten, som erfordrats för att lokalerna skall fylla sitt ändamål. Liksom för närvarande gäller torde frågor om mera kostnadskrävande åtgärder böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler

Den fastighetsfonden tillkommande ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler bestämmes för samtliga delfonder utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder så, att full förräntning erhålles å det av respektive delfonder disponerade statskapitalet. Den räntefot, vid vilken full förräntning skall anses vara för handen, har för innevarande budgetår satts till 4 1/4 procent. I huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar (bilaga 19) har jag förordat, att statens förräntningskrav för nästa budgetår skall höjas till 4 1/2 procent. Denna räntenivå bör därför tillämpas även i förevarande sammanhang. För slottsbyggnadernas delfond upptages av redovisningstekniska skäl en formell överskottspost om 1 000 kronor. Det belopp, som vid fördelningen av ersättningsanslaget under slottsbyggnadernas delfond härigenom blir erforderligt för att balansera nettoutgiften för reparation och underhåll av de under delfonden invärderade byggnaderna, hänföres till sjätte huvudtiteln.

Kapitalbehållningarna den 1 juli 1960 för de olika delfonderna utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder framgår av följande sammanställning, vilken — i överensstämmelse med vad som tidigare tillämpats — beräknats med utgångspunkt från att vid ingången av budgetåret 1959/60 för investering i ifrågavarande delfonder disponibla medel i

sin helhet tagits i anspråk före nämnda budgetårs utgång. Även om de på detta schablonmässiga sätt beräknade överskotten skulle komma att över- eller understiga de faktiska, påverkas statsregleringen likväl icke härav, eftersom ersättningsanslagen upptages i anslutning till de beräknade överskotten och sedermera belastas i anslutning till de faktiska överskotten.

Kapitalbehållningarna för fastighetsfondens nämnda delfonder den 1 juli 1960 har sålunda beräknats till följande belopp.

för fångvårdsstyrelsens delfond	47 408 257
för beskickningsfastigheternas delfond	26 871 051
för generaltullstyrelsens delfond	5 855 753
för Uppsala universitets delfond	13 222 532
för Lunds universitets delfond	14 629 368
för sjöfartsstyrelsens delfond	2 907 768
för medicinalstyrelsens delfond	163 814 859
för karolinska sjukhusets delfond	19 552 568

I nästföljande tabell har för här ifrågavarande åtta delfonder sammanförts dels de till 4 1/2 procent å förenämnda kapitalbehållningar beräknade överskotten, dels de i det föregående tillstyrkta utgifterna, dels ock de i det följande beräknade inkomsterna. För slottsbyggnadernas delfond har angivits reparationsutgifterna, nyssnämnda formella överskottspost samt de beräknade inkomsterna. Ur dessa uppgifter framräknas så de erforderliga ersättningsanslagen. För fullständighetens skull har i tablån även medtagits de för byggnadsstyrelsens delfond enligt den följande redogörelsen framräknade belopp.

Delfond	Överskott kronor	Utgifter kronor	Summa kronor	Andra in- komster än ersättnings- anslag kronor	Ersätt- nings- anslag kronor
Slottsbyggnadernas	1 000	2 699 000	2 700 000	555 000	2 145 000
Fångvårdsstyrelsens	2 135 000	3 532 000	5 667 000	526 000	5 141 000
Beskickningsfastigheternas	1 210 000	4 781 000	5 991 000	911 000	5 080 000
Byggnadsstyrelsens	15 131 000	37 640 000	52 771 000	3 587 000	49 184 000
Generaltullstyrelsens	265 000	418 000	683 000	231 000	452 000
Uppsala universitets	595 000	2 963 000	3 558 000	536 000	3 022 000
Lunds universitets	660 000	1 005 000	1 665 000	92 000	1 573 000
Sjöfartsstyrelsens	130 000	666 000	796 000	131 000	665 000
Medicinalstyrelsens	7 370 000	12 109 000	19 479 000	1 901 000	17 578 000
Karolinska sjukhusets	880 000	2 901 000	3 781 000	601 000	3 180 000
Summa	28 377 000	68 714 000	97 091 000	9 071 000	88 020 000

Ersättningen till *slottsbyggnadernas delfond* bör för nästa budgetår upptagas med 102 000 respektive 41 000 kronor under fjärde och åttonde huvudtitlarna. Till följd härav bör under sjätte huvudtiteln uppföras (2 145 000 — 143 000 =) 2 002 000 kronor eller det belopp som erfordras för att ett formellt överskott å 1 000 kronor skall erhållas å delfonden.

Huvudtitel		Ersättningsanslag			
		till slotts- byggnadernas delfond	till bygg- nadsstyrelsens delfond	till annan delfond	summa
Andra	huvudtiteln		1 228 000	¹ 5 141 000	6 369 000
Tredje	»		447 000	² 5 080 000	5 527 000
Fjärde	»	102 000	359 000		461 000
Femte	»		5 109 000		5 109 000
Sjätte	»	2 002 000	2 876 000		4 878 000
Sjunde	»		1 227 000	³ 452 000	1 679 000
Åttonde	»	41 000	19 169 000	⁴ 3 604 000	22 814 000
Nionde	»		6 462 000		6 462 000
Tionde	»		2 164 000	⁵ 665 000	2 829 000
Elfte	»		9 886 000	⁶ 21 749 000	31 635 000
Tolfte	»		141 000		141 000
Fjortonde	»		116 000		116 000
Summa		2 145 000	49 184 000	36 691 000	88 020 000

¹ Fångvårdsstyrelsens delfond. — ² Beskickningsfastigheternas delfond. — ³ Generaltullstyrelsens delfond. — ⁴ Därav till Uppsala universitets delfond 2 031 000 kronor och till Lunds universitets delfond 1 573 000 kronor. — ⁵ Sjöfartsstyrelsens delfond. — ⁶ Därav till Uppsala universitets delfond 991 000 kronor, till medicinalstyrelsens delfond 17 578 000 kronor och till karoliniska sjukhusets delfond 3 180 000 kronor.

För *byggnadsstyrelsens delfond* beräknas ersättningen till fastighetsfonden med stöd av de kalkylerade hyresvärdena för de olika i delfonden ingående fastigheterna och förhyrda lokalerna, dock att hyresutgifterna för bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen samt försäkringsinspektionen ersättes från inspektionernas specialbudgeter. Byggnadsstyrelsen har i statförslaget verkställt beräkningar rörande ifrågakvarande hyresvärden med uppdelning på olika anslag efter hyresvärdet (hyresutgiften) för lokaler åt de till respektive huvudtitlar hörande statsmyndigheterna. Beträffande de av statsverket förhyrda lokalerna sker numera, jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 8 maj 1953, av redovisningstekniska skäl styrelsens beräkning av de belopp, som årligen skall tillföras förevarande delpost, på grundval av hyresutgifterna för tiden den 1 april—den 31 mars. I beräkningarna av ersättningsanslagen för nästa budgetår, beträffande vilkas detaljer torde få hänvisas till handlingarna i ärendet, kommer summan av anslagen att uppgå till avrundat 49 184 000 kronor, varav 19 169 000 kronor faller på åttonde huvudtiteln.

Med utgångspunkt från ersättningsanslagen från driftbudgeten å sammanlagt 49 184 000 kronor med tillägg av övriga inkomster enligt den föregående sammanställningen å tillhoppa 3 587 000 kronor samt med avdrag av utgifter å sammanlagt 37 640 000 kronor framkommer ett överskott för byggnadsstyrelsens delfond av 15 131 000 kronor.

Ersättningsanslagen torde fördelas å de skilda huvudtitlarna enligt den förestående sammanställningen.

De sålunda beräknade ersättningsanslagen äskas i annat sammanhang denna dag under vederbörande huvudtitlar.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden

Förvaltningsmyndigheterna har för budgetåret 1960/61 beräknat förevarande inkomstpost efter samma grunder som för innevarande budgetår. I allmänhet har inkomsterna uppskattats till högre belopp än tidigare med hänsyn till genomförda eller planerade hyreshöjningar. Under beskicksfastigheternas delfond upptages dock en minskning med 640 000 kronor, vilken beror på att från och med den 1 juli 1959 fri tjänstebostad tillerkänts — förutom sändebud — även vissa andra tjänstemän inom utrikesförvaltningen.

Med godtagande av myndigheternas beräkningar föreslår jag, att delposten för budgetåret 1960/61 uppföres med 8 156 000 kronor, innebärande en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 364 000 kronor.

C. Diverse inkomster

Under denna delpost anser jag mig i huvudsak kunna godtaga förvaltningsmyndigheternas förslag och förordar, att under delposten upptages sammanlagt 915 000 kronor med den fördelning på olika delfonder som framgår av bilagan.

Under förevarande rubrik redovisas under byggnadsstyrelsens delfond bland annat inkomsterna från jord- och skogsbruket vid Harpsunds egendom. Jag vill i detta sammanhang anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 24 april 1959 bemyndigat byggnadsstyrelsen att företaga visst ägoutbyte berörande egendomen. Därvid har bland annat föreskrivits att utgifter och inkomster i samband härmed skulle regleras via överskottsmedlen från driften av jord- och skogsbruket. Ägoutbytet är vidtaget i syfte att förbättra egendomens driftresultat.

Hemställan

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna bilagda förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1960/61.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Ragnar Sohlman

Bilaga

**Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond
för budgetåret 1960/61**

Inkomster*A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:*

1. Slottsbyggnadernas delfond	2 145 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	5 141 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	5 080 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	49 184 000	
5. Generaltullstyrelsens »	452 000	
6. Uppsala universitets »	3 022 000	
7. Lunds universitets »	1 573 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	665 000	
9. Medicinalstyrelsens »	17 578 000	
10. Karolinska sjukhusets »	3 180 000	88 020 000

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:

1. Slottsbyggnadernas delfond	390 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	525 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	910 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	3 400 000	
5. Generaltullstyrelsens »	230 000	
6. Uppsala universitets »	30 000	
7. Lunds universitets »	41 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	130 000	
9. Medicinalstyrelsens »	1 900 000	
10. Karolinska sjukhusets »	600 000	8 156 000

C. Diverse inkomster:

1. Slottsbyggnadernas delfond:

a) Djurgårdsförvaltningens överskottsme- del	100 000	
b) Övriga diverse inkomster	65 000	165 000

2. Fångvårdsstyrelsens delfond

3. Beskickningsfastigheternas »

4. Byggnadsstyrelsens »

5. Generaltullstyrelsens »

6. Uppsala universitets delfond:

a) Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning	250 000	
b) Bidrag från Uppsala läns landsting	255 000	
c) Övriga diverse inkomster	1 000	506 000

7. Lunds universitets delfond:

a) Bidrag från universitetets egendoms- förvaltning	50 800	
b) Övriga diverse inkomster	200	51 000

8. Sjöfartsstyrelsens delfond	1 000	
9. Medicinalstyrelsens »	1 000	
10. Karolinska sjukhusets »	1 000	915 000
Summa kronor		97 091 000

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:

1. Slottsbyggnadernas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader	994 000		
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga	335 000		
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m.	345 000		
d) Vissa istandsättningsarbeten	1 025 000	2 699 000	
2. Fångvårdsstyrelsens delfond		2 523 000	
3. Beskickningsfastigheternas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	1 345 000		
b) Bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i>	570 000	1 915 000	
4. Byggnadsstyrelsens delfond		18 392 000	
5. Generaltullstyrelsens »		219 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset	654 000		
b) Övriga fastigheter	974 000	1 628 000	
7. Lunds universitets delfond		578 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »		525 000	
9. Medicinalstyrelsens »		7 946 000	
10. Karolinska sjukhusets delfond:			
a) Karolinska sjukhuset	1 349 000		
b) Serafimerlasarettet	189 000	1 538 000	37 963 000

B. Avsättning till värdeminskningsskonto:

2. Fångvårdsstyrelsens delfond, <i>förslagsvis</i>	754 000		
3. Beskickningsfastigheternas » , <i>förslagsvis</i>	261 000		
4. Byggnadsstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	6 069 000		
5. Generaltullstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	99 000		
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset, <i>förslagsvis</i>	447 000		
b) Övriga fastigheter, <i>förslagsvis</i>	488 000	935 000	
7. Lunds universitets delfond, <i>förslagsvis</i>		327 000	
8. Sjöfartsstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>		85 000	
9. Medicinalstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>		4 108 000	
10. Karolinska sjukhusets » , <i>förslagsvis</i>		1 098 000	13 736 000

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

2. Fångvårdsstyrelsens	delfond, förslagsvis	255 000	
3. Beskickningsfastigheternas	» , förslagsvis	2 605 000	
4. Byggnadsstyrelsens	» , förslagsvis	13 179 000	
5. Generaltullstyrelsens	» , förslagsvis	100 000	
6. Uppsala universitets	» , förslagsvis	400 000	
7. Lunds universitets	» , förslagsvis	100 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	» , förslagsvis	56 000	
9. Medicinalstyrelsens	» , förslagsvis	55 000	
10. Karolinska sjukhusets	» , förslagsvis	265 000	17 015 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	2 135 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 210 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	15 131 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	265 000	
6. Uppsala universitets	»	595 000	
7. Lunds universitets	»	660 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	130 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	7 370 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	880 000	28 377 000
Summa kronor			97 091 000

FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1960.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, af GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1960/61 och anför därvid följande.

Översikt av fastighetsfondens ställning m.m.

Från och med budgetåret 1940/41 redovisas huvuddelen av försvarets fastigheter på en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, numera benämnd försvarets fastighetsfond. Sedan i enlighet med beslut av 1943 års riksdag vissa av försvarets fabriker organiserats såsom statligt affärsverk — varvid fabrikenas tillgångar och skulder från och med budgetåret 1944/45 upptagits till redovisning på en särskild kapitalfond, benämnd försvarets fabriksfond — har de av fabrikenas disponerade fastigheterna från samma tidpunkt överförts från fastighetsfonden till fabriksfonden. Å andra sidan har i enlighet med beslut av 1950 års riksdag försvarets bostadsanskaffningsfond avvecklats från och med budgetåret 1950/51, varvid på den samma redovisade tillgångar överförts till försvarets fastighetsfond.

Försvarets fastighetsfond är från och med den 1 juli 1948 uppdelad på fyra delfonder, nämligen arméns delfond, marinens delfond, flygvapnets delfond och befästningars delfond.

Av riksräkenskapsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1958/59 samt av ämbetsverkets specifikation av bland annat försvarets fastighets- och värdeminskningskonton m. m. för samma budgetår framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1959 var följande.

Arméns delfond**Tillgångar:**

	Kronor	Kronor
Markvärde	83 089 394: 50	
Byggnadsvärde	702 920 270: 89	
Fordringar hos andra fonder	8 812 517: 30	794 822 182: 69

Skulder:

Värdeminskningskonto	547 232 057: 95	
Diverse medel	8 812 517: 30	556 044 575: 25

Kapitalbehållning	238 777 607: 44
-------------------------	-----------------

Marinens delfond**Tillgångar:**

Markvärde	63 012 484: 05	
Byggnadsvärde	224 041 163: 80	
Fordringar hos andra fonder	1 994 236: 25	289 047 884: 10

Skulder:

Värdeminskningskonto	181 530 846: 70	
Diverse medel	1 994 236: 25	183 525 082: 95

Kapitalbehållning	105 522 801: 15
-------------------------	-----------------

Flygvapnets delfond**Tillgångar:**

Markvärde	36 242 224: 94	
Byggnadsvärde	582 717 220: 55	
Fordringar hos andra fonder	4 110 830: 16	623 070 275: 65

Skulder:

Värdeminskningskonto	374 754 671: 65	
Diverse medel	4 110 830: 16	378 865 501: 81

Kapitalbehållning	244 204 773: 84
-------------------------	-----------------

Befästningars delfond**Tillgångar:**

Markvärde	11 328 915: 59	
Byggnadsvärde	1 138 686 471: 80	
Fordringar hos andra fonder	4 218 095: 53	1 154 233 482: 92

Skulder:

Värdeminskningskonto	1 069 573 057: 43	
Diverse medel	4 218 095: 53	1 073 791 152: 96
Kapitalbehållning		80 442 329: 96

I detta sammanhang må erinras om att den för budgetåret 1958/59 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 104,971 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp samt utgifterna och överskottet till respektive 78,716 och 26,255 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen för budgetåret 1958/59 (s. 164 och 165) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 26 068 512 kronor 19 öre, som tillförts statsregleringen.

Stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1959/60 har fastställts den 24 april 1959.

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1960/61

Staten för försvarets fastighetsfond skall jämlikt beslut av 1948 års riksdag upptaga följande titlar, nämligen å inkomstsidan A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt å utgiftssidan A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Till grund för förslaget till stat för fastighetsfonden ligger ett av fortifikationsförvaltningen i skrivelse den 24 november 1959 avgivet statförslag, varöver riksräkenskapsverket den 1 december 1959 avgivit utlåtande.

Vid beräkningen av de olika posterna i staten följer jag denna uppställning och upptager först till behandling fondens utgifter.

UTGIFTER

A. Reparations- och underhållskostnader m.m.

Beträffande byggnader m. m. redovisade på *arméns*, *marinens* och *flygvapnets* delfonder beräknas medelsbehovet för reparation och underhåll, med i det följande angivna undantag, i enlighet med de principer som angivits i propositionen 1945:180 med förslag till stat för försvarets fastig-

hetsfond för budgetåret 1945/46. I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet för reparationer och underhåll till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas därvid i tre grupper. Den första gruppen — äldre byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes före den 1 juli 1938. Dessa byggnader redovisas i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering. Den andra och den tredje gruppen — nyare byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes efter nyssnämnda datum och som varit i bruk längre respektive kortare tid än nio år. Nyare byggnader redovisas med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första gången för andra budgetåret efter det budgetår, under vilket byggnaden färdigställdes. Underhållskvoten utgör vid 1935 års prisnivå i första gruppen 1,1 % för arméns och flygvapnets delfonder och 1,5 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 0,8 % respektive 0,4 % för de tre delfonderna. Omräknade till 1959 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (329) utgör underhållskvoterna i första gruppen 3,619 % för arméns och flygvapnets delfonder och 4,935 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 2,632 % respektive 1,316 % för samtliga tre delfonder. — Utöver de procentuellt beräknade underhållsmedlen anvisas särskilda medel för arbeten av större omfattning (istandsättningsarbeten).

Från den procentuella beräkningsmetoden undantas marinens hamnanläggningar i enlighet med vad som anförts i propositionen 1948: 157 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49. Underhållsmedel för dessa anläggningar skall fastställas efter uppskattning och medel anvisas å särskild delpost. Enligt samma proposition skall underhållet av övnings- och skjutfälten bestämmas efter uppskattning för varje särskilt budgetår och medel för ändamålet anvisas på särskilda delposter.

Enligt samma proposition 1948: 157 skall underhållskostnaderna för flygfälten beräknas i viss relation till anläggningsvärdet. För flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall därvid tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946.

För objekt redovisade på *befästningars delfond* — befästningar och berggrum m. m. — skall beräkningen av underhållskostnaderna enligt nämnda proposition 1948: 157 ske i relation till anläggningsvärdet, varvid för såväl befästningar som berggrum skall tillämpas en gemensam underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt propositionen 1951: 88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats för varje år omräknas till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex. Underhållskvoten utgör för år 1959 1,219 %. För istandsättning av befästnings- och berggrumsanläggningar anvisas dessutom särskilda medel.

Vid beräkningen av de procentberäknade underhållskostnaderna för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen utgått från de byggnadsvärden som fanns redovisade på delfonderna den 30 juni 1959. Dock har såsom framgår av beräkningen av underhållsmedel för flygfälten, ämbetsverket beräknat dessa senare som om Kungl. Maj:t bifallit en av flygförvaltningen den 5 juni 1959 gjord framställning om bortskrivning ur flygvapnets delfond av vissa äldre anläggningar m. m. Dessa värden har ämbetsverket i förekommande fall justerat med hänsyn till beslut av Kungl. Maj:t under de två första månaderna av innevarande budgetår att vissa byggnader m. m. skall upptagas till redovisning på delfonderna respektive avgå ur delfonderna. Fortifikationsförvaltningen har sålunda icke tagit hänsyn till sådana av ämbetsverket gjorda framställningar om invärderingar eller överflyttningar, beträffande vilka Kungl. Maj:t icke fattat beslut före den 1 september 1959.

Beträffande underhållskostnaderna för flygfälten föreslår flygförvaltningen sänkning av underhållskvoten från 1,5 % till 1,2 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946, varvid förutsättes att denna underhållskvot skall omräknas indexmässigt till aktuellt års prisnivå. Jag återkommer till denna fråga vid behandlingen av delposten Underhåll av flygfält m. m.

I sitt förslag till stat för nästa budgetår anför *fortifikationsförvaltningen* rörande grundunderhållsprocenten å befästningarnas delfond följande.

I de tre senaste statförslagen har fortifikationsförvaltningen anmält, att det erfarenhetsmässigt konstaterats, att underhållsmedlen för numera vanligen förekommande befästningstyper med tekniskt komplicerade installationer äro otillräckliga enligt den för beräkning av underhållsmedlen fastställda procentsatsen.

Fortifikationsförvaltningen får i detta sammanhang erinra om den utredning rörande behovet av underhållsmedel för dylika anläggningar, som redovisats i förvaltningens statförslag för budgetåret 1959/60. Utredningen gav vid handen att en höjning av grundunderhållsprocenten från 0,6 till 0,7 var väl motiverad. Ehuru fortifikationsförvaltningen vidhåller behovet av ökade underhållsmedel anser sig förvaltningen dock, med hänsyn till den begränsade kostnadsramen, icke böra för budgetåret 1960/61 påyrka en höjning av grundunderhållsprocenten.

Arméns delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1959/60 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för arméns delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1960/61 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1959/60	Budgetåret 1960/61	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	14 488 000	15 224 000	15 224 000
b) Underhåll av övningsfält m. m.	1 800 000	2 000 000	2 000 000
c) Istandsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m.	800 000	1 100 000	1 100 000
d) Övriga istandsättningsarbeten	10 000 000	14 000 000	14 000 000
e) Skatter	350 000	350 000	350 000
f) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.	450 000	450 000	450 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	200 000	200 000	200 000
h) Underhåll av enskilda vägar	160 000	160 000	160 000
Summa kronor	28 248 000	33 484 000	33 484 000

Fortifikationsförvaltningen uppskattar värdena under arméns delfond på byggnader m. m. — vilka värden lägges till grund för beräkningen av delposten Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. — enligt 1935 års kostnadsnivå till 278 020 161 kronor för byggnader hänförliga till första gruppen samt till 170 803 878 kronor och 37 362 619 kronor för byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

Underhållskostnaderna beräknas av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	278 020 161 × 3,619 %	10 061 550
2. »	170 803 878 × 2,632 %	4 495 558
3. »	37 362 619 × 1,316 %	491 692

Summa kronor 15 048 800

Enligt fortifikationsförvaltningen finnes för närvarande vid armén cirka 2 500 under beredskapstiden anskaffade baracker, vilka alltjämt erfordras för förläggnings- och förrådsändamål m. m. Ämbetsverket har ännu icke tagit slutlig ställning till frågan om dessa baracker bör invärderas i fastighetsfonden. För underhåll av barackerna beräknar ämbetsverket samma belopp som för innevarande budgetår eller 375 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen beräknar således underhållskostnaderna till (15 048 800 + 375 000 =) i avrundat tal 15 424 000 kronor. Beloppet föreslås emellertid minskat med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, 200 000 kronor, vilka kostnader skall bestridas av vederbörligt anslag till bränsle m. m. och därför frånräknas det för byggnadsunderhållet beräknade beloppet. Därefter återstår för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp av 15 224 000 kronor.

Utgifterna för nästa budgetår för underhåll av övningsfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen till 2 000 000 kronor. Huvuddelen av dessa medel erfordras för löpande underhåll av markytor samt

vägar och broar. Övningsmarken utsättes ofta för sönderkörning av terränggående fordon, särskilt stridsvagnar, varför den måste iordningställas för att icke bli oframkomlig och föga användbar för militärt bruk. Även vägarna på fälten utsättes för stark förslitning genom trafiken med de tunga motorfordonen, vilket medför att underhållet av vägarna kräver avsevärda kostnader. — Från förevarande delpost bestrids även utgifter för skogsbrandsläckningsmateriel samt för skogsvårdande åtgärder, såsom sådd, plantering m. m.

Medelsbehovet under posten Istandsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår till 1 100 000 kronor eller 300 000 kronor mer än för innevarande budgetår. Härav avses 300 000 kronor för fortsatt anskaffning av vägmaskinell utrustning, 200 000 kronor för arbeten för nytt fält för infanteriskjutskolan och 600 000 kronor för utförande av oundgängligen erforderliga arbeten med istandsättning av vägbeståndet inom arméns övnings- och skjutfält m. m.

För övriga istandsättningsarbeten beräknar fortifikationsförvaltningen medelsbehovet för nästa budgetår till 14 000 000 kronor, vilket innebär en ökning med 4 000 000 kronor i förhållande till det belopp som upptagits för innevarande budgetår. Härom anför fortifikationsförvaltningen bland annat följande.

I avsikt att begränsa nyinvesteringarna genom ett intensivare utnyttjande av befintligt byggnadsbestånd för förläggnings-, utbildnings- och förrådsändamål m. m. samt på ett tekniskt-ekonomiskt riktigt sätt avpassa underhållsverksamheten i förhållande till investeringsverksamheten har fortifikationsförvaltningen genomfört en byggnadsinventering omfattande samtliga förband m. m. Inventeringen — som genomförts i samråd med chefen för armén på grundval av det år 1954 av chefen för armén framlagda förslaget till underlag för arméns mark- och byggnadsprogram — har även överarbetats med hänsyn till föreslagna ändringar i arméns fredsorganisation. Vid inventeringen har kraftigt understrukits behovet av genomgripande upprustning av de äldre etablisementens kasernbyggnader, mat- och badinrättningar, mässar m. fl. byggnader, särskilt vad gäller de sanitära anordningarna och värmeanläggningarna. Vidare har konstaterats verkstädernas allt större behov av elkraft med ökade krav på spänningsomläggningar och därmed sammanhängande förstärkningar av elnäten. — Underhållet av vägar, planer m. m. vid arméns äldre kasernetablisement har på grund av medelsbrist blivit eftersatt under ett flertal år samtidigt som förslitningen genom arméns motorisering avsevärt ökat. Huvuddelen av vägarna m. m. är numera i så dåligt skick, att grundliga istandsättningsarbeten erfordras. — Kostnadsfördelningen mellan kapitalbudgeten och driftbudgeten har så avpassats, att kostnader för åtgärder som icke eller i endast ringa mån höjer byggnadernas i fonden redovisade värden ansetts böra bestridas med medel under denna delpost. Sistnämnda kostnader har preliminärt beräknats uppgå till 120 miljoner kronor enligt 1956 års kostnadsnivå. Härtill kommer kostnader för efter inventeringen aktualiserade

serade istandsättningsbehov. — Med utgångspunkt i att arbetsobjekten bör komma till utförande inom loppet av de sex budgetår, som återstår av den 10-årsperiod för vilken chefens för armén generalplan och i anslutning till densamma fortifikationsförvaltningens inventeringar uppgjorts, beräknar ämbetsverket medelsbehovet för nästa budgetår till 17 miljoner kronor. — Med hänsyn till chefens för armén bedömande av hur stor del av den av överbefälhavaren angivna kostnadsramen för armén, som kan få belöpa sig på ersättningsanslagen, finner sig emellertid fortifikationsförvaltningen böra begränsa medelsäskandena under nu ifrågavarande delpost för nästa budgetår till 14 000 000 kronor.

Medelsbehovet under delposten Vissa rationaliseringsåtgärder m. m., från vilken delpost bekostas ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök och av vissa rationaliseringsåtgärder vid arméns tygverkstäder samt rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m., beräknar fortifikationsförvaltningen efter samråd med försvarets forskningsanstalt, armétygförvaltningen och arméintendenturförvaltningen för nästa budgetår till 450 000 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknar fortifikationsförvaltningen i samråd med statens organisationsnämnd för nästa budgetår ett medelsbehov av 200 000 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår.

För skatter och underhåll av enskilda vägar beräknas oförändrade belopp.

Riksräkenskapsverket biträder fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av de procentberäknade underhållskostnaderna.

Departementschefen

De behovsprövade underhållsmedlen som avses för arbeten av större omfattning (istandsättningsarbeten) har under tidigare budgetår starkt begränsats. För budgetåren 1958/60 har de behovsprövade underhållsmedlen i viss utsträckning höjts. Detta har skett med hänsyn till den risk för kapitalförstöring som en långt driven nedpressning av underhållet kan leda till. Av fortifikationsförvaltningens redogörelse för medelsbehovet under nästa budgetår framgår, att ett stort behov av istandsättningsarbeten allttjämt föreligger. Risken för kapitalförstöring är mest påtaglig när det gäller fastigheter som redovisas under arméns delfond. Av anförda skäl föreslår jag i det följande en ytterligare uppräknig av posterna för istandsättningsarbeten under försvarsgrenarnas och befästningars delfond samt av posten för underhåll av hamnanläggningar under marinens delfond.

Beträffande beräkningen av de olika posterna under arméns delfond biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för arméns delfond torde således, i

enlighet med den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 6), uppföras med ett belopp av 33 484 000 kronor.

Jag förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Marinens delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1959/60 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för marinens delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1960/61 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1959/60	Budgetåret 1960/61	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	4 553 000	4 759 000	4 759 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m.	1 452 000	1 900 000	1 900 000
c) Underhåll av övningsfält m. m.	50 000	70 000	70 000
d) Övriga istandsättningsarbeten.	2 340 000	3 000 000	2 500 000
e) Skatter	100 000	50 000	50 000
f) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.	425 000	425 000	425 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	60 000	100 000	100 000
h) Underhåll av enskilda vägar.	10 000	10 000	10 000
Summa kronor	8 990 000	10 314 000	9 814 000

Fortifikationsförvaltningen anför till ledning för beräkningen av delposten Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. att värdena för byggnader m. m. (med undantag för hamnanläggningar) beräknas till 68 677 288 kronor för äldre byggnader hänförliga till första gruppen och till 52 663 241 kronor respektive 7 879 907 kronor för nyare byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

Underhållskostnaderna beräknas av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	68 677 288 × 4,935 %	3 389 224
2. »	52 663 241 × 2,632 %	1 386 097
3. »	7 879 907 × 1,316 %	103 699

Summa kronor 4 879 020

Från sistnämnda belopp avgår beräknad kostnad för yttre renhållning, 120 000 kronor, vilken kostnad bestrides från vederbörligt anslag till bränsle m. m. Härfter återstår för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp i runt tal 4 759 000 kronor.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 1 900 000

kronor, vilket innebär en ökning med 448 000 kronor i förhållande till det belopp som upptagits för innevarande budgetår. Ämbetsverket, som erinrar om att beräkningen liksom förut verkställdes efter behovsprövning, anför i fråga om medelsbehovet för nästa budgetår bland annat följande.

Sedan fortifikationsförvaltningen granskat lokalmyndigheternas underhållsplaner och i dessa planer strukit däri upptagna förslag om utförande av åtgärder av förbättringskaraktär, återstår för budgetåret 1960/61 ett medelsbehov av 1 900 000 kronor. Tidigare nedskärningar av ämbetsverkets äskanden på denna delpost har medfört, att ett stort antal reparationsarbeten icke kunnat utföras av brist på medel. Det härigenom ackumulerade reparationsbehovet ställer krav på ökat anslag under kommande budgetår.

För underhåll av övningsfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 70 000 kronor eller 20 000 kronor mer än för innevarande budgetår.

Beträffande medelsbehovet för övriga istandsättningsarbeten hänvisar fortifikationsförvaltningen till en i statförslaget för budgetåret 1958/59 intagen sammanställning, i vilken ämbetsverket upptagit arbeten, som bör komma till utförande med anlitage av medel under förevarande delpost, nämligen istandsättnings- och renoveringsarbeten enligt en uppgjord generalplan, baserad på en år 1951 verkställd inventering av det då mest angelägna istandsättnings- och renoveringsbehovet. Det aktuella medelsbehovet för ifrågavarande arbeten beräknas enligt 1959 års byggnadskostnadsnivå till sammanlagt 4 400 000 kronor. — Efter 1951 års inventering har ytterligare istandsättningsbehov aktualiserats. Bland dessa må enligt fortifikationsförvaltningen särskilt framhållas behovet av spänningsomläggningar. Det allt mera stegrade behovet av elektrisk energi för verkstäder och andra ändamål har medfört, att ledningsnät, transformatorer och elinstallationer m. m. blivit underdimensionerade, varför omläggning och förstärkning av det elektriska ledningsnätet erfordras i betydande omfattning. Kostnaderna härför beräknas till i runt tal 6 000 000 kronor. — Medelsbehovet för i det föregående redovisade arbeten uppgår således till omkring 10 600 000 kronor. Härtill kommer efter år 1951 konstaterat ytterligare behov av istandsättningsarbeten. För nästa budgetår äskar fortifikationsförvaltningen för övriga istandsättningsarbeten 3 000 000 kronor.

För skatter beräknar ämbetsverket för nästa budgetår 50 000 kronor (för innevarande budgetår anvisat 100 000 kronor).

Medelsbehovet under delposten Vissa rationaliseringsåtgärder m. m., från vilken delpost bestrides kostnader för rationalisering av värmeanläggningar och för ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna, upptager fortifikationsförvaltningen för

nästa budgetår till 425 000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknar fortifikationsförvaltningen i samråd med statens organisationsnämnd 100 000 kronor eller 40 000 kronor mer än för innevarande budgetår, medan för underhåll av enskilda vägar upptages oförändrat 10 000 kronor.

Riksräkenskapsverket biträder fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av de procentberäknade underhållskostnaderna.

Departementschefen

Beträffande beräkningen av de olika posterna under marinens delfond biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag utom i vad avser Övriga istandsättningsarbeten. För detta ändamål föreslår jag ett belopp av 2 500 000 kronor, vilket i förhållande till medelstilledningen för innevarande budgetår innebär en höjning med 160 000 kronor. Jag anser det nämligen, mot bakgrunden av de begränsningar som varit erforderliga beträffande andra anslag för marinen, befogat att iakttaga en viss försiktighet även vid beräkning av medel för istandsättningsarbeten. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för marinens delfond bör således upptagas till 9 814 000 kronor med den fördelning på delposter som framgår av den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 9).

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Flygvapnets delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1959/60 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för flygvapnets delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1960/61 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1959/60	Budgetåret 1960/61	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	4 575 000	4 774 000	4 774 000
b) Underhåll av flygfält m. m.	2 793 000	3 870 000	3 870 000
c) Underhåll av jordbruksfastigheter m. m.	150 000	130 000	130 000
d) Övriga istandsättningsarbeten	3 900 000	4 000 000	4 000 000
e) Skatter	175 000	175 000	175 000
f) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.	75 000	75 000	75 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	100 000	100 000	100 000
h) Underhåll av enskilda vägar	52 000	52 000	52 000
Summa kronor	11 820 000	13 176 000	13 176 000

Fortifikationsförvaltningen anför till ledning för beräkningen av delposten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. att värdena för byggnader m. m. (med undantag för flygfält) beräknas till 24 352 642 kronor för äldre byggnader hänförliga till första gruppen och till 136 226 652 kronor respektive 12 701 765 kronor för nyare byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

Underhållskostnaderna för byggnader m. m. beräknas enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	24 352 642 × 3,619 %	881 322
2. »	136 226 652 × 2,632 %	3 585 485
3. »	12 701 765 × 1,316 %	167 155
Summa kronor		4 633 962

Efter avdrag av beräknad kostnad för yttre renhållning, 60 000 kronor, vilken kostnad bestrides från vederbörligt anslag till bränsle m. m., återstår för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp av i runt tal 4 574 000 kronor. Utöver det sålunda procentuellt beräknade underhållsbeloppet föreslås delposten liksom för innevarande budgetår ökad med 200 000 kronor, motsvarande kostnaderna för ersättningsanskaffning av brandmateriel och skumvätska, som förbrukas vid brandövningar inom flygvapnets räddningstjänst. I enlighet härmed beräknar ämbetsverket medelsbehovet under ifrågavarande delpost till 4 774 000 kronor.

Beträffande delposten Underhåll av flygfält m. m. har flygförvaltningen i en till fortifikationsförvaltningen avläten skrivelse anfört bland annat följande.

Efter förslag av 1946 års militära fastighetsutredning fastställde 1948 års riksdag en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946 att tillämpas för budgetåret 1948/49. I avsaknad av en särskild indexserie med 1 juli 1946 som bas tillämpades under budgetåren 1949/50—1952/53 en underhållsprocent av 1,5 % av det bokförda värdet av flygfält m. m. Till statförslaget 1953/54 hade flygförvaltningen utarbetat en indexserie med 1 juli 1946 som bas med vars hjälp anläggningskostnaderna för flygfält, byggda 1946/47—1951/52, kunde omräknas till 1946 års värde. I nämnda statförslag äskades och erhöles underhållsmedel beräknade efter 1,5 % av det till 1946 års byggnadskostnadsnivå reducerade anläggningsvärdet.

Även i efterföljande statförslag har flygförvaltningen begränsat sina äskanden beträffande flygfältsunderhåll till 1,5 % av anläggningsvärdena, reducerade till 1946 års prisnivå, utan uppräknig av grundunderhållsprocenten med hänsyn till underhållsindex' stegring efter 1946. Detta har medfört, att den verkliga underhållskvoten successivt sjunkit — i samma takt som byggnadskostnadsindex stigit — från 1,5 % av anläggningsvärdet för en flygfältsanläggning färdigställd 1946 eller tidigare, till endast 0,855 % av anläggningsvärdet för en anläggning färdigställd 1957/58. Detta har medfört att i vissa angelägna fall för reparations- och underhållsarbeten måst

anlitas investeringsmedel och att i andra fall önskvärda underhållsåtgärder nödgats uppskjutas.

Med hänsyn till de befintliga beläggningarnas ökade medelålder och den moderna flygverksamhetens större krav på underhåll av flygfälten anser sig flygförvaltningen icke i fortsättningen kunna begränsa sina medelsäskanden på sätt som skett sedan 1953/54, i all synnerhet som flygförvaltningen i underdånig skrivelse den 5 juni 1959 föreslagit bortskrivning ur fondredovisningen av ett stort antal äldre, numera obrukbara flygfältsbanor och flygfältsområden, huvudsakligen färdigställda före den 1 juli 1946. Det bokförda värdet av sistnämnda anläggningar, sammanlagt 37 707 648 kronor, kan därför icke i fortsättningen läggas till grund för beräkning av underhållsmedel.

Flygförvaltningen förordar att flygfältsunderhållet beräknas på anläggningsvärdena reducerade till byggnadskostnadsnivån den 1 juli 1946, och att därvid bör användas en grundunderhållskvot, vilken i likhet med motsvarande underhållskvoter avseende i fastighetsfonden ingående byggnader uppräknas med anlitande av en lämplig indexserie till det aktuella budgetåret.

Efter utredning av hittillsvarande underhållsbehov och med hänsyn till vad ovan anförts beträffande förutsedda krav på det framtida flygfältsunderhållet har flygförvaltningen funnit att denna grundunderhållskvot bör utgöra 1,2 %.

Med hänsyn till att underhållsarbetena på flygfälten i kostnadshänseende mera är att jämföra med nybyggnadsarbeten än med underhållsarbeten på byggnader har flygförvaltningen vidare funnit, att såsom index för flygfältsunderhåll lämpligen bör användas den indexserie, med 1946 som basår, avseende flygfältsindex, vilken flygförvaltningen utarbetat, och vilken sedan 1953/54 använts för framräkande av värden enligt 1946 års byggnadskostnadsnivå. Flygfältsindex per 1 januari 1959 utgjorde 175,08.

Flygförvaltningen hemställer att beslut måtte fattas om ändring av beräkningsgrunderna för delposten Underhåll av flygfält m. m. i enlighet med vad ovan anförts.

Fortifikationsförvaltningen tillstyrker att delposten beräknas på sätt flygförvaltningen föreslagit samt anför, att anläggningsvärdet för flygfält med tillhörande banor och plattor m. m. den 30 juni 1959, efter avdrag av anläggningsvärden, vilka jämlikt flygförvaltningens förenämnda skrivelse den 5 juni 1959 föreslås utgå ur fondredovisningen per den 30 juni 1960, uppgick till 184 329 305 kronor enligt 1946 års byggnadskostnadsnivå. Underhållskostnaderna för flygfält med banor och plattor kan med tillämpning av föreslagna beräkningsgrunder beräknas till $(184\,329\,305 \times 1,2\% \times 175,08\% =)$ avrundat 3 870 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen framhåller att, därest förslaget om ändring av underhållskvoten icke nu skulle vinna bifall, det är oundgängligen nödvändigt att medel anvisas under särskild delpost till iståndsättning av flygfält. Vid sådant förhållande skulle underhållsposten uppgå till $(184\,329\,305 \times 1,5\% =)$ avrundat 2 765 000 kronor och iståndsättningsposten upptagas med $(3\,870\,000 - 2\,765\,000 =)$ 1 105 000 kronor.

För underhåll av jordbruksfastigheter m. m. föreslår fortifikationsförvaltningen, att för nästa budgetår anvisas 130 000 kronor. Härav avses 100 000 kronor för underhåll av fastigheter under flygförvaltningens förvaltning och 30 000 kronor för underhåll av de under fortifikationsförvaltningens förvaltning stående fastigheterna.

I fråga om medelsbehovet för övriga iståndsättningsarbeten hänvisar fortifikationsförvaltningen till en i statförslaget för budgetåret 1958/59 intagen sammanställning, i vilken ämbetsverket upptagit följande arbeten, som bör komma till utförande med anlitan av medel under förevarande delpost, nämligen iståndsättnings- och renoveringsarbeten enligt upprättade generalplaner, baserade på en år 1951 verkställd inventering av det då mest aktuella iståndsättnings- och renoveringsbehovet. Det aktuella medelsbehovet för ifrågavarande arbeten beräknas till cirka 8 000 000 kronor enligt 1959 års byggnadskostnadsnivå. — Efter 1951 års inventering har emellertid enligt fortifikationsförvaltningen ytterligare iståndsättningsbehov givit sig till känna. Sålunda har det under de senaste åren visat sig, att de i början av 1940-talet installerade värmepannorna och radiatorerna av kristidskvalitet är förbrukade. Några år framöver måste därför utbyte av värmepannor, radiatorer och varmvattenledningar ske till avsevärda årliga kostnader. Vid pannhaverier, läckage på radiatorer och andra skador på varmvattenanläggningar kan ämbetsverket icke underlåta att omedelbart byta ut sönderbrända värmepannor och läckande radiatorer, även om kostnaderna skulle uppgå till betydande belopp och medel icke beräknats för ändamålet. — Bland övriga iståndsättningsbehov nämner ämbetsverket spänningsomläggningar vid flera flygflottiljer. Även om viss del av kostnaderna härför kommer att belasta investeringsanslag, är medelsbehovet under denna delpost ändå betydande. — För nästa budgetår äskar fortifikationsförvaltningen för övriga iståndsättningsarbeten 4 000 000 kronor.

För skatter beräknas, bland annat med hänsyn till planerade skogsavverkningar, för nästa budgetår oförändrat 175 000 kronor.

För vissa rationaliseringsåtgärder m.m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår oförändrat 75 000 kronor.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknar fortifikationsförvaltningen i samråd med statens organisationsnämnd för nästa budgetår ett medelsbehov av oförändrat 100 000 kronor.

För underhåll av enskilda vägar beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår oförändrat 52 000 kronor.

Riksräkenskapsverket erinrar om att ämbetsverket vid införandet av nu gällande underhållsberäkning för flygfälten anförde, att ämbetsverket för sin del ansåg det tveksamt, huruvida underhållsmedlen för flygfälten

borde stå i en fast relation till dessas anläggningskostnader, men att ämbetsverket dock icke ville motsätta sig, att det föreslagna beräkningssättet tillämpades försöksvis. Riksräkenskapsverket anförde vidare, att genom ett fastlåsande av underhållsmedlen till värdet den 1 juli 1946 måste, därest detta underginge större förändringar, i varje fall frågan framdeles tagas under omprövning. Ämbetsverket uttalar nu, att genom de stora förändringar, som sedan 1946 inträffat i kostnadsläget, synes sålunda den nuvarande beräkningen ha blivit mindre tillfredsställande. Vissa skäl talar därför enligt ämbetsverkets mening för en ändring av det tillämpade beräkningssättet. I avvaktan på prövning av det framlagda förslaget har emellertid riksräkenskapsverket i sitt statförslag upptagit ifrågavarande delpost på grundval av hittills gällande beräkning till 2 765 000 kronor.

Riksräkenskapsverket biträder i övrigt fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av de procentberäknade underhållskostnaderna för byggnader m. m.

Departementschefen

Beräkningen av underhållskostnaderna för flygfälten sker för närvarande (jfr prop. 1948: 157) i relation till anläggningsvärdet, varvid för flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946.

Med hänsyn till att de underhållsmedel, som ställts till förfogande under senare budgetår, visat sig otillräckliga har flygförvaltningen hemställt om ändring av beräkningsgrunderna och därvid föreslagit sänkning av underhållskvoten från 1,5 % till 1,2 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946. Därvid förutsättes underhållskvoten skola omräknas till gällande prisnivå med hjälp av en inom ämbetsverket utarbetad flygfältsindex med 1946 som basår, vilken den 1 januari 1959 utgjorde 175,08.

Flygförvaltningen har vidare — med erinran om att ämbetsverket i skriftelse den 5 juni 1959 hemställt om bortskrivning ur flygvapnets delfond av vissa äldre anläggningar m. m. — framhållit, att det bokförda värdet av dessa anläggningar (37 707 648 kronor) icke i fortsättningen kan läggas till grund för beräkning av underhållsmedel. — Fortifikationsförvaltningen har biträtt vad flygförvaltningen sålunda föreslagit och upptagit delposten till 3 870 000 kronor.

Jag anser, att föreslagen ändring av den hittills tillämpade underhållsberäkningen för flygfälten bör komma till stånd. Däremot förutsätter jag, att förenämnda äldre anläggningar fortfarande skall redovisas i flygvapnets delfond. Anledning att beräkna underhållsmedel för dessa anläggningar synes dock icke föreligga. Jag upptager således i likhet

med fortifikationsförvaltningen underhållskostnaderna för flygfälten till 3 870 000 kronor.

I övrigt biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för flygvapnets delfond bör således för nästa budgetår uppföras med 13 176 000 kronor med den fördelning på delposter, som framgår av den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 11).

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Befästningars delfond. Av följande sammanställning framgår dels de för innevarande budgetår beräknade kostnaderna för reparationer och underhåll m. m. av befästningar och bergrum och dels fortifikationsförvaltningens och departementschefens förslag för nästa budgetår.

	Budgetåret 1959/60	Budgetåret 1960/61	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av befästningar m. m.	10 505 000	11 459 000	11 459 000
b) Istandsättningsarbeten m. m.	4 688 000	5 234 000	5 234 000
c) Underhåll av icke invärderade anläggningar ..	350 000	300 000	300 000
d) Underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m.	50 000	50 000	50 000
e) Skatter	50 000	25 000	25 000
f) Underhåll av enskilda vägar	100 000	150 000	150 000
Summa kronor	15 743 000	17 218 000	17 218 000

Kostnaderna för löpande reparation och underhåll av befästningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen enligt i det föregående angivna grunder till ($1,219 \% \times 940\,035\,266 =$) avrundat 11 459 000.

För istandsättningsarbeten m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 5 234 000 kronor. Ämbetsverket anför härom bland annat följande.

Det stora medelsbehovet under delposten är till stor del beroende på den otillräckliga medelstildelningen till löpande reparation och underhåll. Det eftersläpande istandsättningsbehovet har hittills kunnat tillgodoses i ganska begränsad omfattning, enär fortifikationsförvaltningens medelsframställningar under delposten (för de senaste fem budgetåren sammanlagt uppgående till 20 838 000 kronor) blott till en del bifallits (för samma budgetår har anvisats sammanlagt 10 988 000 kronor). Sålunda uppskattar ämbetsverket, att vid ingången av budgetåret 1960/61 fortfarande kvarstår oundgängligen erforderliga istandsättningsarbeten för en uppskattad kostnad av i runt tal 20 miljoner kronor.

För underhåll av icke invärderade anläggningar beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 300 000 kronor (för innevarande budgetår anvisat 350 000 kronor).

För underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår oförändrat 50 000 kronor.

För skatter beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 25 000 kronor (för innevarande budgetår anvisat 50 000 kronor).

För underhåll av enskilda vägar är för innevarande budgetår upptaget 100 000 kronor. Med hänsyn till att dels ett stort antal nya sådana vägar tillkommit, dels ock krav framställts om försvarets deltagande i kostnaderna för utförande av avsevärda arbeten av engångskaraktär å vissa sådana enskilda vägar, föreslår fortifikationsförvaltningen, att delposten för nästa budgetår upptages med 150 000 kronor.

Riksräkenskapsverket biträder fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av de procentberäknade underhållskostnaderna.

Departementschefen

Beträffande beräkningen av de olika posterna under befästningars delfond biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för befästningars delfond bör således för nästa budgetår uppföras med 17 218 000 kronor med den fördelning på delposter, som framgår av den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 16).

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

I sitt avgivna förslag till stat beräknar *fortifikationsförvaltningen* för avsättning till värdeminskningskonto ett sammanlagt belopp av 14 555 000 kronor, varav 4 750 000 kronor för arméns delfond, 1 300 000 kronor för marinens delfond, 6 335 000 kronor för flygvapnets delfond och 2 170 000 kronor för befästningars delfond.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning.

Departementschefen

I överensstämmelse med myndigheternas förslag bör för avsättning till värdeminskningskonto upptagas för arméns delfond förslagsvis 4 750 000 kronor, för marinens delfond förslagsvis 1 300 000 kronor, för flygvapnets delfond förslagsvis 6 335 000 kronor och för befästningars delfond förslagsvis 2 170 000 kronor, eller sammanlagt 14 555 000 kronor.

C. Hyres- och arrendeutgifter m.m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden

Fortifikationsförvaltningen beräknar utgifterna under denna rubrik för arméns delfond för nästa budgetår till förslagsvis 4 649 000 kronor, varav 3 215 000 kronor för hyresutgifter, 200 000 kronor för arrendeutgifter samt 1 234 000 kronor för bestridande av vissa utgifter i samband med förhyrningar och arrenderingar.

För marinens delfond beräknar ämbetsverket utgifterna till förslagsvis 651 000 kronor, varav 615 000 kronor för hyresutgifter, 20 000 kronor för arrendeutgifter samt 16 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen, efter samråd med flygförvaltningen, utgifterna till förslagsvis 854 000 kronor, varav 442 000 kronor för hyresutgifter, 310 000 kronor för arrendeutgifter samt 102 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

För befästningars delfond slutligen beräknar fortifikationsförvaltningen utgifterna till förslagsvis 3 131 000 kronor, varav 2 425 000 kronor för förhyrning av drivmedelsanläggningar, 392 000 kronor för andra hyresutgifter, 250 000 kronor för arrenderingar samt 64 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

Departementschefen

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag beräknar jag för ifrågavarande utgifter förslagsvis följande belopp, nämligen för arméns delfond 4 649 000 kronor, för marinens delfond 651 000 kronor, för flygvapnets delfond 854 000 kronor och för befästningars delfond 3 131 000 kronor.

Hyres- och arrendeutgifterna m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden utgör således sammanlagt 9 285 000 kronor.

I detta sammanhang vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 27 november 1959 bemyndigat fortifikationsförvaltningen att med Ystads stad sluta avtal om utnyttjande för Södra skånska infanteriregementets räkning av en av staden planerad badanläggning. Enligt avtalet skall kronan lämna ett bidrag av 250 000 kronor till anläggningens uppförande. Bidraget skall bestridas från den i staten för fastighetsfonden upptagna posten Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden, arméns delfond. Enligt uppgift från fortifikationsförvaltningen behöver beloppet icke ianspråktagas förrän tidigast budgetåret 1961/62. Ehuru sålunda medelsbehovet för nästa budgetår icke påverkas av det fattade beslutet, synes dock lämpligt att detta bringas till riksdagens kännedom i förevarande sammanhang.

INKOMSTER

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler

Under denna titel redovisas de belopp, som över budgeten tillföres respektive fonder. Ersättningsbeloppen bestämmes i princip så att full förräntning erhålles å det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet, att i form av överskott tillföras riksstatens inkomst-sida. Den räntefot, vid vilken full förräntning skall anses vara för handen, har för innevarande budgetår satts till $4\frac{1}{4}\%$. Vid anmälan av huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar (bil. 19) har chefen för finansdepartementet förordat, att statens förräntningskrav för nästa budgetår skall höjas till $4\frac{1}{2}\%$. Denna räntesats bör därför tillämpas i förevarande sammanhang. För nästa budgetår bör i enlighet härmed ersättningar för till statsmyndigheter upplåtna lokaler beräknas, för arméns delfond till 48 025 000 kronor, för marinens delfond till 14 770 000 kronor, för flygvapnets delfond till 30 758 000 kronor och för befästningars delfond till 25 687 000 kronor eller således sammanlagt 119 240 000 kronor. Ersättningarna för arméns delfond bör fördelas med 45 000 kronor under andra huvudtiteln, Ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg, samt återstoden, 47 980 000 kronor, under fjärde huvudtiteln. Ersättningsanslagen för övriga delfonder beräknas i sin helhet under fjärde huvudtiteln. De beräknade ersättningsanslagen äskas i annat sammanhang denna dag under vederbörande huvudtitlar.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden

Under denna inkomsttitel skall på de olika delfonderna upptagas särskilda delposter för inkomster av tjänstebostäder och av uthyrningsfastigheter samt för övriga hyror och arrenden.

Fortifikationsförvaltningen upptager under denna inkomstpost för arméns delfond 2 900 000 kronor, varav 1 450 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 950 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter och 500 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 960 000 kronor, varav 500 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 250 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter samt 210 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 950 000 kronor, varav 600 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 300 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter och 50 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För befästningars delfond slutligen beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 250 000 kronor, varav 120 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 15 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter och 115 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

Riksräkenskapsverket förklarar att fortifikationsförvaltningens beräkningar av ifrågavarande post icke givit riksräkenskapsverket anledning till erinran.

Departementschefen

Med biträdande av myndigheternas förslag beräknar jag inkomsterna av hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden till $(2\,900\,000 + 960\,000 + 950\,000 + 250\,000 =) 5\,060\,000$ kronor.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält

Under denna inkomsttitel skall å de olika delfonderna upptagas särskilda delposter för inkomster av jordbruksfastigheter (arrenden m. m.), inkomster av skogsfastigheter (skogsavverkning, varvid endast nettobeloppet upptages) och övriga inkomster (grustäkt m. m.).

Fortifikationsförvaltningen upptager för arméns delfond under denna inkomstpost 2 300 000 kronor, varav 525 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 1 700 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 75 000 kronor i övriga inkomster.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 140 000 kronor, varav 70 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 60 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 10 000 kronor i övriga inkomster.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 300 000 kronor, varav 150 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 140 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 10 000 kronor i övriga inkomster.

För befästningars delfond slutligen beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 100 000 kronor, vilket belopp hänför sig till skogsavverkning.

Riksräkenskapsverket förklarar att de av fortifikationsförvaltningen gjorda beräkningarna av ifrågavarande inkomster icke givit riksräkenskapsverket anledning till erinran.

Departementschefen

Inkomsterna av övnings- och skjutfält beräknar jag i enlighet med myndigheternas förslag till $(2\,300\,000 + 140\,000 + 300\,000 + 100\,000 =) 2\,840\,000$ kronor.

D. Diverse inkomster

Fortifikationsförvaltningen beräknar för arméns delfond inkomster-na under denna titel till 1 030 000 kronor för nästa budgetår. Härav utgör 30 000 kronor vad som av inflytande vårdavgifter för civila patienters vård å garnisonssjukhusen belöper på vederbörande fastigheters underhåll, medan återstoden, 1 000 000 kronor, utgör medel som fortifikationsförvaltningen beräknar att inkomstposten under nästa budgetår kommer att tillföras med anledning av fastighetsförsäljningar.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ifråga-varande inkomster till 755 000 kronor, varav 700 000 kronor såsom ersätt-ning för den å fonden redovisade fasta egendom, som disponeras av marin-verkstäderna i Stockholm och Karlskrona, 30 000 kronor såsom ersättning till fonden för vissa marinen tillhörande verkstadslokaler i Karlskrona, vilka disponeras av försvarets fabriksstyrelse, och 25 000 kronor såsom bi-drag till Skeppsholmsbrons underhåll samt vissa dockningsavgifter från enskilda.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen in-komsterna till 195 000 kronor, varav 135 000 kronor utgör inkomst från flygfälten och 60 000 kronor utgör ersättning för att de militära flygfälten utnyttjas för civil luftfart. Beträffande sistnämnda post anför ämbetsverket bland annat följande:

För budgetåret 1958/59 beräknades ett belopp av 60 000 kronor såsom ersättning för den civila luftfartens rätt att för reguljär civil flygtrafik utnyttja vissa militära flygfält. Därvid anmäldes att denna post enbart ba-serades på en inom flygförvaltningen verkställd approximativ kalkyl samt att så snart igångsatta utredningar slutförts, mellan flygförvaltningen och luft-fartsstyrelsen skulle träffas närmare överenskommelse rörande bland annat ersättningens storlek. Någon sådan överenskommelse har ännu icke av-slutats. Försiktigheten synes emellertid bjuda att för budgetåret 1960/61 icke upptaga ersättningen till högre belopp än 60 000 kronor.

För befästningars delfond beräknas inkomsterna till 50 000 kro-nor.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvalt-ningens beräkningar.

Departementschefen

Inkomsterna under diverseposten för arméns delfond beräknar jag till 21 000 kronor från garnisonssjukhusen och 1 009 000 kronor från fastig-hetsförsäljningar eller till sammanlagt 1 030 000 kronor. Jag förutsätter härvid, i enlighet med vad jag föreslagit vid anmälan av utgifterna under fjärde huvudtiteln, att garnisonssjukhuset i Karlsborg nedlägges vid års-skiftet 1960—1961.